PLAN UPRAVLJANJA DESTINACIJOM
I
IZRAČUN PRIHVATNOG KAPACITETA
OPĆINE ŠOLTA

2026.-2029.

- NACRT

Grohote, studeni, 2025.

Naručitelj: Turistička zajednica Općine Šolta
Podkuća 8, 21430 Grohote
info@visitsolta.com
https://visitsolta.com

Izvršitelj: Angelica, obrt za usluge, proizvodnju i trgovinu
Ljudevita Posavskog 14A, 21 000 Split
info@eusavjetovanja.com
https://eusavjetovanja.com

SADRŽAJ

1 UVOD 6
1.1 Polazište 6
1.2 Opće informacije o profilu destinacije Općina Šolta 7
1.3 Metodološki pristup 8
2 PROFIL DESTINACIJE 10
2.1 Opći podaci: geografski položaj, klima, stanovništvo, gustoća naseljenosti i razvijenost 10
2.2 Geoprometni položaj i gospodarstvena infrastruktura 14
2.2.1 Prometni sustavi 14
2.2.2 Komunalna infrastruktura i digitalizacija (u službi turizma) 16
2.3 Resursna i atrakcijska osnova 17
2.3.1 Prirodna baština i krajolik 18
2.3.2 Kulturno-povijesna baština i identitet mjesta 21
2.3.3 Kulturne i prirodne atrakcije u okruženju 28
2.4 Administrativni ustroj i ključne djelatnosti 29
2.4.1 Administrativni ustroj Općine Šolta 29
2.4.2 Ključne djelatnosti i struktura gospodarstva 30
2.5 Digitalizacija i vidljivost destinacije 32
2.5.1 Zakonski i strateški okvir komunikacijskih aktivnosti 32
2.5.2 Digitalna infrastruktura i pametna destinacija 33
2.5.3 Infrastrukturna i komunikacijska pristupačnost destinacije za osobe s invaliditetom 35
2.6 Ključni razvojni dokumenti s osvrtom na ulogu turizma 36
2.6.1 Nacionalna razina – strateški dokumenti i turizam 36
2.6.2 Regionalna razina – Splitsko-dalmatinska županija 36
2.6.3 Razina jedinice lokalne samouprave 37
3 ANALIZA STANJA U TURIZMU 39
3.1 Analiza turističke ponude 39
3.1.1 Smještajni objekti i kapaciteti ponude 39
3.1.2 Sportsko-rekreacijska infrastruktura i plaže 47
3.1.3 Manifestacije i događanja 50
3.1.4 Ugostiteljski i gastronomski sadržaji 50
3.1.5 Posrednici u turizmu 51
3.1.6 Društvena infrastruktura 52
3.1.7 Sustav zaštite prirodnih resursa i okoliša 54
3.2 Analiza turističke potražnje 56
3.2.1 Analiza noćenja i dolazaka turista 56
3.2.2 Analiza konkurentskog okruženja 68
3.2.3 Analiza tržišnih trendova 71
3.2.4 Ključni dionici u turizmu 72
3.3 Izvješće o analizi stanja 73
4 POTENCIJAL ZA RAZVOJ I PODIZANJE KVALITETE TURISTIČKIH PROIZVODA 75
5 POKAZATELJI ODRŽIVOSTI NA RAZINI DESTINACIJE 81
5.1 Obvezni pokazatelji održivosti koji mjere utjecaj turizma na društvene aspekte održivosti 82
5.1.1 Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom 82
5.1.2 Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja destinacijom 83

5.1.3 Pristupačnost destinacije 84
5.1.4 Sigurnost destinacije 84
5.2 Obvezni pokazatelji održivosti koji mjere utjecaj turizma na okolišne aspekte održivosti 84
5.2.1 Upravljanje vodnim resursima 85
5.2.2 Gospodarenje otpadom 85
5.2.3 Zaštita bioraznolikosti 86
5.2.4 Održivo upravljanje energijom 86
5.2.5 Ublažavanje i prilagodba klimatskim promjenama 87
5.3 Obvezni pokazatelji održivosti koji mjere utjecaj turizma na ekonomske aspekte održivosti 87
5.3.1 Turistički promet 87
5.3.2 Poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu 87
5.4 Obvezni pokazatelji održivosti koji mjere utjecaj turizma na prostorne aspekte održivosti destinacije i organizaciju turizma 88
5.4.1 Turistička infrastruktura 88
5.4.2 Održivo upravljanje destinacijom 89
5.4.3 Održivo upravljanje prostorom 90
5.5 Specifični pokazatelji održivosti 90
5.5.1 Specifični pokazatelji održivosti koji mjere utjecaj turizma na društvene pokazatelje održivosti 90
5.5.2 Specifični pokazatelji održivosti koji mjere utjecaj turizma na okolišne aspekte održivosti 91
5.5.3 Specifični pokazatelji održivosti koji mjere utjecaj turizma na gospodarske aspekte održivosti 94
6 PRIHVATNI KAPACITETI OPĆINE ŠOLTA 95
6.1 Definiranje područja obuhvata i zoniranje 95
6.2 Metodologija 96
6.3 Izračun i analiza pokazatelja prihvatnog kapaciteta 97
6.3.1 Institucionalni i strateški okvir 97
6.3.2 Smještajni kapaciteti 97
6.3.3 Turistička potražnja 99
6.3.4 Resursno atrakcijska osnova 100
6.3.5 Okoliš 103
6.3.6 Prostor 104
6.3.7 Komunalna infrastruktura 105
6.3.8 Prometna infrastruktura 107
6.3.9 Stanovništvo i kvaliteta života 108
6.3.10 Zaposlenost, gospodarstvo i važnost turizma 109
7 RAZVOJNI SMJER S MJERAMA I AKTIVNOSTIMA 112
7.1 SWOT analiza 112
7.1.1 Interni faktori – snage i slabosti 112
7.1.2 Eksterni faktori – prilike i prijetnje 115
7.2 Identificiranje općih načela i ciljeva turizma 116
7.3 Oblikovanje strateškog pravca i prioriteta 116
7.4 Identificiranje ciljeva 117
7.4.1 Specifični cilj 1 117
7.4.2 Specifični cilj 2 119
7.4.3 Specifični cilj 3 121
7.5 Mjere i aktivnosti 122
8 SMJERNICE I PREPORUKE ZA DIONIKE RAZVOJA TURIZMA OPĆINE ŠOLTA 138

8.1 Smjernice i preporuke za jedinicu lokalne samouprave 138
8.2 Smjernice i preporuke za Turističku zajednicu Općine Šolta 138
8.3 Smjernice i preporuke za ostale dionike u turizmu 139
8.4 Zaključna načela 139
9 MJERENJE NAPRETKA I IZVJEŠĆE O PROVEDBI 140
9.1 Podrška i implementacija Plana upravljanja destinacijom 140
9.2 Izvješće o provedbi 140
REFERENCE 141
POPIS TABLICA I PRIKAZA 143
Prilog 1. Popis projekata 145

1 UVOD

1.1 Polazište

Turizam u Republici Hrvatskoj tijekom posljednja dva desetljeća potvrđuje svoj status jedne od ključnih gospodarskih djelatnosti, s kontinuiranim udjelom u bruto domaćem proizvodu iznad 20 %, uz značajan utjecaj na zapošljavanje, platnu bilancu i regionalni razvoj. Istovremeno, intenzivan razvoj, osobito u jadranskom području, generirao je niz izazova, uključujući prostorne pritiske, izraženu sezonalnost, promjene u lokalnom identitetu te potencijalne prijetnje očuvanju prirodne i kulturne baštine.

Ovi izazovi jasno ističu potrebu za sustavnim i integriranim upravljanjem razvojem turizma, utemeljenim na načelima održivosti. Ovaj pristup dodatno je regulativno potvrđen donošenjem **Zakona o turizmu (NN 156/2023),** kojim se održivost po prvi put definira kao obvezujuća razvojna paradigma na svim razinama destinacijskog menadžmenta. [1]

Na nacionalnoj razini, **Nacionalni plan razvoja održivog turizma do 2027. godine** utvrđuje strateški smjer hrvatskog turizma kroz deset ključnih ciljeva, uključujući: smanjenje negativnih utjecaja na okoliš, uspostavu učinkovitih mehanizama upravljanja, poticanje inovacija i digitalne transformacije te jačanje pozicije Hrvatske kao autentične cjelogodišnje destinacije. Posebna pažnja posvećena je planiranju u skladu s prihvatnim kapacitetom destinacija, čime se osigurava sklad između turističkog razvoja i održivog korištenja resursa. [2]

Na regionalnoj razini, **Glavni plan razvoja turizma Splitsko-dalmatinske županije (2017.–2027.)** naglašava potrebu odgovorne valorizacije prostornih resursa, razvoja konkurentne i atraktivne turističke ponude tijekom cijele godine te očuvanja ravnoteže između gospodarskog rasta i kvalitete života lokalne zajednice. Ove smjernice dodatno potvrđuju važnost strateškog pristupa koji integrira gospodarske, društvene i okolišne dimenzije turizma. [3]

Na razini destinacije, **Program rada Turističke zajednice Općine Šolta za 2025. godinu** obuhvaća provedbu strateških dokumenata, pokretanje novih i nastavak postojećih projekata u suradnji s ključnim dionicima, u skladu s infrastrukturnim i razvojnim projektima Općine Šolta te programima županije. Poseban fokus stavljen je na promociju Šolte kao autentične i održive destinacije kroz razvoj vizualnog identiteta, digitalnu prisutnost i ciljanu komunikaciju. Plan također uključuje očuvanje prostornih i prirodnih resursa, unaprjeđenje kvalitete života lokalne zajednice i praćenje turističkog opterećenja, čime se osigurava dugoročna održivost destinacije.

Zakonski okvir, utvrđen **Zakonom o turizmu**, obvezuje turističke zajednice na izradu Plana upravljanja destinacijom te provedbu izračuna prihvatnog kapaciteta.[4] Upravljanje destinacijom treba biti participativno, integrirano i usklađeno sa strateškim i prostornim dokumentima. Plan se donosi za razdoblje od četiri godine, definirajući razvojne smjerove, ključne dionike i prioritetne projekte. Izračun prihvatnog kapaciteta provodi se prema propisanom pravilniku kroz zoniranje prostora, odabir odgovarajuće metodologije (kvantitativne, kvalitativne ili kombinirane), izradu scenarija i formuliranje

[1] Zakon o turizmu, NN 156/2023, čl. 1 i 4.
[2] Nacionalni plan razvoja održivog turizma do 2027., Ministarstvo turizma i sporta, 2023.
[3] Glavni plan razvoja turizma Splitsko-dalmatinske županije (2017. – 2027.), Institut za turizam, 2018.
[4] Pravilnik o metodologiji izrade plana upravljanja destinacijom, NN 112/2024.

preporuka. Dobiveni rezultati predstavljaju osnovu za prostorne, investicijske i upravljačke odluke, čime se osigurava očuvanje integriteta destinacije.

Dodatno, sustav pokazatelja za praćenje razvoja i održivosti turizma zahtijeva kontinuirano prikupljanje i analizu podataka o turističkom opterećenju, sezonalnosti, udjelu lokalnih opskrbljivača i društvenim učincima. Na taj se način omogućuje trajno praćenje i prilagodba razvoja, čime Plan i izračun prihvatnih kapaciteta postaju instrumenti dugoročne održivosti, a ne jednokratni dokumenti.

Izrada Plana upravljanja destinacijom i izračun prihvatnog kapaciteta za općinu Šolta proizlazi kako iz regulatornih i strateških zahtjeva, tako i iz praktične potrebe za profesionalnim alatima upravljanja. Ovi dokumenti omogućuju usmjereni razvoj temeljen na načelima održivosti, zaštitu prostornih i prirodnih resursa, unapređenje kvalitete života lokalne zajednice te jačanje konkurentnosti destinacije na globalnom turističkom tržištu.

1.2 Opće informacije o profilu destinacije Općina Šolta

Općina Šolta (u nastavku Šolta) smještena je u srednjoj Dalmaciji, u sastavu Splitsko-dalmatinske županije, te pripada drveničko-šoltanskoj otočnoj skupini. Površinom od 58,98 km², što čini 1,31 % ukupne površine Županije, Šolta se ubraja među manje, ali strateški značajne otoke splitskog akvatorija. Od Splita je udaljena svega devet nautičkih milja, dok ju od otoka Brača dijele Splitska vrata široka oko 700 metara. Šolta se sastoji od osam naselja, s unutrašnjim središtima Grohote, Gornje, Srednje i Donje Selo te lukama Rogač, Nečujam, Stomorska i Maslinica, koje danas čine nautičke centre. Dobra prometna povezanost s kopnom i jednostavan pristup Splitu[5] čine Šoltu idealnom vikend destinacijom, ali i polazištem za razvoj održivog, cjelogodišnjeg turizma koji se temelji na kvaliteti prostora, kulturnoj autentičnosti i očuvanju prirodne baštine. Šolta se pozicionira kao autentična i mirna otočna destinacija, idealna za nautičare, ljubitelje prirode, aktivnog odmora i enogastronomije. Mjesto Maslinica, na zapadnom dijelu otoka, razvilo se u prepoznatljivu nautičku destinaciju s luksuznim hotelom i marinom Martinis Marchi, dok je Rogač glavna otočna luka i ulazna točka za posjetitelje.

U prostornom smislu, Šolta je sastavni dio priobalnog i otočnog turističkog pojasa Splitsko-dalmatinske županije, te pripada Splitskoj rivijeri, turističkom klasteru Splitsko-dalmatinske županije, koja je 2024. godine ostvarila najveći udio turističkog prometa u Splitsko-dalmatinskoj županiji, s 54 % dolazaka i 47 % noćenja turista. Priobalni i otočni pojas Splitsko-dalmatinske županije se u proteklim desetljećima suočava s izazovima prostorne koncentracije turističkih aktivnosti, sezonalnosti i neravnomjerne distribucije koristi. Navedeno vrijedi i za Šoltu. Obalna naselja, Nečujam, Maslinica, Stomorska i Rogač, središta su turističkog prometa, dok unutrašnji dio otoka zadržava pretežito poljoprivredni i stambeni karakter, s potencijalom za razvoj ruralnog, enogastronomskog i aktivnog turizma.

S izraženom sezonalnošću turizma i prostorno neravnomjerno raspoređenim turističkim tokovima, Šolta, prema **Glavnom planu razvoja turizma Splitsko-dalmatinske županije 2017.–2027.**[6], treba razvijati održivi turizam. Temelj tog razvoja leži u pružanju autentičnog turističkog iskustva, povezivanju s prirodom i omogućavanju aktivnog odmora, jer upravo ove vrijednosti čine ključnu prepoznatljivost klastera Splitske rivijere. U istom dokumentu identificirano je da Županija ima izvrsne resurse za ronilački turizam, a Šolta se ističe po bistrini mora i podvodnim lokalitetima pogodnima za rekreativno ronjenje. Ronilački centri nude škole ronjenja, organizirane ture i pakete za različite razine iskustva, čime se obogaćuje turistička ponuda izvan glavne sezone. Uz to, planom je prepoznat

[5] Na Šoltu se dolazi trajektnom linijom Split–Rogač, kojom upravlja Jadrolinija, uz dnevne polaske i plovidbu u trajanju od oko 60 minuta. Za putnike bez vozila, dostupna je i katamaranska linija Split–Rogač, s vremenom putovanja od 30 minuta. Po dolasku na otok, autobusne linije povezuju Rogač s istočnim (Stomorska) i zapadnim (Maslinica) dijelom otoka. Redoviti vozni red dostupan je na mrežnim stranicama Promet Split d.o.o.

[6] Glavni plan razvoja turizma Splitsko-dalmatinske županije (2017 – 2027), Institut za turizam, 2018.

potencijal razvoja pješačkih i tematskih staza koje povezuju kulturnu i prirodnu baštinu, seoska domaćinstva i vidikovce. Među tematskim stazama prepoznatim na županijskoj razini ističe se staza „Putem cara Dioklecijana" na Šolti, koja doprinosi interpretaciji kulturnog krajolika i prostornom širenju turističke aktivnosti izvan obalnog pojasa.

Oslanjajući se na razvojnu viziju turizma Splitsko-dalmatinske županije koja naglašava spoj inovativnosti i profesionalnosti s lokalnom kulturom, tradicijom i načinom života, Šolta je otočna destinacija koja spaja blizinu urbanog središta Splita i očuvanost prirodnog i kulturnog krajolika. Njeni razvojni izazovi ogledaju se u potrebi za uravnoteženjem turističkog rasta, proširenjem ponude izvan obalnih zona i produženjem sezone. U kontekstu *Plana upravljanja turističkom destinacijom Šolta*, ključno je usmjeriti razvoj prema održivosti, valorizaciji lokalnih resursa i uključivanju zajednice kako bi Šolta postala primjer uravnoteženog otočnog razvoja unutar Splitsko-dalmatinske županije.

1.3 Metodološki pristup

Izrada Plana upravljanja turističkom destinacijom Šolta temelji se na multidisciplinarnom i participativnom metodološkom okviru, usklađenom s *Pravilnikom o metodologiji izrade plana upravljanja destinacijom* i *Pravilnikom o izračunu prihvatnog kapaciteta*. Ključna načela uključuju integrirano upravljanje, participaciju dionika, analitičko planiranje i pristup utemeljen na dokazima (*evidence-based planning*). [7]

Metodološki okvir Plana temelji se na tri komplementarne razine:

- Analitička razina, koja obuhvaća kvalitativne i kvantitativne analize, uključujući profil destinacije, prostorno-funkcionalne karakteristike, stanje ponude i potražnje, tržišne trendove te SWOT analizu.
- Normativna razina, koja osigurava usklađenost s nacionalnim i europskim strateškim dokumentima, poput Zakona o turizmu (NN 156/23), Nacionalnog plana razvoja održivog turizma do 2027. i Strategije razvoja održivog turizma do 2030. [8]
- Participativna razina, koja uključuje ključne dionike – lokalnu zajednicu, gospodarske subjekte, javne ustanove i turiste – kroz radionice, ankete i konzultacije, radi validacije nalaza i definiranja razvojnih prioriteta. [9]

Procjena prihvatnog kapaciteta provodi se kombiniranom metodologijom (kvantitativni i kvalitativni pristupi), sukladno članku 5. Pravilnika o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta[10]. Proces uključuje:

- zoniranje prostora prema intenzitetu turističke aktivnosti,
- izračun nosivosti temeljen na smještajnim, prometnim, infrastrukturnim i okolišnim pokazateljima,
- izradu razvojnih scenarija i njihovu evaluaciju u skladu s načelima održivosti.

Pravilnik o pokazateljima za praćenje održivosti turizma definira skup obveznih i specifičnih indikatora[11] (turističko opterećenje, sezonalnost, udio lokalnih dobavljača, društveni utjecaji), čime se osigurava sustavno praćenje učinkovitosti Plana i njegova prilagodba promjenama.

Plan predviđa interdisciplinarni i participativni pristup, koji uključuje:

- uključivanje svih relevantnih dionika u proces odlučivanja,

[7] Pravilnik o metodologiji izrade plana upravljanja destinacijom, NN 112/2024, čl. 2–4.
[8] Nacionalni plan razvoja održivog turizma do 2027., str. 14–17.
[9] Pravilnik o metodologiji izrade plana upravljanja destinacijom, čl. 4.
[10] Pravilnik o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta, čl. 2 i 5.
[11] Pravilnik o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma, čl. 3–9.

- analize stanja turističke ponude i potražnje,
- analize ranjivosti prirodnih i kulturnih resursa te mapiranje prostornih konflikata između turističke funkcije i zaštite baštine.

Konačno, Plan se oblikuje kao dinamičan alat, a ne statični dokument, omogućujući kontinuiranu prilagodbu novim razvojnim izazovima i spoznajama o resursima destinacije. Na taj način osigurava se da turizam na Šolti doprinosi očuvanju prirodnih i kulturnih vrijednosti, istovremeno jačajući konkurentnost destinacije i kvalitetu života lokalne zajednice.

2 PROFIL DESTINACIJE

2.1 Opći podaci: geografski položaj, klima, stanovništvo, gustoća naseljenosti i razvijenost

Općina Šolta (u nastavku teksta Šolta) smještena je u južnom dijelu Republike Hrvatske, u zapadnom otočnom području Splitsko-dalmatinske županije, na otoku Šolti, koji pripada drvenico-šoltanskoj otočnoj skupini. Površina otoka iznosi 59,2 km², što čini 1,31 % ukupne površine Županije, te 0,10 % teritorija Hrvatske. Otok je izduženog oblika, dužine približno 18,2 kilometra i najveće širine oko 5 kilometara. Šolta obuhvaća i područje otočića: Balkon, Grme, Polebrnjak, Rudula, Saskinja, Stipanska te hrid Kamičić i pripadajući akvatorij.

U kontekstu prostornog položaja unutar Dalmacije, Šolta zauzima središnji položaj u smjeru sjeverozapad–jugoistok. Istočno od otoka nalazi se otok Brač, od kojeg Šoltu razdvaja morski tjesnac Splitska vrata širine oko 700 metara, dok je zapadno od nje Drvenik Veliki, odvojen Šoltanskim kanalom širine približno 3,4 kilometra. Od kopna, odnosno grada Splita kao županijskog središta, otok je udaljen devet nautičkih milja, a razdvaja ih Splitski kanal širine između 7 i 15 kilometara. Otok Šolta povezan je s kopnom trajektnom i katamaranskom linijom koje prometuju iz trajektne luke Split prema luci Rogač. Iz Rogača su ostala otočna naselja povezana cestovnom mrežom, pri čemu autobusne linije osiguravaju povezanost s istočnim dijelom otoka (Stomorska) i zapadnim dijelom (Maslinica).

Šolta obuhvaća osam naselja: Donje Selo, Gornje Selo, Srednje Selo, Grohote, Maslinicu, Nečujam, Rogač i Stomorsku, te dvije naseljene uvale – Gornju i Donju Krušicu (Popis stanovništva, 2021.). Središnje naselje otoka su Grohote, koje predstavljaju administrativno, društveno i infrastrukturno središte Šolte. U Grohotama se nalazi ključna javna, komunalna i društvena infrastruktura potrebna za svakodnevni život stanovništva, uključujući dječji vrtić, osnovnu školu (jedinu na otoku), zdravstvenu stanicu, ljekarnu, sjedište općinske uprave, policijsku postaju, vatrogasnu postrojbu te druge poslovne i uslužne sadržaje od lokalnog značaja.

Najviša točka otoka je Vela straža (237 m), a zapadno od naselja Maslinica nalazi se skupina od sedam otočića (Rudula, Grmej, Polebrnjak, Saskinja, Balkun, Stipanska i Kamičić), koji čine atraktivan mikroarhipelag osobito zanimljiv za nautičare. Geološku strukturu čine vapnenci gornje krede i paleogena, dok su plodne crvenice najizraženije u polju kod Grohota, najvećeg i administrativnog središta otoka. Klima je sredozemna, s prosječnom godišnjom temperaturom od 16,9 °C, toplim i suhim ljetima te blagim zimama. Godišnja količina oborina iznosi oko 847 mm, a otok bilježi više od 2.697 sunčanih sati godišnje, što ga svrstava među najsunčanije hrvatske otoke.

Prema popisu stanovništva iz 2021. godine, otok Šolta ima ukupno 1.957 stanovnika (1.002 muškarca i 953 žene). te prosječnu gustoću naseljenosti od približno 37 stanovnika po km², znatno nižu od prosjeka Splitsko-dalmatinske županije, koja iznosi oko 93 stanovnika po km², te od prosjeka Republike Hrvatske, koji iznosi oko 68 stanovnika po km².

Prikaz 1 Gustoća naseljenosti po naseljima, 2021.

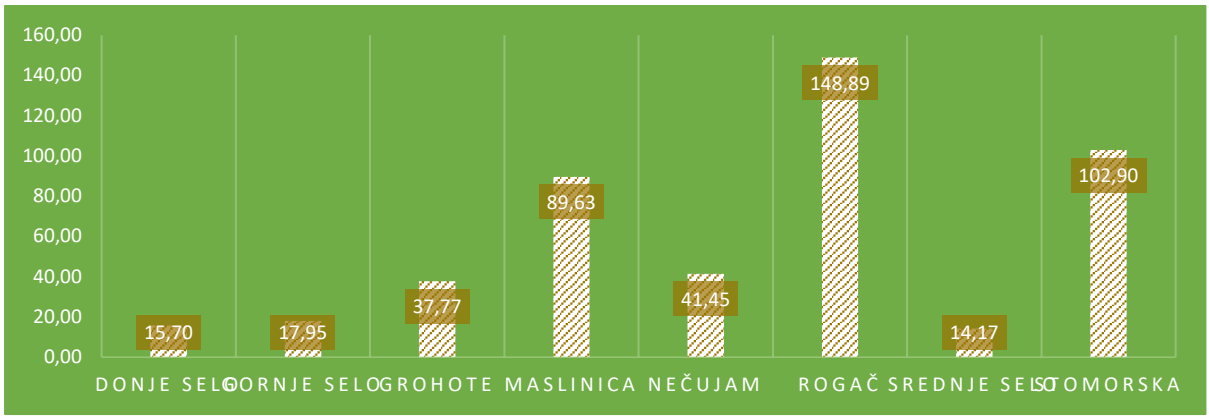

Izvor: obrada autora, DZS.

Raspodjela stanovništva po naseljima pokazuje znatne razlike u gustoći i demografskoj koncentraciji. Najveće naselje po broju stanovnika je Grohote s 440 stanovnika, dok je najmanje Srednje Selo s 102 stanovnika. Najgušće naseljena mjesta su Rogač i Stomorska, s približno 149 i 103 stanovnika po km², što je povezano s njihovom funkcijom luka i turističkih središta. S druge strane, naselja u unutrašnjosti otoka, poput Donjeg, Gornjeg i Srednjeg Sela, imaju znatno manju gustoću (14–18 stanovnika po km²), što ukazuje na ruralni karakter i veće prostorne resurse po stanovniku.

Tablica 2-1 Broj stanovnika (prema spolu i naseljima) i površina naselja Šolte

	Broj stanovnika 2021. godine			Površina
	Muškarci	**Žene**	**Ukupno**	**u km²**
Republika Hrvatska	1.865.129	2.006.704	3.871.833	56.594
Splitsko-dalmatinska županija	205.299	218.108	423.407	4.524
Šolta	1.002	953	1.957	59,15
Stanovništvo po naseljima:				
Donje Selo	101	89	190	12,1
Gornje Selo	133	129	262	14,6
Grohote	228	212	440	11,65
Maslinica	130	112	242	2,7
Nečujam	147	139	286	6,9
Rogač	67	67	134	0,9
Srednje Selo	42	60	102	7,2
Stomorska	174	145	319	3,1

Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021. godine, Državni zavod za statistiku, 2025.; Geoportal DGU, 2025.

Analiza spolne strukture pokazuje da je na otoku prisutan veći broj muškaraca (1.002) nego žena (953), s omjerom muškarci: žene od približno 1,07, što je u suprotnosti s nacionalnim trendovima. Najizraženija razlika među naseljima pojavljuje se u Srednjem Selu, gdje je broj žena znatno veći od broja muškaraca (60 naspram 42), s omjerom muškarci: žene od približno 0,7.

Prikaz 2 Kretanje broja stanovnika 2011.-2023.

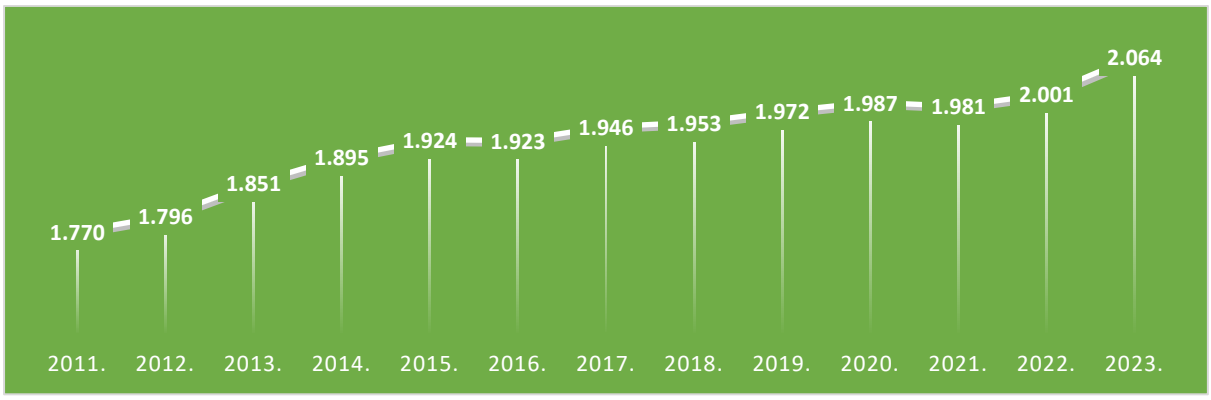

Izvor: Gradovi u statistici, Državni zavod za statistiku, 2025.

U razdoblju od 2011. do 2023. godine, prema procjeni broja stanovnika (DZS, 2025.)[12] broj stanovnika otoka Šolte povećao se s 1.770 na 2.064, što predstavlja ukupni porast od 294 osobe, odnosno oko 16,6 %. Tijekom prvih godina (2011.–2015.) zabilježen je umjeren, ali stabilan porast broja stanovnika, dok je u razdoblju 2016.–2019. rast bio gotovo zaustavljen, što ukazuje na izjednačenost broja rođenih i umrlih. Od 2020. do 2023. ponovno se bilježi porast, što uglavnom odražava blagi migracijski priljev. Prosječna godišnja stopa rasta u promatranom razdoblju iznosi približno 1,2 ‰, što pokazuje da otok bilježi **stabilan i pozitivan demografski trend**. Takvo kretanje razlikuje Šoltu od većine jadranskih otoka koji se suočavaju s depopulacijom, a stabilno povećanje stanovništva može se pripisati povoljnoj prometnoj povezanosti sa Splitom, razvoju turističkog i pratećih sektora te povećanom interesu za trajni boravak na otoku. U usporedbi s Hrvatskom i Splitsko-dalmatinskom županijom, Šolta se ističe kao prostorno mala, rijetko naseljena, ali demografski stabilna otočna općina s pozitivnim razvojnim trendovima u posljednjem popisnom razdoblju.

Analiza dobno-spolne strukture stanovništva otoka Šolte prema Popisu stanovništva 2021. pokazuje da je populacija **relativno stara**, s izraženim udjelom stanovnika srednje i starije dobi. Najbrojnije dobne skupine su **60–64** (174 osobe), **65–69** (262 osobe) i **70–74 godine** (282 osobe), što znači da gotovo četvrtina ukupnog stanovništva pripada skupini starijih od 60 godina. Nasuprot tome, mlađe dobne skupine, poput 0–4 (49 osoba) i 5–9 godina (51 osoba), čine znatno manji udjel. Od ukupnog broja stanovnika, 43,5 % (858 osoba) bilo je starije od 65 godina, što je znatno iznad državnog prosjeka od 22,8 %. Istodobno, udio djece mlađe od 14 godina (148 osoba) bio je dvostruko manji od hrvatskog prosjeka.

Stanovnici u dobi od 15 do 64 godine činili su 49 % populacije (969 osoba), što je također ispod nacionalnog prosjeka od 63,3 %. Medijan starosti stanovništva Šolte iznosi 57 godina, dok je medijan za Hrvatsku 45,3 godine.

Spolna struktura pokazuje blagu dominaciju muškaraca u mlađim i srednjim dobima, dok u starijim dobima (65+) dominiraju žene, što je u skladu s očekivanom višom očekivanom životnom dobi žena. Primjerice, u skupini 75–79 godina muškaraca je 71, a žena 102, dok u skupini 80–84 godine broj žena (63) premašuje broj muškaraca (49). U najstarijim skupinama (85+) razlika postaje još izraženija, pri čemu žene znatno nadmašuju muškarce.

Ova struktura koja ukazuje na starenje populacije ima implikacije za planiranje turizma i razvoja otoka: potreban je razvoj usluga i sadržaja prilagođenih starijim osobama, ali i mjere za privlačenje mlađih

[12] Razlika između Popisa stanovništva 2021. i procjena temeljenih na DZS-u je u metodologiji i vremenu dobivanja podataka: popis je potpuno i službeno prebrojavanje svih stanovnika prema stanju na dan popisa, dok su procjene izračuni na temelju ranijih podataka koji pokušavaju prikazati broj stanovnika u određenom trenutku (npr. na kraju godine), a ne točno i službeno brojanje. Procjene koriste razne statističke metode poput demografskih promjena (rođenja, smrti, migracije) od zadnjeg popisa do trenutka procjene, dok Popis služi kao konačna osnova za sve buduće procjene.

stanovnika i obitelji, kako bi se osigurala dugoročna održivost zajednice i radne snage potrebne za turistički sektor.

Prikaz 3 Dobno-spolna struktura stanovništva 2021. godine

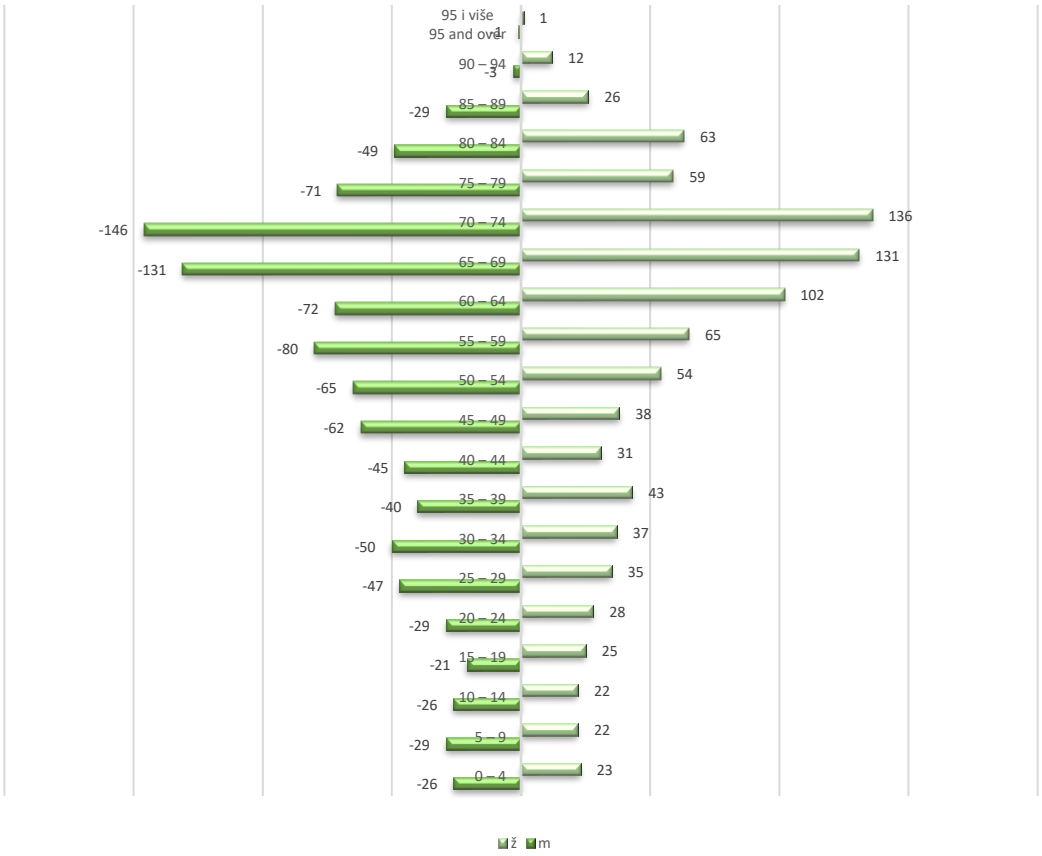

Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021. godine, Državni zavod za statistiku, 2025.

Na temelju Odluke o razvrstavanju jedinica lokalne i regionalne samouprave **prema stupnju razvijenosti** (NN 4/2024), Šolta je svrstana u **4**. skupinu jedinica lokalne samouprave koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u prvoj četvrtini ispodprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave[13], s ukupnim indeksom **99,216**.[14] Pojedinačni pokazatelji (prosjek vrijednosti za razdoblje 2020.-2022.) koji su korišteni u izračunu indeksa za Šoltu iznose: dohodak po stanovniku 5.967,37 €, proračunski prihodi po stanovniku 944,81 €, stopa nezaposlenosti 10.41 %, opće kretanje stanovništva 109,64, indeks starenja 532,00 te stupanj obrazovanja 29,47%[15]. Pokazatelji koji se odnose na prosječnu stopu nezaposlenosti i indeks starenja u Šolti su niži od prosjeka Republike Hrvatske, dok svi ostali pokazatelji bilježe više vrijednosti od državnog prosjeka.

[13] Vlada Republike Hrvatske, 2024. Odluka o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti, Narodne Novine, 4/2024. Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2024_01_3_60.html

[14] Indeks razvijenosti predstavlja kompozitni pokazatelj, odnosno prilagođeni prosjek standardiziranih vrijednosti društveno-gospodarskih pokazatelja, definiran Zakonom o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14, 123/17, 118/18) i Uredbom o indeksu razvijenosti (NN 131/17). Njime se mjeri stupanj razvijenosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, uzimajući u obzir vrijednosti svih 556 jedinica lokalne samouprave (JLS) i 21 jedinice područne (regionalne) samouprave – JP(R)S, čime se utvrđuje njihov međusobni odnos. Indeks razvijenosti za 2024. godinu izrađen je prema istoj, nepromijenjenoj metodologiji kao i onaj iz 2018. godine te se temelji na najnovijim dostupnim podacima za razdoblje 2020.–2022. godine.

[15] Europska unija ima za cilj da najmanje 45 % osoba/stanovnika EU u dobi od 25 do 34 godine završi visoko obrazovanje (tercijarni stupanj obrazovanja) do 2030. godine.

2.2 Geoprometni položaj i gospodarstvena infrastruktura

Prema uvjetno-homogenoj regionalizaciji, otok Šolta pripada drveničko-šoltanskoj otočnoj skupini srednjo-dalmatinskog otočja u južnom hrvatskom primorju (Magaš, 2013). U prostornom kontekstu Dalmacije, Šolta zauzima središnji položaj i smještena je u neposrednoj blizini makroregionalnog središta, grada Splita. Uz Splitska vrata, otok se nalazi uz važan i frekventan prolaz na unutarnjim i međunarodnim plovnim putevima. Geografski, Šolta je smještena između otoka Drvenika Velog na zapadu, Čiova na sjeveru, Brača na istoku te Visa na jugu. Od otoka Brača dijele je Splitska vrata širine 700 metara, od Drvenika Velog Šoltanski kanal širine 3,4 kilometra, dok je na sjeveroistoku od Splita odvojen Splitskim kanalom u rasponu od 7 do 15 kilometara.

Šolta ima povoljne prirodne i tehničke preduvjete za primjenu modela „zelenog otoka“, što Teritorijalna strategija razvoja otoka SDŽ 2022.-2027. prepoznaje kao jedan od ključnih razvojnih pravaca:

- Visok solarni potencijal – s prosječno više od 2 700 sunčanih sati godišnje, otok je idealan za ugradnju fotonaponskih sustava na javnim zgradama, turističkim objektima i kućanstvima.
- Niska razina industrijskog zagađenja – zbog ograničene industrijske aktivnosti, prijelaz na čistu energiju i sustave male potrošnje može se provesti uz minimalne troškove prilagodbe.
- Postojeće inicijative za energetsku učinkovitost – planirani su projekti ugradnje solarnih sustava i zamjene javne rasvjete energetski učinkovitim rješenjima.
- Potencijal za e-mobilnost i održivi promet – kratke udaljenosti između naselja omogućuju uvođenje električnih vozila i punionica, što bi dodatno smanjilo emisije i buku.
- Mogućnost kružnog gospodarenja otpadom i vodom – izoliranost otoka čini ga pogodnim za testiranje zatvorenih sustava recikliranja, kompostiranja i ponovne uporabe resursa.

2.2.1 Prometni sustavi[16]

Prometna infrastruktura otoka Šolte sastoji se od pomorskog, cestovnog i zračnog prometa (interventnog karaktera), s glavnim prometnim središtem u naselju Rogač, koje predstavlja poveznicu otoka s kopnom.

2.2.1.1 Pomorski promet

Rogač je glavna luka otvorena za javni promet od županijskog značaja, koja ujedno ima funkciju trajektne i katamaranske luke. Održava se redovna županijska linija br. 960 Split – Rogač – Milna, čime se osigurava svakodnevna povezanost otoka s gradom Splitom i otokom Bračem. Uz Rogač, na otoku postoje i luke otvorene za javni promet lokalnog značaja: Stomorska, Nečujam i Maslinica, dok je luka Livka planirana kao nova luka lokalnog značaja.

Na otoku se nalazi jedina marina u Maslinici, s kapacitetom od 50 vezova, koja ima značajnu ulogu u nautičkom turizmu. Uz to, privezišta su uređena unutar građevinskih područja naselja Donja i Gornja Krušica te u uvalama Šipova i Kašijun, koje imaju ugostiteljsko-turističku namjenu. Prostorni plan općine predviđa i sljedeća sidrišta: u Tatinji (dva polja s po 16 plutača), Livki (do 80 plutača) te Nečujmu (do 40 plutača).[17] Dodatno, Prostornim planom su predviđena dva sidrišta i ukupno 4 nautičke luke-

[16] Sadržaj poglavlja djelomično preuzet iz dokumenta Provedbeni program Općine Šolta za razdoblje 2026. – 2029., dostupno na: https://www.solta.hr/strategije-razvoja-opcine-solta.art9Dq.php

[17] „Službeni glasnik općine Šolta“, br: 06/06, 05/10, 09/10, 2/12, 9/15, 26/15, 23/16, 3/17, 9/18, 11/19., dostupno na: https://www.solta.hr/izmjene-i-dopune-prostornog-plana-uredenja-opcine-solta-vii.artzd9.php

marine (od kojih bi jedna bila pod koncesijom). Izmjenom Prostornog plana na poziciji Šešula na ukupnoj površini od 1500m² predviđena je suha marina. Izgradnjom suhe marine otvara se mogućnost servisiranja brodova raznih veličina, otvaranje novih radnih mjesta te mogućnost otvaranja mini kampa u samoj marini.[18]

Usluge u nautici

Na Šolti je razvijena raznolika ponuda nautičkih usluga koja uključuje marine, privezišta, charter i najam plovila. Najznačajnija je Marina Martinis Marchi u Maslinici, koja raspolaže vezovima za različite tipove plovila te pruža opskrbu vodom i strujom, sanitarne čvorove, recepciju, Wi-Fi i ugostiteljske sadržaje. Uz nju, važnu ulogu imaju i privezišta u Rogaču i Stomorskoj – u Rogaču kao glavnoj luci otoka, s vezovima, opskrbom vodom, strujom i sanitarnim čvorovima, te u Stomorskoj s oko 30 vezova, uključujući i one za plovila dulja od 50 metara, s dubinom od 2 do 6 metara i istim pratećim sadržajima.

Ponuda chartera dodatno obogaćuje nautičku sliku otoka. U Maslinici djeluje Charter Martinis Marchi, koji nudi luksuznu jahtu *Sunseeker Superhawk 50* namijenjenu brzim izletima i transferima, dok je u Rogaču smještena baza SailingEurope Chartera s flotom jedrilica i katamarana renomiranih proizvođača (Beneteau, Jeanneau, Lagoon). Ova baza nudi i pogodnosti poput plaže u blizini, besplatnog Wi-Fija, parkirališta i benzinske postaje. Uz to, u Rogaču djeluje i Atlantis Marine, a putem specijaliziranih platformi poput SamBoat dostupne su jedrilice, motorni brodovi i katamarani za dnevne izlete ili dulje plovidbe.

2.2.1.2 Cestovni promet

Cestovni promet na otoku Šolti odvija se državnim, županijskim i lokalnim cestama. Glavnu prometnu okosnicu otoka čini državna cesta **D111** (Maslinica – Grohote – Stomorska) ukupne duljine 17,8 km, te državna cesta **D112** (Rogač – D111) duljine 2,8 km koja povezuje trajektnu luku s glavnom otočnom prometnicom. Županijske i lokalne ceste dopunjuju mrežu državnih prometnica i osiguravaju povezanost pojedinih naselja.

Tablica 2-2 Ceste otoka Šolte

Oznaka ceste		Opis ceste	Duljina (km)
Državne ceste (DC)	111	Maslinica – Srednje Selo – Stomorska	17,396
	112	Srednje Selo (DC111) – Rogač (trajektna luka)	2,761
Županijske ceste (ŽC)	6158	Nečujam (nerazvrstana cesta – DC111)	3,497
	6290	Grohote (DC111) – Rogač (DC112)[19]	1,934
Lokalne ceste (LC)	67111	Donje Selo (DC111) – Srednje Selo (DC111)	1,643
	67242	Stomorska (DC111 – nerazvrstana cesta)	1,415

Izvor: Odluka o razvrstavanju javnih cesta, NN 86/2024.

Osim državnih, županijskih i lokalnih cesta, na otoku postoji i mreža oko 150 km nerazvrstanih cesta, uključujući mjesne, poljske i pristupne putove.

Prema Državnom zavodu za statistiku gustoća cestovne mreže (ukupna dužina cesta / geografska površina) u Splitsko-dalmatinskoj županiji u 2021. godini je 573 m/km^2, dok je gustoća cestovne mreže (DC; ŽC i LC) Šolte 484 m/km^2, što upućuje na potrebu dodatnog ulaganja u izgradnju prometnica.

U tijeku su aktivnosti planiranja, rekonstrukcije i izgradnje pojedinih prometnih dionica, među kojima se ističu:

[18] Poboljšanje nautičke infrastrukture uvelike ovisi o zainteresiranosti poduzetnika, jer se sidrišta i nautičke luke realiziraju putem koncesije za koju je potrebno pripremiti Studiju gospodarske opravdanosti te utvrditi granicu pomorskog dobra.
[19] Na zapadnom dijelu Grohota obilaznica Rogač – D111 je znatno povećala protočnost prometa, osobito tijekom turističke sezone.

- Stomorska – Gornja Krušica (potrebne izmjene i dopune prostorno-planske dokumentacije)
- Gornje Selo – uvala Livka (istekla lokacijska dozvola, potrebno doprojektiranje)
- Pristupna prometnica do ugostiteljsko-turističke zone u uvali Šipova (izgrađena)
- Obilaznica Grohote (izgrađena prva faza, druga faza u postupku ishođenja dozvole)

Poduzeće Promet d.o.o. Split pruža usluge javnog cestovnog linijskog prijevoza na Šolti, s dvije linije (u oba smjera), (i) Stomorska - Gornje Selo - Nečujam - Grohote – Rogač, te (ii) Maslinica - Donje Selo - Srednje Selo - Grohote – Rogač.

2.2.1.3 Promet u mirovanju (parkirališta) i zračni promet

U kontekstu uređenih parkirališta, u tijeku je razrada i realizacija nekoliko projekata: parking u Grohotama (u tijeku rješavanje imovinsko-pravnih odnosa), parking u Rogaču (izgrađen), te će se kroz izmjene i dopune prostorno-planske dokumentacije planirati prostori za javna parkirališta za parkiranje u Stomorskoj, Nečujmu i Maslinici (izrađeni projektni prijedlozi).

Na području Srednjeg Sela nalazi se interventni heliodrom, koji služi potrebama hitnih službi i prijevozu pacijenata.

2.2.2 Komunalna infrastruktura i digitalizacija (u službi turizma)

2.2.2.1 Sustav vodoopskrbe, odvodnje voda i gospodarenja otpadom

Otok Šolta napaja se vodom iz regionalnog vodoopskrbnog sustava Omiš–Brač–Hvar–Šolta, koji koristi vodu iz rijeke Cetine, s planiranim kapacitetom od 78 l/s za potrebe otoka.[20] Sustav se sastoji od podmorskog cjevovoda, tlačnih i gravitacijskih vodova, vodosprema i crpnih postaja koje opskrbljuju visoku i nisku zonu. Izvedeni su objekti visoke zone od Lestimerove preko Stomorske i Gornjeg Sela do Maslinice, te dio niske zone od Stomorske do Nečujma, dok se preostali dijelovi od Nečujma do Rogača planiraju za izgradnju. Na izdvojenim lokacijama, gdje nije isplativo priključenje na sustav, predviđa se mogućnost desalinizacije morske vode ili izgradnja sezonske akumulacije poviše uvale Lestimerova. Glavna mreža povezana je s lokalnim distribucijskim mrežama koje opskrbljuju gotovo sva naselja.

Razvojem vodoopskrbe, prioritet postaje izgradnja sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda kako bi se očuvala čistoća mora i obale, ključna za održivi razvoj otoka. Trenutačno nijedno naselje nema potpunu kanalizacijsku mrežu, u Stomorskoj je dovršena izgradnja sustava s uređajem za pročišćavanje, dok je za Maslinicu pripremljena projektna dokumentacija i studija utjecaja na okoliš, ali sredstva za izgradnju još nisu osigurana. U Nečujmu postoji djelomični sustav s podmorskim ispustom za potrebe nekadašnjeg turističkog kompleksa (trenutno privatno vlasništvo) i istočnog dijela Nečujma, no bez uređaja za pročišćavanje. Industrijske otpadne vode ne postoje.

Komunalni otpad s područja cijele Općine (Maslinica, Donje i Srednje Selo, Grohote, Rogač, Nečujam, Gornje Selo, Stomorska) prikuplja komunalno poduzeće **Komunalno Basilija d.o.o.**, a odvozi se na sanirano odlagalište **„Borovik“**, površine oko 2 ha. Skupljanje otpada obuhvaća sva kućanstva i gospodarske subjekte. Odlagalište je ograđeno, nadzirano i održavano, no daljnji izazov predstavlja njegova potpuna sanacija i prilagodba budućem sustavu gospodarenja otpadom prema županijskom planu. Završena je prva faza sanacije odlagališta te prva faza uređenja reciklažnog dvorišta te su postavljeni kontejneri za odvojeno prikupljanje otpada (19 vrsta spremnika). U svakom od 8 naselja postavljeni su kontejneri za prikupljanje reciklabilnog otpada (papir, staklo, plastika, limenke).

[20] Prema podacima iz Općine, gubitci u vodoopskrbi su izrazito veliki, te je protok vode max. 35 l/s, što iziskuje ulaganja u infrastrukturu, pogotovo što su gubici u prijenosu vode do 50%.

Postavljeni su i dodatni spremnici, čime je olakšano odvojeno sakupljanje otpada na kućnom pragu na čitavom području otoka Šolte. Ovo odlagalište ostaje u funkciji do izgradnje regionalnog centra u Lećevici.

2.2.2.2 Elektroenergetski sustav i telekomunikacijska infrastruktura

Energetski sustav otoka Šolte organiziran je u tri zone, koje su definirane prema koncentraciji i prostornom rasporedu potrošača: zapadnu, središnju i istočnu. Zapadnu zonu čini područje naselja Maslinica, istočna zona obuhvaća naselja Stomorska i Gornje Selo, dok je središnja zona, koja uključuje Grohote, Donje Selo, Srednje Selo, Rogač i Nečujam, opsegom najveća te ima i najveću elektroenergetsku potrošnju. Opskrba električnom energijom na otoku je stabilna i zadovoljavajuća, a u tijeku su radovi na izgradnji i modernizaciji nekoliko novih trafostanica, čime se dodatno povećava sigurnost i pouzdanost elektroenergetske mreže.

Tablica 2-3 Energetski sustav Općine Šolta

Energetska zona / sustav	Opis / elementi
Podjela otoka prema energetskim zonama	Otok Šolta podijeljen je na tri cjeline prema koncentraciji i razmještaju potrošača:
Zapadna zona	Naselje Maslinica
Središnja zona	Naselja Grohote, Donje Selo, Srednje Selo, Rogač i Nečujam (najveća zona prema opsegu i potrošnji)
Istočna zona	Naselja Stomorska i Gornje Selo
Glavne elektroopskrbne građevine i uređenja	
TS 35/10 kV „Milna“	2 × 4 MVA
DV 35 kV Nerežišće – Milna	Dužina 13 km
TS 35 kV „Grohote“	1 × 4 MVA
Podmorski kabel TS „Milna“ – Šolta	35 kV FXBTV 3×150 mm², dužina 5,48 km
Podmorski kabel TS „Čiovo“ – Šolta	35 kV FXBTV 3×150 mm², dužina 8,67 km
Kabel 35 kV KK Bad – TS Grohote	XHE 49A 3×1×185 mm², dužina 11,66 km
Kabel 35 kV KK Dražetina – TS Grohote	XHE 49A 3×1×185 mm², dužina 2,84 km
Kabel 10(20) kV	XHE 49A 3×1×150 mm², ukupna dužina 4,39 km
DV 10 kV	Glavna trasa 22,11 km, ukupno s odcjepima 31,28 km
Transformatorske stanice (TS) 10/0,4 kV	20 ukupno, instalirana snaga 4 MVA (prosječno 180 kW/TS)
Gradske TS 10/0,4 kV	3 stanice, ukupna snaga 1,89 MVA
Stupne / tornjić TS 10/0,4 kV	17 stanica, ukupna snaga 2,11 MVA
Mreža 0,4 kV	Ukupna dužina 67 km (prosječno 3,35 km/TS, odnosno 1,34 km po jednom izvodu 0,4 kV)

Izvor: Procjena rizika od velikih nesreća za Općinu Šolta, 2025.

Telekomunikacijsku infrastrukturu u nepokretnoj mreži održava Hrvatski Telekom, koji putem komunikacijskih čvorišta i podzemnih vodova pruža usluge fiksne telefonije, interneta, IPTV-a i prijenosa podataka. Usluge mobilne telefonije dostupne su putem više operatera, a kvaliteta signala i usluge u većini je područja zadovoljavajuća, s izuzetkom manjih dijelova otoka koji su još uvijek djelomično nepokriveni mobilnim signalom.

2.3 Resursna i atrakcijska osnova

Prirodno-kulturni resursi i atrakcije predstavljaju resurse koji omogućavaju da se iz komparativnih prednosti njihova „posjedovanja“, konverzijskom funkcijom turizma, oni preoblikuju i postanu konkurentne prednosti turističke destinacije. Time turizam djeluje kao posrednik u pretvaranju

prirodnih i kulturnih vrijednosti u ekonomske, društvene i identitetske koristi. Ova funkcija podrazumijeva proces u kojem se prirodna te materijalna i nematerijalna kulturna baština – povijesne građevine, tradicijska arhitektura, običaji, manifestacije, zanati i umjetnički izrazi – transformiraju u atraktivne i održive turističke proizvode. Stoga konverzijska funkcija turizma omogućuje da se prirodna i kulturna baština integrira u gospodarski sustav kroz stvaranje novih radnih mjesta, poticanje poduzetništva i jačanje lokalne ekonomije, pri čemu turizam postaje sredstvo revitalizacije prirodnih i kulturnih sadržaja i prostora. Istodobno, ovakav pristup potiče razvoj svijesti o važnosti zaštite kulturne i prirodne baštine te doprinosi održivosti destinacije. Dakle, konverzijska funkcija nije samo ekonomska, već i edukativna i identitetska – ona povezuje prošlost, sadašnjost i budućnost zajednice kroz aktivno uključivanje prirodnih resursa i kulturnog nasljeđa u turističku ponudu.

S obzirom na navedeno, u nastavku se daje detaljna analiza prirodne baštine i krajolika, kulturne baštine i atrakcija na Šolti, kao komparativnih prednosti koje Šolta ima, i koje, konverzijskom funkcijom turizma destinacija Šolta, može, i treba, pretvoriti u svoje konkurentne prednosti, odnosno jedinstvene proizvode na turističkom tržištu.

2.3.1 Prirodna baština i krajolik

Prirodna osnova otoka Šolte obilježena je raznolikim geološkim, klimatskim i krajobraznim značajkama koje zajedno čine iznimno vrijednu osnovu za razvoj turizma i očuvanje prirodne baštine. Šolta ima tipičnu mediteransku klimu s izrazito velikim brojem sunčanih sati, što predstavlja značajnu pogodnost za razvoj cjelogodišnjeg turizma. Otok bilježi 2697 sunčanih sati godišnje, s dugim, suhim i toplim ljetima te blagim i vlažnim zimama. Takvi klimatski uvjeti pogoduju boravku na otvorenom tijekom većeg dijela godine, kao i razvoju različitih oblika rekreacijskog, zdravstvenog i kulturnog turizma. Uz to, Šolta ima ukupno 329 vjetrovitih dana godišnje, od čega je većina s blagim do umjerenim vjetrovima. Ova karakteristika čini otok privlačnim za jedriličare i surfere, ali istodobno zahtijeva pažljivo planiranje aktivnosti na moru i obali. Otok Šolta ima raznoliku i atraktivnu geološku osnovu koja još uvijek nije dovoljno iskorištena za turizam (detaljan popis prirodne baštine pregledno je prikazan u Tablici 4.). Južna obala otoka strma je i razvedena, s brojnim uvalama te manjim arhipelagom koji se sastoji od spomenutih šest otočića i jedne hridi. Ovakav reljef pridonosi slikovitosti krajolika i čini ga privlačnim za posjetitelje koji traže autentično otočno iskustvo. Posebno se ističu uvale na južnoj strani otoka, Šešula, Poganica, Zaglav, Tatinja, Jorja, Senjska, Sraćinska i Livka, dok se na sjevernoj strani nalaze Gornja i Donja Krušica. Uvale predstavljaju najupečatljiviji element obalnog reljefa. Svaka od njih ima specifičan oblik, zaklonjenost i prirodni okoliš, što ih čini pogodnima za mirniji oblik odmora i rekreacije.

Na kopnu, najviši vrh otoka, Vela straža (237 m), pruža panoramski pogled na Split, okolne planine i susjedne otoke poput Brača, Hvara i Visa. Ova lokacija već je uređena i označena te je idealna za posjetitelje koji žele uživati u pješačenju i razgledavanju krajolika. Nalazišta pločastog vapnenca, osobito u blizini Rogača, svjedoče o bogatoj geološkoj prošlosti otoka i tradicionalnom načinu gradnje, jer se taj kamen nekada koristio za pokrivanje krovova u lokalnoj arhitekturi. U stijenama se mogu pronaći i fosilni ostaci školjkaša i rudista, što dodatno obogaćuje prirodnu baštinu Šolte te otvara mogućnosti za edukativne i interpretacijske programe povezane s geologijom i poviješću otoka.

Krajobraz otoka Šolte predstavlja spoj prirodnih i kulturnih obilježja koji zajedno tvore jedinstvenu cjelinu. Kulturni krajobraz čine obradiva polja, lokve, suhozidi, terase i bunje, koji svjedoče o stoljetnom suživotu čovjeka i prirode. Suhozidi omeđuju polja i maslinike, dok stari maslinici, osobito oni u Maslinici, imaju visoku kulturnu i povijesnu vrijednost te su zaštićeni Prostornim planom. Oni se ističu po tradicionalnim kamenim ogradama, cisternama i bunjama koje upotpunjuju autentičan mediteranski ambijent. Prirodni krajobraz osobito je vrijedan na južnoj strani otoka, od uvale Šešula do rta Kosmat, zajedno s otočićima Stipanska, Balkun, Polebrnjak, Rudula, Grmej, Saskinja i Kamičić. Ovi prostori očuvane su prirodne ljepote i važni su za zaštitu biološke raznolikosti. Županijski prostorni

plan prepoznaje i dva značajna krajobraza, otoke kod Maslinice te južnu obalu Šolte, koji uključuju i morski prostor.[21]

Biljni svijet otoka Šolte iznimno je raznolik. Na otoku raste više od 700 vrsta i podvrsta papratnjača i sjemenjača, od čega 22 endemične vrste te isto toliko onih koje pripadaju nekoj od kategorija ugroženosti. Česta vrsta je planika, a posebno su zanimljiva nalazišta vrlo rijetke vilinske planike. Na otoku je pronađeno i pet rodova orhideja, dok se u vegetacijskom sastavu ističu šume alepskog bora i ružmarina, kao i razni tipovi mediteranskih makija i kamenjarskih travnjaka. Šumska područja imaju važnu ekološku i rekreacijsku funkciju. Među njima se ističu šuma alepskog bora kod rta Sv. Nikole u Maslinici, šumski predjeli na otocima Polebrnjak i Saskinja, u Donjoj Krušici te u predjelu Vela Straža kod Gornjeg Sela. Ova područja pogodna su za šetnje, rekreaciju i boravak u prirodi. Na Šolti samoniklo raste mnoštvo ljekovitih i začinskih biljaka, među kojima se ističu ružmarin, mažuran, gospina trava, islandski lišaj i trava iva. Posebnu vrijednost ima dalmatinski buhač (Tanacetum cinerariifolium), autohtona vrsta koja sadrži spoj piretrin, prirodni insekticid biljnog podrijetla. Biljka je nekada imala gospodarsku važnost, a zbog lijepog izgleda podsjeća na ivančicu. Uzgoj voćnih vrsta također ima dugu tradiciju – smokva i rogač posebno su povezani s identitetom otoka. Od smokve se proizvodi tradicionalni smokvenjak, dok rogač, unatoč simboličnom značenju i toponimu, još uvijek nije dovoljno iskorišten u turističke svrhe. Vinogradarstvo je oduvijek imalo važnu ulogu u životu Šoltana. Većina vinograda zasađena je autohtonom sortom dobričić, koja se uzgaja na Gornjem i Donjem polju te na terasastim padinama brežuljaka. Dobričić ima povijesnu i gospodarsku važnost, bio je poznat i cijenjen izvan Hrvatske, a upravo križanjem ove sorte i kaštelanskog crljenka nastala je poznata sorta plavac mali. Maslinici zauzimaju velik dio otoka, a čak 95 % čine sorte levantinka (šoltanka) i oblica, s oko pola milijuna stabala.

Životinjski svijet Šolte također je bogat i raznolik. Na otoku obitavaju različite lovne vrste poput zečeva, fazana, divljih svinja i jarebica. Posebno je značajan ptičji svijet – zabilježeno je 139 vrsta ptica, od čega su 43 gnjezdarice. Među njima su sivi ćuk, šumska sova, sova ušara, škanjac, kobac i morski vranac. Neke vrste su ugrožene, poput malog vranca, škanjca i vlaselice, a ptičja vrsta ćuk (ćuvita) postala je zaštitni znak otoka. Podmorje obiluje tipičnim jadranskim vrstama, među kojima se ističu gorgonije i koralji.

More koje okružuje otok Šoltu iznimno je čisto i bogato florom i faunom, što ga čini važnim prirodnim resursom i temeljom za razvoj različitih oblika turizma. U uvali Piškera u Nečujmu nalazi se nalazište ljekovitog blata, koje je nastalo još u 14. stoljeću kao posljedica proizvodnje soli. Iako se ovo blato trenutno ne koristi u turističke svrhe, predstavlja značajan potencijal za razvoj zdravstvenog i wellness turizma u budućnosti. Podmorje Šolte obiluje zanimljivim špiljama, zidovima i geološkim formacijama koje predstavljaju izniman potencijal za ronilački turizam. Među njima se ističu „piramide“ u uvali Travna, zidovi prekriveni gorgonijama i jastozima te špilje na različitim dubinama koje privlače zaljubljenike u podvodni svijet.

Tablica 2-4 Prirodno-atrakcijska osnove otoka Šolte

Resursi/Atrakcije	Prirodna atrakcijska osnova
Biljni svijet	
Kopnena i morska flora	Na području Šolte zabilježeno je više od 700 vrsta i podvrsta papratnjača i sjemenjača, uključujući 22 endemične i jednaki broj ugroženih vrsta. Ističu se planika i vrlo rijetka vilinska planika, a otok je bogat i orhidejama – zabilježeno je pet rodova. Na području Općine prisutna su ugrožena staništa poput šuma alepskog bora, makija crnike, bušika ružmarina te kamenjarskih pašnjaka i suhih travnjaka stenomediterana.

[21] Navedena područja značajnog krajobraza još moraju proći kroz postupak proglašenja zaštićenih dijelova prirode po predloženoj kategorizaciji (prema podacima navedenim u PPSDŽ (Službeni glasnik SDŽ, broj 1/03, 8/04, 5/05, 5/06, 13/07, 9/13, 145/15 i 154/21).

Resursi/Atrakcije	Prirodna atrakcijska osnova
Šume	Šume rekreacijske namjene na području Šolte obuhvaćaju šume alepskog bora na lokalitetima rt Sv. Nikole u Maslinici, otoci Polebrnjak i Saskinja, Donja i Gornja Krušica, „Venini bori“, Bočac – Kašijun, Vela Straža kod Gornjeg Sela te rt Bad – Livka, kao i površine makije i garige koje služe za rekreaciju, lov i stočarstvo.
Ljekovito i začinsko bilje	Na Šolti samoniklo rastu ružmarin, mažuran, gospina trava, islandski lišaj, trava iva i druge ljekovite biljke. Posebno se ističe dalmatinski buhač, autohtona vrsta istočnog Jadrana s prirodnim insekticidnim svojstvima, koja se nekada uzgajala i prerađivala na otoku. *Na Šolti nije razvijen proces turističkog vrednovanja samonikle kopnene flore, osim ograničene upotrebe ljekovitog i začinskog bilja za izradu domaćih likera.*
Vinogradi	Na Šolti prevladava autohtona sorta loze dobričić, čiji su vinogradi smješteni na Gornjem i Donjem polju te na terasastim padinama okolnih brežuljaka. Krajem 19. stoljeća zauzimali su oko 400 hektara. Dobričić je bio cijenjen u Beču, Francuskoj i Češkoj zbog tamnocrvene boje i gustoće, a Šoltani su ga smatrali hranom i lijekom. Križanjem dobričića i kaštelanskog crljenka nastala je poznata dalmatinska sorta plavac mali. Danas vinogradi zauzimaju oko 46 ha (300 000 trsova loze). *O autohtonoj sorti je objavljena knjiga „Dobričić – Priča o otoku i jednoj vinskoj sorti” autora Vicka Kaštelanca, koja opisuje povijest i značaj ove autohtone loze. Na otoku danas djeluje više vinara koji u svojim podrumima proizvode vino od sorte Dobričić.* *Također, postoji organizirana tura iz Splita koja obuhvaća degustaciju vina, meda i maslinovog ulja tijekom koje se posjete lokalni proizvođači na Šolti: Olynthia uljara, Vinarija Marinac i OPG Tvrdic (med). Sudionicima su osigurane degustacije maslinovog ulja, vina i meda, lokalni zalogaji te razgled proizvodnih objekata i upoznavanje s otočkom tradicijom i pejzažima.*
Maslinici	Na Šolti prevladavaju sorte maslina levantinka (šoltanka) i oblica, koje čine oko 95 % ukupnog broja od približno 500 000 stabala. *Djelovanje maslinara okupljeno je kroz Udrugu maslinara otoka Šolte „Zlatna Šoltanka“, koja je nositelj zaštite izvornosti Šoltanskog maslinovog ulja. Ulje je 2016. godine upisano u Registar zaštićenih oznaka izvornosti Europske unije, čime je postalo prvo hrvatsko maslinovo ulje s tom oznakom priznatom na EU razini. Proizvodi se od autohtonih sorti levantinka i oblica, a prepoznatljivo je po iznimnoj kvaliteti, voćnom okusu i tradicijskom načinu prerade. Postoje dvije organizirane turistička ture iz Splita koje obuhvaćaju posjet obiteljskoj uljari Kaštelanac u Gornjem Selu, obilazak proizvodnog pogona i degustaciju ekstra djevičanskog maslinovog ulja uz lokalne zalogaje, čime se valorizira tradicija maslinarstva otoka.*
Voćnjaci	Šolta je poznata po rogaču, po kojem mjesto Rogač nosi ime, a tradicionalna biljka otoka je smokva, čiji su se plodovi sušili; najstariji naziv otoka povezan je s nezrelom smokvom. *U turističkoj ponudi Šolte dostupni su tradicionalni proizvodi poput smokvenjaka i torte od rogača, koji predstavljaju dio autentične otočne gastronomske ponude temeljene na lokalnim sastojcima.*
Životinjski svijet	
Kopnena i morska fauna	Na Šolti obitavaju brojne kopnene i morske vrste. Od lovne divljači prisutni su zec, fazan, divlja svinja i jarebica. Zabilježeno je 139 vrsta ptica, od kojih su 43 gnjezdarice, uključujući sivog ćuka, šumsku sovu, škanjca i morskog vranca. Zaštićene vrste su mali vranac, škanjac, vlaselica i zlatovrana, dok je ćuk (ćuvita) simbol otoka. Podmorje obiluje tipičnim jadranskim vrstama, uključujući gorgonije i koralje. *„Ćuvita“ se koristi kao simbol otoka Šolte u promotivnim i marketinškim aktivnostima. Postala je prepoznatljiv motiv na suvenirima, logotipima i promotivnim materijalima jer utjelovljuje prirodnost, mir i autentičnost otočkog života.*
Krajobrazi	

Resursi/Atrakcije	Prirodna atrakcijska osnova
Kulturni krajobraz	Kulturni krajobraz Šolte obuhvaća područje Donjeg i Gornjeg Polja, prepoznato u Prostornom planu kao oaza obradivog tla s tradicionalnim gospodarskim putovima, lokvama i suhozidima.
Prirodni krajobraz	Prostornim planom osobito vrijednim prirodnim krajobrazom proglašena je južna obala Šolte od uvale Šešula do rta Kosmat, uključujući otočiće Stipansku, Balkun, Polebrnjak, Rudulu, Grmej, Saskinju i hrid Kamičić s pripadajućim akvatorijem.
Značajni krajobraz	Prostornim planom Županije za zaštitu su evidentirana dva lokaliteta: otoci u akvatoriju Maslinice te južna obala Šolte s pripadajućim kopnenim i morskim prostorom.
Nacionalna ekološka mreža	Šolta s pripadajućim otočićima i južnom obalom dio je Nacionalne ekološke mreže te međunarodno važnog područja za ptice HR1000036. Područje obuhvaća sedam otočića ispred Maslinice – Kamičić, Radulu, Grmej, Polebrnjak, Saskinju, Balkun i Stipansku – te se smatra važnim za očuvanje biljnih i životinjskih vrsta, osobito morskih staništa poput špilja, naselja posidonije, grebena i karbonatnih stijena s vegetacijom. U mrežu su uključeni lokaliteti HR3000458 (od uvale Šipkova do Grčkog rata), HR3000093 (JZ strana Šolte I), HR3000094 (JZ strana Šolte II) i HR4000024 (Južna obala Šolte).

2.3.2 Kulturno-povijesna baština i identitet mjesta

Na području Općine Šolta u Registru kulturnih dobara evidentirano je 23 zaštićena kulturna dobra te jedan kulturni krajolik. Navedeno podrazumijeva odnos od 11 kulturnih dobara na 1.000 stanovnika, odnosno 4 materijalna nepokretna pojedinačna zaštićena kulturna dobra na 1.000 stanovnika. Ove vrijednosti znatno premašuju prosjek Splitsko-dalmatinske županije i Republike Hrvatske, gdje na 1.000 stanovnika dolaze 2,4, odnosno 1,4 materijalna kulturna dobra.

Tablica 2-5 Zaštićena materijalna i nematerijalna nepokretna i pokretna kulturna dobra[22]

Rbr.	Registarski broj	Naziv kulturnog dobra	Naselje	Vrsta
Nepokretna kulturna dobra				
1.	Z-5931	Arheološko nalazište Banje	Rogač	Arheologija
2.	Z-7753	Arheološko nalazište Ostaci antičkog ribnjaka u podmorju uvale Piškera	Nečujam	Arheologija
3.	Z-5802	Arheološko nalazište Vela Straža - prapovijesna gradina	Gornje Selo	Arheologija
4.	Z-4772	Crkva sv. Jelene	Donje Selo	Nepokretna pojedinačna
5.	Z-6931	Crkva sv. Marije u Borima	Gornje Selo	Nepokretna pojedinačna
6.	Z-5061	Crkva sv. Mihovila	Srednje Selo	Nepokretna pojedinačna
7.	Z-4771	Dvorac Martinis Marchi	Maslinica	Nepokretna pojedinačna
8.	RST-0675	Hidroarheološko nalazište	Maslinica	Arheologija
9.	Z-5058	Kaštel	Gornje Selo	Nepokretna pojedinačna
10.	Z-6982	Kuća Dujma Balistrilića	Nečujam	Nepokretna pojedinačna
11.	Z-4770	Kula (Kaštel Slavić)	Grohote	Nepokretna pojedinačna
12.	Z-7357	Kulturno-povijesni krajolik otočića Stipanska	Maslinica	Kulturni krajolik
13.	P-6430	Ostaci antičkog brodoloma	Nečujam	Arheologija
14.	P-6432	Ostaci antičkog brodoloma	Maslinica	Arheologija
15.	Z-4887	Ostaci crkve sv. Petra	Nečujam	Nepokretna pojedinačna
16.	Z-6044	Ruralna kulturno-povijesna cjelina Donje Selo	Donje Selo	Kulturnopovijesna cjelina
17.	Z-6016	Ruralna kulturno-povijesna cjelina Gornje Selo	Gornje Selo	Kulturnopovijesna cjelina
18.	Z-5862	Ruralna kulturno-povijesna cjelina Grohote	Grohote	Kulturnopovijesna cjelina
19.	Z-5761	Ruralna kulturno-povijesna cjelina Maslinica	Maslinica	Kulturnopovijesna cjelina
20.	Z-5696	Ruralna kulturno-povijesna cjelina Rogač	Rogač	Kulturnopovijesna cjelina
21.	Z-5993	Ruralna kulturno-povijesna cjelina Srednje Selo	Srednje Selo	Kulturnopovijesna cjelina
22.	Z-5714	Ruralna kulturno-povijesna cjelina Stomorska	Stomorska	Kulturnopovijesna cjelina

[22] Detaljna analiza svih kulturno-povijesnih dobara otoka Šolta dana je u tablici na kraju ovog poglavlja.

Rbr.	Registarski broj	Naziv kulturnog dobra	Naselje	Vrsta
23.	Z-4635	Starokršćanska bazilika	Grohote	Arheologija
24.	Z-6933	Šoltanski čakavski govori		Nematerijalna
Pokretna kulturna dobra				
25.	Z-6665	Sakralni inventar u crkvi sv. Stjepana Prvomučenika	Grohote	Pokretna pojedinačna

Izvor: Registar kulturnih dobara Republike hrvatske, 2025. online, dostupno na: https://registar.kulturnadobra.hr/#/

Dobra uključuju **nepokretna pojedinačna dobra, ruralne kulturno-povijesne cjeline, arheološka nalazišta** i **nematerijalnu baštinu**. Većina nepokretnih dobara koncentrirana je u središnjim naseljima Grohote, Maslinica i Rogač, dok su arheološka nalazišta raspoređena diljem otoka[23]. Ruralne kulturno-povijesne cjeline pokrivaju veći dio naselja, što ukazuje na očuvanu tradicijsku i arhitektonsku vrijednost. Posebno istaknuta nematerijalna baština, *Šoltanski čakavski govori*, naglašava važnost očuvanja jezične i kulturne tradicije. Ukupno, evidencija nepokretnih kulturnih dobara pokazuje raznoliku i prostorno razvedenu kulturnu baštinu otoka, koja uključuje i materijalne i nematerijalne vrijednosti od lokalnog, regionalnog i nacionalnog značaja, što otoku daje značajan potencijal za kulturni turizam i razvoj održivih kulturnih politika. Cjelokupna kulturna i povijesna baština Šolte čini bogat mozaik sakralnih, povijesnih, umjetničkih i tradicijskih sadržaja koji povezuju prošlost s današnjicom i oblikuju jedinstven identitet ovog prostora.

Kao dopuna popisu zaštićenih kulturnih dobara, temeljni pisani izvori, monografije, stručni časopisi i turističke publikacije, predstavljaju dokumentarnu bazu prirodne i kulturne baštine, te sustavan i višeslojan uvid u povijest, kulturu, prirodne vrijednosti i turističke atrakcije otoka Šolte. Među njima vrijedno je spomenuti djelo monografija otoka Šolte pod nazivom Otok Šolta, prvo izdanje autora Mira A. Mihovilovića iz 1990. godine, te drugo izdanje iz 2012. godine, urednika Zorana Radmana. Nadalje, časopis *Bašćina*, zbornik posvećen povijesti, tradiciji, običajima i svakodnevnom životu otoka Šolte te njegovoj bogatoj flori i fauni, od prvog broja izdanog 1991. godine do 34. izdanja 2025. godine, ima neprocjenjivu ulogu u očuvanju kulturne baštine Šolte, služeći kao trajni zapis o njezinu duhovnom, povijesnom i prirodnom nasljeđu, i do 2025. je doživjela 34 izdanja. [24] Sveobuhvatan prikaz prirodne baštine otoka Šolte obuhvaćen je publikacijom „Gljive, lišajevi, flora i fauna otoka Šolte“, urednika Dinka Sule. Osim navedenog, Turistička monografija Otoka Šolte vrijedan je pisani zapis koji daje detaljne opise svih znamenitosti i atrakcija Šolte, u obliku turističke informativne brošure, sa dovoljno detaljnim opisima iste. [25]

Tablica 2-6 Opis kulturnih resursa i atrakcija Šolte

Resursi/Atrakcije	Opis
Kulturna baština	
Zaštićena pojedinačna nepokretna dobra	Crkva sv. Jelene- smještena južno od Donjeg Sela, izgrađena sredinom 18. st. na temeljima starokršćanske građevine iz 6. st., jednobrodna je s uzidanim starokršćanskim ulomcima u apsidi i kamenom krstionicom iz 1746. g. (rad domaćih majstora Jakova Grkovića). *U vlasništvu je trgovačkog društva, a općina vodi postupak rješavanja vlasništva.*
	Crkva sv. Marije u Borima u Gornjem Polju podignuta je 1776. na mjestu benediktinskog samostana (1260.–1452.). Sačuvana je romanička apsida, svetište u gotičkom i lađa u baroknom stilu. Na oltaru je Gospina slika s djetetom iz 15.–16. st. *Crkva je svetište u kojem se održavaju crkvene manifestacije.*
	Crkva sv. Mihovila u šoltanskom polju najstarija je sačuvana crkva na otoku, građena u romaničko-gotičkom slogu od nepravilno klesanog kamena s kamenim pločama na krovu. Oko crkve je groblje, a unutra su očuvane srednjovjekovne gotičke freske pučkog karaktera. *Obnovljena je, zaštićena i danas je mjesto manifestacija i svečanosti.*

[23] Detaljan popis i opis svih kulturnih dobara Šolte dan je u Tablici 6.
[24] https://www.solta.hr/povijest-i-kulturna-bastina.artoA6.php
[25] https://www.solta.hr/php/wsCommon/wsGetDocument.php?f=5bab48d2e36e7.pdf

Resursi/Atrakcije	Opis
	Kula (Kaštel Slavić) u Grohotama iz 17. st. sastoji se od dviju spojenih kula. U 18. st. služila je za stanovanje, a danas u njoj djeluje općina Šolta. *Za turističku namjenu potrebno je preseljenje općinskih ureda.*
	Starokršćanska bazilika u Grohotama (1.–6. st.) nalazi se uz sjeverni zid župne crkve. Sačuvana je u temeljima s mozaikom, uz koji je seosko groblje s dva sarkofaga. *Mozaik je obnovljen i uključen u turističke ture oko crkve i groblja sv. Stjepana.*
	Dvorac Martinis-Marchi u Maslinici, građen 1708. kao utvrda s dvorištem i kulom s puškarnicama i topovskim otvorima, krajem 19. st. ostao je bez inventara. *Danas je obnovljen i funkcionira kao luksuzni ugostiteljski objekt, u privatnom vlasništvu, ali dio prostora koristi se za javne manifestacije u okviru amfiteatra.*
	Kuća Dujma Balistrilića u Nečujmu, nekadašnje boravište prijatelja Marka Marulića, jednostavna je kamena građevina. *Obnovljena je u prvoj fazi, a planira se daljnje uređenje u interpretacijski centar.*
	Ostaci crkve sv. Petra u Nečujmu iz 15. st. sačuvani su u apsidi. *Obnovljena i rekonstruirana, te otvorena za posjetitelje.*
	U uvali Piškera kod Nečujma nalaze se ostaci antičkog ribnjaka, za koji se pretpostavlja da je bio dio Dioklecijanova odmorišta. *Uređena je šetnica s informativnim pločama, izdana brošura „Podmorska baština otoka Šolte“, obilazi se u sklopu vođenih tura, ali sami ribnjak još nije rekonstruiran.*
Ostala pojedinačna nepokretna dobra	Cisterne i gustirne čine važan element tradicijske infrastrukture na Šolti, osobito u starijim kućama. Samo u Grohotama evidentirano je 162 takvih objekata, *no njihovo korištenje i obnova otežani su zbog neriješenih imovinsko-pravnih odnosa.*
	Na Šolti je evidentirano oko 600 ostataka nekadašnjih vapnenica („japjenica“), među kojima je kod Gornjeg sela sačuvana i jedna nezapaljena. Otok je prepoznatljiv i po mreži suhozida ili „gomila“, primjerice u uvali Piškera, gdje se u njih ugrađuju kameni križevi kao spomen na pogibije. Neki suhozidi imaju posebne naplove od kamenih ploča koji usmjeravaju kišnicu u cisterne. *Njihova valorizacija otežana je zbog neriješenih imovinsko-pravnih odnosa.*
	„Pojske kućice“ su kamene nastambe građene bez veziva, tipične za sredozemni krajolik, a *njihova obnova provodi se uglavnom privatnim inicijativama.*
	Kameni stol u Grohotama vezuje se uz legendu o biranju šoltanskog kneza, s kojega je novi vladar držao govor. *Danas je uključen u vođene ture, a u sklopu uređenja trga Eugena Buktenice planirana je njegova zaštita i valorizacija.*
Zaštićena arheološka nalazišta	Na plićini Mlin kod Donjeg Sela nalazi se hidroarheološko nalazište s ostacima antičkog brodoloma iz 2. st., s teretom amfora tipa Dressel 2–4. Pretpostavlja se da je bilo više brodoloma zbog opasnog grebena. Na dubini od oko 30 m vidljive su krhotine amfora, ali nalazište je devastirano i nezaštićeno. *U sklopu međunarodnog projekta istražuje se antička poljoprivreda, a planira se uključiti i otočić Stipanska.*
	Arheološko nalazište Vela straža u Gornjem Selu obuhvaća plato s gradinom i obrambenim zidovima građenim u suhozidu, promjera oko 100 m, no *do danas nisu pokrenute aktivnosti za njegovu turističku valorizaciju.*
	Straža je prapovijesna gradina na strateškom položaju za nadzor Splitskih Vrata, naseljavana od brončanog do kasnog željeznog doba, *no arheološki još neistražena.*
	Arheološko nalazište Banje u Rogaču čine ostaci kasnoantičke vile, i *predstavljeno je u brošuri „Podmorska baština otoka Šolte“*.
Ostala arheološka nalazišta	Oko Grohota se nalaze prapovijesna i ilirska nalazišta (Zadoci, Doci, Brda, Mala straža i Laze, Gradina, Donje Selo, Selca). Osim *Zbornika radova IliriKon 2025, nalazišta su neistražena i nije pokrenut postupak turističke valorizacije.*
	U akvatoriju Šolte evidentirane su olupine ribarskog broda kod Stomorske te jedrilice i bivšeg patrolnog broda „Meje“ kod otočića Mrduje. *Lokaliteti potopljenih brodova uključeni su u ponudu ronjenja.*
Zaštićene spomeničke cjeline	Donje Selo na Šolti je ruralna kulturno-povijesna cjelina s kontinuitetom od rimskog i starokršćanskog razdoblja do ranog srednjeg vijeka. Sklopovi pučkih kuća – dvorovi – okupljeni su po rodovima i tvore mrežu vijugavih ulica koje prate teren. U središtu je mali trg sa bratskom kućom sv. Martina iz 18. st. Najvredniji su kompleksi dvora Blagaića, Begovića, Lisičića i Kalebić-Vidoševa, no *velik broj kuća je u ruševnom stanju i nisu turistički valorizirani.*
	Ruralno kulturno-povijesna cjelina Gornje Selo na južnom rubu Gornjeg polja formiralo se u srednjem vijeku južno od kasnoantičkog naselja. Naselje se razvija uz glavnu ulicu koja vodi prema sjeveru, gdje se nalazi župna crkva sv. Ivana Krstitelja iz

Resursi/Atrakcije	Opis
	sredine 19. st. Najvredniji su pučki sklopovi Gabrinovi, Jakovčevića i Škrabanića dvori, *a planira se uključivanje u pješačke ture.*
	Ruralno kulturno-povijesna cjelina Grohote, smještena u unutrašnjosti otoka na sjeveroistočnom rubu Srednjeg polja i povezana s lukom Rogač, odlikuje se dobro sačuvanim dvorovima i arhitekturom iz različitih povijesnih razdoblja. *U naselju se održavaju turističke vođene ture*
	Ruralno kulturno-povijesna cjelina Maslinica, jedino naselje na zapadnoj obali Šolte, smještena je u zaštićenoj uvali okruženoj borovom šumom i arhipelagom od sedam otočića. Nastala je početkom 18. st., a luka je izgrađena u 19. st., dok je zgrada Kapetanije podignuta 1854. za austrijske uprave. *U naselju se održavaju turističke vođene ture, a u planu je i prezentacija i turistička valorizacija tradicije ribarstva.*
	Ruralno kulturno-povijesna cjelina Rogač razvila se kao luka Grohotama, a danas je glavna i jedina trajektna luka na otoku. U Rogaču se nalazi jedna od najneobičnijih plaža na Jadranu – Garma – očuvana izgradnjom nadvožnjaka koji su zajednički realizirali općina, mještani i Hrvatske ceste. Lokalni umjetnici oslikali su konstrukciju i stvorili prepoznatljiv ambijent s rasvjetom u bojama. Garma je danas vizualni simbol Rogača i atraktivna točka za fotografiranje te primjer uspješne turističke valorizacije prostora.
	Ruralno kulturno-povijesna cjelina Srednje Selo, tradicionalno naselje poljoprivrednika, maslinara i vinogradara, obilježena je gustim kamenim kućama i nepravilnim ulicama, s posebno vrijednim sklopovima Purtića i Lukin dvor. *Imovinsko-pravni odnosi su riješeni, a stara škola planira se prenamijeniti u kulturni centar.*
	Ruralno kulturno-povijesna cjelina Stomorska prvo je šoltansko naselje na obali, s dugom tradicijom pomorstva, a danas je poznata po jedrenjacima za turistička krstarenja.
Ostalo	Zbirka etnografskih predmeta smještena je u privatnoj kući u Rogaču i *dostupna je posjetiteljima.*
	Inventar crkve sv. Jelene čine patena iz 18. stoljeća, kalež, oltarno raspelo te kipovi Djevice Marije i sv. Frane, darovani od strane šoltanskih iseljenika. *Predmeti nisu turistički valorizirani.*
	Ispred Maslinice pronađene su prečke triju antičkih sidara. *Dva su već izložena u Rogaču i Maslinici, dok se treći primjerak trenutno nalazi na gostujućim izložbama te će također biti postavljen u Maslinici.*
	Stopa svetog Martina u Donjem Selu postavljena je 2009. godine, povodom uključivanja Bratovštine sv. Martina Donje Selo u Europsku kulturnu rutu sv. Martina Tourskog.
Kulturne ustanove, galerije i izložbeni prostori	Bratska kuća u Grohotama Iako nije službeno registrirana kao ustanova, od iznimnog je značaja zbog važnosti očuvanja graditeljskog naslijeđa i u renoviranom izdanju koristi se za kulturne potrebe. Objekt je uređen kao galerijski prostor sa stalnim postavom djela šoltanskih umjetnika i *otvoren je za posjetitelje tijekom ljetnih mjeseci.* Spomen soba Vesne Parun nalazit će se u prostoru Bratske kuće, ali ne kao zasebna cjelina već kao dio fonda i djelovanja GKMM Knjižnice Grohote.
	Galerija Buktenica & Buktenica Smještena u središtu Grohota, galerija predstavlja reprezentativan umjetnički prostor sa stalnim postavom djela dvojice najznačajnijih šoltanskih slikara naive – Eugena Buktenice Đenka (1914.–1997.) i njegova nasljednika Vicka Buktenice. Prema oporuci Eugena Buktenice, u prostoru je uređen Spomen dom i Galerija, osnovana Likovna udruga te je nastavljena slikarska tradicija obitelji.
	Kulturno-informativni centar Kulturno-informativni centar djeluje kao ustanova u kulturi koja organizira niz izložbi, koncerata, radionica i drugih kulturnih događanja. Centar ima važnu ulogu u promociji lokalne baštine i suvremenog stvaralaštva te predstavlja jedno od glavnih okupljališta kulturnog života na otoku.
	GKMM Knjižnica Grohote Djelovanje narodne knjižnice obuhvaća cjelokupni kulturni rad za stanovnike i posjetitelje te uključuje formiranje, razvoj i prezentaciju Zavičajne zbirke kao posebne i sadržajno važne cjeline od značaja za otok.
Manifestacije i festivali	

Resursi/Atrakcije	Opis
Kulturne manifestacije	- Folklorna večer (Grohote, Dom kulture) – večer tradicijskih plesova i pjesama u izvedbi lokalnih folklornih skupina. - Kazališne predstave za djecu i odrasle (Grohote, Park Đardin, Dom kulture) – edukativne i zabavne predstave s temama iz hrvatske povijesti, kulture i suvremenog života. - Klapski koncerti (razne lokacije) – nastupi poznatih dalmatinskih klapa u ambijentalnim prostorima. - Nastupi ženske klape Čuvite. Klapa djeluje gotovo tri desetljeća i ubraja se među najznačajnije glazbene predstavnike otoka. S nizom osvojenih priznanja – uključujući zlato na Međunarodnom natjecanju zborova i pjevačkih skupina u Veroni te Zlatni i Srebrni štit Omiškog festivala – Čuvite su snažno doprinijele očuvanju i promociji mediteranskog glazbenog nasljeđa. Njihovi nastupi valoriziraju lokalnu tradiciju, obogaćuju kulturnu ponudu i djeluju kao autentičan ambasador šoltanskog identiteta. - Rasplesana Šolta – susret kulturno-umjetničkih društava (Maslinica, Marina) – festival folklora i plesa uz nastupe domaćeg i gostujućih KUD-ova. - Kino Mediteran (Maslinica, Bašta hotela) – ljetne filmske projekcije na otvorenom. - Dramske izvedbe amaterskog kazališta Sulet (razne lokacije) – komedije i kazališni programi u izvedbi lokalnog ansambla. - Dječje natjecanje u pjevanju (Grohote)- Kulturno-zabavna manifestacija za djecu, osmišljena kao glazbeni program s natjecateljskim karakterom i nastupima mladih talenata iz lokalne zajednice. - ŠGZ Olinta, više od stoljeća stara šoltanska limena glazba, važan je nositelj glazbene tradicije otoka. Tijekom 103 godine djelovanja zadržala je kontinuitet nastupa i okupljanja zajednice. Uz tradicionalni koncert uoči Gospe od Karmena, Olinta redovito održava koncerte i u drugim mjestima, obogaćujući kulturni život Šolte i čuvajući njenu glazbenu baštinu. - Dani Marka Marulića (Nečujam, kuća Dujma Balistrilića) – manifestacija posvećena boravku Marka Marulića na Šolti, s književnim i kulturnim programima, povezana s projektom interpretacije baštine i kuće Balistrilić. - Dani Vesne Parun- Dani Vesne Parun je književno-kulturna manifestacija kojom se obilježava život i djelo velike hrvatske pjesnikinje Vesna Parun.
Gastro manifestacije	- Dani otvorenih konoba (Gornje i Srednje Selo) – kušanje vina, obilazak vinskih podruma i promocija enološke tradicije otoka. - Večer domaće riči, pisme i vina (Gornji put) – kulturno-gastronomsko druženje uz recital, pjesmu i lokalna vina. - Ribarska večer (Stomorska) – tradicionalna fešta s pripremom i degustacijom ribljih specijaliteta. - Street food festival (Maslinica) – suvremeni gastro događaj uz nastupe popularnih glazbenih izvođača.
Sportske manifestacije	- Šahovski turnir (Grohote, Dom kulture) – tradicionalno međunarodno natjecanje šahista. - Finale turnira u balotama (Gornje Selo) – završnica popularnog dalmatinskog sportskog natjecanja. - Trail utrka “Uvati ćuvitu” (Grohote, Šolta) – sportsko-rekreativna manifestacija s više staza različite dužine i zahtjevnosti, koja povezuje sport, prirodu i baštinu. - Adventski šušur (Grohote) – u okviru blagdanskog programa uključuje dječji malonogometni turnir i božićnu utrku (sportska komponenta u sklopu šire manifestacije).
Tradicijske (i potencijalno) tradicijske manifestacije	- BeeWell Šolta Fest – 150 godina organiziranog pčelarstva (Grohote)- obilježavanje otočne pčelarske tradicije kroz izložbe, predavanja i degustacije. - Užežin Sv. Ivana (Gornje Selo, Igralište) – program povodom blagdana sv. Ivana uz scenske i glazbene izvedbe. - Potezanje Mrduje (Stomorska) – simbolično nadmetanje između Brača i Šolte potezanjem konopa, popraćeno kulturnim programom. - Dječja Mrduja – dječja verzija tradicionalnog potezanja konopa. - Okrugli stol Bratovštine sv. Martina iz Donjeg Sela održan povodom 15. obljetnice postavljanja Stope sv. Martina. Usmjeren je na očuvanje lokalne tradicije i baštine, a nadovezuje se na dugogodišnji običaj bratovštine koja svake godine, u subotu uoči blagdana sv. Martina, organizira Dolivaško martinje. - Šoltanske čakule (Nečujam) – druženje u neformalnom ambijentu uz razgovor, pjesmu i običaje.

Resursi/Atrakcije	Opis
	- „Ča - more – judi“ „Ča-more-judi“ je pjesnička smotra učenika Splitsko-dalmatinske županije posvećena stvaralaštvu na čakavici i očuvanju zavičajne baštine. - Maškare- tradicionalna karnevalska manifestacija
Zabavne i glazbene manifestacije	- Kapja Sriće (Grohote, Park Đardin) – velika zabavna manifestacija s koncertom poznatih izvođača. - Rock festival (Grohote, Park Đardin) – koncerti modernih glazbenih sastava i izvođača. - Adventski šušur (Grohote) – blagdanska manifestacija s koncertima, klapskim nastupima, kazališnim programom, dječjim sadržajem, božićnim sajmom, sportskim natjecanjima i gastro ponudom.
Društveni i edukativni programi	- Čitaonice, kreativne i dramske radionice GKMM Knjižnice Grohote namijenjene djeci - Predavanja i promocije u Bratskoj kući (Grohote) – uključuju kulturna predavanja, promocije knjiga i časopisa te tematske rasprave. - Predstavljanje časopisa Bašćina (Grohote, Bratska kuća) – predstavljanje izdanja posvećenog kulturnoj i povijesnoj baštini otoka. - 5. Ljetna škola otočne medicine - tradicija duga 5. godina, sudjeluju studenti medicine (4. – 6. godina) i netom diplomirani liječnici, Stomorska. - ENDO 2025 Šolta, Škola endokrinologije organizirana od strane Sekcije mladih endokrinologa Hrvatskog društva za endokrinologiju i dijabetologiju HLZ-a, Stomorska.
Kulturno-povijesne ličnosti	Gaj Aurelius Valerije Dioklecijan- Rimski car (284.–305.) boravio je u Nečujmu, gdje je najmanju uvalu koristio kao ribnjak i terme za kupanje. Ostaci ribnjaka i danas se nalaze na morskom dnu. Od svih lokaliteta, *valoriziran je samo Dioklecijanov ribnjak, i to kroz brošuru „Pomorska baština“*.
	Marko Marulić- Boravio je na Šolti u kući Dujma Balistrilića u Nečujmu, gdje je danas smještena memorijalna zbirka posvećena njegovu životu i djelu. U istoj kući boravio je i poljski pjesnik Krzysztof Kamil Baczyński. *Završena je prva faza uređenja prostora, dok je u planu uspostava Interpretacijskog centra. U okviru valorizacije predviđena je i manifestacija Dani Marka Marulića, posvećena obilježavanju njegova boravka i stvaralaštva na Šolti.*
	Petar Hektorović - U spomen na boravak hrvatskog književnika Petra Hektorovića u Nečujmu, ispred kuće Dujma Balistrilića *podignut je spomen-stup. Njegova povezanost s otokom dodatno se valorizira kroz projekt „Stopama Petra Hektorovića – Ribanje i ribarsko prigovaranje“*, kojim se interpretira kulturna i ribarska baština opisana u njegovu djelu te uređuju ključni lokaliteti u Nečujmu.
	Vesna Parun- Najistaknutija hrvatska pjesnikinja 20. stoljeća, porijeklom Šoltanka po majci. Njezin grob nalazi se u Grohotama, a *u tijeku je priprema spomen-sobe posvećene njezinu životu i stvaralaštvu.*
	Eugen Buktenica- Jedan od najznačajnijih slikara hrvatske naive, rođen u Grohotama, gdje se nalazi njegova rodna kuća. Njegov opus predstavljen je u Galeriji Buktenica & Buktenica u Grohotama, a njegovo stvaralaštvo valorizira se i kroz manifestaciju Dani Eugena Buktenice.
	Cata Dujšin Ribar- Hrvatska slikarica i pjesnikinja koja je u Stomorskoj imala kuću i ondje provodila dio godine. Lokalitet i njezino stvaralačko nasljeđe zasad nisu turistički valorizirani.
	Josip Županov – akademik i sociolog rođen na Šolti (Srednje Selo), jedan od najistaknutijih hrvatskih sociologa, posebno u području sociologije radne organizacije i analitičkog pristupa društvenim pitanjima. Autor više od 200 radova i desetak knjiga, među kojima: Sociologija i samoupravljanje (1977., 1985.), Marginalije o društvenoj krizi (1983.), Samoupravljanje i društvena moć (1985.), Od komunističkog pakla do divljeg kapitalizma (1995.), Poslije potopa (1995.) i Zaboravljeni rat (1998.). Njegov stvaralački rad na Šolti nije valoriziran.
	Ante Bezić – graditelj i crtač, rođen u Grohotama, dao je značajan doprinos arheologiji i zaštiti spomenika: tri desetljeća crtao je arheološke nalaze iz Salone i okolice, surađivao s relevantnim stručnim izdanjima, bio dopisni član Središnjeg povjerenstva za zaštitu spomenika u Beču i član Društva »Bihać«. Bio je aktivan u kulturnom i političkom životu Splita, sudjelovao u narodnom preporodu te osnovao i dugo predvodio Dobrovoljno vatrogasno društvo. Njegov rad na Šolti nije valoriziran.

Resursi/Atrakcije	Opis
	Jerko Bezić- akademik, istaknuti hrvatski etnomuzikolog, po ocu je podrijetlom sa Šolte. Značajan je zbog pionirskog istraživanja hrvatske tradicijske glazbe, napose dalmatinskog pučkog pjevanja, klapske i crkvene glazbene baštine. Za Šoltu je osobito važno što je Bezić više puta (1959., 1969., 1981. i 1986.) terenski istraživao otok, ponajviše u Grohotama. Na temelju prikupljene građe nastao je rad „Folklorna glazba otoka Šolte“, koji donosi pregled šoltanskih napjeva, glazbala i glazbene tradicije te ih smješta u kontekst glazbene kulture srednje Dalmacije. Opsežna građa (više od 500 jedinica) i rukopisi čuvaju se u Dokumentaciji Instituta za etnologiju i folkloristiku, čineći Bezićevo djelo trajnim izvorom za proučavanje glazbene baštine Šolte. Njegov stvaralački rad na Šolti nije valoriziran.
	Marin Ursić- svestrani majstor i izumitelj – stolar, zidar, mehaničar i konstruktor, prijeklom iz Grohota. Patentirao je nekoliko izuma, među kojima i „link trener“ za obuku pilota te model tankera sa spuštajućim dimnjakom i jarbolima. Po povratku na Šoltu maketu je prodao kako bi financirao gradnju kuće, a na otoku je sagradio i više kuća te malu crkvicu u Nečujmu. Zbog svoje domišljatosti i tehničkih rješenja ostao je upamćen pod nadimkom „šoltanski Edison“.
Sportski i rekreacijski sadržaji	
Plaže	**Plaže izvan naselja** Šolta raspolaže nizom prirodnih šljunčanih plaža smještenih uglavnom na južnoj obali otoka, među kojima se ističu Šešula, Poganica, Zaglav, Tatinja, Jorja, Senjska, Stračinska i Livka. Na sjevernoj strani otoka nalaze se uvale Gornja i Donja Krušica.
	Plaže u naseljima U naseljima Stomorska, Nečujam, Maslinica i Rogač uređene su plaže opremljene osnovnom infrastrukturom poput sanitarnih čvorova te pratećom ugostiteljskom ponudom.
Pješačke staze	Otok je isprepleten mrežom označenih pješačkih staza koje putokazima vode do brojnih uvala, među kojima su Livka, Stračinska, Sajtija, Senjska, Gornja Krušica, Mala Maslinica, Piškera, Tatinja, Jorja, Brnistrova, Zaglav, Šumpjivina, Podkamenica, Donja Krušica, Šešula i Šipova. Sve staze ucrtane su na turistički zemljovid, dok je ruta prema rtu Ražanj u fazi izrade.
Biciklističke staze	Na Šolti je uređeno i označeno sedam biciklističkih staza ukupne duljine oko 170 kilometara, koje povezuju sva naselja otoka te prolaze uz značajne kulturno-povijesne lokalitete, ugostiteljske objekte i obiteljska poljoprivredna gospodarstva. Staze nose nazive po masliničkim otočićima (Grmej, Balkun, Stipanska, Rudula, Kamik, Polebrnjak i Saskinja) te nude različite doživljaje – od mediteranskog pejzaža i kulturne baštine do maslinika, uvala i panoramskih vizura. U turističkoj valorizaciji ističu se kao važan sadržaj aktivnog odmora, *jer su opremljene putokazima, info-tablama i biciklističkom kartom te promovirane putem mobilne aplikacije.*
Teniski tereni	U Stomorskoj je posjetiteljima omogućen najam teniskih terena.
Penjališta	Penjalište „Križice“ Smješteno na južnoj strani otoka, u predjelu Križice, ovo penjalište pruža stijenu visoku oko 20 metara i široku četrdesetak metara, od vapnenca raznolikih hvatišta, s pogledom na pučinu i otoke Brač, Hvar i Vis. Južno orijentirana stijena, blago prevjesna do okomita, sadrži devet penjačkih smjerova težine od 4 do 7a. *Penjalište trenutačno nije u funkciji.*
Ronilačke aktivnosti	Na Šolti djeluje Diving Center Leomar u Stomorskoj koji organizira vođena ronjenja uz licencirane instruktore, uključujući ture na olupine, grebene i podmorske špilje. Uz to, pojedini centri iz Splita i okolice nude izlete s ronjenjem na šoltanskim lokacijama poput uvale Stračinska, poznate po raznolikim podmorskim strukturama i bogatoj flori i fauni.
Nautika	Na Šolti djeluje nekoliko uređenih nautičkih luka i marina. Najveća je Marina Martinis Marchi u Maslinici s 50 vezova i pratećim uslugama za jahte do 40 metara. Nautička luka Rogač raspolaže s oko 20 vezova, dok Nautička luka Stomorska ima oko 30 vezova. Obje luke opremljene su sanitarnim čvorovima, tuševima, strujom i vodom.
Lov	Lovište na Šolti obuhvaća cijeli otok s okolnim otočićima i ima obilježja primorsko-kraškog tipa. Najčešće lovne vrste su zec, divlja svinja, prepelica, fazan, divlji golub i kamenjarka. Na otoku djeluje Lovačka udruga Šolta, *no nema razvijenih turističkih aktivnosti vezanih uz lov.*
Ribolov	Priobalna područja otoka pogodna su za ribolov. Na Šolti djeluje više ribolovnih udruga: Športsko ribolovno društvo „Koralj” (Rogač), Pomorsko športsko ribolovno

Resursi/Atrakcije	Opis
	društvo „Maslinica" (Maslinica) i Pomorsko športsko ribolovni klub „Iglun" (Nečujam) Udruga Pelegrin Stomorska. Međutim, *ribolovne aktivnosti zasad nisu organizirane u turističkom smislu.*
Gastronomija i enologija	
Šoltansko maslinovo ulje	Godine 2016. upisano je u registar zaštićenih oznaka izvornosti na razini Europske unije, čime je postalo prvo hrvatsko maslinovo ulje s tom oznakom priznatom na EU razini. Proizvodi se od autohtonih sorti levantinka i oblica te predstavlja jedan od najprepoznatljivijih poljoprivredno-prehrambenih proizvoda otoka. Zaštitu i promociju proizvoda nosi Udruga maslinara otoka Šolte „Zlatna Šoltanka". *Ulje je turistički valorizirano kroz razne manifestacije na kojima lokalni proizvođači imaju priliku predstavljati i prodavati svoje proizvode.*
Autohtona sorta vinove loze Dobričić i ostale sorte vinove loze	Dobričić je autohtona sorta crnog grožđa sa Šolte i važan dio otočne vinogradarske baštine. Vino se proizvodi prvenstveno za lokalne potrebe, a dostupno je i u suvenirnicama, na sajmovima, u okviru OPG-ova i u većini otočkih restorana. O sorti je objavljena knjiga „Dobričić – Priča o otoku i jednoj vinskoj sorti" autora Vicka Kaštelanca. Na Šolti djeluje više vinara koji proizvode vino od ove sorte, među kojima su OPG Balić, Burica, Kalebić, Kaštelanac i Purtić. *Vinari i njihovi proizvodi su turistički valorizirani kroz manifestacije, degustacije, posjete vinarijama i plasman svojih proizvoda u lokalnoj ugostiteljskoj i turističkoj ponudi.*
Gastronomija	Šoltanska kuhinja temelji se na tipičnoj dalmatinskoj tradiciji, a među specifičnim lokalnim delicijama ističu se šoltanski kulin (vrsta kobasice), pršurate (uštipci sa suhim grožđem prženi na svježem maslinovu ulju) te hroštule. *U planu je organizacija gastronomske manifestacije posvećene izradi i degustaciji tradicionalnih kolača, osobito makaruna i kulina.*
	Šoltanski med poznat je još od antike, kada je nosio ime Olintio i slovio kao jedan od najcjenjenijih. U 19. stoljeću na otoku je djelovalo više od 600 pčelara, a Šolta je imala epitet „medena". Posebno su poznati med od ružmarina i kadulje. *Početak turističke valorizacije ove baštine ostvaruje se kroz BeeWell festival, koji povezuje pčelarstvo, edukaciju i turizam*. Među najpoznatijim proizvođačima ističe se OPG Tvrdic, čiji je *med od ružmarina* višestruko nagrađivan, uključujući i priznanje Suncokret ruralnog turizma – The Sunflower Award.

Izvor: obrada autora, razni online izvori i promotivni materijali TZO Šolta.

Ranije je već naglašeno da konverzijska funkcija turizma omogućuje razvoj turističkih proizvoda koji integriraju baštinu i prirodu, uključujući vođene ture, tematske edukativne programe, kulturna i sportska događanja te valorizaciju lokalnih proizvoda, čime se potiče lokalno poduzetništvo i zapošljavanje. Istovremeno, turistički razvoj temeljen na kulturnim i prirodnim atrakcijama jača svijest o važnosti očuvanja baštine i okoliša, osiguravajući dugoročnu održivost destinacije i kvalitetu života lokalnog stanovništva. Na taj način Šolta treba koristi svoje resurse za stvaranje jedinstvenih doživljaja koji povezuju tradiciju, prirodu i održivi turistički razvoj.

2.3.3 Kulturne i prirodne atrakcije u okruženju

Područje šireg okruženja Šolte, preciznije prostora LAG-a Škoji[26], kojem pripada i Šolta, odlikuje se iznimno bogatom i raznolikom kulturno-povijesnom baštinom, koja potječe još iz pretpovijesnog doba. Dugi kontinuitet naseljenosti, prožimanje različitih naroda i kultura te otočna izoliranost oblikovali su jedinstveno kulturno nasljeđe ovog područja. Prema podacima Registra kulturnih dobara, na području

[26] Područje LAG-a Škoji nalazi se u otočnoj mikroregiji Splitsko-dalmatinske županije te zauzima od priobalnog prema kanalskom pa sve do pučinskog položaja. Obuhvaća kopneni prostor tri veća srednjodalmatinska otoka - Hvara, Šolte i Visa, a osim navedenih otoka u svom teritorijalnom obuhvatu sadrži ukupno 117 pojedinačnih kopnenih jedinica - hridi, otočića i otoka. Od 117 kopnenih jedinica u sastavu LAG-a Škoji, nastanjeno je 5 otoka (Hvar, Vis, Šolta, Biševo i Svetac), osam je povremeno nastanjenih (Gališnik, Host, Jerolim, Marinkovac, Palagruža, Pokonji Dol, Šćedro i Sv. Klement), dok su preostala 104 nenaseljena. Ukupna površina 117 kopnenih jedinica u sastavu LAG-a Škoji je 474,63 km2 , od čega većina od 469,03 km2 ili 98,82 % ukupne površine otpada na sedam iz kategorije otoka (Biševo, Hvar, Šćedro, Šolta, Sv. Klement, Svetac i Vis).

LAG-a Škoji evidentirano je ukupno 270 zaštićenih i preventivno zaštićenih kulturnih dobara. Od toga 184 čine nepokretna pojedinačna dobra poput crkava, samostana, palača, kula, svjetionika i drugih značajnih objekata. Značajnu skupinu čini i 61 arheološki lokalitet, među kojima se izdvajaju antički i novovjekovni brodolomi te nalazišta iz prapovijesnog i antičkog razdoblja, *poput prapovijesne gradine Vela Straža na Šolti*. Na području LAG-a nalaze se i tri kulturna krajolika – *Starogradsko polje* otočje Palagruža i otočić Stipanska na Šolti, te 22 zaštićene kulturno-povijesne cjeline naselja.

Nematerijalna kulturna baština obuhvaća šest tradicija i običaja, među kojima su šoltanski čakavski govori, hvarska čipka od agave, procesija Za križen i umijeće gradnje i plovidbe komiške gajete falkuše. Kulturna vrijednost područja prepoznata je i na međunarodnoj razini: Starogradsko polje upisano je na UNESCO-ov Popis svjetske materijalne baštine, dok su procesija Za križen, klapsko pjevanje, mediteranska prehrana i suhozidna gradnja dio UNESCO-ove nematerijalne baštine čovječanstva.

Kulturno-povijesna baština dostupna izvan LAG-a, u relativnoj blizini Šolte je u Saloni (Solinu) te u starom gradskom središtu Splita, s monumentalnom Dioklecijanovom palačom pod zaštitom UNESCO-a, koja posjetiteljima nudi jedinstveni doživljaj kulturnog turizma.

Iako lokacije zaštićene prirodne baštine privlače velik broj turista i stranih posjetitelja, lokalno stanovništvo smatra da njihov puni potencijal nije dovoljno iskorišten. Prostor oko tih lokaliteta nudi mogućnosti za dodatnu gospodarsku i turističku aktivnost, kako na obali tako i u unutrašnjosti.

2.4 Administrativni ustroj i ključne djelatnosti

2.4.1 Administrativni ustroj Općine Šolta

Općina Šolta je jedinica lokalne samouprave na području utvrđenom Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj. Općina Šolta osnovana je u skladu sa Zakonom te je samostalna u odlučivanju u poslovima samoupravnog djelokruga prema Ustavu Republike Hrvatske, zakonu i Statutu Općine, kojim se uređuju samoupravni djelokrug, njegova obilježja, javna priznanja, ustrojstvo, ovlasti i način rada upravnih tijela.

Općina Šolta je jedinica lokalne samouprave čija tijela čine općinsko vijeće, sastavljeno od devet članova, i općinski načelnik, a ustrojstveno se sastoji od načelnika, općinskog vijeća te Jedinstvenog upravnog odjela. Sjedište upravnog tijela Općina Šolta je na adresi Podkuća 8, 21430 Grohote.

Jedinstveni upravni odjel obavlja poslove lokalnog značaja kojima se neposredno zadovoljavaju potrebe građana, uključujući uređenje naselja i stanovanje, prostorno i urbanističko planiranje, komunalno gospodarstvo, brigu o djeci, socijalnu skrb, primarnu zdravstvenu zaštitu, odgoj i osnovno obrazovanje, kulturu, tjelesnu kulturu i šport, zaštitu potrošača, zaštitu i unapređenje prirodnog okoliša, protupožarnu i civilnu zaštitu, promet na području općine, vođenje financijskog i materijalnog poslovanja, unapređenje mjesne samouprave te druge poslove propisane posebnim zakonima. Odjel odgovara za zakonit i pravovremen rad načelniku, a čini ga ukupno sedam zaposlenih djelatnika.

Općina Šolta ima jednog proračunskog korisnika, Kulturno-informativni centar otoka Šolte, koji zapošljava dva djelatnika i osnovan je 2013. godine kao javna ustanova u kulturi. Ostale pravne osobe i tijela s javnim ovlastima čiji je osnivač Općina uključuju Komunalno BASILIJA d.o.o., Turističku zajednicu Općine Šolta, Knjižnicu Grohote i Kulturno-informativni centar otoka Šolte. Osim toga, Općina Šolta je suosnivač društava Promet Split d.o.o., s udjelom vlasništva od 0,26 %, te Vodovod i kanalizacija d.o.o., s udjelom od 0,78 %.

2.4.2 Ključne djelatnosti i struktura gospodarstva

Na otoku Šolti zaposlenost je koncentrirana u uslužnim djelatnostima, što je u skladu s otočnim i turističkim karakterom gospodarstva. Najveći broj zaposlenih bilježi se u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (I) s ukupno 125 zaposlenih (19%), trgovini (G) s 86 zaposlenih (13%) i prijevozu i skladištenju (H) s 82 zaposlena (13%). Ove tri djelatnosti zajedno zapošljavaju gotovo 45% svih zaposlenih na otoku, što jasno ukazuje na dominaciju turizma i povezanih sektora.

Prikaz 4 Zaposleni prema područjima djelatnosti u Općini Šolta, 2021.

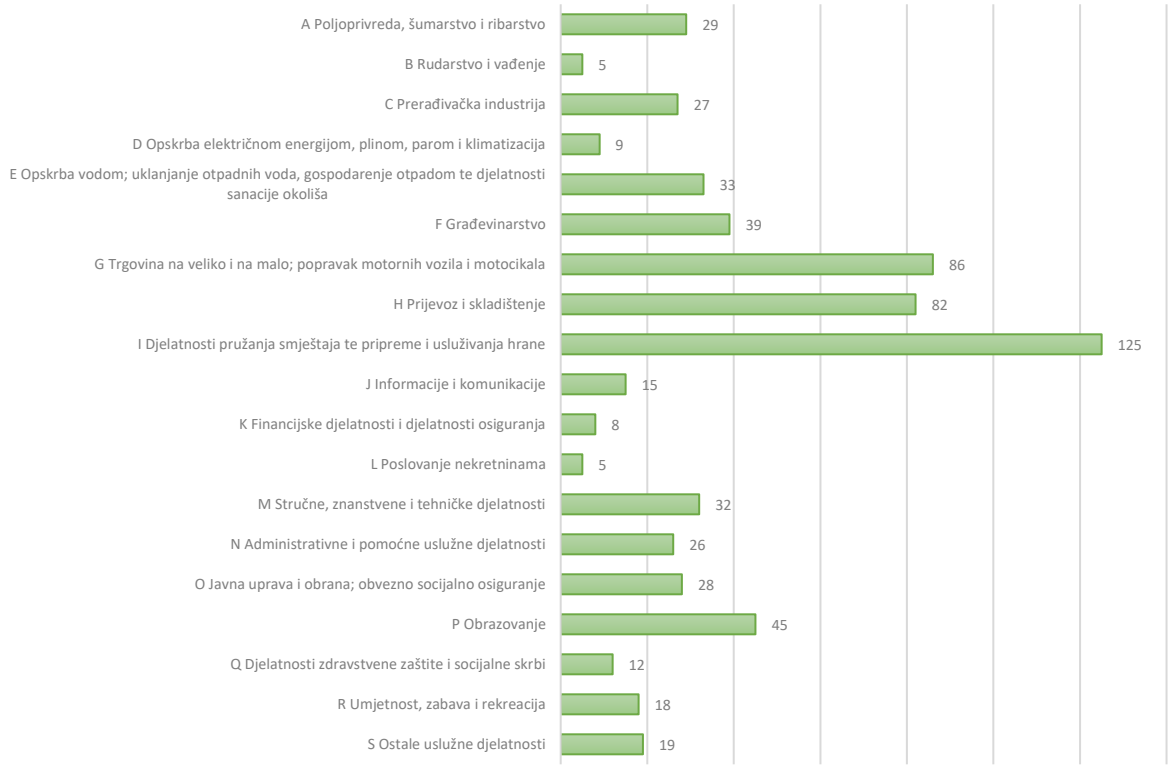

Izvor: obrada autora, Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021. – Stanovništvo po Gradovima/Općinama, Državni zavod za statistiku, 2021.

Primarni sektor, koji obuhvaća poljoprivredu, šumarstvo i ribarstvo, sudjeluje s oko 5% ukupne zaposlenosti, što ukazuje na i dalje prisutnu, ali ograničenu važnost tradicionalnih djelatnosti u otočnom gospodarstvu. Industrijski i građevinski sektor (prerađivačka industrija, opskrba energijom i vodom te građevinarstvo) čini oko 16% ukupne zaposlenosti, pri čemu građevinarstvo ima najveći udio. Uslužne djelatnosti čine glavninu zaposlenosti, više od 70%, a najzastupljenije su djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, trgovina, prijevoz i skladištenje, obrazovanje i javna uprava. Promatrajući spolnu strukturu zaposlenosti, muškarci prevladavaju u sektorima poput građevinarstva, prijevoza i komunalnih djelatnosti, dok su žene brojnije u uslužnim i društvenim djelatnostima, osobito u trgovini, obrazovanju, ugostiteljstvu i zdravstvenoj skrbi. Ovakva struktura ukazuje na snažnu povezanost lokalnog gospodarstva s turizmom i sezonskim aktivnostima koje dominiraju gospodarskim životom otoka.

Analiza zaposlenosti po mjesecima za 2024. godinu pokazuje izražen sezonski karakter, s jasnim vrhuncem tijekom ljetnih mjeseci. Ukupan broj zaposlenih raste od 450 u siječnju do 670 u kolovozu,

nakon čega slijedi pad u jesenskim i zimskim mjesecima. Najveće sezonske oscilacije bilježe se u djelatnostima smještaja te pripreme i usluživanja hrane (NKD 55 i 56), čiji se udio u ukupnoj zaposlenosti povećava s oko 17 % zimi na više od trećine (34–35 %) u ljetnim mjesecima, što potvrđuje snažnu povezanost lokalnog tržišta rada s turizmom.

S druge strane, ostale djelatnosti – poput trgovine, građevinarstva, javne uprave, obrazovanja i komunalnih djelatnosti – pokazuju znatno veću stabilnost zaposlenosti tijekom cijele godine. Njihov ukupan broj ne bilježi značajnije oscilacije po mjesecima, što sugerira da se radi o poslovima koji nisu sezonskog karaktera, već predstavljaju temelj stalne gospodarske aktivnosti i lokalne zaposlenosti.

Ova struktura upućuje na dualnu ekonomsku dinamiku otoka: stabilan segment zaposlenosti u javnim i osnovnim uslužnim djelatnostima, te izrazito sezonski segment vezan uz turizam. Održivo planiranje razvoja otoka trebalo bi stoga usmjeriti na jačanje cjelogodišnjih djelatnosti – osobito u poljoprivredi, obrtništvu, malom poduzetništvu i lokalnim uslugama – kako bi se ublažila ovisnost o sezoni i povećala ekonomska otpornost zajednice.

Prikaz 5 Ukupan broj zaposlenih i broj zaposlenih u djelatnosti I, po mjesecima, 2024.

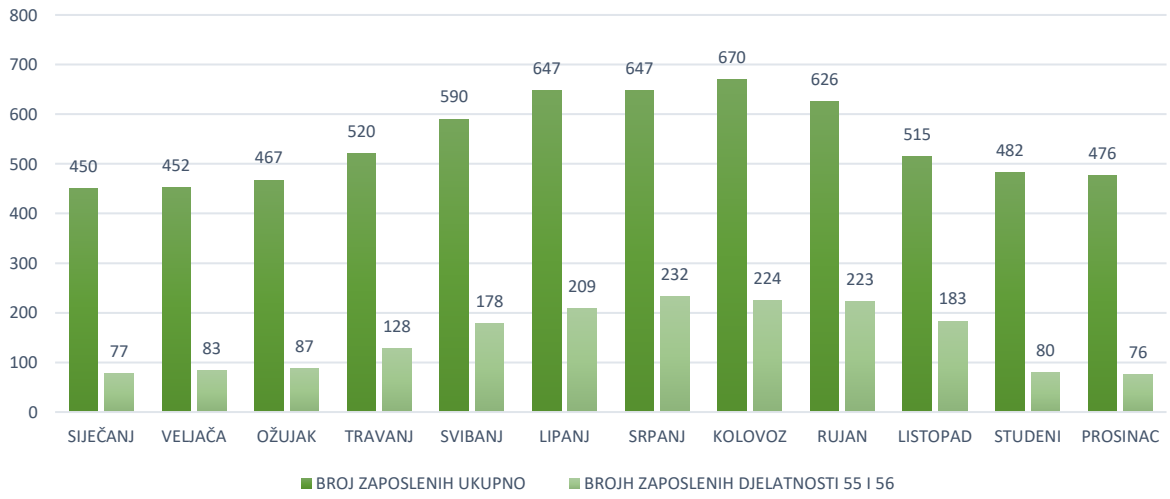

Izvor: TZO Šolta, obrada autora.

Analiza Najveći broj registriranih tvrtki nalazi u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane i pića, koje obuhvaćaju gotovo četvrtinu svih poslovnih subjekata. Značajan udio, između 10 i 15 %, zauzimaju građevinarstvo te administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, dok ostatak čine stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti i poslovanje nekretninama. U navedenih pet djelatnosti ukupno je registrirano više od 60 % svih tvrtki na otoku (Digitalna komora, 2024).

Prikaz 6 Broj tvrtki 2023. i 2024, te poslovni rezultati 2024., prema NKD-u

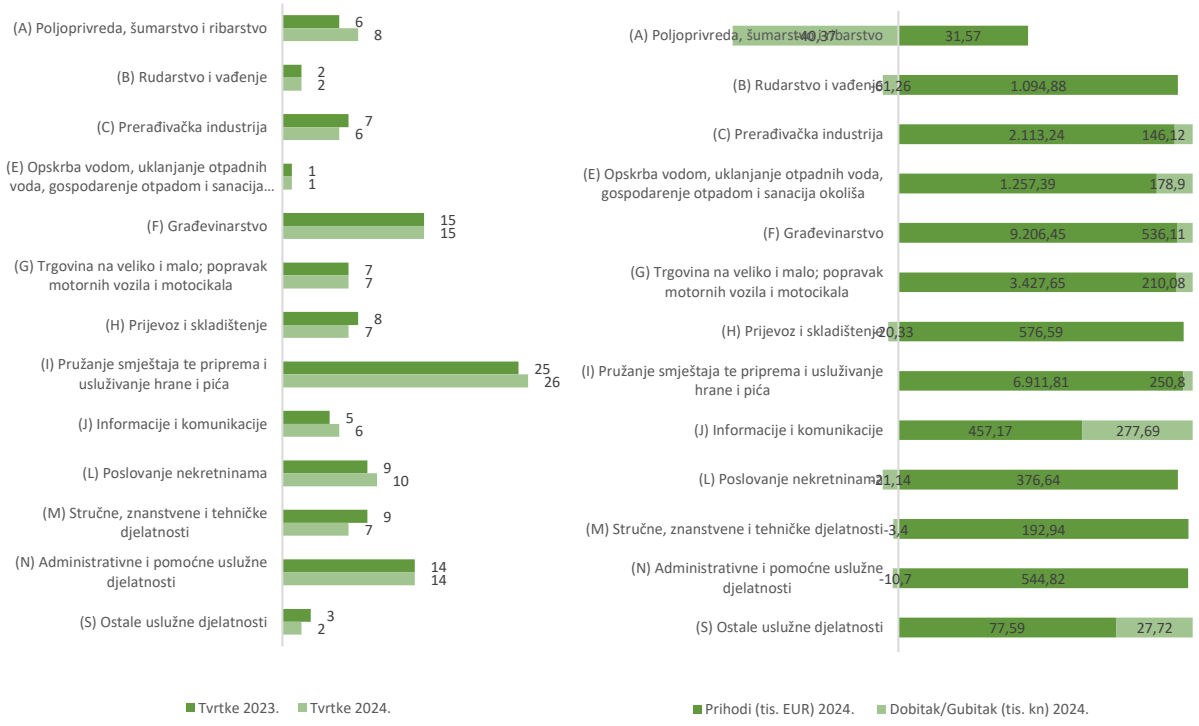

Izvor: Provedbeni program Općine Šolta za razdoblje 2026.-2029.

Kada je riječ o prihodima, najveći udio ostvaruju ugostiteljske djelatnosti i građevinarstvo, koje zajedno čine gotovo 60 % ukupnih prihoda poduzetnika na Šolti. Značajne prihode ostvaruju i trgovina na veliko i malo, prerađivačka industrija te opskrba vodom, a poduzeća iz navedenih pet djelatnosti ostvaruju približno 80 % svih prihoda gospodarstva otoka. Poslovni rezultati pokazuju različite trendove – dok je većina djelatnosti poslovala s gubitkom (npr. poljoprivreda, rudarstvo, prijevoz i skladištenje te poslovanje nekretninama), pozitivan rezultat ostvaruju građevinarstvo, prerađivačka industrija, opskrba vodom te djelatnosti pružanja smještaja i informacija i komunikacija.

U gospodarstvu otoka Šolte postoje mogućnosti za razvoj i jačanje alternativnih sektora, uključujući kreativne industrije, zdravstveni turizam, rekreaciju i poljoprivredu, čime bi se smanjila sezonska ovisnost i povećala otpornost lokalnog gospodarstva, navedeno je detaljno promišljano i strateški identificirano u Provedbenom programu Općine Šolta za razdoblje 2026. – 2029.[27]

2.5 Digitalizacija i vidljivost destinacije

2.5.1 Zakonski i strateški okvir komunikacijskih aktivnosti

Komunikacijska aktivnost Turističke zajednice Općine Šolta temelji se na zakonima, strateškim dokumentima i smjernicama koje reguliraju rad turističkih zajednica i njihovu promociju.

1. Zakonski okvir

[27] Dostupno na: https://www.solta.hr/provedbeni-program-opcine-solta-za-razdoblje-2026-2029.artWaXx.php

- Zakon o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma (NN 52/19, 42/20) – definira ulogu, nadležnosti i financiranje turističkih zajednica, uključujući komunikaciju i promociju destinacije.
- Zakon o pružanju usluga u turizmu (NN 130/17, 25/19, 98/19, 42/20) – regulira način informiranja i promidžbe turističkih usluga.
- Zakon o elektroničkim medijima (NN 111/21) – određuje pravila oglašavanja i medijske promocije u skladu s nacionalnim propisima.
- Zakon o medijima (NN 59/04, 84/11, 81/13) – postavlja pravni okvir za javnu komunikaciju, uključujući odnose s novinarima i medijima.

2. Strateški dokumenti i smjernice

- Strategija razvoja održivog turizma do 2030. godine – nacionalni okvir za razvoj i promociju turizma, s naglaskom na održivost, digitalizaciju i ravnomjeran razvoj destinacija.
- Strateški marketinški i operativni plan hrvatskog turizma (SMOPHT) 2023.–2027. – marketinški okvir Hrvatske turističke zajednice, koji se koristi za definiranje komunikacijskih aktivnosti.
- Glavni plan razvoja turizma Splitsko-dalmatinske županije 2017.–2027. – regionalni strateški dokument na koji se oslanja Šolta u planiranju promocije i razvoja destinacije.
- Godišnji program rada i financijski plan TZ Općine Šolta – operativni dokument koji definira komunikacijske aktivnosti i budžet na lokalnoj razini.

3. Propisi o digitalnoj i marketinškoj komunikaciji

- Opća uredba o zaštiti podataka (GDPR) – regulira obradu i zaštitu osobnih podataka u komunikaciji i promociji.
- Smjernice HTZ-a o digitalnom marketingu – standardi za online promociju, uključujući društvene mreže, web-stranice i digitalne kampanje.
- Pravila o oglašavanju u turizmu – definiraju dopuštene marketinške aktivnosti i sadržaj promidžbenih materijala.

4. Lokalni akti i odluke

- Statut TZ Općine Šolta – regulira djelokrug rada turističke zajednice, uključujući komunikaciju, promociju i suradnju s lokalnim dionicima.
- Godišnji program rada i financijski plan TZ Općine Šolta – okvir za financiranje i provođenje promotivnih i razvojnih aktivnosti u turizmu, usmjerenih na jačanje prepoznatljivosti destinacije.

2.5.2 Digitalna infrastruktura i pametna destinacija

Digitalna infrastruktura destinacije predstavlja skup digitalnih alata i sustava koji omogućuju učinkovito upravljanje, promociju i pružanje turističkih usluga, poboljšavajući iskustvo turista, olakšavajući upravljanje resursima i povećavajući konkurentnost destinacije. Pametna destinacija spaja **tehnologiju, održivost i upravljanje** kako bi turistička destinacija bila učinkovitija, privlačnija i dugoročno održiva.

2.5.2.1 Službena web stranica Turističke zajednice Općine Šolta (Visit Šolta)

Službena web stranica Turističke zajednice Općine Šolta (Visit Šolta) osmišljena je kao centralno komunikacijsko sredstvo u promociji destinacije. Stranica kombinira informativnu i promotivnu funkciju, omogućujući posjetiteljima jednostavan pristup bitnim sadržajima o otoku. Struktura je pregledna i jasno podijeljena na tematske cjeline – od turističke ponude, događanja i smještajnih

kapaciteta, do korisnih kontakata, rada turističko-informativnih centara i praktičnih savjeta za dolazak na otok.

Poseban naglasak stavljen je na vizualnu komunikaciju putem fotografija, galerija i video materijala, koji prenose autentičan doživljaj Šolte i naglašavaju njene ključne turističke vrijednosti: netaknutu prirodu, eno-gastronomsku ponudu (maslinovo ulje, vino, med), kulturnu baštinu i mir otočkog načina života. Stranica je trojezična (hrvatski, engleski i njemački), čime se osigurava dostupnost i razumljivost širem krugu posjetitelja.

Osim prezentacijske uloge, web stranica ima i informativnu funkciju. Kroz rubrike poput „Korisni kontakti“ i „Tourist Info Centri“ posjetitelji dobivaju nužne informacije za boravak i snalaženje na otoku. Dodatnu vrijednost čini Blog i rubrika Vijesti, putem kojih se redovito komuniciraju aktualna događanja, manifestacije i lokalne inicijative.

Kao digitalni komunikacijski kanal, web stranica podržava strateške ciljeve destinacijskog menadžmenta TZ Šolta, a njen najveći potencijal leži u daljnjem unaprjeđenju interaktivnosti (integracija interaktivnih karata, uključivanje korisničkih iskustava i sl.), čime bi se dodatno osnažila dvosmjerna komunikacija i angažman posjetitelja.

2.5.2.2 Društvene mreže TZ Općine Šolta

Facebook

Profil Visit Šolta okuplja oko 16.000 pratitelja, što ga čini najjačim društvenim kanalom po dosegu. Korišten je za promociju događanja, kulturnih manifestacija, eno-gastro ponude i prirodnih ljepota Šolte. Objave su vizualno atraktivne i često uključuju fotografije te poveznice na web stranicu ili medijske objave. Interakcija s publikom prisutna je kroz lajkove, komentare i dijeljenja, a najveći angažman bilježi se u sezoni. Snaga Facebooka je u dosegu različitih dobnih skupina, dok izazov ostaje održavanje kontinuiteta objava izvan glavne turističke sezone.

Instagram

Na Instagram profilu TZ Šolta ima 6.300 pratitelja, uz oko 780 objava. Fokus je na vizualnom sadržaju – fotografijama pejzaža, plaža, maslinika, otočkih tradicija i manifestacija. Korištenje hashtag-ova i story formata pridonosi širenju dosega, ali profil još uvijek ima prostor za rast, posebno kroz intenzivnije korištenje reels formata i video sadržaja. Publika na Instagramu dominantno je mlađa i internacionalna, što ga čini ključnim kanalom za jačanje prepoznatljivosti Šolte među inozemnim gostima.

Pinterest

Profil na Pinterestu okuplja 93 pratitelja. Aktivnost na ovoj platformi je niska i manje je strateški važna u odnosu na Facebook i Instagram. Pinterest se može koristiti kao dodatni kanal za inspirativne vizuale (plaže, recepti, tradicija), ali trenutno ima zanemariv utjecaj na promociju destinacije.

YouTube

YouTube kanal, aktivan od 2014., ima 219 pretplatnika, 17 objavljenih videa i ukupno više od 224.000 pregleda. Video sadržaji prikazuju ljepote otoka, kulturna događanja i promotivne spotove. Iako broj pretplatnika nije velik, pojedine objave ostvaruju značajan broj pregleda, što potvrđuje potencijal YouTube-a u vizualnoj prezentaciji destinacije. Ovdje postoji prostor za dodatni razvoj kroz redovitije objave, kratke video formate (shorts) i skrivene sadržaje koje je tek potrebno otkriti.

U skladu s navedenim, razvidno je da je usklađena integracija lokalnih, regionalnih i nacionalnih planova, osiguravanje financijskih sredstava kroz fondove Europske unije te dosljedna primjena načela održivosti i otpornosti nužna u svim budućim infrastrukturnim ulaganjima.

2.5.2.3 Digitalna promocija i marketing destinacije

Turistička zajednica (TZ) Šolta koristi digitalne i medijske kanale za promociju destinacije, pri čemu je lokalna digitalna infrastruktura dobro iskorištena kroz portale i radijske postaje poput Slobodne Dalmacije, Dalmacija Danas, Dalmatinskog portala, Radio Splita i Radio Dalmacije. Ovi kanali služe za pravovremeno obavještavanje lokalne i šire javnosti o manifestacijama, infrastrukturnim projektima, kulturnoj i prirodnoj baštini, čime se osigurava kontinuirana vidljivost i angažman zajednice. TZ Šolta je prisutna i u nacionalnim medijima, kroz reportaže i promotivne članke, no ova prisutnost je sporadična i projektno orijentirana, fokusirana prvenstveno na kulturne i turističke događaje.

Na međunarodnom tržištu Šolta je znatno manje vidljiva u usporedbi s većim otocima poput Hvara ili Brača, što ukazuje na ograničeni doseg digitalnog marketinga i PR aktivnosti. Glavni razlozi za slabiju međunarodnu prisutnost su manji proračun TZ-a, nedostatak strukturiranih međunarodnih kampanja i prioritet nacionalnih promotivnih aktivnosti usmjerenih na poznatije destinacije.

Zaključno, Šolta ima solidne temelje digitalne i medijske infrastrukture za lokalni i nacionalni marketing, no za učinkovito jačanje međunarodnog brenda destinacije potrebna je strateška nadogradnja digitalnog marketinga, uključujući veći fokus na online kampanje, društvene mreže, međunarodne portale i suradnju s influenserima i medijima specijaliziranim za turističke sadržaje. Takva strategija omogućila bi konverziju kulturnih, prirodnih i turističkih resursa otoka u povećani turistički promet i prepoznatljivost na globalnoj razini.

2.5.3 Infrastrukturna i komunikacijska pristupačnost destinacije za osobe s invaliditetom

Pristupačnost destinacije osobama s invaliditetom na otoku Šolti trenutno je utemeljena na planskim i normativnim odredbama, dok je razina fizičke prilagođenosti prostora još uvijek ograničena.

Prema Prostornom planu uređenja Općine Šolta (Službeni glasnik SDŽ br. 3/17) i pratećim urbanističkim planovima uređenja, sve javne površine, građevine javne i društvene namjene, obalne šetnice, luke, marine i plaže moraju biti projektirani i izvedeni u skladu s Pravilnikom o osiguranju pristupačnosti osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti (NN 89/06, 61/07). Planom je određeno da svaka uređena plaža mora imati najmanje jedan ulaz u more prilagođen osobama s invaliditetom, a obalne šetnice („lungo mare“) moraju biti izvedene bez arhitektonskih barijera i minimalne širine od 1,5 do 5 metara.

U naselju Grohote nalazi se središnja zdravstvena i administrativna infrastruktura otoka, uključujući Dom zdravlja Šolta, koji prema prostorno-planskim odredbama treba biti uređen na način koji omogućuje pristup svim korisnicima, uključujući osobe s invaliditetom. U istom naselju nalazi se i Dječji vrtić Šolta, dovršen 2017. godine, koji je izgrađen u skladu sa suvremenim standardima pristupačnosti i u potpunosti prilagođen osobama s invaliditetom. Ovaj objekt predstavlja primjer kvalitetnog rješenja univerzalnog dizajna u javnoj infrastrukturi.

Na ostalim dijelovima otoka pristupačnost se planira osigurati kroz rekonstrukciju i uređenje javnih površina, luka, marina i obalnih zona. U povijesnim jezgrama naselja (Srednje, Donje i Gornje Selo) zbog konfiguracije terena i ambijentalnih vrijednosti predviđene su minimalne prostorne prilagodbe kojima će se omogućiti osnovna dostupnost bez narušavanja kulturne baštine.

Uz fizičku infrastrukturu, Općina Šolta osigurala je i digitalnu pristupačnost svojih mrežnih stranica. Na službenom portalu www.solta.hr objavljena je Izjava o pristupačnosti, kojom se potvrđuje da je mrežno sjedište općine u potpunosti usklađeno sa Zakonom o pristupačnosti mrežnih stranica i programskih rješenja tijela javnog sektora (NN 17/2019). Time se osobama s invaliditetom, uključujući slabovidne i slijepe korisnike, omogućuje jednostavan pristup informacijama i korištenje digitalnih usluga putem prilagođenih tehnologija.

2.6 Ključni razvojni dokumenti s osvrtom na ulogu turizma

U ovom poglavlju prikazan je strateški okvir u kojem se razvija turizam na Šolti. Analizom lokalnih, regionalnih i nacionalnih razvojnih planova jasno je da turizam nije samo važan gospodarski sektor, već i snažan instrument za poticanje održivog razvoja, očuvanje kulturne baštine te unaprjeđenje kvalitete života.

2.6.1 Nacionalna razina – strateški dokumenti i turizam

Ključni nacionalni dokument koji usmjerava razvoj turizma u Hrvatskoj jest **Strategija razvoja održivog turizma do 2030. godine**. Ova strategija potiče prijelaz s kvantitativnog na kvalitativni model rasta, naglašavajući važnost usklađivanja turističkog razvoja s očuvanjem okoliša, prirodnih resursa i dobrobiti lokalnih zajednica. U njoj se ističe kako održivost mora biti temelj svih lokalnih i regionalnih planova razvoja turizma, uz poseban naglasak na smanjenje pritiska na preopterećena područja, poticanje održivih oblika mobilnosti, digitalizacije i aktivnog uključivanja lokalnog stanovništva u upravljanje destinacijama. Također, dokument predviđa izradu planova upravljanja destinacijama i izračun prihvatnih kapaciteta kao obveznih alata za jedinice lokalne samouprave.

Na temeljima Strategije izrađen je **Strateški marketinški i operativni plan hrvatskog turizma za razdoblje 2023.–2027.** (SMOPHT), koji definira konkretne smjernice za razvoj, repozicioniranje, rebranding i promociju hrvatskog turizma. Cilj je pozicionirati Hrvatsku kao **održivu destinaciju visoke vrijednosti, koja svojim stanovnicima osigurava veću kvalitetu života, a posjetiteljima nudi autentična i kvalitetna turistička iskustva**.

2.6.2 Regionalna razina – Splitsko-dalmatinska županija

Strategija razvoja turizma Splitsko-dalmatinske županije za razdoblje 2017.–2027. temelji se na poduzetnom pristupu turističkom razvoju, koji se ostvaruje kroz tri temeljne komponente: odgovornost, inovativnost i kreativnost te povezanost i umreženost. Ovi elementi predstavljaju osnovu za postizanje strateških ciljeva županijskog turizma i doprinose njegovoj dugoročnoj održivosti i konkurentnosti.

Prva komponenta, odgovornost, usmjerava razvoj turizma prema održivom modelu koji doprinosi kvaliteti života lokalne zajednice te očuvanju prirodne i kulturne baštine. Cilj je uspostaviti ravnotežu između ekonomskog profita i društveno-okolišne održivosti, čime se turizam stavlja u funkciju zajedničkog blagostanja.

Inovativnost i kreativnost proizlaze iz potrebe za stalnim prilagodbama tržišnim i društvenim promjenama. Suvremeni turist sve više traži autentična i lokalna iskustva, što potiče razvoj ponude koja odražava identitet, tradiciju i način života Srednje Dalmacije. Takav pristup jača prepoznatljivost destinacije i omogućuje stvaranje proizvoda više dodane vrijednosti.

Treća komponenta, povezanost i umreženost, podrazumijeva kulturu partnerstva i suradnje između svih dionika javnog, privatnog i civilnog sektora. Iako se istinska kultura suradnje još uvijek razvija, rastuća svijest o njezinoj važnosti predstavlja temelj za izgradnju održivog i konkurentnog turističkog sustava na razini županije.

Na ovim načelima počiva i realizacija četiri strateška cilja Strategije razvoja turizma Splitsko-dalmatinske županije: (1) Održivi turistički razvoj uz maksimalno povećanje kvalitete života lokalne zajednice, (2) Povećanje prihoda od turizma unapređenjem i razvojem turističkih proizvoda te učinkovitim marketingom, (3) Unapređenje uvjeta za razvoj turizma i (4) Unapređenje upravljanja

turizmom sukladno kapacitetima županije i jedinica lokalne uprave. Zajedno, ovi elementi i ciljevi stvaraju okvir za uravnotežen, konkurentan i održiv razvoj turizma u Splitsko-dalmatinskoj županiji, koji istodobno jača lokalnu ekonomiju i čuva vrijednosti prostora i zajednice.

Strategija razvoja turizma Splitsko-dalmatinske županije pruža indirektno i jasne smjernice za otok Šoltu, **naglašavajući važnost održivog turizma koji štiti prirodne i kulturne vrijednosti otoka, a istovremeno doprinosi kvaliteti života lokalne zajednice**. Fokus na inovativnost i autentičnost omogućiti će Šolti razvoj turističkih proizvoda koji ističu jedinstveni identitet otoka – njegovu tradiciju, kulturnu baštinu, lokalnu gastronomiju i prirodne ljepote. Povezanost i suradnja između javnog, privatnog i civilnog sektora ključna je za učinkovitu realizaciju turističkih projekata i održivi razvoj. Primjena ovih načela može Šoltu pozicionirati kao prepoznatljivu i konkurentnu destinaciju, koja balansira između rasta turizma i očuvanja svojih resursa, stvarajući dugoročne koristi za lokalnu zajednicu.

2.6.3 Razina jedinice lokalne samouprave

2.6.3.1 Provedbeni program Općine Šolta za razdoblje 2026. – 2029.

Provedbeni program Općine Šolta za razdoblje 2026.–2029. predstavlja kratkoročni akt strateškog planiranja, usklađen s višegodišnjim proračunom i zakonskim okvirom lokalne samouprave, kojim se detaljno razrađuju mjere, aktivnosti i projekti za ostvarenje razvojnih ciljeva Općine. Kao logičan nastavak prethodnog programa (2022.–2025.), ovaj dokument osigurava kontinuitet planiranja i provedbe razvojnih mjera, identificira nove izazove te doprinosi unaprjeđenju kvalitete života stanovnika i održivom gospodarskom razvoju otoka.

Program se u svojoj koncepciji oslanja na strateški nadređeni akt, Plan razvoja Splitsko-dalmatinske županije 2022.–2027., iz kojeg preuzima relevantne posebne ciljeve, te ih prilagođava lokalnim potrebama i potencijalima. Na taj način osigurava se integracija lokalnih razvojnih politika s regionalnim i nacionalnim strateškim prioritetima te stvaraju uvjeti za učinkovitu alokaciju financijskih i administrativnih resursa, uključujući korištenje sredstava Integriranog teritorijalnog programa (ITP 2021.–2027.) namijenjenih otočnim područjima. Poseban primjer je odobreni strateški projekt „Rekonstrukcija kulturno-informativnog centra Gornje Selo“, čija realizacija doprinosi jačanju društveno-kulturnih funkcija otoka, povećanju atraktivnosti destinacije i poticanju lokalnog turističkog sektora.

U Provedbenom programu 2026.–2029. identificirana su četiri prioritetna područja: (1) razvoj učinkovite, transparentne i uključive lokalne samouprave te osiguranje održivog razvoja otoka; (2) podizanje kvalitete života stanovnika kroz modernizaciju javne, društvene i komunalne infrastrukture, uz afirmaciju Šolte kao kulturnog središta otoka; (3) unaprjeđenje sustava socijalne skrbi i obrazovanja, s ciljem poboljšanja životnih uvjeta ranjivih skupina; te (4) očuvanje i valorizacija kulturne i prirodne baštine kroz razvoj kulturnih, umjetničkih, sportskih i rekreativnih sadržaja.

Posebna mjera ***M8. Unaprjeđenje turističke ponude*** izravno je povezana s ciljem **PC3 Plana razvoja SDŽ 2022.-2027.: Razvoj teritorijalno ravnomjernog, cjelogodišnjeg, diversificiranog, održivog i inovativnog turizma,** i predviđa sustavno financiranje aktivnosti Turističke zajednice Općine Šolta radi kontinuirane promocije destinacije, povećanja kvalitete i raznolikosti turističke ponude, produljenja turističke sezone te jačanja konkurentnosti na domaćem i međunarodnom tržištu. Provedbom ove mjere razvija se održivi turizam koji povezuje prirodne resurse, kulturnu baštinu i kvalitetu života lokalnog stanovništva, što doprinosi dugoročnoj gospodarskoj stabilnosti i povećanju standarda života. Za mjernu ocjenu uspješnosti predviđa se povećanje ukupnog broja noćenja s 159.533 u 2024. na 225.157 u 2029. godini.

Cjelokupni Provedbeni program Općine Šolta za razdoblje 2026.–2029. potvrđuje stratešku orijentaciju Općine Šolta prema održivom razvoju, racionalnoj upotrebi proračunskih sredstava i jačanju lokalnih kapaciteta, istovremeno osiguravajući sinergiju s nacionalnim, regionalnim i europskim politikama razvoja otoka te efektivnu pripremu i korištenje sredstava iz ITP-a.

2.6.3.2 Programsko planiranje TZO Šolta

TZO Šolta u okviru svog **Godišnjeg programa rada za 2025.** godinu provodi aktivnosti usmjerene na održivi razvoj turizma, očuvanje prirodnih i kulturnih resursa te unapređenje kvalitete života lokalne zajednice. Strategijski pristup uključuje izradu i praćenje strateških dokumenata i Plana upravljanja destinacijom, razvoj turističkih proizvoda kroz izgradnju vidikovca u Maslinici i nove pješačke staze prema rtu Ražanj, vođene ture poput valorizacije Dioklecijanovog ribnjaka i projekta „Šoltanka – jedan život na otoku“, te valorizaciju sakralne baštine putem brošura i tematskih izložbi. Istovremeno se jača suradnja s akademskom zajednicom kroz susrete studenata i gospodarstvenika te posjete kulturnim i vinarskim lokalitetima, dok sustavi označavanja kvalitete turističkog proizvoda uključuju integraciju OPG-ova, promociju vina dobričića, maslinovog ulja i meda te organizaciju konferencija i kongresa koji ističu dugogodišnje tradicije otoka. Nadalje, prema Zakonu o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma (NN 52/2019, i NN 42/2020)[28] TZO Šolta podržava i koordinira kulturna, umjetnička, gospodarska i sportska događanja, obogaćujući turističku ponudu, povećavajući posjećenost i produljujući turističku sezonu.

Sve ove aktivnosti zajedno stvaraju okvir za održiv, autentičan i edukativan turistički razvoj koji promiče identitet Šolte, podržava lokalno gospodarstvo i obogaćuje iskustvo posjetitelja.

2.6.3.3 Strategija razvoja turizma općine Šolta 2018.-2024.

Strategija razvoja turizma općine Šolta 2018.-2024. (u nastavku Strategija) kao strateški razvojni dokument nižeg reda, bila je naslonjena na strateški razvojni dokument višeg reda, Strategiju razvoja turizma Splitsko-dalmatinske županije za razdoblje 2017.–2027. Strategija je postavila strateško usmjerenje razvoja turizma do 2024. godine prema poboljšanju kvalitete turističke ponude, očuvanju autentičnost otoka, povećanju gospodarske koristi za lokalno stanovništvo i osiguranju održivosti. U Strategiji su analizirani resursi, tržišni trendovi, te postavljeni konkretni ciljevi i mjere za ostvarivanje ciljeva razvoja turizma do 2024. godine. Kao glavni cilj strategije definirano je poboljšanje kvalitete turističke ponude bez povećanja broja posjetitelja, kako bi se povećali prihodi od turizma za lokalno stanovništvo i samoupravu. Prioriteti su obuhvaćali (i) razvoj turističkih sadržaja s velikom dodanom vrijednošću (poticanje poduzetništva u turizmu, razvoj novih lokalnih proizvoda i usluga, te unaprjeđenje postojećih), (ii) održivo upravljanje prostornim resursima (unaprjeđenje i održavanje kvalitete plaža, urbanog okoliša i infrastrukture nautičkog turizma, uz edukaciju stanovnika o održivom upravljanju prostorom) i (iii) produljenje turističke sezone (povećanje broja hotela visoke kategorije, poboljšanje obiteljskog smještaja, turistifikacija kulturne baštine i prirodnih atrakcija, te edukacija poduzetnika).

Vizija, ciljevi i prioriteti Strategije do 2024. dobro su postavljeni s naglaskom na održivost i autentičnost, što čini čvrstu podlogu za dugoročni razvoj turizma. Stoga su nastavak ulaganja u kvalitetu, diversifikaciju ponude i zaštitu resursa ključni su za održivi rast i nakon 2024.

[28] Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_05_52_990.html , https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_04_42_885.html

3 ANALIZA STANJA U TURIZMU

3.1 Analiza turističke ponude

3.1.1 Smještajni objekti i kapaciteti ponude

Receptivni kapaciteti destinacije, osobito objekti namijenjeni pružanju usluga smještaja, predstavljaju jedan od ključnih pokazatelja razine turističke razvijenosti te važan čimbenik koji uvelike određuje smjer njezina daljnjeg razvoja. Struktura i kvaliteta smještajnih kapaciteta izravno utječu na turističku potražnju, odnosno na profil posjetitelja i ostvarene prihode koji proizlaze iz njihove potrošnje u destinaciji.

U razdoblju 2020.-2024. Hrvatska, Splitsko-dalmatinska županija i otok Šolta bilježe različitu dinamiku kretanja broja kreveta, što odražava i različite razvojne faze te tržišne orijentacije.

Na nacionalnoj razini broj kreveta je rastao kontinuirano, s 1,17 milijuna u 2020. na 1,30 milijuna u 2024. godini, uz prosječnu godišnju stopu rasta od oko 2,7%. Taj rast odražava oporavak i stabilizaciju turističkog sektora nakon pandemijskog razdoblja, kao i daljnji razvoj privatnog i hotelskog smještaja u obalnim regijama. Splitsko-dalmatinska županija pokazuje dinamičniju, ali i oscilirajuću putanju. Broj kreveta je od 206.754 u 2020. porastao na 258.422 u 2023. (+25%), no potom se u 2024. smanjio na 243.095 (-5,9%). Ovaj pad može se povezati s restrukturiranjem tržišta, pooštrenom kategorizacijom te mogućim administrativnim usklađivanjima u registraciji smještajnih kapaciteta. Unatoč tome, županija zadržava status jedne od najvažnijih turističkih regija Hrvatske, s udjelom od približno 18–19% ukupnih nacionalnih kapaciteta. Na otoku Šolti, broj kreveta se kreće u rasponu od 2.351 (2021.) do 2.662 (2024.), uz ukupni rast od 10,4% u razdoblju 2020.–2024. Iako je rast umjereniji u apsolutnim vrijednostima, on pokazuje stabilan trend širenja kapaciteta.

Tablica 3-1 Broj kreveta na razini Hrvatske, Splitsko-dalmatinske županije i Šolte, 2020.-2024.

	Hrvatska		Splitsko-dalmatinska županija		Šolta			
Godina	Kreveti (u 1000)	Godišnja stopa rasta u %	Kreveti	Godišnja stopa rasta u %	Kreveti	Godišnja stopa rasta u %	Udio u RH u %	Udio u SDŽ u %
2020	1.170,13	-	206.754	-	2.412	-	0,21	1,17
2021	1.200,84	2,62	215.706	4,33	2.351	-2,53	0,20	1,09
2022	1.243,46	3,55	225.518	4,55	2.496	6,17	0,20	1,11
2023	1.267,92	1,97	258.422	14,59	2.624	5,13	0,21	1,02
2024	1.302,92	2,76	243.095	-5,93	2.662	1,45	0,20	1,10

Izvor: DZS i eVisitor, obrada autora.

U nacionalnom kontekstu, Šolta sudjeluje s otprilike 0,20–0,21% ukupnih kreveta u Hrvatskoj, što pokazuje stabilan, ali kvantitativno ograničen udio. Na razini Splitsko-dalmatinske županije, udio Šolte varira između 1,02% i 1,17%, s blagim smanjenjem od 2020. do 2023., a zatim ponovnim rastom u 2024. Šolta zadržava konstantan udio u regionalnoj turističkoj strukturi, iako se u županiji istodobno događaju veće promjene u drugim destinacijama (posebno u Splitu, Makarskoj rivijeri i na Braču).

KOMERCIJALNI SMJEŠTAJ

U razdoblju od 2019. do 2025. godine na otoku Šolti bilježi se kontinuirani porast ukupnih smještajnih kapaciteta (objekti, smještajne jedinice i kreveti). Ukupan broj objekata porastao je s 433 u 2019. na 491 u 2025., što predstavlja rast od 13,4%. Broj smještajnih jedinica povećan je s 830 na 907 (+9,3%), dok je broj kreveta porastao s 2.510 na 2.798, što je rast od 11,5%. Rast je posebno izražen nakon 2021. godine, što upućuje na oporavak i novi investicijski ciklus u turizmu nakon razdoblja pandemijskih ograničenja.

Prikaz 7 Komercijalni smještajni kapaciteti: (a)broj objekata, smještajnih jedinica i kreveta, b) broj kreveta po naseljima, c) broj osnovnih kreveta prema podvrsti objekta te d) broj osnovnih i dopunskih kreveta prema podvrsti objekta

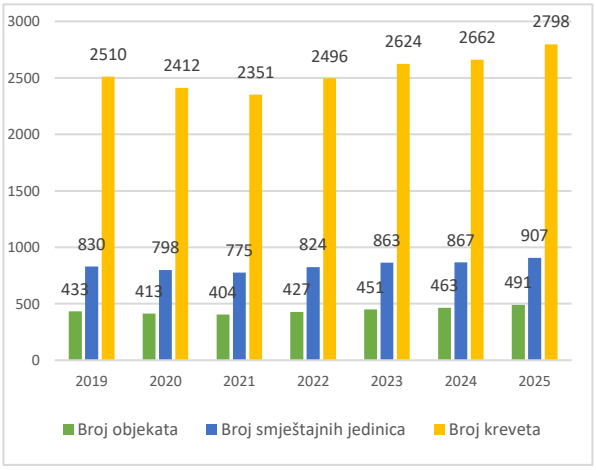

a)

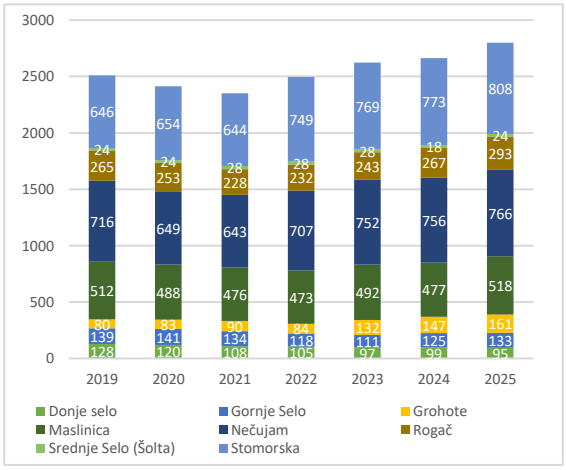

b)

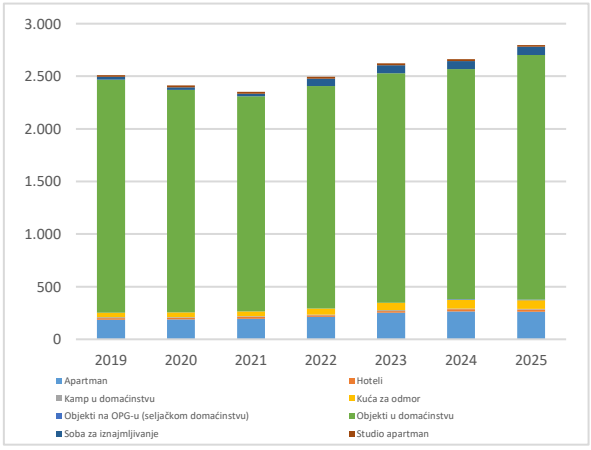

c)

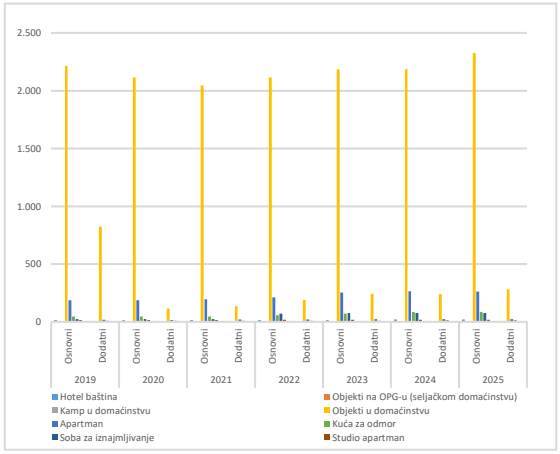

d)

Izvor: eVisitor

Istodobno, broj pomoćnih kreveta bilježi nešto dinamičnije kretanje, od 853 u 2019. do 336 u 2025., uz značajne fluktuacije, osobito u segmentu objekata u domaćinstvu. Ovaj trend sugerira postupno usmjeravanje prema standardiziranijem kapacitetu, odnosno smanjenje udjela pomoćnih kreveta u ukupnom broju, što je pokazatelj višeg stupnja kategorizacije i stabilizacije kapaciteta, ali može značiti i rast broja nekomercijalnih smještajnih kapaciteta (obrađeno u posebnom poglavlju).

3.1.1.1 Struktura komercijalnih smještajnih kapaciteta prema (pod)vrsti objekta, kategorizaciji i naselju

Objekti u domaćinstvu čine dominantan segment šoltanskog smještajnog fonda. U 2019. godini evidentirano je 407 objekata s 2.215 osnovnih kreveta, dok je u 2025. broj porastao na 451 objekt i 2.325 osnovnih kreveta. Najveći udio imaju naselja **Nečujam** (2025: 137 objekata, 663 kreveta), **Stomorska** (117 objekata, 640 kreveta) i **Maslinica** (78 objekata, 458 kreveta).Ova tri naselja zajedno čine gotovo **dvije trećine ukupnih osnovnih kreveta** u objektima u domaćinstvu. Broj **pomoćnih kreveta** u objektima u domaćinstvu oscilira značajno, od 825 (2019.) do 115 (2020.), nakon čega ponovno raste na 282 (2025.). Ove oscilacije mogu se tumačiti promjenama u načinu prijavljivanja pomoćnih ležajeva, ali i standardizacijom kapaciteta koja je smanjila broj privremenih pomoćnih kreveta u prvim godinama nakon pandemije. Ukupno gledano, udio pomoćnih kreveta u ovoj kategoriji se postupno stabilizira na oko **10–12%** ukupnog kapaciteta, što je razina uobičajena za obiteljski smještaj s višom razinom kategorizacije.

Broj **apartmana** rastao je s 14 u 2019. na 18 u 2025., a broj osnovnih kreveta s 186 na 262 (+40%). Najveći porast bilježe **Nečujam** i **Stomorska**, gdje je broj kreveta u apartmanima u 2025. dosegao 86 u Nečujmu te 81 krevet u Stomorskoj, što čini 64% ukupnog apartmanskog smještaja na Šolti. Broj pomoćnih kreveta je vrlo stabilan (18–24), što ukazuje na umjeren rast kapaciteta uz održavanje funkcionalne strukture.

Segment **kuća za odmor** pokazuje **najbrži relativni rast**, broj objekata povećan je s 6 (2019.) na 12 (2025.), a broj osnovnih kreveta s 45 na 84 (+87%), uz porast pomoćnih kreveta s **10 na 15**. Najveće povećanje zabilježeno je u **Rogaču**, koji postaje sve poželjnija lokacija za individualni i luksuzniji odmor, te u **Grohotama**, gdje se od 2023. bilježi početak takvog tipa ponude. Ovaj trend ukazuje na rast interesa za izoliraniji, samostalni i viši standard boravka, posebno među gostima više platežne moći.

Na Šolti je u cijelom razdoblju prisutan samo jedan hotelski objekt, **hotel baština u Maslinici**. Broj osnovnih kreveta je s 16 (2019.) blago povećan na 20 (2025.). Pomoćni kreveti nisu evidentirani u promatranom razdoblju, što potvrđuje da se radi o manjem heritage hotelu s ograničenim kapacitetom, orijentiranom na kvalitetu i autentičnost ponude, a ne na masovnost. Hotel ima značajnu simboličku i kvalitativnu ulogu, ali hotelski segment i dalje je izrazito slabo razvijen i čini tek oko 0,7% ukupnih smještajnih kapaciteta.

Broj objekata i kapacitet u segmentu **kampova u domaćinstvu** je stabilan kroz cijelo razdoblje, 1 objekt sa 7 osnovnih kreveta u **Stomorskoj**. Održavanje ovakvih malih kampova pridonosi raznolikosti ponude, ali nema značajniji kvantitativni utjecaj. **Sobe za iznajmljivanje i studio apartmani** čine manji, ali stabilan dio ponude. Ponuda smještaja u sobama za iznajmljivanje sa 25 osnovnih kreveta u 2019. raste na 77 osnovnih kreveta u 2025. godini, uz rast broja objekata s 3 na 5. Ponuda u segmentu studio apartmana je stabilna s 16 kreveta i 1 objektom u 2019. godini, te 2 objekta i 18 kreveta u 2025. godini. Rast je vidljiv, no riječ je o niche segmentu usmjerenom na kraći boravak i niže cjenovne razrede, i bez pomoćnih kreveta. **Objekti na OPG-u (seljačkom domaćinstvu)** se pojavljuje **tek od 2024.**, s jednim objektom u Grohotama i pet kreveta. Iako simboličan, ovaj početak ukazuje na potencijal razvoja agroturizma i održivih oblika turizma koji povezuju smještaj i lokalnu proizvodnju.

Prikaz 8 Broj kreveta prema kategoriji i (pod)vrsti objekta po naseljima, 2019.-2025.

Izvor: obrada autora, eVisitor.

Analiza **kategorizacije smještajnih kapaciteta** na otoku Šolti za razdoblje 2019.–2025. godine pokazuje izraženu prostornu i kvalitativnu diferencijaciju među naseljima. Općenito, prisutan je trend postupne

transformacije ponude, od kvantitativnog širenja prema podizanju razine kvalitete, uz sve veći udio više kategoriziranih objekata u domaćinstvu i manji udio smještaja nižeg standarda.

Donje Selo karakterizira manji i stabilan broj kapaciteta, gotovo u cijelosti unutar kategorije 3★ objekata u domaćinstvu, uz vrlo ograničen broj smještajnih jedinica višeg standarda (4★). U promatranom razdoblju vidljiva je stagnacija, što upućuje na potrebu poticanja investicija u podizanje kvalitete i razvoj dopunske turističke ponude koja bi povećala atraktivnost naselja. U Gornjem Selu zabilježen je porast udjela 4★ objekata, što ukazuje na pozitivne pomake u strukturi smještajne ponude. Iako su ukupni kapaciteti skromni, trend rasta kvalitete i očuvanje tradicijskog ambijenta stvaraju temelje za razvoj autentičnog ruralnog turizma i selektivnih oblika smještaja (npr. agroturističkih objekata). Grohote su među naseljima s najdinamičnijim rastom, osobito nakon 2023. godine. Dolazi do povećanja broja apartmana 2★ i 3★ te uvođenja objekata 4★ i kuća za odmor viših kategorija. Ovaj trend ukazuje na diverzifikaciju ponude i prelazak s tradicionalnog obiteljskog smještaja prema tržišno konkurentnijim oblicima. Uz to, evidentno je uključivanje novih tipova objekata, uključujući objekte na OPG-u, što upućuje na razvoj integriranog ruralnog turizma. Maslinica je najrazvijenije turističko središte otoka, s jasno izraženom orijentacijom prema višim kategorijama. Dominiraju apartmani 3★ i kuće za odmor 4★, dok niže kategorije bilježe pad. Kvalitativna stabilnost i visoka razina uređenosti pozicioniraju Maslinicu kao vodeće središte u segmentu obiteljskog i luksuznog odmora. Nečujam zadržava status najvećeg pojedinačnog smještajnog središta s dominantnim udjelom objekata u domaćinstvu 3★, ali i postupnim rastom 4★ kapaciteta. Struktura ponude stabilna je, a povećanje viših kategorija sugerira kontinuirano ulaganje u obnovu postojećih jedinica. Nečujam ostaje prepoznat kao glavno središte obiteljskog i sezonskog turizma, uz potencijal za produženje sezone kroz kvalitetniju infrastrukturu i dodatne sadržaje. Rogač, kao glavno prometno čvorište otoka, bilježi umjeren rast kapaciteta, s naglaskom na apartmane 3★ i kuće za odmor 4★. Kategorizacijska struktura ukazuje na ravnotežu između tradicionalne ponude i novijih ulaganja. Geografska pozicija Rogača omogućuje daljnji razvoj u smjeru tranzitnog i kratkotrajnog boravka, ali i selektivnih oblika smještaja vezanih uz nautički i aktivni turizam. Srednje Selo zadržava najmanji broj kapaciteta, gotovo u potpunosti u kategorijama 2★ i 3★ objekata u domaćinstvu. Unatoč skromnim količinama, naselje ima potencijal za razvoj ruralnog i autentičnog doživljajnog turizma, temeljenog na tradiciji, lokalnoj gastronomiji i očuvanoj ambijentalnoj vrijednosti. Stomorska ima najveći broj smještajnih jedinica i najrazvijeniju kategorizacijsku strukturu. Dominiraju objekti u domaćinstvu 3★ i 4★, uz rastući broj kuća za odmor i studio apartmana 4★. Ovi trendovi potvrđuju proces kvalitativne transformacije, odnosno prelazak prema višem tržišnom segmentu. Stomorska, uz Maslinicu i Nečujam, čini jezgru suvremene turističke ponude otoka i nositelja njegovog budućeg razvoja.

Tablica 3-2 Sumarni aspekti analize ključnih karakteristika smještajnih kapaciteta po naseljima, 2024..

Naselje	Ključne karakteristike
Nečujam	Najveće turističko središte otoka s više od **750 kreveta**, dominantno u **objektima u domaćinstvu i apartmanima kategorije 3★ i 4★**. Bilježi **kontinuirani rast kapaciteta** i postupno podizanje razine kvalitete. Održava profil **obiteljskog i sezonskog turizma**, uz potencijal za jačanje izvansezonske ponude kroz nove sadržaje i infrastrukturna ulaganja.
Stomorska	Najrazvijenije naselje po **raznolikosti i kategorizaciji smještajnih objekata**. Dominiraju **objekti u domaćinstvu 3★–4★** te **kuće za odmor i studio apartmani viših kategorija**. Bilježi **stabilan rast svih kategorija** i prepoznaje se kao **glavno središte suvremenog obiteljskog turizma** otoka.
Maslinica	Visok stupanj uređenosti i **naglašen fokus na kvalitetu i održiv rast**. U strukturi ponude ističe se **hotel baština** i rastući segment **kuća za odmor 4★**, uz stabilan broj **apartmana više kategorije**. Maslinica se pozicionira kao **premium destinacija otoka**, pogodna za razvoj **selektivnih oblika turizma** (nautički, luksuzni, eno-gastro).
Rogač	Bilježi **porast broja kuća za odmor i apartmana**, s prevladavajućim kategorijama 3★ i 4★. Kao **glavno prometno i pristanišno središte**, ima važnu ulogu u prihvatu i distribuciji turista na otoku. Pogodno područje za razvoj **tranzitnog, vikend i aktivnog turizma**.

Naselje	Ključne karakteristike
Grohote	**Administrativno i tradicijsko središte** otoka s rastućom ulogom u turizmu. Vidljiv je **porast kuća za odmor i pojava OPG smještaja**, što upućuje na početak **diverzifikacije ponude** prema ruralnim i doživljajnim oblicima turizma. Ima potencijal za razvoj **kulturnog i agroturizma**.
Gornje, Donje i Srednje Selo	Manji udio u ukupnim kapacitetima, s dominacijom **objekata u domaćinstvu 2★–3★**. Ova naselja čine **autentičnu ruralnu jezgru** otoka i posjeduju značajan potencijal za razvoj **ruralnog, ekološkog i kulturnog turizma**, temeljenog na očuvanom krajoliku, tradicijskoj arhitekturi i lokalnim resursima.

NEKOMERCIJALNI SMJEŠTAJNI KAPACITETI

Ovaj oblik smještaja često se odvija izvan potpunog fiskalnog nadzora i sustava službene kategorizacije, što otežava realnu procjenu kvalitete ukupne turističke ponude. Zbog svoje nedovoljno regulirane prirode i ograničenog nadzora, predstavlja segment sive ekonomije koji smanjuje tržišnu konkurentnost registriranih pružatelja usluga te potencijalno narušava reputaciju destinacije.

Prikaz 9 Ukupni smještajni kapaciteti u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju te broj kreveta u nekomercijalnom smještaju po naseljima, 2019.-2025.

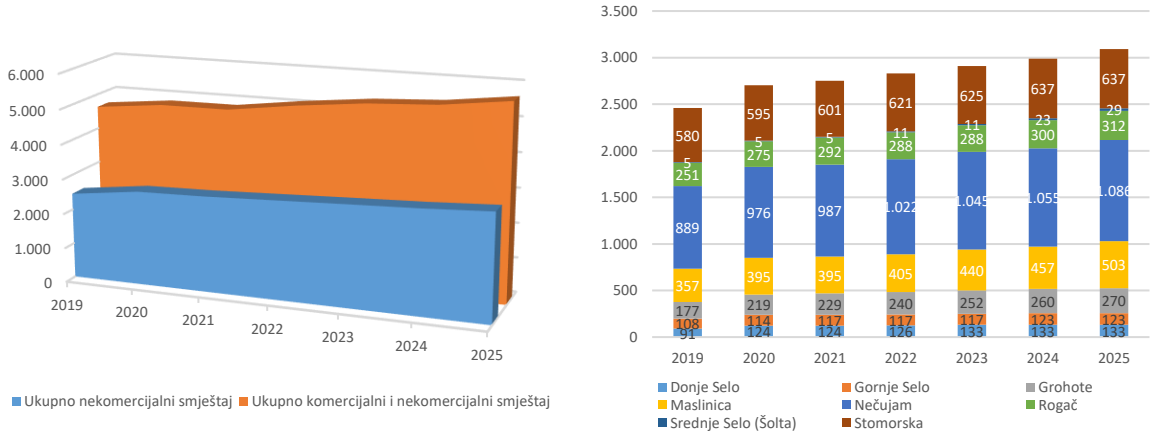

Izvor: obrada autor, eVisitor.

Ukupni broj nekomercijalnih kreveta na otoku Šolti pokazuje **stalan i umjeren rast** tijekom razdoblja od 2019. do 2025. godine, s **2.458 kreveta u 2019.** na **3.093 kreveta u 2025.**, što predstavlja **povećanje od gotovo 26%**. Takav trend ukazuje na **rastuću važnost nekomercijalnog smještaja** (vlastite vikendice, kuće za odmor i apartmani u osobnom vlasništvu) u ukupnoj turističkoj strukturi otoka. Udio nekomercijalnog smještaja u ukupnim kapacitetima kreće se **između 53% i 57%** tijekom analiziranog razdoblja, što potvrđuje **dominaciju vikend i obiteljskih objekata** u ukupnom smještajnom fondu otoka.

Prikaz 10 Broj kreveta u nekomercijalnom smještaju prema podvrsti objekta i naseljima, 2019.-2025.

Izvor: eVisitor, obrada autora.

Slika stvarne prostorne distribucije smještajnih kapaciteta te **intenziteta pritisaka** koje oni stvaraju u pojedinim naseljima vidljiva je iz vrijednosti. tzv. „indeksa funkcionalnosti turizma – ITF destinacije

Šolta“, poznatog i kao Defert-Baretjeov indeks.[29] Na temelju izračuna koji uključuje ukupne smještajne kapacitete, vidljivo je da većina naselja na području Općine Šolta bilježi **vrlo visok stupanj turističkog opterećenja prostora**, uz trend rasta opterećenja i uz izrazitu koncentraciju turističke ponude u obalnim zonama.

Prikaz 11 Indeks funkcionalnosti turizma destinacije Šolta po naseljima

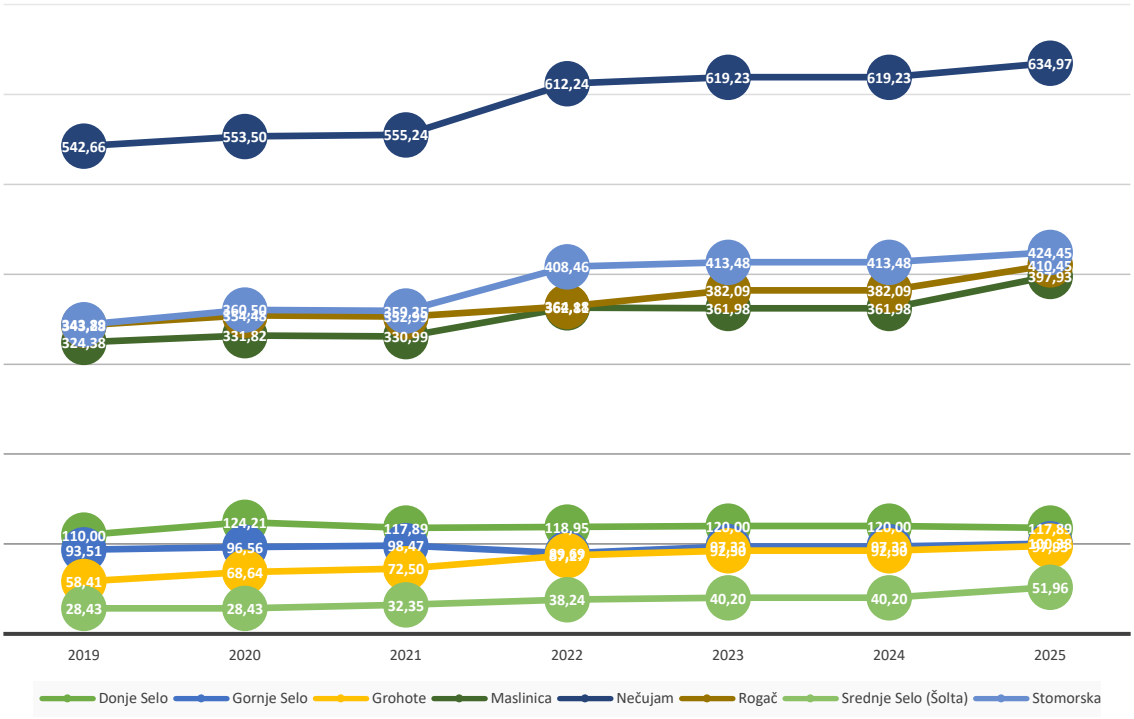

Izvor: eVisitor, obrada autora.

Najviši ITF kontinuirano ostvaruje **Nečujam**, gdje indeks u 2025. godini doseže 634,97. Ova vrijednost višestruko premašuje prag od 100, što ukazuje na **izrazitu dominaciju turizma** i iznimno visoko opterećenje prostora turističkom infrastrukturom. U Nečujmu turizam predstavlja ključnu funkcionalnu i prostornu odrednicu naselja, uz snažan pritisak na prostor, infrastrukturu i okoliš.

Vrlo visoke vrijednosti indeksa bilježe i **Maslinica, Rogač i Stomorska**, s ITF-om u rasponu od 397,9 do 424,5 u 2025. godini. Ova naselja pripadaju kategoriji **vrlo visokog prostornog opterećenja turizmom**, s višestruko većim brojem smještajnih jedinica u odnosu na broj stalnih stanovnika. Turizam je u tim područjima prepoznat kao dominantna funkcija prostora, što upućuje na potrebu pažljivog upravljanja daljnjim razvojem i infrastrukturnim kapacitetima.

Donje Selo, Gornje Selo i Grohote pokazuju vrijednosti između 97 i 120, što ih svrstava u kategoriju **visokog prostornog opterećenja**. Ovi pokazatelji ukazuju na **širenje turističkih kapaciteta prema unutrašnjosti otoka**, pri čemu turizam postaje sve izraženiji dio prostorne i gospodarske strukture. Iako turizam u ovim naseljima još uvijek nije dominantan, prisutan je trend postupnog rasta smještajnih jedinica i promjena u korištenju prostora.

[29] Indeks turističke funkcionalnosti (ITF) mjeri intenzitet turističke aktivnosti na određenom području te se izračunava kao broj turističkih kreveta (ili soba) na 100 stanovnika. Viša vrijednost indeksa označava veću koncentraciju turističke infrastrukture u odnosu na lokalno stanovništvo, što ujedno znači i snažnije opterećenje prostora turističkim kapacitetima i aktivnostima. Prema standardnoj interpretaciji, vrijednost manja od 10 upućuje na niski intenzitet turističkog opterećenja, interval od 20 do 39,9 označava umjereni intenzitet, vrijednosti između 40 i 99,9 ukazuju na visoku razinu turističke opterećenosti prostora, dok vrijednost iznad 100 upućuje na dominaciju turizma te izrazito visoko opterećenje prostora turističkom infrastrukturom i aktivnostima.

Najnižu vrijednost indeksa bilježi **Srednje Selo**, s ITF-om od 51,96 u 2025. godini. Ovo naselje zadržava obilježja **umjerenog turističkog opterećenja**, s očuvanom ravnotežom između stambene, poljoprivredne i turističke funkcije. Takva struktura prostora omogućuje održiviji razvoj i očuvanje izvornog ruralnog karaktera naselja.

Tablica 3-3 Opis stanja opterećenja prostora turističkim kapacitetima po naseljima Šolte, 2025.

Naselje	ITF 2025.	Kategorija opterećenja prostora	Opis
Nečujam	634,97	Vrlo visoko (dominacija turizma)	Ekstremna koncentracija turističkih kapaciteta, potpuna prostorna dominacija turizma.
Stomorska	424,45	Vrlo visoko (dominacija turizma)	Turizam ključna prostorna funkcija, visok stupanj opterećenja prostora.
Rogač	410,45	Vrlo visoko (dominacija turizma)	Izražena koncentracija smještajnih jedinica, značajan prostorni pritisak.
Maslinica	397,93	Vrlo visoko (dominacija turizma)	Velika gustoća turističkih kapaciteta, dominacija turističke funkcije prostora.
Donje Selo	117,89	Visoko opterećenje	Razvijeni turistički kapaciteti u odnosu na broj stanovnika.
Gornje Selo	100,38	Visoko opterećenje	Turizam sve izraženiji, prelazi prag dominantne prostorne funkcije.
Grohote	97,95	Visoko opterećenje (granično)	Turizam postaje važan element prostorne strukture.
Srednje Selo	51,96	Umjereno opterećenje	Ograničen broj kapaciteta, očuvana prostorna i funkcionalna ravnoteža.

Izvor: autori.

Sagledavajući navedeno, može se zaključiti da prostorna distribucija turističkih kapaciteta na Šolti pokazuje izrazitu koncentraciju turizma u obalnim naseljima, gdje turizam predstavlja dominantnu funkciju prostora. Unutrašnja naselja bilježe umjereno opterećenje, čime zadržavaju prostornu i funkcionalnu ravnotežu te potencijal za održiviji razvoj. **Takva struktura upućuje na potrebu uravnoteženog planiranja rasta turističke ponude u prostoru, evaluaciju utjecaja turizma na otočku (lokalnu) zajednicu te provedbu mjera održivosti kako bi se spriječila degradacija resursa i očuvao otočni identitet.**

3.1.2 Sportsko-rekreacijska infrastruktura i plaže

Na Šolti je dostupna raznolika ponuda sportskih, rekreacijskih i zabavnih sadržaja. Ljubiteljima sporta na raspolaganju je teniski teren u Stomorskoj (Put Krušice 16), a pojedini smještajni objekti imaju teniske terene za osobnu upotrebu. Posebno se ističe Padel Šolta, s modernim terenima uz more i pratećim sadržajima poput infinity bazena i plaža. Aktivni gosti mogu birati između biciklističkih i pješačkih staza, planinarenja, kajakaštva, ronjenja s instruktorom i drugih izletničkih aktivnosti koje promovira Turistička zajednica Šolta.

Biciklističke staze

Projekt označavanja biciklističkih staza na otoku Šolti uspješno je realiziran te je obuhvatio razvoj i označavanje **sedam biciklističkih ruta ukupne duljine 170 kilometara**. Njegovom provedbom značajno je unaprijeđen održivi razvoj turizma i valorizacija kulturne baštine otoka. Novo označene staze povezuju sva šoltanska naselja – Rogač, Maslinicu, Grohote, Donje i Srednje Selo, Gornje Selo i Stomorsku – te vode uz brojne kulturno-povijesne znamenitosti, ugostiteljske objekte i obiteljska poljoprivredna gospodarstva. Sedam označenih ruta sada čini jedinstvenu mrežu otočnih staza i to:

- **Grmej (43,6 km)** – Rogač–plaža Banje–svjetionik Tepli bok–Grohote, spoj mediteranskog pejzaža i urbanih cjelina s 17 km makadamskog puta.
- **Balkun (15,4 km)** – rt Livka–Gornje Selo–uvala Senjska–Grohote–Rogač, kroz maslinike i kušaonice ulja i vina.
- **Stipanska (61,2 km)** – Maslinica–Donje i Srednje Selo–Grohote–Gornja Krušica–Stomorska, s dojmljivim vizurama i lokalnim kušaonicama.
- **Rudula (27,8 km)** – rt Marinča–Srednje Selo–Grohote, ističe ljepotu pejzaža i tradicijsku arhitekturu.
- **Kamik (25,6 km)** – Nečujam–plaža, ruta uz atraktivne obalne uvale.
- **Polebrnjak (27,5 km)** – Maslinica–Donje i Srednje Selo–Rogač–Grohote–Maslinica, povezuje očuvane kulturno-povijesne cjeline.
- **Saskinja (27,5 km)** – Maslinica–uvala Šešula–Marinča rat, s panoramskim pogledima na arhipelag i maslinike.

U realizaciji je korištena postojeća prometna infrastruktura, što je omogućilo racionalno korištenje sredstava i smanjenje troškova izgradnje novih trasa. Projekt je obuhvatio ishođenje svih potrebnih suglasnosti nadležnih službi, postavljanje prometnog i informativnog znakovlja, te izradu i tisak specijalizirane biciklističke karte otoka Šolte. Paralelno je razvijena i mobilna aplikacija putem koje su biciklističke rute digitalno predstavljene i dostupne posjetiteljima. Projekt je realiziran uz financijsku potporu Turističke zajednice Splitsko-dalmatinske županije te u potpunosti usklađen s prioritetima i ciljevima Provedbenog programa Općine Šolta za razdoblje 2026.–2029. (Poseban cilj PC3 Plana razvoja SDŽ 2022.–2027.). Njegovom provedbom Šolta je ojačala svoj identitet kao održiva i aktivna turistička destinacija, doprinoseći produljenju sezone, diversifikaciji ponude i jačanju prepoznatljivosti otoka kao atraktivne destinacije za ciklo turizam. U nastavku je dan opis dostupnih ciklo tura na Šolti, koje organiziraju turističke agencije. Najčešće se radi o jednodnevnim posjetiteljima koji dođu iz Splita brodovima te se nakon ciklo tura vraćaju natrag u Split.

Tablica 3-4 Ciklo ture na Šolti

Naziv ture	Opis
Staza sutona nad 7 otočića	Krug Rogač – Grohote – Maslinica – Donje Selo – Rogač. Vidikovci nad arhipelagom sedam otočića. Kombinacija asfalta, makadama i single track dionica. Prikladna za MTB/e-MTB.
Tragovima kraljice Teute	Petlja Rogač – Grohote – Gornje Selo – Stomorska – Nečujam – Rogač. Kultura, arheologija i priroda. Tri blaga uspona, cesta i makadam, tehnički segmenti za MTB.
Slatki Rogač	Kratka obiteljska staza od uvale Rogač uz obalu i natrag. Ravna i pogodna za sve uzraste i vrste bicikala.
Šoltanski krug	Krug Rogač – Donje Selo – Maslinica – Grohote – Gornje Selo – Stomorska – Rogač. Asfaltna ruta od 39,9 km s 595 m uspona. Uspon prosjek 5,8%, spust do –15%, preporučen kompakt ili trkaći prijenos.

Izvor: Dostupni web izvori, TZO Šolta, obrada autora.

Iako na otoku ne postoje klasični zabavni ili tematski parkovi, kombinacija sportskih terena, pustolovnih aktivnosti u prirodi i wellness usluga pruža raznoliku i zaokruženu rekreacijsku i zabavnu ponudu koja nadopunjuje cjelokupni turistički doživljaj otoka.

Plaže

Plaže otoka Šolte predstavljaju jedan od najvrjednijih oblika turističke i rekreacijske infrastrukture, ali i važan dio prepoznatljivog krajolika i identiteta otoka. Osim svoje osnovne funkcije prostora za

kupanje i odmor, one imaju značajnu ulogu u oblikovanju turističkog proizvoda Šolte, stvaranju raznolikih sadržaja za posjetitelje te očuvanju uravnoteženog odnosa između turističkog razvoja i prirodnih resursa. U okviru *Regionalnog programa uređenja i upravljanja morskim plažama na području Splitsko-dalmatinske županije* (2015.) izrađena je tematizacija plaža otoka Šolte s ciljem planiranja njihova uređenja, opremanja i održivog korištenja, te je evidentirano 14 plaža prosječne duljine oko 170 metara i površine oko 540 m², s prosječnim vršnim kapacitetom od 360 kupača.[30] Izmjenama i dopunama Regionalnog programa uređenja i upravljanja morskim plažama na području Splitsko-dalmatinske županije u 2019. godini,[31] stvarno stanje je 15 plaža.

Analiza podataka u Tablici 11 pokazuje da pretežiti udio čine uređene, mjesne plaže smještene u Nečujmu, Maslinici i Stomorskoj, dok **prirodne, udaljene plaže** (poput Kašjuna, Stračinske i Gornje Krušice) doprinose očuvanju prirodnog krajolika i razvoju selektivnih oblika turizma. Najveća obuhvaćena lokacija je Glavna plaža Nečujam s površinom od približno 3.000 m², predviđena za višestruku tematizaciju – obiteljsku i sportsko-rekreativnu. Na otoku Šolti Od ukupnog broja, osam plaža je uređenih. Iako su plaže važna turistička atrakcija Šolte, one se još uvijek ne promatraju kao zaseban turistički proizvod kojim bi se sustavno upravljalo.

Tablica 3-5 Klasifikacija, površina i tematsko određenje plaža Šolte

	Naziv plaže	Klasifikacija	Površina (m²)	Tema
1.	Banje	uređena, mjesna	300	plaža za obitelji s djecom
2.	Điga Stomorska	uređena, mjesna	200	plaža za obitelji s djecom
3.	Glavna plaža Rogač	uređena, mjesna	600	plaža za obitelji s djecom
4.	Gornja Krušica	uređena, mjesna	200	eko plaža; romantična plaža
5.	Kašjun	prirodna, udaljena	200	eko plaža; nudistička plaža
6.	Mala Krušica	prirodna, udaljena	200	eko plaža; nudistička plaža
7.	Maslinica od Punte prema Teplom boku	uređena, mjesna	1.500	plaža sa sportskim i rekreativnim sadržajima; plaža za surfere
8.	Vela Garma-Maslinica	uređena, mjesna	600	plaža za obitelji s djecom
9.	Glavna plaža Nečujam	uređena, mjesna	3.000	plaža za obitelji s djecom; plaža sa sportskim i rekreativnim sadržajima
10.	Senjska	prirodna, udaljena	200	eko plaža; romantična plaža
11.	Stračinska	prirodna, udaljena	200	eko plaža; romantična plaža
12.	Šipkova	prirodna, udaljena	800	resort plaža – hotelska plaža

[30] Dokument dostupan na: https://www.dalmacija.hr/DesktopModules/Bring2mind/DMX/API/Entries/Download?language=hr-HR&EntryId=4002&Command=Core_Download&PortalId=0&TabId=1176

[31] Prijedlog zaključka o izmjenama i dopunama Regionalnog programa uređenja i upravljanja morskim plažama na području Splitsko-dalmatinske županije (2019.).

	Naziv plaže	Klasifikacija	Površina (m²)	Tema
13.	Veli dolac Stomorska	uređena, mjesna	200	plaža za obitelji s djecom
14.	Zadušnja Stomorska	prirodna, udaljena	200	plaža sa zabavnim sadržajima za mlade
15.	Maslinica od Punte prema Velom mulu	uređena mjesna	950	plaža sa sportskim i rekreativnim sadržajima / plaža za surfere

Izvor: Regionalni program uređenja i upravljanja morskim plažama na području Splitsko-dalmatinske županije (2015.) te Prijedlog zaključka o izmjenama i dopunama Regionalnog programa uređenja i upravljanja morskim plažama na području Splitsko-dalmatinske županije (2019.).

3.1.3 Manifestacije i događanja

Na Šolti se mogu doživjeti dvije jedinstvene pripovjedačke (storytelling) ture koje otok otkrivaju na sasvim poseban način.

„Šoltanka – jedan život na otoku“, koju vodi Sandra Marie Vrandečić, vraća posjetitelje u prošlost Grohota kroz priču mlade žene s početka 20. stoljeća. Kroz šetnju selom oživljavaju se stari običaji, svakodnevni poslovi i način života bez struje i tekuće vode, uz kušanje lokalnih delicija i sudjelovanje u malim seoskim ritualima.

„Mala priča o moru“, u organizaciji Tea Tomića, donosi intimnu plovidbu kaićem uz priče o uvalama, vjetrovima i legendama Šolte. Uz mirise mora i poglede na obalu otkrivaju se Dioklecijanov ribnjak, ljekovito blato i stoljetni nasadi smokava i maslina, a iskustvo završava druženjem i opuštenom atmosferom.

Obje ture spajaju povijest, priču i osobni doživljaj te posjetiteljima pružaju priliku da Šoltu upoznaju srcem i osjetilima.

3.1.4 Ugostiteljski i gastronomski sadržaji

Ugostiteljska ponuda Šolte obuhvaća raznolike restorane, konobe, bistroe i barove raspoređene po cijelom otoku, koji odražavaju njegovu mediteransku tradiciju i opušteni otočni duh. U Stomorskoj, Rogaču i Nečujmu dominiraju konobe s domaćim ribljim jelima i obiteljskom atmosferom, dok Maslinica nudi širu gastronomsku ponudu – od autentičnih konoba do vrhunskih restorana poput onih u sklopu heritage hotela Martinis Marchi. Uvalama Šešula i Tatinja posebnu notu daju restorani dostupni brodom, popularni među nautičarima i ljubiteljima izoliranih mjesta. Uz bogatu ponudu hrane, otok nudi i niz caffe i beach barova koji stvaraju živu atmosferu uz more, idealnu za dnevni odmor ili večernji izlazak. Tablični pregled navedenog dan je u nastavku.

Tablica 3-6 Restorani i konobe, 2024.

Mjesto / uvala	Naziv	Tip	Specifičnost
Stomorska	Volat	Konoba	Tradicionalna, riblji specijaliteti
Stomorska	Kamenica	Konoba	Lokalne riblje delicije
Stomorska	Turanj	Restoran	Mediteranska jela
Stomorska	O’ la la	Bistro	Neformalna, lagana jela
Stomorska	Nevera	Konoba	Lokalna kuhinja, riba
Nečujam	Mareta	Konoba	Obiteljska atmosfera, uz plažu
Rogač	Pasarela	Restoran	Uz luku, prva stanica posjetitelja
Rogač	Sv. Petar	Restoran	Pizze i riblji pladnjevi
Grohote / okolica	Lero (uvala Jorja)	Restoran	Izoliran, pristup brodom ili pješke, domaća riba
Grohote	Momčin Dvor	Konoba	Stara kamena kuća, mesna jela

Mjesto / uvala	Naziv	Tip	Specifičnost
Gornje Selo	Štandarac	Konoba	Rustikalna, mesna i riblja jela
Maslinica	Martinis Marchi	Restoran	Fine dining u sklopu heritage hotela
Maslinica	Gajeta	Konoba	Rustikalna, mesna i riblja jela
Maslinica	Moni	Restoran	Lokalni i međunarodni recepti
Maslinica	Šampjer	Restoran	Pogled na arhipelag, riblja jela
Maslinica	Šakajet	Restoran	Mediteranska i moderna kuhinja
Maslinica	Sagita	Konoba	Obiteljska, svježa riba
Uvala Šešula	Šišmiš	Restoran	Dostupan brodom, popularan među nautičarima
Uvala Šešula	Šešula	Konoba	Autentična, riblja jela
Uvala Tatinja	Lonely Paradise	Restoran	Potpuno izdvojen, autentična dalmatinska kuhinja

Izvor: Dostupne web stranice, istraživanje na terenu, obrada autora.

Tablica 3-7 Caffe barovi i beach barovi

Mjesto / uvala	Naziv	Tip	Specifičnost
Stomorska	Afrika	Beach bar	Kokteli, noćna zabava
Nečujam	Phil's bar	Bar	Kod bazena, popularan među mladima
Maslinica	Beach bar Punta	Beach bar	Uz plažu, kokteli i lagana hrana
Maslinica	Kažela	Caffe bar	Lokalno okupljalište
Maslinica	Martinis Marchi bar	Bar	Luksuzni hotel bar, premium pića
Maslinica	Tamaris	Caffe bar	Uz more, opuštena atmosfera
Grohote	Bejo	Caffe bar	Klasičan kafić u centru
Grohote	Mendula	Caffe bar	Poznata po kavi i lokalnoj atmosferi
Rogač	Rogač bar	Caffe bar	Povoljna i dobra brza hrana. Uz luku, praktičan za dolaske/odlaske. Radi cijelu godinu.

Izvor: Dostupne web stranice, istraživanje na terenu, obrada autora.

3.1.5 Posrednici u turizmu

3.1.5.1 Turističke agencije

Na Šolti djeluju tri turističke agencije koje posjetiteljima nude različite načine upoznavanja otoka. Discover Šolta specijalizirana je za privatne i grupne izlete, biciklističke i quad ture, vožnje kajakom, degustacije lokalnih proizvoda te organizaciju transfera. M-Travel Tourist Service u Stomorskoj bavi se organizacijom izleta i iznajmljivanjem vozila i plovila, a gostima nudi i druge usluge za lakše snalaženje na otoku. Rina Tourism usmjerena je prvenstveno na smještaj u apartmanima i kućama za odmor, ali u ponudi ima i izlete, ribarenje, vodene aktivnosti te mogućnost kušanja tradicionalnih šoltanskih proizvoda, čime posjetiteljima približava otočni način života.

3.1.5.2 Izletnička ponuda i pružatelji usluga

Na otoku Šolti turistima su dostupne različite usluge prijevoza i organizacije izleta. Usluge taxi-prijevoza i transfera nude **Taxi Šolta (Mai & Val Travel j.d.o.o.)**, **Taxi Šolta JuMa Rides** te **North Breeze d.o.o.**, koji pokrivaju relacije između naselja, do trajektnog pristaništa, plaža i zračne luke, uz mogućnost prijevoza većih grupa kombijem. Dio pružatelja uključuje i dodatne sadržaje poput organizacije izleta po otoku i prema obali, dok **North Breeze** dodatno nudi brodske transfere i tematske izlete. Dostupan je i javni autobusni prijevoz koji održava osnovne veze između glavnih mjesta na otoku.

3.1.5.3 Ponuda wellness usluga

U segmentu wellness ponude ističe se Heritage Hotel Martinis Marchi u Maslinici, koji nudi spa sadržaje, saune, hammam, masaže i tretmane.

3.1.6 Društvena infrastruktura

3.1.6.1 Zdravstvena infrastruktura

Zdravstveni sustav na otoku Šolti organiziran je funkcionalno, ali u ograničenom opsegu, što je uobičajeno za manje otočne zajednice. Središte zdravstvenih usluga nalazi se u Grohotama, gdje djeluje ispostava Doma zdravlja Splitsko-dalmatinske županije s dvije ordinacije opće medicine, jednom dentalnom ordinacijom i patronažnom službom. Zavod za hitnu medicinu osigurava 24-satnu dostupnost liječnika, a tim je opremljen vozilom za hitne intervencije, što omogućuje osnovnu razinu sigurnosti i brze reakcije u hitnim slučajevima. Hitna medicinska služba na Šolti nema vlastitu organizacijsku ispostavu; timovi djeluju pod Ispostavom HMP Split. Zbog takvog statusa postoji mogućnost ukidanja ili premještaja službe natrag u Split, što čini osiguravanje stalnog i adekvatnog prostora na otoku nužnim.

Na otoku djeluje i privatna ljekarna u Grohotama s dva farmaceuta, čime se osigurava dostupnost lijekova i osnovnih farmaceutskih usluga stanovnicima i posjetiteljima. Unatoč funkcionalnoj osnovnoj zdravstvenoj mreži, specijalističke usluge dostupne su isključivo u Splitu, zbog čega su Šoltani i turisti upućeni na česte trajektne i brodske veze s kopnom. To, iako ublaženo redovitim linijama, i dalje predstavlja izazov za osobe starije životne dobi i hitne medicinske slučajeve.

Sveukupno, zdravstvena infrastruktura Šolte osigurava osnovnu razinu primarne zdravstvene zaštite i brze intervencije, no daljnji razvoj zahtijeva poboljšanje dostupnosti specijalističkih usluga, digitalizaciju zdravstvenih servisa i jačanje suradnje s bolničkim centrima u Splitu radi veće sigurnosti i kvalitete zdravstvene skrbi.

3.1.6.2 Odgojno-obrazovna infrastruktura

Odgojno-obrazovni sustav na otoku Šolti obuhvaća dvije osnovne ustanove koje pokrivaju potrebe predškolskog i osnovnoškolskog odgoja. Dječji vrtić u Grohotama pruža skrb i rani odgoj najmlađim stanovnicima otoka, čime doprinosi uravnoteženom razvoju djece i olakšava obiteljima usklađivanje poslovnih i obiteljskih obveza. Osnovna škola „Grohote“, smještena u neposrednoj blizini vrtića, središnja je obrazovna ustanova otoka koja pohađaju učenici iz svih naselja Šolte.

Ustanove zajedno čine temelj lokalnog odgojno-obrazovnog sustava, a njihova prostorna blizina omogućuje kontinuitet obrazovanja od ranog djetinjstva do završetka osnovne škole. Iako otok nema srednjoškolsku ustanovu, učenici nakon osnovne škole uglavnom nastavljaju obrazovanje u Splitu, što dodatno naglašava važnost kvalitetne prometne povezanosti i mogućnosti smještaja za šoltanske učenike na kopnu.

3.1.6.3 Udruge civilnog društva

Na području otoka Šolte djeluje široka mreža udruga koje svojim radom obuhvaćaju sport, kulturu, glazbu, ribolov, očuvanje okoliša, socijalnu uključenost, gospodarstvo, vjersku tradiciju i zaštitu zajednice. Njihovo djelovanje ključan je oslonac društvenog života otoka: potiču fizičku aktivnost i zdrav način života, čuvaju kulturnu i glazbenu baštinu, brinu o održivom razvoju i zaštiti prirodnih

resursa, jačaju socijalnu povezanost stanovnika te promiču gospodarske interese lokalne zajednice. Kroz manifestacije, edukativne programe, volonterske aktivnosti i svakodnevni angažman, udruge doprinose očuvanju identiteta otoka Šolte te stvaraju temelje za njegov dugoročni društveni, kulturni i gospodarski razvoj. U Tablici 3- 8 dat je pregled aktivnih udruga registriranih na području otoka Šolte.

Tablica 3-8 Popis aktivnih udruga, 2025.

Tip udruge	Naziv udruge	Sjedište	Adresa	Reg. broj
Sportske	Boćarska udruga „Ravanac“	Gornje Selo	Put Grohota 2, Gornje Selo	17004736
	Malonogometni klub „Maslinica“	Maslinica	Šetalište Sv. Nikole 37, Maslinica	17004943
	Malonogometni klub „Šolta“	Srednje Selo	Cesta 18, Srednje Selo	17001827
	Judo klub „PIVAC“ Šolta	Stomorska	Ulica Sv. Nikole 58, Stomorska	17003248
Kulturne	Kulturno-umjetničko društvo „Šolta“	Gornje Selo	Gornje Selo bb, Gornje Selo	17000268
	Amatersko kazalište Sulet	Nečujam	Ribarska 16, Nečujam	17004209
	Likovna udruga „Eugen Bučenića – Denko“	Grohote	Šoltanskih iseljenika 22, Grohote	17004463
	Udruga za promicanje kulture i umjetnosti Bočić	Maslinica	Put lokve 37, Maslinica	17006199
Glazbene	Šoltanski glazbeni zbor „Olinta“- Grohote	Grohote	Gustirna 15, Grohote	17000412
	Klapa Šolta	Srednje Selo	Trg Vrklina 2, Srednje Selo	17007009
Lovačke	Lovačka udruga „Šolta“	Grohote	Trg Eugena Buktenice 1, Grohote	1700401
Ribolovne	Športsko ribolovno društvo „Koralj“	Rogač	Obala Sv. Tereze 19A, Rogač	1700516
	Pomorsko športsko ribolovno društvo „Maslinica“	Maslinica	Obala Braće Marchi 24, Maslinica	1700664
	Pomorsko športsko ribolovni klub „Iglun“	Nečujam	Eugena Buktenice 3, Nečujam	1700504
	Bratovština sv. Martina- Donje Selo Šolta	Donje Selo	Trg gornji put 1, Donje Selo	17003171
	Udruga Pelegrin Stomorska	Stomorska	Riva- Pelegrin 23 A, Stomorska	17000630
Vjerske	Bratovština sv. Nikole Stomorska	Stomorska	Riva-Pelegrin 26, Stomorska	17002354
	Bratovština sv. Nikole-Maslinica-Šolta	Maslinica	Obala Braće Marchi 16, Maslinica	17003162
Gospodarske	Udruga maslinara otoka Šolte „Zlatna Šoltanka“	Srednje Selo	Trg Vrline 2, Srednje Selo	17004243
Ekološke	„Šoltanski trudi“, Udruga za održivi razvoj stanovnika otoka Šolte	Grohote	Šoltanska žrtava 5, Grohote	17003484
	Pokret otoka	Stomorska	Ulica Sv. Nikole 38, Stomorska	17004870
	Udruga „Mačići“	Rogač	Cesta 23, Rogač	17004194
	„RUSMARIN“	Gornje Selo	Varica 50, Gornje Selo	17002608
Socijalne	Udruga „Osmijeh“- udruga za socijalnu integraciju svih dobnih skupina otoka Šolte	Gornje Selo	Put Rakove 30, Gornje Selo	17006536

	Udruga za očuvanje ljepota uvale Tatinja	Grohote	Uvala Tatinja 9, Grohote	17005887
Navijačka	Društvo prijatelja HNK Hajduka otok Šolta	Grohote	Put Radovana 3, Grohote	17006440
Zaštita i spašavanje	Dobrovoljno vatrogasno društvo Šolta	Grohote	Put Brda 2, Grohote	17000289

Izvor: Registar udruga RH, 2025.

3.1.6.4 Ostala društvena infrastruktura

Na području Općine Šolta djeluje Dobrovoljno vatrogasno društvo „Šolta“ sa sjedištem u Grohotama, koje raspolaže s 30 operativnih vatrogasaca, od kojih su tri profesionalna, te s modernom opremom i voznim parkom koji uključuje jedno zapovjedno vozilo, dva navalna vozila, tri autocisterne i jedno vozilo s prahom.

Uz vatrogasce, važnu ulogu u sustavu civilne zaštite ima Gradsko društvo Crvenog križa Split, s kojim Općina ima sklopljen ugovor o sufinanciranju. Društvo raspolaže s 17 profesionalnih djelatnika, 243 volontera (od kojih je 156 aktivnih), te specijaliziranim timovima za prvu pomoć, psihosocijalnu podršku, logistiku i djelovanje u kriznim situacijama, uz adekvatna vozila, mobilnu kuhinju i brod za spašavanje. Također, na području Općine djeluje i Hrvatska gorska služba spašavanja – Stanica Split, specijalizirana za traganje i spašavanje u zahtjevnim i nepristupačnim terenima, s više od 380 članova (operativnih i pričuvnih), uključujući liječnike, instruktore i tehničare za spašavanje na vodi i kopnu. HGSS posjeduje širok spektar opreme – od terenskih vozila, plovila i bespilotnih letjelica do paramotorne jedrilice i šatora za terenske operacije – čime osigurava visoku razinu spremnosti i učinkovitosti u kriznim situacijama na otoku i širem području.

3.1.7 Sustav zaštite prirodnih resursa i okoliša

3.1.7.1 Zaštita prirode i okoliša

Prirodna raznolikost jedan je od najvrjednijih resursa otoka Šolte i temelj održivog razvoja lokalne zajednice. Očuvana priroda doprinosi kvaliteti života stanovnika, razvoju turizma i gospodarskim aktivnostima, no istodobno je pod pritiskom ljudskih djelatnosti i klimatskih promjena. Sukladno Strategiji i akcijskom planu zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje 2017.–2025. (NN 72/2017), i na području Šolte provode se mjere koje imaju za cilj jačanje sustava zaštite prirode, smanjenje pritisaka na okoliš te poticanje održivog korištenja prirodnih resursa.

Ključni ciljevi Strategije koji su relevantni i za Šoltu uključuju: povećanje učinkovitosti zaštitnih mehanizama, održivo upravljanje prirodnim dobrima, jačanje stručnih kapaciteta, poboljšanje dostupnosti podataka o prirodi te podizanje svijesti javnosti o važnosti očuvanja bioraznolikosti.

Uspješna provedba ovih ciljeva na lokalnoj razini zahtijeva suradnju općinskih tijela, javnih ustanova, lokalnog stanovništva i dionika iz sektora turizma, ribarstva i poljoprivrede. Poseban naglasak stavlja se na očuvanje zaštićenih područja i upravljanje Natura 2000 staništima, što je u skladu s obvezama koje Hrvatska ima prema Europskoj uniji. Dugoročno, održavanje prirodne ravnoteže i bioraznolikosti Šolte ključno je za očuvanje identiteta otoka te za njegov gospodarski i društveni napredak.

Cijelo područje južne Šolte i pripadajućih otočića uključeno je u **Nacionalnu ekološku mrežu, kao međunarodno važno područje za ptice i očuvanje morskih ekosustava.** Ova područja obuhvaćaju

morske špilje, grebene, naselja posidonije i karbonatne stijene s vegetacijom te predstavljaju izniman primjer očuvane prirodne baštine istočnog Jadrana.[32]

Posebno važan okvir za očuvanje okoliša predstavlja ekološka mreža **Natura 2000**. Na prostoru Splitsko-dalmatinske županije proglašeno je 57 morskih područja ekološke mreže Natura 2000. Ona obuhvaćaju mali dio podmorja obalnih jedinica lokalne samouprave na kopnu i velik dio podmorja obalnih jedinica lokalne samouprave na otocima Splitsko-dalmatinske županije.[33] Na otoku Šolti evidentirana su zaštićena NATURA 2000 područja. Ovo područje obuhvaća: (i) JZ - jugozapadnu stranu Šolte i to: (a) JZ I: morsko područje oko otoka i manjih otočića Stipanska, Grmej, Rudula, Balkun, Saskinja, Polebrnjak i Kamičić te morski pojas između uvale Tepli bok i uvale Marinča (435,3 ha) i (b) JZ II: morsko područje (488,5 ha), (ii) morsko područje od uvale Šipkova do Grčkog rata (129,9 ha) te (iii) Južnu obalu Šolte (741,6 ha).[34] Zaštićena područja uključuju nekoliko ključnih tipova staništa: pješčana dna trajno prekrivena morem (Natura kod: 1110), naselja posidonije (Posidonia oceanicae, kod: 1120) te preplavljene ili dijelom preplavljene morske špilje (kod: 8330). Ukupna površina zaštićenih staništa Šolte iznosi **153 ha za pješčana dna**, **130 ha za naselja posidonije**, dok je evidentirana **jedna morska špilja**.[35]

Očuvanje NATURA 2000 područja na otoku Šolti suočava se s nizom prijetnji koje mogu ugroziti ekološku stabilnost i biološku raznolikost ovog osjetljivog morskog okoliša. Glavne prijetnje uključuju pomorski promet, nedostatak adekvatne infrastrukture, odlaganje otpada i otpadnih voda iz plovila nautičara, ribarstvo i krivolov, te aktivnosti poput nautičkog sporta, ronjenja i pojave invazivnih vrsta. Konkretno, sidrenje nautičara uz sjeverozapadne obale otoka Saskinja i ilegalni ribolov eksplozivom doveli su do vidljivih oštećenja u posidonskim livadama na spomenutim lokacijama.

Ove prijetnje ističu važnost kontroliranog upravljanja morskim područjem, stroge primjene zakonske zaštite i kontinuiranog praćenja staništa. Osim toga, naglašava se potreba za održivim korištenjem nautičkog turizma i ribolova, kako bi se očuvala strogo zaštićena područja, staništa posidonije, pješčana dna i morske špilje, te strogo zaštićene vrste poput Plemenite periske, busenastog koralja i Posidonia oceanica. U konačnici, cilj je osigurati dugoročnu zaštitu i održiv razvoj ekoloških, kulturnih i turističkih vrijednosti otoka Šolte.

3.1.7.2 Procjena rizika od velikih nesreća

Temeljem Pravilnika o smjernicama za izradu procjena rizika od katastrofa i velikih nesreća za područje Republike Hrvatske i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 65/16), te Odlukom Općine Šolta iz lipnja 2025. godine pokrenuta je izrada Procjene rizika od velikih nesreća za područje Općine Šolta[36], kojom su analizirani glavni rizici za područje otoka: potres, požari otvorenog tipa, ekstremne temperature te epidemije i pandemije.

Procjena se temelji na izradi scenarija koji opisuju moguće prijetnje, njihove uzroke, okolnosti nastanka i potencijalne posljedice po stanovništvo, gospodarstvo, okoliš i društvenu stabilnost, s ciljem planiranja preventivnih mjera i učinkovitog odgovora u kriznim situacijama. Na temelju provedenog vrednovanja, utvrđeno je da su potres i požari otvorenog tipa klasificirani kao **tolerirani rizici**, dok su

[32] Za kartografski prikaz pogledati na: https://bioportal.hr/gis/

[33] Područja ekološke mreže Splitsko-dalmatinske županije obuhvaćaju sve morske Natura 2000 stanišne tipove18 na prostoru Republike Hrvatske, a to su: pješčana dna trajno prekrivena morem (Natura kod: 1110), naselja posidonije Posidonion oceanicae (Natura kod: 1120), estuariji (Natura kod: 1130), muljevita i pješčana dna izložena zraku za vrijeme oseke (Natura kod: 1140), obalne lagune (Natura kod:1150), velike plitke uvale i zaljevi (Natura kod: 1160), grebeni (Natura kod: 1170) te preplavljene ili dijelom preplavljene morske špilje (Natura kod: 8330)

[34] Ekološka mreža Natura 2000, dostupno na: https://bioportal.hr/gis/.

[35] Prema informacijama dostupnim u dokumentu na poveznici: https://moreikrs.hr/wp-content/uploads/2022/02/Studija-zastite-podmorja-ekoloske-mreze-Natura-2000-na-sidristima-Splitsko-dalmatinske-zupanije-%E2%80%93-faza-I.pdf

[36] Dokument dostupan na: https://www.solta.hr/php/wsCommon/wsGetDocument.php?f=6877a00260c0c.pdf

ekstremne temperature te **epidemije i pandemije** ocijenjene kao **prihvatljivi rizici**, što znači da ne zahtijevaju hitne dodatne mjere osim redovitog praćenja i prevencije.

3.2 Analiza turističke potražnje

3.2.1 Analiza noćenja i dolazaka turista

Globalni turizam zabilježio je snažan oporavak u 2024. godini, s približno 1,4 milijarde međunarodnih dolazaka, što predstavlja gotovo 99 % razine prije pandemije i 11 % više nego u 2023 (UN Tourism, 2025.). Pozitivan trend nastavljen je i u prvom tromjesečju 2025., s oko 300 milijuna turista, što je rast od 5 % u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Regionalna analiza pokazuje različitu dinamiku oporavka: Europa prednjači s 747 milijuna dolazaka u 2024., dok Bliski istok, Afrika i Južna Amerika bilježe snažan rast u odnosu na predpandemijske razine. Oporavak Azije i Pacifika sporiji je, ali je u prvom kvartalu 2025. zabilježen snažan porast dolazaka (UN Tourism, 2025.). Prihodi od međunarodnog turizma dosegnuli su rekordnih 2 bilijuna USD u 2024., uz prosječnu potrošnju po putovanju od 1.170 USD. Iako pozitivni trendovi dominiraju, faktori poput visoke inflacije, geopolitičkih napetosti i rasta troškova putovanja mogu utjecati na potražnju. Unatoč tome, projekcije za 2025. ostaju optimistične, s očekivanim rastom dolazaka između 3 % i 5 %.

Globalni turistički trendovi pokazuju sve veći interes za autentična lokalna iskustva, putovanja s namjerom, personalizirane itinerere i uključivanje lokalnih zajednica. Poseban rast bilježi turizam u ekološki očuvanim i ruralnim područjima, s naglaskom na autentičnu gastronomiju, kratke lance opskrbe i regenerativne turističke modele koji podržavaju lokalne zajednice. Koncepti poput „immersive experiences“ i „travelling with intent“ potvrđuju pomak prema održivom, personaliziranom i autentičnom turizmu.

Na temelju globalnih turističkih trendova i resursnog potencijala Šolte, otok ima veliki potencijal za razvoj autentičnog i održivog turizma koji uključuje lokalnu zajednicu i kulturne tradicije. Šolta može ponuditi personalizirana i „immersive“ iskustva kroz prirodne, kulturne i povijesne atrakcije te vođene ture i tematske manifestacije. Takav pristup omogućuje produljenje turističke sezone, jačanje prepoznatljivosti destinacije i razvoj turističkih proizvoda više dodane vrijednosti u skladu s trendovima održivog i iskustvenog turizma.

3.2.1.1 Noćenja turista prema vrsti smještajnih kapaciteta

Analiza podataka o noćenjima u **komercijalnim kapacitetima** u razdoblju od 2019. do 2025[37]. godine pokazuje značajne promjene u ukupnom turističkom prometu i strukturi smještajnih kapaciteta. Ukupno ostvarena noćenja 2019. godine iznosila su 156.110, dok je 2020. zabilježen pad na 95.269 noćenja (−39%). U 2021. godini došlo je do porasta na 127.408 noćenja (+34% u odnosu na 2020.), a u 2022. do 133.351 noćenja (+5% u odnosu na 2021.). U razdoblju 2023.–2025. broj noćenja se stabilizirao između 129.000 i 131.000 (2023.-130.131, 2024.-130647 i 2025.-129.229). što i dalje predstavlja niže vrijednosti u odnosu na predpandemijsku godinu (-17% u odnosu na 2019.g.). Ujedno, u cijelom promatranom razdoblju prosječna duljina boravka po dolasku turista na otok Šoltu iznosila je 7 dana, a 2024. 7,8 dana što je više od prosjeka Hrvatske (6,3) i Splitsko-dalmatinske županije (4,9).

[37] 2025. obuhvaća razdoblje 01.01.2025.-30.09.2025.

Prema vrstama komercijalnih smještajnih objekata, tijekom cijelog promatranog razdoblja najveći udio ostvaruje smještaj u objektima u domaćinstvu, s udjelom između 85 % i 91 % ukupnih noćenja. Broj noćenja u ovoj kategoriji kreće se od 133.297 u 2019.g., na 84.358 u 2020.g. (−37%), uz porast na 115.040 u 2021.g. (+36%) i 121.966 u 2022.g. (+6%). U hotelskom smještaju zabilježen je pad s 1.574 noćenja 2019. na 737 u 2020. (−53%), zatim porast na 1.827 u 2023. (+148% u odnosu na 2020.) te blagi pad u 2024. i 2025. godini (−21% u odnosu na 2023.). S obzirom da je 2025. godina analizirana u kontekstu prvih 9. mjeseci, očekuje se da će se dostići i prestići broj noćenja ostvaren prethodne godine.

U hotelskom smještaju, prisutnom isključivo u Maslinici, broj noćenja smanjen je s 1.574 u 2019. na 737 u 2020. (−53%), potom je rastao do 1.827 u 2023. (+148% u odnosu na 2020.) te se blago smanjio na 1.451 u 2025. (−21% u odnosu na 2023.). Smještaj na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima evidentiran je od 2024., s 36 noćenja te porastom na 139 u 2025. (+286%), što prati trend rasta ponude u ovom segmentu smještajnih kapaciteta. Ostali ugostiteljski objekti za smještaj zabilježili su 21.239 noćenja 2019., pad na 10.174 u 2020. (−52%), a zatim postupni rast do 14.306 u 2025. (+41% u odnosu na 2020., −33% u odnosu na 2019.).

Prikaz 12 Ukupan broj noćenja prema vrsti i struktura noćenja po podvrsti komercijalnih smještajnih kapaciteta, Šolta, 2019.-2025.

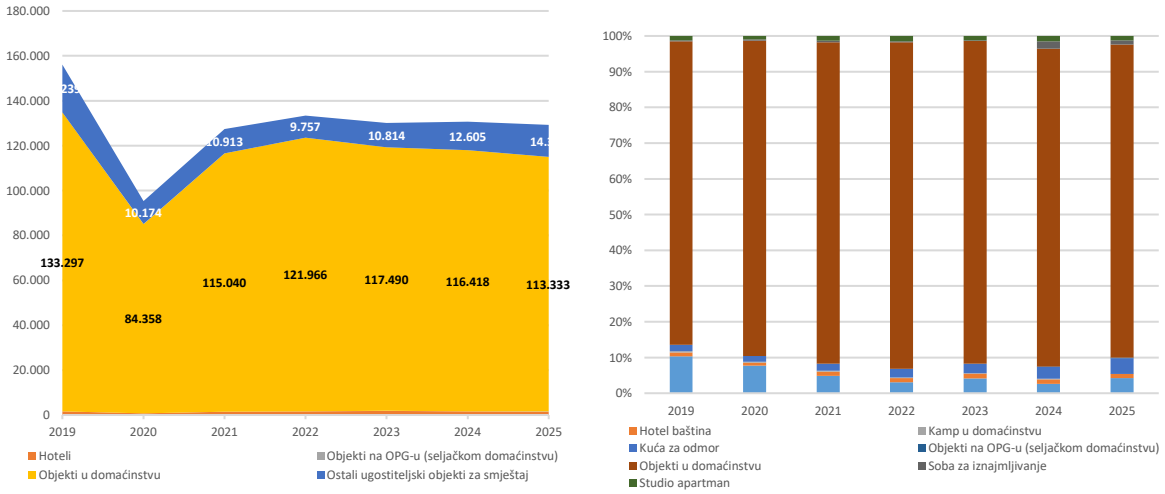

Izvor: eVisitor, obrada autora.

Važno je istaknuti da je u 2019. godini zabilježen je najveći broj noćenja u cijelom promatranom razdoblju. Najviše noćenja ostvareno je u apartmanima, dok su ostale kategorije, poput kuća za odmor, soba za iznajmljivanje i objekata na OPG-u, imale manji udio. U 2020. godini dolazi do izraženog pada noćenja u svim kategorijama uslijed pandemije. Smanjenje je najvidljivije u apartmanima i objektima u domaćinstvu. Od 2021. godine primjetan je oporavak. Broj noćenja postupno raste u većini kategorija, osobito u apartmanima i kućama za odmor. U 2022. i 2023. godini nastavlja se rast, a kuće za odmor ostvaruju sve veći broj noćenja što je u skladu sa rastom ponude broja kreveta u ovim smještajnim jedinicama. Ostale kategorije, poput hotela baštine, soba i kampova u domaćinstvu, bilježe manji, ali stabilan broj noćenja. U 2024. i 2025. godini ukupan broj noćenja u domaćinstvima se stabilizira, uz blago smanjenje u odnosu na prethodne godine, ali je i dalje najzastupljeniji oblik smještaja prema broju noćenja. Apartmani i kuće za odmor su najzastupljeniji oblici smještaja prema broju noćenja, iza ukupnih noćenja u domaćinstvima, dok su ostale kategorije prisutne u manjem obujmu.

Prikaz 13 Ukupan broj noćenja u komercijalnim i nekomercijalnim kapacitetima po naseljima, 2019.-2025.

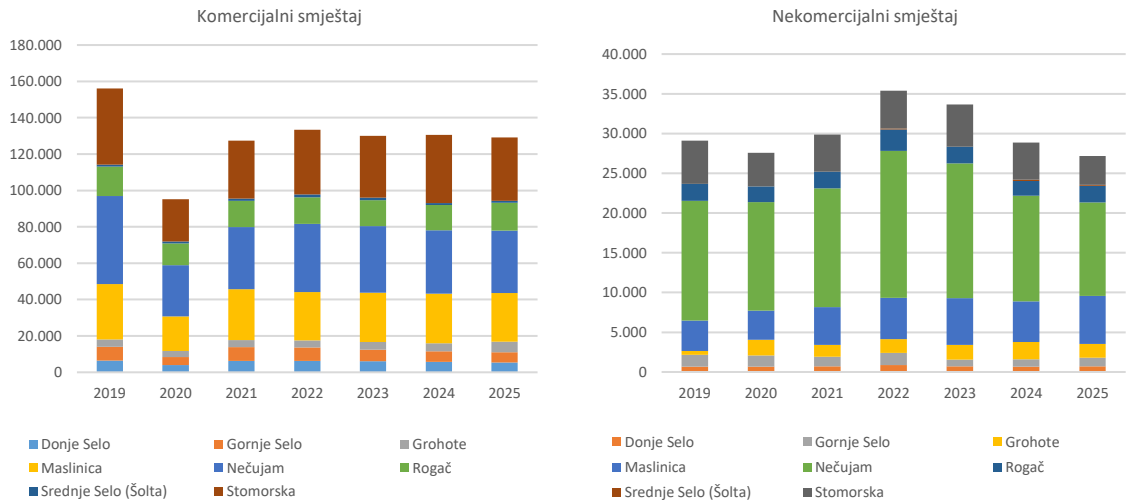

Izvor: eVisitor, obrada autora.

Na razini naselja, **komercijalni smještaji** pokazuju sljedeće ostvarenje broja noćenja: u objektima u domaćinstvu najveći broj noćenja 2019. ostvaren je u Stomorskoj (38.659), Nečujmu (34.406) i Maslinici (28.270). U 2020. godini svi lokaliteti bilježe smanjenje između 35% i 45%, nakon čega slijedi djelomičan oporavak u 2021. i 2022. Najveći rast u odnosu na 2020. zabilježen je u Nečujmu (+28%) i Stomorskoj (+38%), dok su u kasnijim godinama razine noćenja ostale uglavnom stabilne, na vrijednostima oko 10–20% nižim od onih iz 2019. godine. Srazmjerno broju kreveta po naseljima manifestira se i broj ostvarenih noćenja, te Nečujam, Stomorska i Maslinica ostvaruju prosječno godišnje oko 75% od ukupnih ostvarenih noćenja u promatranom razdoblju.

Ako se analizira broj noćenja u **nekomercijalnim kapacitetima,** u 2019. godini ostvareno je ukupno 29.090 noćenja što predstavlja 15,7% udio u ukupnim noćenjima. Najveći broj noćenja zabilježen je u naselju Nečujam (15.075), a slijede Stomorska (5.412) i Maslinica (3.800). Ostala naselja ostvarila su manji broj noćenja, dok u Srednjem Selu nije bilo evidentiranih noćenja. Tijekom 2020. godine bilježi se smanjenje ukupnog broja noćenja u nekomercijalnom smještaju, na 27.585 (-5%). Pad je prisutan u većini naselja. U 2021. godini ukupan broj noćenja u nekomercijalnim objektima ponovno raste te iznosi 29.857. Najveći broj noćenja i dalje ostvaruje Nečujam, a povećanje je zabilježeno i u Maslinici i Grohotama. U naseljima Donje i Gornje Selo primjetan je manji pad, dok Srednje Selo još uvijek nema evidentiranih noćenja, sukladno dostupnosti ponude u navedenoj godini. U 2022. godini dolazi do izraženijeg rasta, pri čemu je ostvareno ukupno 35.393 noćenja, što predstavlja najveću vrijednost u promatranom razdoblju. Povećanje je prisutno u većini naselja, a najizraženije u Nečujmu i Maslinici.

U Srednjem Selu prvi se put evidentiraju noćenja (123). Godina 2023. bilježi blago smanjenje ukupnog broja noćenja u nekomercijalnim objektima, na 33.675. U usporedbi s prethodnom godinom, najveće smanjenje zabilježeno je u Nečujmu, dok ostala naselja bilježe stabilne vrijednosti uz manja odstupanja. U 2024. godini ukupan broj noćenja u nekomercijalnim objektima iznosi 28.886. Pad je prisutan u većini naselja, a najizraženiji u Nečujmu i Stomorskoj. Naselje Grohote bilježi blago povećanje u odnosu na prethodnu godinu, dok se u Srednjem Selu evidentira 143 noćenja. Tijekom prvih 9.mjeseci 2025. godine ukupan broj noćenja u nekomercijalnim objektima iznosi 27.172. Najveći broj noćenja ostvaruje Maslinica (6.022), dok Nečujam bilježi značajniji pad (11.769).

Kroz cijelo promatrano razdoblje udio ostvarenih noćenja u nekomercijalnom smještaju u ukupno ostvarenim noćenjima iznosio je između 15-22%, odnosno prosječno oko 20%. Od ostvarenih noćenja

u nekomercijalnom smještaju Stomorska, Nečujam i Maslinica prosječno godišnje ostvaruju oko 80% tih noćenja.

Ukupan broj noćenja u svim komercijalnim i nekomercijalnim smještajnim kapacitetima zajedno iznosio je 185.200 u 2019. godini, s izraženim padom na 122.854 u 2020. Nakon toga slijedi razdoblje oporavka s porastom do 2022. godine (168.744), a zatim blago smanjenje broja noćenja do 2024., kada je evidentirano ukupno 159.533 noćenja. U prvih 9 mjeseci 2025. evidentirano je 156.401 noćenje. Usporedba popunjenosti komercijalnih i nekomercijalnih smještajnih kapaciteta na području otoka Šolte u razdoblju 2019.-2025. pokazuje jasne razlike u intenzitetu korištenja, sezonalnosti i otpornosti na vanjske utjecaje, osobito tijekom pandemijske 2020. godine.

Tablica 3-9 Popunjenost smještajnih kapaciteta u danima i u %, 2019.-2025.

	2019		2020		2021		2022		2023		2024		2025	
	Dani	%	Dani	%	Dani	%	Dani	%	Dani	%	Dani	%	Dani	%
Komercijalni smještajni kapaciteti (podvrsta objekta)														
Hotel baština	98	27%	46	13%	91	25%	102	28%	114	31%	79	22%	73	20%
Objekti na OPG-u (seljačkom domaćinstvu)	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	7	2%	28	8%
Kamp u domaćinstvu	89	24%	39	11%	50	14%	23	6%	7	2%	35	10%	12	3%
Objekti u domaćinstvu	60	16%	40	11%	56	15%	58	16%	54	15%	53	15%	49	13%
Apartman	87	24%	39	11%	32	9%	19	5%	21	6%	13	4%	21	6%
Kuća za odmor	61	17%	34	9%	56	15%	58	16%	51	14%	54	15%	68	19%
Soba za iznajmljivanje	16	4%	12	3%	21	6%	6	2%	4	1%	35	10%	20	6%
Studio apartman	120	33%	60	16%	106	29%	111	31%	86	24%	109	30%	87	24%
Nekomercijalni smještajni kapaciteti														
Kuća stanovnika općine	7	2%	6	2%	8	2%	10	3%	7	2%	9	3%	7	2%
Kuća za odmor (vikendica)	15	4%	13	4%	13	3%	15	4%	14	4%	9	3%	9	2%
Stan stanovnika općine	12	3%	14	4%	12	3%	15	4%	13	4%	11	3%	10	3%
Stan za odmor (vikendica)	23	6%	17	5%	19	5%	18	5%	19	5%	15	4%	15	4%

Izvor: eVisitor, obrada autora.

Najveću popunjenost u komercijalnim kapacitetima ostvaruju studio apartmani i hotel baština, i to između 25% i 33% u pretpandemijskim godinama. Apartmani i kuće za odmor bilježe prosječnu popunjenost između 14% i 19%, dok objekti u domaćinstvu, sobe za iznajmljivanje i kampovi u domaćinstvu pokazuju niže vrijednosti. Pandemijska 2020. godina donosi drastičan pad u svim podvrstama komercijalnog smještaja. Popunjenost hotela baštine smanjuje se s 27% na 13%, studio apartmana s 33% na 16%, a apartmana i kuća za odmor na 9-11%. Ovaj pad rezultat je ograničenja kretanja, zatvaranja granica i smanjenog broja međunarodnih dolazaka. Od 2021. nadalje vidljiv je postupni oporavak. Komercijalni objekti se stabiliziraju na razini 2022. godine, kada popunjenost hotela baštine (28%) i studio apartmana (31%) doseže gotovo pretpandemijske vrijednosti. Od 2023. do 2025. primjetna je blaga stagnacija ili manji pad, pri čemu kuće za odmor i studio apartmani održavaju bolju popunjenost od apartmana, što upućuje na trajni pomak potražnje prema individualnijim oblicima smještaja, ali i porast ponude ovog oblika smještaja.

Nekomercijalni smještaj karakterizira znatno niža razina popunjenosti, u prosjeku između 2% i 6% godišnje, s vrlo malim odstupanjima kroz promatrano razdoblje. Kuće i stanovi za odmor (vikendice) bilježe nešto višu popunjenost (4-6%), dok kuće i stanovi u vlasništvu stanovnika općine ili grada ostvaruju 2-3%. Ove vrijednosti ukazuju na ograničenu intenzivnost korištenja te naglašenu sezonalnost, pri čemu se smještajni kapaciteti ove vrste uglavnom koriste tijekom ljetnih mjeseci i vikenda. Pandemijska 2020. godina nije značajnije utjecala na nekomercijalni segment, koji je već u

osnovi karakteriziran nižom razinom tržišne aktivnosti. Blagi pad zabilježen je u gotovo svim podkategorijama, no vrijednosti ostaju u istom rasponu kao i prethodne godine, što potvrđuje da se nekomercijalni smještaj u većoj mjeri oslanja na domaće korisnike i vlasnike koji koriste objekte za osobne potrebe, a ne za tržišni najam.

Podaci o popunjenosti smještajnih kapaciteta po naseljima na otoku Šolti u razdoblju 2019.-2025. pokazuju prostorne razlike i različitu razinu korištenja među vrstama objekata. Najveće vrijednosti ostvaruju naselja uz obalu gdje je i koncentracija smještajnih objekata visoka, Nečujam, Maslinica i Stomorska, dok su unutrašnja naselja (Donje, Gornje i Srednje Selo) slabije zastupljena u turističkom prometu. Nadalje, usporedba dviju skupina pokazuje da je komercijalni smještaj višestruko aktivniji u pogledu stvarne iskorištenosti kapaciteta, no istodobno izloženiji tržišnim promjenama i krizama, što se jasno očituje 2020. godine. Nekomercijalni smještaj pokazuje veću stabilnost, ali s vrlo niskim stupnjem iskorištenosti.

Poseban značaj u ovoj analizi ima tzv. siva zona nekomercijalnog smještaja, odnosno dio privatnih smještajnih jedinica koje se formalno vode kao nekomercijalne, ali se stvarno iznajmljuju bez prijave i evidencije. Ova pojava dovodi do podcjenjivanja stvarne popunjenosti u službenim statistikama. Dio nekomercijalnih objekata, osobito kuća za odmor i stanova za odmor, u praksi se ponaša kao komercijalni kapacitet, ali se zbog administrativnih razloga (izbjegavanje poreznih obveza, jednostavnije poslovanje, manji troškovi) ne prijavljuje u sustav. Zbog toga su podaci o popunjenosti u nekomercijalnom sektoru statistički niski, iako realna razina korištenja može biti znatno viša, osobito u turistički najatraktivnijim naseljima i u razdobljima visoke sezone. S druge strane, komercijalni kapaciteti, iako transparentniji i evidentirani, bilježe izrazitiju osjetljivost na vanjske tržišne uvjete.

3.2.1.2 Dolasci i noćenja prema osobinama turista (zemlja prebivališta i dob)

U razdoblju od 2019. do 2025. godine broj noćenja i dolazaka na otoku Šolti pokazuje stabilnu dominaciju stranih turista. Strani gosti čine između 80% i 85% ukupnih noćenja, dok domaći turisti sudjeluju s oko 15%-20%.

Godine 2019. ostvareno je **155.740 noćenja stranih i 29.460 domaćih turista**, što je tipičan omjer prije pandemije. Tijekom 2020. dolazi do znatnog pada, posebno u dolascima stranih gostiju (smanjenje s 17.439 na 8.621), što odražava posljedice ograničenja putovanja i epidemioloških mjera. Domaći turisti u tom razdoblju bilježe blaži pad te zadržavaju gotovo isti broj noćenja kao 2019., što potvrđuje ulogu domaćeg tržišta kao stabilizirajućeg čimbenika. Od 2021. do 2023. vidljiv je postupni oporavak stranih dolazaka i noćenja, uz vrhunac 2022.–2023., kada se broj stranih noćenja vraća na razinu iz 2019. godine (oko 140 tisuća). Domaći gosti u istom razdoblju ostvaruju između 22 i 31 tisuće noćenja, uz blagu fluktuaciju, ali bez većih odstupanja. U 2024. i 2025. bilježi se stabilizacija, uz lagani pad noćenja stranih turista i rast domaćih dolazaka. U prvih 9. mjeseci 2025. godine ostvareno je 130.514 stranih i 25.887 domaćih noćenja.

Dobna struktura turista na otoku Šolti u razdoblju od 2019. do 2025. pokazuje stabilne obrasce, s blagim promjenama nakon pandemijskog razdoblja. Ukupno promatrano, struktura turista po dobi ukazuje na **dominaciju obiteljskih i zrelih gostiju**, uz **postupan rast mlađih odraslih skupina (25-34)** u novijem razdoblju. Domaći turisti imaju nešto ravnomjerniju raspodjelu po dobi, dok kod stranih prevladavaju srednje i starije skupine. Pandemija 2020. privremeno je smanjila broj posjetitelja u svim dobnim kategorijama, ali bez trajnog utjecaja na strukturu.

Prikaz 14 Noćenja i dolasci domaćih i stranih turista ukupno i po dobnim skupinama, 2019.-2025.

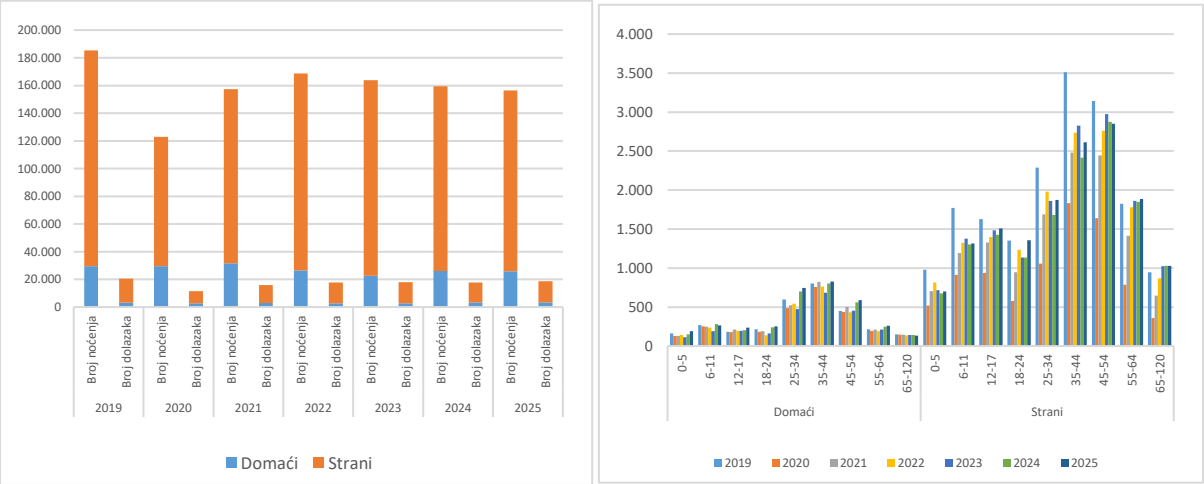

Izvor: eVisitor, obrada autora.

Kod **domaćih turista** najbrojnije skupine su osobe **u dobi od 25 do 44 godine**, koje zajedno čine više od 40% svih dolazaka. Ove dobne skupine bilježe blagi rast kroz cijelo razdoblje, s posebno izraženim povećanjem nakon 2023. godine. Djeca i mladi (0–17 godina) čine približno četvrtinu domaćih turista, s manjim oscilacijama, dok su stariji od 55 godina zastupljeni s oko 15%. Pandemijska 2020. godina donijela je blagi pad u gotovo svim kategorijama, no već 2021. i 2022. bilježi se povratak prethodnih vrijednosti. Do 2025. godine vidljiv je oporavak i blagi rast svih skupina, osobito kod odraslih u dobi od 25 do 54 godine.

Strani gosti pokazuju sličan dobni raspored, s naglaskom na **aktivne obitelji i sredovječne parove**. Najzastupljenije su dobne skupine **35–54 godine**, koje čine gotovo polovicu svih stranih turista. Slijede mlađe odrasle osobe (25-34 godine) te djeca i adolescenti (6-17 godina), što potvrđuje obiteljski karakter boravaka. Pandemijska 2020. dovodi do oštrog pada u svim skupinama, osobito u dobi 25–54 godine, no nakon 2021. uslijedio je postupan oporavak. Do 2025. godine broj stranih turista po svim dobnim skupinama vraća se na razine bliske 2019. godini. Stariji gosti (55+) pokazuju stabilan i blagi rast u poslijepandemijskom razdoblju, što ukazuje na povrat povjerenja starijih putnika i produženje sezone kroz vansezonske dolaske.

Struktura dolazaka i noćenja turista prema zemlji prebivališta ukazuje na izrazitu dominaciju europskih tržišta, uz manji, ali stalno prisutan udio gostiju s drugih kontinenata. Dodatno, Šolta kao turistička destinacija privlači turiste koji dolaze u vlastitom aranžmanu.

Tablica 3-10 Organizacija dolazaka turista, 2024.

	Dolasci			Noćenja		
	Domaći	**Strani**	**Ukupno**	**Domaći**	**Strani**	**Ukupno**
Individualno	3.065	13.219	16.284	24.406	124.031	148.437
Agencijski	215	1.130	1.345	1.174	9.078	10.252

Izvor: eVisitor.

U sezoni 2024. strani turisti dolaze u individualnom aranžmanu (81%), dok je broj dolazaka (9,2%) i noćenja (6,5%) putem agencija manji, ali taj segment ne treba zanemariti. Produljenje boravka domaćih gostiju i veća usmjerenost prema agencijskom turizmu predstavljaju prilike za budući rast.

3.2.1.2.1 Glavna emitivna tržišta

Europska tržišta

Najveći broj dolazaka i noćenja ostvaruju turisti iz **Slovenije, Njemačke, Češke, Poljske, Austrije i Ujedinjene Kraljevine**, koji zajedno čine glavninu stranog turističkog prometa.

- **Slovenija** je vodeće tržište, s više od 2.800 dolazaka i preko 30.000 noćenja godišnje. Tijekom cijelog razdoblja zadržava stabilnost i visoku razinu povjerenja, uz lagani rast od 2023. nadalje.
- **Njemačka** i **Češka** također ostvaruju velik broj noćenja, između 10.000 i 23.000 godišnje, s uobičajenim sezonskim oscilacijama, no bez većih odstupanja nakon 2022.
- **Poljska** i **Austrija** bilježe kontinuirane pozitivne rezultate, s nešto manjim vrijednostima nakon 2023., dok se **Ujedinjena Kraljevina** postupno oporavlja te 2025. doseže gotovo 6.600 noćenja, što je iznad razine iz 2019.

Značajan broj dolazaka i noćenja ostvaruju gosti iz **Mađarske, Slovačke, Srbije i Bosne i Hercegovine**, koji predstavljaju stabilno regionalno tržište.

- **Srbija** bilježi rast broja dolazaka i noćenja od 2021. nadalje, s preko 7.000 noćenja u 2024.
- **Bosna i Hercegovina** održava visok broj noćenja (između 11.000 i 15.000 godišnje), uz kontinuiranu prisutnost domaćih i povratnih gostiju.
- **Slovačka** i **Mađarska** pokazuju stabilnost, s više od 3.500 do 4.500 noćenja godišnje.

Sjevernoeuropska tržišta – **Švedska, Danska, Norveška i Nizozemska** – bilježe rast nakon 2022. godine. Posebno se ističe **Švedska**, s više od 5.000 noćenja godišnje u posljednjim godinama, te **Danska**, koja također prelazi 2.000 noćenja godišnje.

Izvaneuropska tržišta

Dolasci i noćenja turista iz izvaneuropskih zemalja ostaju brojčano manji, ali stabilni i raznoliki.

- Najveći udio imaju gosti iz **SAD-a**, **Australije** i **Kanade**, s vidljivim rastom nakon 2022. godine i vrijednostima od 500 do 2.000 noćenja godišnje po tržištu.
- Prisutni su i turisti iz azijskih zemalja poput **Japana, Kine, Koreje i Indije**, čiji se broj dolazaka i noćenja postupno povećava nakon 2022., ali i dalje čini manji udio u ukupnom prometu.
- Pojedinačni dolasci i kraća noćenja bilježe se i iz udaljenijih tržišta (npr. Južna Afrika, Novi Zeland, Izrael, Ujedinjeni Arapski Emirati), što ukazuje na međunarodnu prepoznatljivost destinacije.

Domaći turisti

Broj domaćih dolazaka kreće se između **2.600 i 3.500 godišnje**, uz prosječno **25.000 do 31.000 noćenja**. Domaći gosti su važan segment tržišta, osobito u razdobljima izvan glavne sezone, te pridonose stabilnosti ukupnog turističkog prometa.

Prikaz 15 Broj dolazaka i noćenja turista prema zemlji prebivališta, 2024.

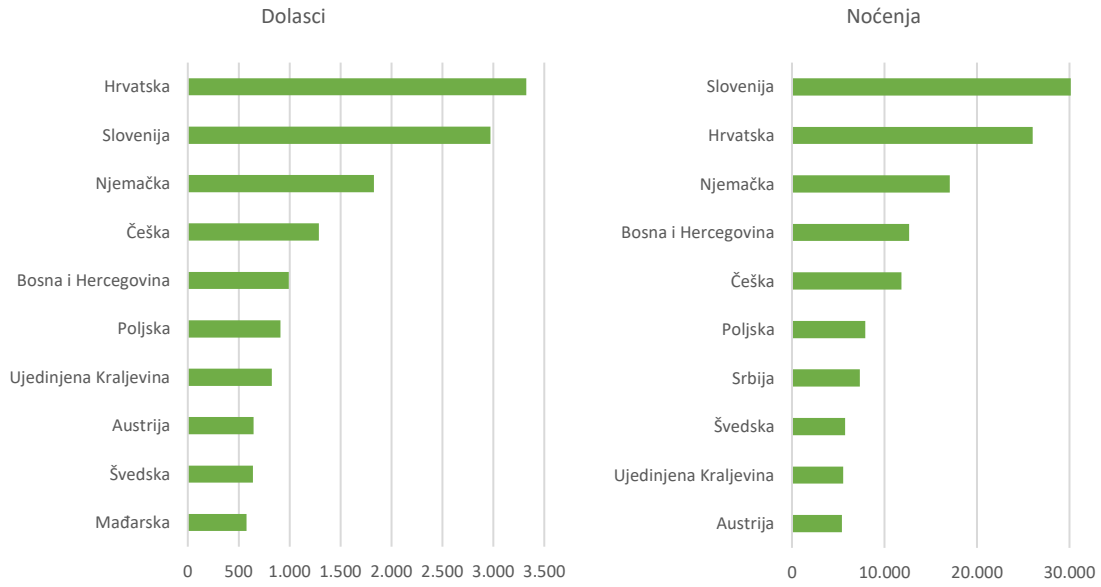

Izvor: eVisitor, obrada autora.

3.2.1.2.2 Analiza turističke potražnje po mjesecima

Analiza mjesečnih kretanja dolazaka i noćenja domaćih i stranih turista u razdoblju od 2019. do 2025. godine pokazuje izraženu sezonalnost turističkog prometa, uz jasan ljetni vrhunac u srpnju i kolovozu te minimalnu aktivnost tijekom zimskih mjeseci. Takva sezonska koncentracija prisutna je kroz cijelo promatrano razdoblje, iako su intenzitet i raspodjela dolazaka i noćenja pod utjecajem vanjskih okolnosti, posebice pandemije COVID-19 i naknadnog oporavka tržišta.

Prikaz 16 Dolasci i noćenja turista po mjesecima i porijeklu turista, 2019.-2025.

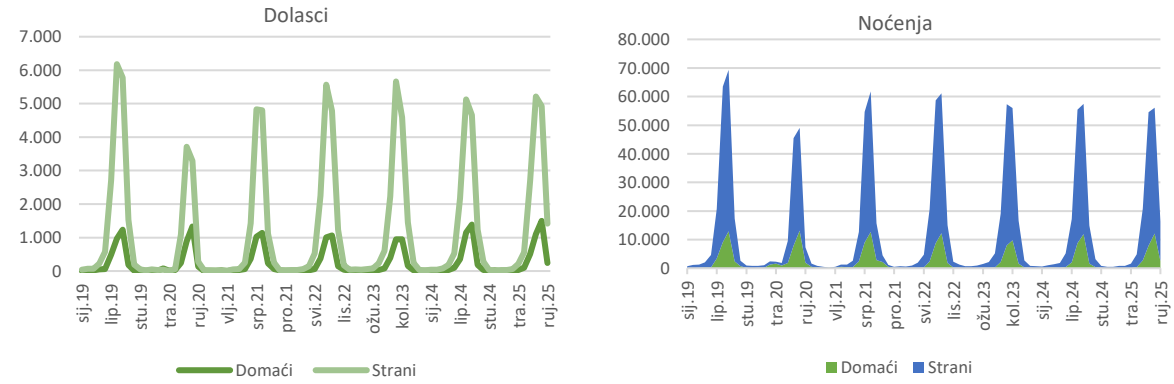

Izvor: eVisitor, obrada autora.

U 2019. godini bilježi se tipičan predpandemijski sezonski obrazac. Turistički promet počinje rasti od travnja, dosežući vrhunac u srpnju i kolovozu, kada se ostvaruje najveći udio i dolazaka i noćenja. Tijekom zimskih mjeseci aktivnost je vrlo niska, što potvrđuje snažnu koncentraciju turističkog prometa u glavnoj sezoni.

Pandemijska 2020. godina donosi snažan poremećaj u sezonskim tokovima. Sezona započinje kasnije, a promet stranih turista znatno je smanjen zbog ograničenja međunarodnih putovanja. U tom kontekstu dolazi do relativnog rasta udjela domaćih gostiju, koji su u većoj mjeri putovali unutar zemlje. Iako su apsolutne brojke niže nego 2019., domaći turisti postaju važan stabilizacijski faktor u razdoblju nesigurnosti.

U 2021. godini vidljiv je oporavak tržišta – broj dolazaka i noćenja, osobito stranih turista, ponovno raste, dok se sezona blago produljuje prema svibnju i rujnu. Prosječan broj noćenja po dolasku također pokazuje blagi porast, što upućuje na dulji boravak gostiju u destinaciji. Tijekom 2022. i 2023. godine promet se dodatno stabilizira. U tim godinama sezonalnost ostaje izražena, ali se vidi i postupno jačanje predsezone (svibanj–lipanj) te posezone (rujan), što ukazuje na širenje turističke aktivnosti izvan vrhunca sezone.

Strani turisti i dalje čine većinu dolazaka i noćenja, ali njihov udio pokazuje blagi pad u korist domaćih gostiju. Dok su strani turisti najaktivniji u srpnju i kolovozu, domaći gosti imaju ujednačeniju raspodjelu, s većim udjelom u predsezoni i posezoni. Taj obrazac potvrđuje važnost domaćeg tržišta za ublažavanje sezonalnosti.

Godina 2024. obilježena je blagim povećanjem ukupnog prometa u odnosu na prethodno razdoblje, s posebno izraženim rastom noćenja u lipnju i rujnu. Usporedba dolazaka i noćenja pokazuje da prosječan boravak po gostu ostaje stabilan, uz nešto dulji boravak stranih turista. U prvih devet mjeseci 2025. godine zadržava se isti sezonski ritam, s visokim vrijednostima tijekom srpnja i kolovoza te solidnim rezultatima u svibnju, lipnju i rujnu.

Tablica 3-11 Broj dolazaka i noćenja po mjesecima, 2019.-2025.

Dolasci

	Siječanj	Veljača	Ožujak	Travanj	Svibanj	Lipanj	Srpanj	Kolovoz	Rujan	Listopad	Studeni	Prosinac
2019	44	78	88	267	642	3.193	7.145	7.019	1.715	203	52	36
2020	57	47	124	16	94	1.330	4.609	4.627	407	35	26	18
2021	32	19	74	88	304	1.789	5.851	5.948	1.351	309	39	32
2022	43	37	71	173	586	2.631	6.573	5.848	1.383	211	54	65
2023	47	74	95	258	677	2.629	6.615	5.542	1.604	263	44	34
2024	48	57	103	220	626	2.532	6.276	6.049	1.417	307	43	35
2025	35	34	69	239	657	3.205	6.313	6.423	1.659	0	0	0

Noćenja

	Siječanj	Veljača	Ožujak	Travanj	Svibanj	Lipanj	Srpanj	Kolovoz	Rujan	Listopad	Studeni	Prosinac
2019	739	1.152	1.324	2.103	4.624	20.729	63.493	69.352	17.361	2.591	908	824
2020	889	1.032	2.431	2.318	1.856	9.563	45.428	49.069	7.284	1.637	866	481
2021	278	522	1.277	1.260	2.613	12.693	54.696	61.851	15.758	4.571	1.210	536
2022	715	665	996	1.905	4.695	20.656	58.685	61.122	15.085	2.260	1.267	693
2023	689	985	1.492	2.214	5.147	19.097	57.346	55.966	16.613	2.734	843	680
2024	608	1.019	1.381	1.867	5.186	17.124	55.474	57.441	14.892	3.237	817	487
2025	450	780	867	1.665	4.870	20.882	54.561	56.098	16.228	0	0	0

Izvor: eVisitor, obrada autora.

Promatrajući cjelokupno razdoblje, može se zaključiti da su i dolasci i noćenja zadržali sličnu dinamiku, uz povremene oscilacije intenziteta. Nakon snažnog pada u 2020., oba pokazatelja bilježe postupan oporavak i stabilizaciju od 2021. nadalje. Udio domaćih turista postupno raste, dok strani turisti ostaju dominantni nositelji prometa. U prosjeku, oni ostvaruju dulji boravak i veći broj noćenja po dolasku, što je karakteristično za međunarodna tržišta. Ujedno je i razvidno da se još nije dogodio potpuni oporavak, te da broj dolazaka i noćenja po svim mjesecima još nije dosegao razinu iz 2019.godine.

3.2.1.2.3 Noćenja i dolasci u danima vršne sezone

Analizom dnevnog broja noćenja u razdoblju vršne turističke sezone utvrđeno je da je na području Općine Šolta prag od 1.000 noćenja dnevno u 2024. godini dosegnut 26. lipnja te je takva razina zadržana do 30. kolovoza iste godine. U 2025. godini sličan je intenzitet zabilježen nešto ranije, počevši od 23. lipnja, te se održao do 28. kolovoza.

Tijekom kolovoza 2025. godine broj noćenja premašuje 2.000 dnevno u razdoblju od 2. do 15. kolovoza, pri čemu je vrhunac sezone zabilježen 12. kolovoza s ukupno 2.190 ostvarenih noćenja. U odnosu na raspoloživih 2.798 stalnih kreveta u komercijalnom smještaju, to odgovara prosječnoj popunjenosti kapaciteta od 78,27%.

Usporedno, u 2024. godini razdoblje s više od 2.000 noćenja dnevno obuhvaćalo je razdoblje od 22. srpnja do 16. kolovoza, uz tek manja kolebanja tijekom nekoliko dana. Najviši dnevni broj noćenja zabilježen je 7. kolovoza 2024. godine, kada je ostvareno 2.234 noćenja. U odnosu na tada raspoloživih 2.662 komercijalnih kreveta, ostvarena popunjenost iznosila je 83,92%.

Prikaz 17 Dani vršne sezone, 2024. i 2025.

Izvor: eVisitor, obrada autora.

Ovi pokazatelji potvrđuju izrazitu sezonsku koncentraciju turističkog prometa na Šolti, s jasnim vrhuncem u prvoj polovici kolovoza te neznatnim pomakom početka glavne sezone prema ranijem terminu u 2025. godini. Takva dinamika upućuje na stabilan trend visoke popunjenosti kapaciteta tijekom ljetnih mjeseci, uz potencijal za dodatno produljenje sezone kroz razvoj ponude u razdobljima prije i nakon glavnog vrhunca.

3.2.1.2.4 Nautički turizam

U razdoblju 2019.-30.9.2025. evidentan je utjecaj pandemije COVID-19, s izraženim padom turističkog prometa tijekom 2020. godine te postupnim oporavkom i stabilizacijom u razdoblju nakon 2021. godine. Analizirani podaci obuhvaćaju tri luke nautičkog turizma – Maslinicu, Rogač i Stomorsku – koje zajedno čine temeljnu infrastrukturu za prihvat nautičara na području otoka, i za koje su podaci o turistima dostupni na eVisitor platformi.

Prikaz 18 Ukupan broj dolazaka i noćenja nautičara po porijeklu turista, 2019.-30.09.2025.

Izvor: eVisitor, obrada autora

Ukupan broj dolazaka domaćih i stranih turista pokazuje znatne oscilacije. Nakon 2.491 dolaska u 2019. godini, broj dolazaka je u 2020. pao za oko 35 %, što je izravna posljedica ograničenja putovanja i epidemioloških mjera. Tijekom 2021. godine bilježi se snažan oporavak, uz rast od preko 50 %, dok se u razdoblju 2022.–2024. promet stabilizira na razini od približno 2.200 dolazaka godišnje. U 2025. godini zabilježen je pad od oko 21 % u odnosu na prethodnu godinu, što se djelomično može pripisati činjenici da se podaci odnose samo na prvih devet mjeseci.

Slična kretanja zabilježena su i u broju noćenja. Nakon 17.897 noćenja u 2019. godini, 2020. bilježi pad od gotovo 40 %, dok se u 2021. ostvaruje puni oporavak na više od 17 tisuća noćenja. U razdoblju od 2022. do 2024. broj noćenja ostaje relativno stabilan, između 14 i 16 tisuća godišnje, dok 2025. pokazuje prividni pad koji je rezultat nepotpunog vremenskog obuhvata. Usporedba broja noćenja i dolazaka upućuje na blagi trend smanjenja prosječne duljine boravka, što može ukazivati na promjene u navikama nautičara i kraće zadržavanje u pojedinim lukama.

Prikaz 19 Ukupan broj dolazaka i noćenja nautičara po lukama, 2019.-30.09.2025.

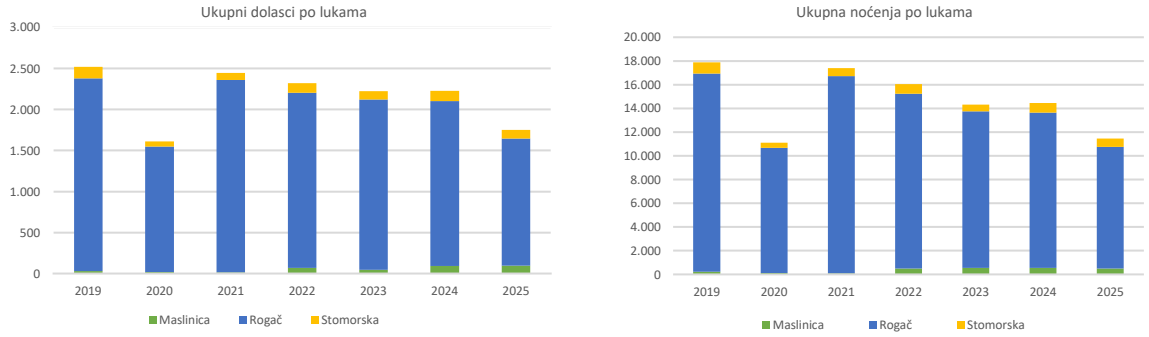

Izvor: eVisitor, obrada autora

Promatrajući luke pojedinačno, Rogač je tijekom cijelog razdoblja zadržao status najprometnije luke, s oko 85 % ukupnog prometa. Nakon značajnih oscilacija između 2019. i 2021. godine, promet u Rogaču se stabilizira, ali ne bilježi daljnji rast, što može ukazivati na dosegnutu razinu zasićenosti kapaciteta ili promjene u rutama plovidbe. Maslinica, iako najmanja po ukupnom prometu, pokazuje kontinuirani rast tijekom cijelog razdoblja. Broj dolazaka se od 2019. do 2025. gotovo učetverostručio, dok se broj noćenja stabilizirao na oko 500 godišnje. Takav razvojni trend ukazuje na rastuću popularnost luke, osobito među domaćim nautičarima. Luka Stomorska bilježi stabilan, ali skroman promet, uz umjeren rast u 2024. i 2025. godini.

Prikaz 20 Dolasci i noćenja domaćih i stranih turista u lukama, 2019.-2025.

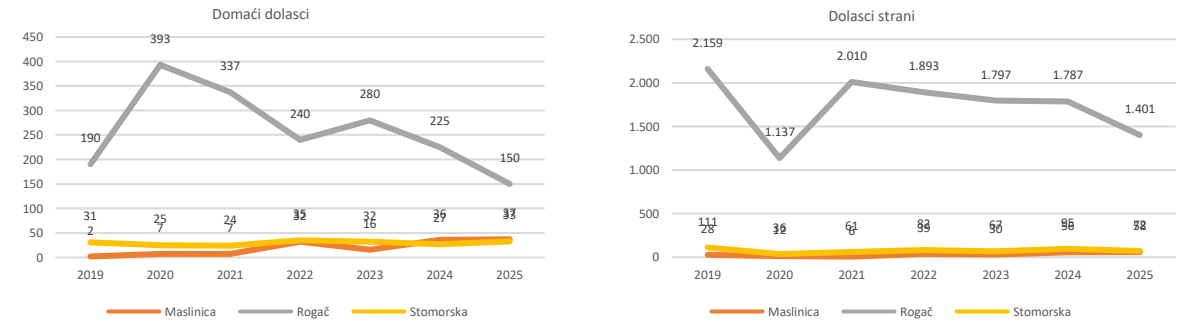

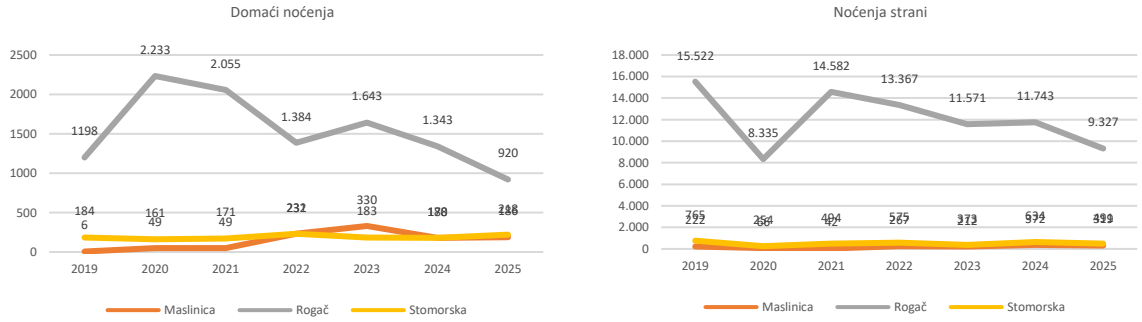

Izvor: eVisitor, o brada autora

Analiza strukture turista po nacionalnosti (porijeklu) pokazuje izrazitu dominaciju stranih gostiju, koji čine oko 85 % svih dolazaka i noćenja. Ipak, udio domaćih nautičara pokazuje blagi, ali stabilan rast – s oko 9 % u 2019. na približno 13–15 % u posljednjim godinama promatranja. Iznimka je 2020. godina, kada se zbog ograničenih međunarodnih putovanja bilježi značajno povećanje udjela domaćih turista. U promatranom razdoblju prosječna duljina boravka nautičara u lukama iznosila je 7 noćenja, što je nešto ispod duljine boravaka turista u smještaju na „kopnu“. Dodatno, prema istraživanju Tomas Nautima (Institut za turizam, 2022) nautičari na plovidbi u Hrvatskoj u prosjeku ostvaruju 8 noćenja, od čega oko 4 (49%) u marinama, oko 2 u mjesnim lučicama (25%), te po jedno noćenja na bovi/sidru (25%). U hrvatskom čarteru se ostvaruje prosječno 7 noćenja, a na vlastitim plovilima, plovilima u vlasništvu prijatelja ili rođaka i u inozemnom čarteru 9,5 noćenja. Usporedba podataka za Hrvatsku i Šoltu, uz ograničenja ovog pokazatelja za Šoltu (ograničena dostupnost podataka o broju plovila, prosječna duljina boravka je izračunata temeljem broja noćenja i dolazaka nautičara), može se zaključiti da nautičari u marinama na otoku Šolti ostaju duže nego što je prosjek za Hrvatsku.

Ukupno gledano, luke nautičkog turizma u promatranom razdoblju prolaze kroz fazu oporavka i stabilizacije, uz blago smanjenje ukupnog broja dolazaka i noćenja nakon 2022. godine. Ovakav trend može se tumačiti kao rezultat kombinacije faktora – stabilizacije tržišta, promjene strukture gostiju, mogućeg povećanja konkurencije između luka te promjena u dužini zadržavanja plovila. Unatoč tome, Maslinica pokazuje znakove dinamičnog rasta, dok Rogač zadržava dominantnu ulogu u ukupnom prometu.

3.2.1.3 Pokazatelji intenziteta i gustoće turizma

Za cjelovitije razumijevanje turističke potražnje, osim apsolutnih pokazatelja, potrebno je analizirati i pokazatelje koji preciznije odražavaju **prostorne obrasce turističke potražnje**. Batista i sur. (2018) predlažu dva takva indikatora: **intenzitet turizma** (*tourism intensity*), koji se definira kao omjer broja noćenja i broja stanovnika, te **gustoću turizma** (*tourism density*), definiranu kao omjer broja noćenja i površine destinacije izražene u km².

Ovi su pokazatelji sastavni dio Nadzorne ploče za turizam Europske unije (EU Tourism Dashboard), analitičkog alata Europske komisije namijenjenog praćenju održivosti turizma i prepoznavanju prostornih i razvojnih izazova. Visoke vrijednosti intenziteta turizma ukazuju na ekonomsku ovisnost o turizmu, povećani pritisak na resurse te veću ranjivost na krize, dok niske vrijednosti upućuju na skromnu turističku aktivnost ili neiskorišten razvojni potencijal. Slično tome, vrlo visoka gustoća turizma može signalizirati preopterećenje prostora, infrastrukture i okoliša, što zahtijeva usmjeravanje prema održivijim oblicima upravljanja destinacijom.

Prikaz 21 Intenzitet turizma (br. noćenja / br. stanovnika) i gustoća turizma (br. noćenja u '000 / površina u km²), 2019.-2025.

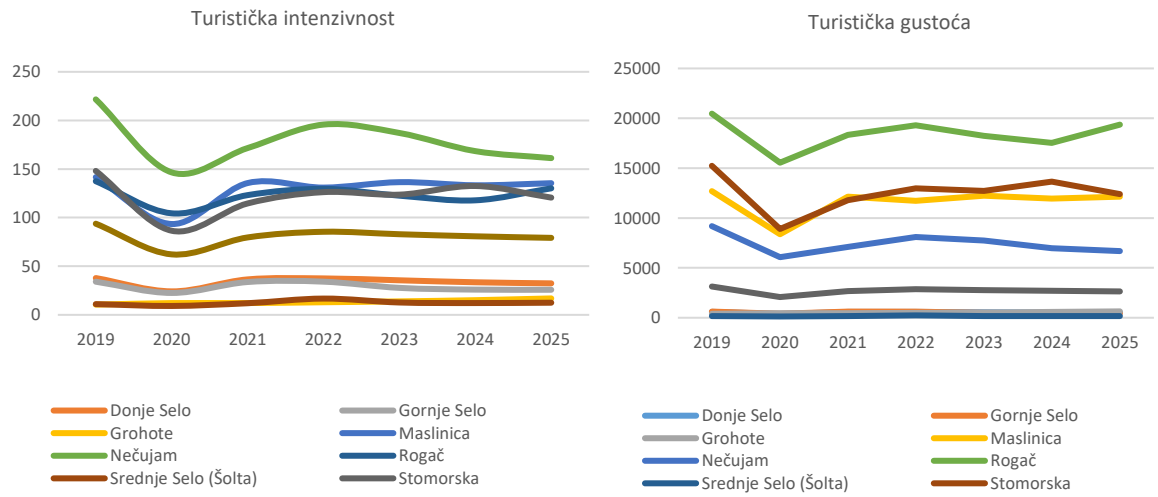

Izvor: eVisitor, obrada autora.

Turistička intenzivnost (broj noćenja na broj stanovnika) najviša je u obalnim naseljima. U 2025. godini Nečujam ostvaruje oko 161 noćenje po stanovniku, Maslinica 135, Stomorska 121, a Rogač 130, što upućuje na izrazitu ovisnost lokalnog gospodarstva o turizmu. Suprotno tome, u unutrašnjim naseljima poput Grohota, Gornjeg i Srednjeg Sela turistička je intenzivnost znatno manja, ispod 30 noćenja po stanovniku, što ih svrstava u pretežno stambena i poljoprivredna područja.

Turistička gustoća (broj noćenja po km²) također potvrđuje prostornu koncentraciju turizma uz obalu. Rogač i Stomorska bilježe iznimno visoke vrijednosti gustoće, preko 12.000 do 19.000 noćenja po km², dok unutrašnja naselja imaju tek nekoliko stotina noćenja po km². Unutrašnja naselja poput Srednjeg Sela, Grohota i Gornjeg Sela odlikuju vrlo skromnim rastom turizma i niskom turističkom aktivnošću. Posljedično, u njima turistička intenzivnost ostaje višestruko manja od one u obalnim zonama – primjerice, u 2025. godini Srednje Selo ostvaruje tek oko 12 noćenja po stanovniku, dok Nečujam doseže preko 160 noćenja po stanovniku.

Rogač pokazuje specifičan trend: iako ima mali broj stanovnika (134) i vrlo malu površinu (0,9 km²), kontinuirano ostvaruje više od 15 tisuća noćenja godišnje. To rezultira iznimno visokom turističkom gustoćom – preko 19 tisuća noćenja po km² u 2025. godini – što ga čini **najintenzivnijim turističkim prostorom na otoku**. Slične, ali nešto blaže vrijednosti gustoće bilježe **Stomorska** i **Maslinica**, s preko 12 tisuća noćenja po km². Usporedno s navedenim, ukupna turistička gustoća Šolte povećala se s oko 3.100 noćenja po km² u 2019. na 2.650 noćenja po km² u 2025**.** (uz napomenu da su podaci za 2025. nepotpuni). Analiza dodatno ukazuje na iznad prosječne vrijednosti pokazatelja intenziteta i gustoće turizma u naseljima Nečujam, Rogač, Stomorska i Maslinica, u usporedbi s prosjekom otoka Šolte, što dodatno potvrđuje do sada više puta naglašenu prostornu koncentraciju turističke ponude i potražnje u ovim naseljima, i dodatno upućuje na sagledavanje navedenog u kontekstu održivog razvoja turizma i razvoja otoka.

3.2.2 Analiza konkurentskog okruženja

Analiza konkurentskog okruženja usmjerena je na prepoznavanje i razumijevanje ključnih destinacija koje se, prema svojoj turističkoj ponudi, resursima i tržišnom pozicioniranju, mogu usporediti sa Šoltom. Unutar turističkog klastera Splitsko-dalmatinske županije, jedino Šolta od dalmatinskih otoka

Šolta pripada području Splitske rivijere[38], iako je u kontekstu analize konkurencije potrebno obuhvatiti i ostale otoke Splitsko-dalmatinske županije. Riječ je o otocima Braču, Hvaru i Visu, koji zajedno sa Šoltom predstavljaju međusobne konkurente.[39] Svi oni dijele zajedničku poveznicu – dolazak putem Splitske luke, iz koje polaze i u koju se vraćaju trajektne linije prema svakom od navedenih otoka. Međutim, nisu sve jedinice lokalne samouprave kao turističke destinacije na ovim otocima usporedive s destinacijom Šolta. U analizi su odabrane one koje imaju približno jednaki broj stanovnika, gustoću st po km^2 i broj stalnih postelja, uz specifičnost odabira lokalnih jedinica na otoku Braču, gdje su za konkurentne jedinice lokalne samouprave odabrane one na sjeverno-zapadnoj strani otoka, koja je geografski bliža Šolti.

Tablica 3-12 Prednosti i izazovi konkurentnih destinacija i Općine Šolta, 2024.

Destinacija	Broj stanovnika (2021.)	Gustoća (stan./km²)	Broj stalnih postelja	Dolasci turista	Noćenja turista
Komiža	1 394	28	1 981	16 972	100 718
	Prednosti: Autentičnost i očuvanost tradicionalnog ambijenta; blizina Biševa i Modre špilje; rast interesa za ekoturizam.				
	Izazovi: Ograničena prometna dostupnost; manjak većih smještajnih kapaciteta; osjetljivost na sezonalne fluktuacije.				
Milna	931	26	1 890	20 357	144 964
	Prednosti: Mirna destinacija pogodna za nautički turizam; dobra luka; blizina Splita.				
	Izazovi: Mala lokalna populacija i ograničeni ljudski resursi; slaba ponuda izvan ljetne sezone.				
Postira	1 538	32	2 270	28 859	187 863
	Prednosti: Obiteljski turizam, lokalna proizvodnja (npr. Sardina d.o.o.), dobra veza sa Supetrom.				
	Izazovi: Manja prepoznatljivost na tržištu; potreba za modernizacijom ponude.				
Stari Grad	2 772	52	3 381	42 184	216 996
	Prednosti: Kulturna baština (UNESCO ager), dobra povezanost s Hvarom i Jelsom; raznolika ponuda.				
	Izazovi: Ograničen prostor za razvoj; prometne gužve tijekom sezone.				
Sutivan	936	42	1 975	14 923	110 879
	Prednosti: Mirna obiteljska atmosfera; dobra pozicija blizu Splita; razvijen cikloturizam.				
	Izazovi: Ograničen broj sadržaja; kratka sezona; mali lokalni kapacitet.				
Šolta	1 975	33	2 542	15 565	123 286
	Prednosti: Blizina Splita; očuvan okoliš; autentičnost i mir; potencijal za održivi i luksuzni boutique turizam.				
	Izazovi: Nedovoljna prepoznatljivost; ograničeni turistički kapaciteti; sezonalnost.				
Vis	1 918	36	2 677	27 518	156 421
	Prednosti: Autentičnost i izoliranost kao prednost; filmska prepoznatljivost (“Mamma Mia!”); bogata kulturno-povijesna baština.				
	Izazovi: Složenija dostupnost; manja razina infrastrukture; ograničen broj smještajnih kapaciteta.				

Izvor: obrada autora temeljem podataka DZS-a i web stranica lokalnih TZ-a.

Analiza konkurentskih destinacija pokazuje da svaka od njih ima specifične prednosti i izazove koji određuju njihov položaj na turističkom tržištu u odnosu na Šoltu. Komiža, s 1.394 stanovnika i 1.981 stalnom posteljom, prepoznata je po autentičnosti i očuvanom ambijentu te blizini atrakcija poput Biševa i Modre špilje, no suočava se s problemima prometne dostupnosti i ograničenim kapacitetima. Milna, najmanja po broju stanovnika (931), ističe se kao mirna nautička destinacija s dobrom lukom i blizinom Splita, ali ju ograničava mala populacija i sezonska ponuda. Postira s 1.538 stanovnika ima razvijen obiteljski turizam i industrijsku tradiciju (tvornica Sardina), no slabije je prepoznatljiva i treba modernizirati svoju turističku ponudu. Stari Grad, s 2.772 stanovnika, ističe se bogatom kulturnom

[38] Vidjeti na: https://www.dalmatia.hr/wp-content/uploads/2025/04/IZVJESCE-O-IZVRSENJU-PROGRAMA-RADA-ZA-2024.-web.pdf
[39] Na web stranicama TZ SDŽ, Šolta, Hvar, Vis i Brač spadaju u destinacijski klaster Otoci: https://www.dalmatia.hr/hr/sluzbene-informacije/

baštinom, UNESCO-ovim agerom i raznolikom ponudom, ali ga ograničava manjak prostora i sezonska zagušenost. Sutivan, s nešto manje od tisuću stanovnika, privlači posjetitelje mirnom obiteljskom atmosferom i blizinom Splita, kao i razvijenim ciklo turizmom, no trpi zbog kratke sezone i skromne ponude sadržaja. Šolta, s 1.975 stanovnika i 2.542 postelje, ima prednost blizine Splita, očuvanog okoliša i autentičnog karaktera, što je čini idealnom za održivi i luksuzniji oblik turizma, ali ju i dalje ograničavaju nedovoljna prepoznatljivost te manji smještajni i infrastrukturni kapaciteti. Vis, s 1.918 stanovnika i 2.677 postelja, zahvaljujući svojoj izoliranosti i kulturnoj autentičnosti, ostvaruje dobru prepoznatljivost, dodatno ojačanu filmskom popularnošću, no suočava se s izazovima prometne dostupnosti i ograničene infrastrukture. Sve navedene destinacije dijele zajedničke izazove sezonalnosti i ograničenih resursa, ali svaka razvija svoj prepoznatljivi identitet, dok Šolta ima potencijal diferencirati se kao mirna, održiva i ekskluzivna alternativa u sklopu Splitske rivijere.

Analiza pokazatelja turizma konkurentnih destinacija u odnosu na Šoltu pokazuje da Šolta ima znatno niži intenzitet turističkog prometa u usporedbi s ostalim otočnim destinacijama. S brojkom od 788 dolazaka turista na 100 stanovnika, Šolta ostvaruje gotovo upola manji rezultat od većine usporedivih mjesta, primjerice Milne ili Postira, koje bilježe između 1800 i 2200 dolazaka na 100 stanovnika. Sličan je obrazac vidljiv i kod broja noćenja, gdje Šolta s oko 6200 noćenja na 100 stanovnika zaostaje za destinacijama poput Milne, Postira i Sutivana, koje ostvaruju dvostruko ili trostruko veće vrijednosti.

Promatrajući podatke po površini, Šolta također bilježi najniži broj dolazaka i noćenja turista po kvadratnom kilometru, što ukazuje na manju turističku gustoću i manji pritisak na prostor. Iako to može značiti slabiju gospodarsku iskorištenost turističkog potencijala, istovremeno predstavlja i prednost u smislu očuvanja prostora te mogućnosti razvoja održivog i mirnog oblika turizma.

Kada je riječ o smještajnim kapacitetima, Šolta ima 128 stalnih postelja na 100 stanovnika, što je manje od većine konkurentskih destinacija. To pokazuje da se radi o prostoru s umjerenim razvojem turističke infrastrukture, ali i o destinaciji koja još ima dovoljno prostora za širenje smještajne ponude, osobito u segmentu kvalitetnijeg i selektivnog turizma. Broj postelja po kvadratnom kilometru također je niži u odnosu na destinacije poput Sutivana ili Starog Grada, što dodatno potvrđuje da Šolta pripada skupini manje turistički izgrađenih prostora.

S druge strane, Šolta se izdvaja prema duljini boravka turista. Prosječan turist na Šolti ostaje 7,9 noći, što je najviša vrijednost među uspoređenim destinacijama. Ovaj pokazatelj sugerira da Šolta privlači turiste koji traže mirniji odmor i ostaju dulje, što je znak zadovoljstva i lojalnosti posjetitelja. Ipak, unatoč duljem boravku, iskorištenost kapaciteta je niža, jer je broj noćenja po postelji (48,5) ispod razine većine drugih mjesta. To znači da postojeći smještaj nije popunjen tijekom cijele sezone, a sezonalnost je i dalje izražena.

Tablica 3-13 Pokazatelji intenziteta turizma u konkurentnim destinacijama i Općini Šolta, 2023.

	Komiža	Milna	Postira	Stari Grad	Sutivan	Šolta	Vis
Broj dolazaka turista na 100 st.	1217,5	2186,6	1876,4	1521,8	1594,3	788,1	1434,7
Broj noćenja turista na 100 st.	7225,1	15570,8	12214,8	7828,1	11846,0	6242,3	8155,4
Broj dolazaka turista po km²	351,4	584,1	615,5	798,3	683,3	262,8	521,3
Broj noćenja turista po km²	2085,3	4159,7	4006,5	4106,7	5076,9	2081,5	2963,1
Broj stalnih postelja na 100 st.	142,1	203,0	147,6	122,0	211,0	128,7	139,6
Broj stalnih postelja po km²	41,0	54,2	48,4	64,0	90,4	42,9	50,7
Prosječan broj noćenja po dol.	5,9	7,1	6,5	5,1	7,4	7,9	5,7
Prosječan broj noćenja po post.	50,8	76,7	82,8	64,2	56,1	48,5	58,4

Izvor: Državni zavod za statistiku, 2025.

Analiza indeksa turističke razvijenosti (ITR) [40] za 2024. godinu pokazuje da Šolta, s vrijednosti 24,77, ima najniži ITR među uspoređenim otočnim destinacijama, uključujući Milnu, Postiru i Sutivan na Braču, Komižu i Vis na Visu te Stari Grad na Hvaru. Iako to ukazuje na manju zastupljenost hotela i formalnog zapošljavanja u turizmu u odnosu na druge destinacije, to ne mora nužno predstavljati nedostatak. Upravo suprotno, to Šolti pruža jedinstvenu priliku da se pozicionira kao *alternativna* turistička destinacija koja njeguje svoj *autentični mediteranski ambijent i očuvanu prirodu*, umjesto da slijedi put masovnog turizma.

Tablica 3-14 Indeks turističke razvijenosti Šolte i konkurentnih destinacija, 2024. i 2023.

	2024	2023[41]
Komiža	27,15	27,35
Milna	26,76	25,50
Postira	28,48	27,07
Stari Grad	29,58	30,52
Sutivan	25,92	25,13
Šolta	24,77	25,19
Vis	27,90	28,45

Izvor: Institut za turizam, 2025.

Sveukupno gledano, Šolta se razlikuje od ostalih destinacija po nižem intenzitetu turističkog prometa i manjoj razvijenosti, ali i po duljem boravku turista te očuvanom okolišu i mirnijem ambijentu. U konkurentskom smislu, Šolta ne konkurira količinom, već kvalitetom i autentičnošću doživljaja. Upravo u toj niši leži njezina prilika za jačanje tržišne pozicije, kroz razvoj održivog, selektivnog i boutique turizma, unapređenje smještajnih kapaciteta te jačanje prepoznatljivosti brenda koji se temelji na miru, autentičnosti i blizini Splita.

3.2.3 Analiza tržišnih trendova

Globalni turizam je u 2024. ostvario snažan oporavak s približno 1,4 milijarde međunarodnih dolazaka (99% predpandemijske razine, 11% više nego 2023.), a rast se nastavlja i u prvom tromjesečju 2025. godine (5% više nego 2024.). Iako Europa prednjači (747 milijuna dolazaka), Bliski istok, Afrika i Južna Amerika bilježe veći rast u odnosu na 2019., dok Azija zaostaje. Prihodi su dosegli rekordnih 2 bilijuna USD (prosječna potrošnja 1.170 USD po putovanju), no projicirani rast u 2025. iznosi 3-5%.

Trendovi upućuju na interes za autentična lokalna iskustva, putovanja s namjerom i uključivanje lokalnih zajednica, osobito u ekološki očuvanim i ruralnim prostorima. Koncepti poput "immersive experiences" i "travelling with intent" naglašavaju održivost, personalizaciju i autentičnost.

Turistički sektor se transformira kroz ekološke, kulturne i tehnološke trendove, pri čemu održivost, regeneracija, lokalna autentičnost i tehnološka personalizacija postaju ključni elementi konkurentne i društveno odgovorne ponude.

S obzirom na navedene trendove i resurse Šolte, krajnji cilj razvoja turizma na Šolti bi trebao biti očuvanje autentičnog šarma Šolte i osiguranje da turizam doprinosi *kvaliteti života* lokalnog stanovništva. Treba privući *odgovorne* turiste koji cijene prirodu, kulturu i tradiciju.

[40] Indeks turističke razvijenosti (ITR) propisan je Pravilnikom o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma (NN 112/2024) i temelji se na Studiji „Uspostava modela za izračun ITR-a JLS u RH“. Metodologija uključuje pregled domaćih i međunarodnih pristupa, provjeru relevantnosti pokazatelja te testiranje međuzavisnosti na uzorku 556 JLS-ova radi korekcije mogućih anomalija. Osnovni pokazatelji su: ukupni broj postelja, broj postelja u hotelima i sličnim objektima, broj dolazaka i noćenja, te broj zaposlenih u turizmu i ugostiteljstvu. Podaci su egzaktni, objektivni i dostupni na godišnjoj razini, preuzeti iz sustava eVisitor i HZMO-a. Svrha indeksa je osiguranje kvalitetne analitičke podloge za efikasnije vođenje turističke politike na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini.

[41] Od 2023. JLS se razvrstavaju u pet kategorija prema ITR-u (I. ≥30,00; II. 25–29,99; III. 15–24,99; IV. 0,01–14,99; 0. =0,00).

3.2.4 Ključni dionici u turizmu

U svrhu izrade Plana upravljanja turizmom Općine Šolta primijenjena je metodologija iz *Practical guide for stakeholder mapping*.[42] Prema navedenom pristupu, proces mapiranja dionika sastoji se od tri ključna koraka: Identificiranje, Analiza i Angažman.[43] Dugoročno održiv razvoj destinacije zahtijeva jačanje dvostrane suradnje među svim ključnim akterima, kako bi se osiguralo bolje razumijevanje potreba, izgradilo povjerenje i zajednički oblikovale politike koje podupiru gospodarske, društvene i kulturne ciljeve Šolte.

U nastavku se daje popis dionika po pojedinim područjima koji su aktivno sudjelovali u izradi ovog dokumenta.

Tablica 3-15 Struktura ključnih dionika na području obuhvata Općine Šolta

Kategorija dionika	Dionici
Javni sektor	- Općina Šolta - Komunalno poduzeće „Basilija“
Udruženja građana	- Udruga Osmijeh -
Poduzetnici (u turizmu)	- Predstavnici ugostitelja - OPG (vinari, maslinari, medari) - Turistički vodiči
Profesionalna (sektorska) udruženja	- Udruga Zlatna Šoltanka
Turističke organizacije	- Turistička zajednica Općine Šolta -
Ustanove i udruge u području kulture	- Gradska knjižnica Marka Marulića Split- Knjižnica Grohote - Kulturno-informativni centar otoka Šolte
Lokalna zajednica	- Predstavnici mladih

[42] Rusen, M., Barbas, A., Magureanu, N., Draghia, M. (eds). 2021. Practical guide for stakeholders mapping. ISTER project. Interreg Danube Transnational Programme. https://dtp.interreg-danube.eu/uploads/media/approved_project_public/0001/44/51de32f74aec5465eb6a9d44b845250282a29a0a.pdf

[43] Za detalje pogledati Practical quide for stakeholders mapping.

3.3 Izvješće o analizi stanja

Općina Šolta obuhvaća površinu od 58,18 km² i osam naselja: Grohote, Nečujam, Maslinicu, Stomorsku, Rogač, Donje, Gornje i Srednje Selo. Prema Popisu stanovništva iz 2021. godine, Šolta ima 1.957 stanovnika, a procjena za 2023. godinu iznosi 2.064 stanovnika, što predstavlja porast od 16,6 % u odnosu na 2011. godinu (1.770 stanovnika). Time se Šolta ubraja među rijetke hrvatske otoke s kontinuiranim pozitivnim demografskim trendom. Prosječna gustoća naseljenosti iznosi 37 stanovnika/km², a medijan starosti je 57 godina. Udio stanovništva starijeg od 65 godina iznosi 43,5 %, što upućuje na izrazito starenje populacije, međutim, pozitivni migracijski saldo i porast broja domaćinstava ukazuju na postupnu revitalizaciju stanovništva i povratak mlađih obitelji.

Gospodarstvo otoka obilježava izražena sezonalnost, ali i postupna diversifikacija djelatnosti. Prema Odluci o razvrstavanju jedinica lokalne i regionalne samouprave prema stupnju razvijenosti (NN 4/2024), Šolta pripada četvrtoj skupini razvijenosti, s indeksom 99,216. Prosječni dohodak po stanovniku iznosi 5.967,37 €, a stopa nezaposlenosti 10,41 %, što je povoljnije od državnog prosjeka. Gospodarska struktura temelji se na ugostiteljstvu, pomorstvu, malim obrtima i poljoprivredi. Poljoprivreda ima tradicijsku i identitetsku vrijednost, osobito u maslinarstvu i vinogradarstvu. Udruga maslinara „Zlatna Šoltanka“ nositelj je oznake izvornosti za ekstra djevičansko maslinovo ulje Šoltanka.

Središnje javne i društvene funkcije koncentrirane su u naselju Grohote, koje ima administrativnu, obrazovnu i zdravstvenu funkciju. Na području općine djeluju osnovne javne i društvene ustanove koje osiguravaju dostupnost osnovnih usluga stanovništvu. U naselju Grohote, kao administrativnom središtu otoka, smještene su Osnovna škola Grohote, Dječji vrtić Šolta (izgrađen 2017. godine i u potpunosti prilagođen osobama s invaliditetom), Dom zdravlja Šolta te Vatrogasni dom DVD-a Šolta.

Otok raspolaže osnovnom sportskom i kulturnom infrastrukturom koja omogućuje održavanje lokalnih manifestacija, kulturnih programa i sportskih aktivnosti. Takva infrastruktura dopunjuje ukupnu društvenu ponudu i pridonosi kvaliteti života stanovništva te aktivnostima lokalne zajednice tijekom cijele godine.

Prometna povezanost otoka s kopnom ostvaruje se redovnom trajektnom linijom Split – Rogač, s do sedam polazaka dnevno u sezoni, te brzo brodskom linijom. Unutar otoka mreža županijskih i lokalnih cesta povezuje sva naselja. Sustavi vodoopskrbe i elektroopskrbe u potpunosti pokrivaju naselja, dok je sustav odvodnje u fazi planiranja. Prostornim planom predviđeno je dodatno unaprjeđenje komunalne i prometne infrastrukture, uključujući uređenje obalnih šetnica i razvoj održive mobilnosti.

Prostorno-ekološke značajke otoka Šolte obilježava visoka razina očuvanosti prirodnih resursa i niski stupanj urbaniziranosti. Značajan dio obalnog i priobalnog područja uključen je u ekološku mrežu Natura 2000. Prostorni plan uređenja Općine Šolta (Službeni glasnik SDŽ 3/17) propisuje stroge uvjete gradnje u obalnom pojasu, mjere zaštite krajobraza i očuvanje kulturne baštine. Najveće prostorno opterećenje bilježi se u obalnim naseljima – Nečujmu, Stomorskoj i Maslinici – dok su unutrašnja naselja zadržala ruralni karakter. Kvaliteta mora i zraka zadovoljava najviše standarde, a okoliš je bez zabilježenih ekoloških incidenata.

Turizam predstavlja glavnu gospodarsku djelatnost i ključan pokretač razvoja otoka. U razdoblju 2023.-2025. godine, ostvareno je između 129.000 i 131.000 noćenja godišnje u komercijalnom smještaju, što je oko 17 % manje nego 2019. godine, ali uz stabilan porast nakon pandemije. Prosječna duljina boravka iznosi 7,8 dana, što je više od hrvatskog (6,3) i županijskog (4,9) prosjeka. U strukturi smještaja prevladava privatni smještaj, koji čini između 85 % i 91 % svih noćenja. Najveći broj noćenja ostvaruje se u Nečujmu, Maslinici i Stomorskoj, a Rogač ima funkciju glavnog prometnog i tranzitnog središta. Dodatno, Općina Šolta ostvaruje 127 noćenja po stanovniku, što ukazuje na srednju razinu turističkog opterećenja prostora uz zadržanu kvalitetu života lokalnog stanovništva.

Turistički razvoj temelji se na načelima održivosti, očuvanju prirodnih i kulturnih resursa te jačanju selektivnih oblika turizma – nautičkog, eno-gastro, kulturnog i aktivnog. Poseban naglasak stavljen je na valorizaciju tradicijske baštine i manifestacija koje pridonose identitetu destinacije, poput Potezanja Mrduje, Rasplesane Šolte i Susreta klapa.

U društvenom pogledu, Šolta ima stabilnu zajednicu i razvijenu osnovnu javnu infrastrukturu. Općina je osigurala digitalnu pristupačnost svojih mrežnih stranica, usklađenu sa Zakonom o pristupačnosti mrežnih stranica i programskih rješenja tijela javnog sektora (NN 17/2019), čime se osobama s invaliditetom omogućuje ravnopravan pristup informacijama i javnim uslugama.

Zaključno, Općina Šolta ima pozitivne demografske trendove, stabilne gospodarske pokazatelje, razvijenu društvenu infrastrukturu i očuvan okoliš. Djelatnosti direktno povezane s turizmom (usluge smještaja te pripreme i usluživanja hrane, prijevoz i skladištenje te trgovina) čine osnovicu gospodarstva, ostvaruje stabilne rezultate, a prostorno planiranje usmjereno je prema održivosti i ravnoteži između turističkog razvoja i zaštite prostora. Šolta je pozicionirana kao održiva, demografski stabilna i društveno uravnotežena otočna destinacija, čiji razvoj počiva na očuvanju identiteta, okoliša i kvalitete života lokalnog stanovništva.

4 POTENCIJAL ZA RAZVOJ I PODIZANJE KVALITETE TURISTIČKIH PROIZVODA

Razvoj i unaprjeđenje turističkih proizvoda Općine Šolta temelji se na strateškoj valorizaciji prirodnih i kulturnih resursa, manifestacija te ponude zabavno-rekreativnih i gastronomskih sadržaja, detaljno obrađenih u poglavlju 2.3.

Njihov razvojni i marketinški potencijal ocjenjuje se na tri razine – mali, srednji i veliki – s ciljem osiguravanja uravnoteženog korištenja prostora i kreiranja autentičnih, prepoznatljivih doživljaja.

1. Mali:

- **Značenje:**
  - Atrakcija ima ograničenu sposobnost privući velik broj turista i generirati značajan ekonomski učinak. Njena promocija bi rezultirala malim povećanjem posjećenosti i prepoznatljivosti.
- **Karakteristike:**
  - Lokalna važnost (L): Atrakcija je važna za lokalnu zajednicu, ali nema širu prepoznatljivost.
  - Ograničeni resursi: Teško je komercijalizirati ili zahtijeva značajna ulaganja.
  - Mali doseg: Privlačna samo za specifične niše turista.

2. Srednji:

- **Značenje:**
  - Atrakcija ima *dobru* sposobnost privući turiste i generirati umjeren ekonomski učinak. Njena promocija bi dovela do *primjetnog* povećanja posjećenosti i prepoznatljivosti.
- **Karakteristike:**
  - Regionalna važnost (R): Atrakcija je poznata u regiji i ima potencijal privući turiste iz šireg područja.
  - Dostupni resursi: Može se komercijalizirati uz umjerena ulaganja.
  - Širi doseg: Privlačna za širi krug turista (obitelji, parovi, aktivni turisti).

3. Veliki:

- **Značenje:**
  - Atrakcija ima iznimnu sposobnost privući velik broj turista i generirati značajan ekonomski učinak. Njena promocija bi drastično povećala posjećenost i prepoznatljivost destinacije.
- **Karakteristike:**
  - Nacionalna/međunarodna važnost (N/M): Atrakcija je poznata izvan granica regije i ima potencijal privući turiste iz cijelog svijeta.
  - Dostupni resursi: Lako se komercijalizira, ima sve potrebne resurse.
  - Široki doseg: Privlačna za sve vrste turista (obitelji, mladi, avanturisti...).

U nastavku je dan tablični prikaz ocjene razvojnog i marketinškog potencijala turističkih proizvoda na temelju resursno-atrakcijske osnove.

Tablica 4-1 Potencijali razvoja turističkih proizvoda na temelju resursno-atrakcijske osnove

Resursi/Atrakcije	Opis atrakcije	Opis razvojnog potencijala	Marketinški potencijal i značaj
Kopnena i morska flora	700 biljnih vrsta, uključujući endeme i ugrožene vrste	- razvoj zdravstvenog turizma	- srednji/R
Šume	Šume rekreacijske namjene, te površine makije i garige	- razvoj posebnih oblika turizma (lov, i slično)	- srednji/R
Ljekovito i začinsko bilje	Samoniklo bilje	- turistička valorizacija proizvoda od ljekovitog i začinskog bilja	- mali/L
Vinogradi	Stoljetna tradicija vinogradarstva cijenjena diljem Europe, autohtona sorta Dobričić	- razvoj vinskog enoturizma i kulturno-gastronomskog doživljaja otoka Šolte	- veliki/M
Maslinici	Šoltansko maslinovo ulje (levantinka)	- jačanje brenda Šolte kao destinacije za kvalitetno maslinovo ulje i gastronomske doživljaje	- veliki/M
Voćnjaci	Rogač i smokva	- razvoj autentične otočke kuhinje	- srednji/R
Kopnena i morska fauna	Kopnenom i morska fauna, Ćuvita simbol otoka	- razvoj ekoturizma i prirodnog turizma (promatranje ptica, upoznavanje zaštićenih vrsta, i sl.)	- srednji/R
Kulturni krajobraz	Kulturni krajobraz Šolte (područje Donjeg i Gornjeg Polja)	- razvoj kulturno-avanturističkog turizma (upoznavanje otočke baštine i načina života)	- srednji/R
Prirodni krajobraz	Južna obala Šolte od uvale Šešula do rta Kosmat, uključujući otočiće Stipansku, Balkun, Polebrnjak, Rudulu, Grmej, Saskinju i hrid Kamičić s pripadajućim akvatorijem.	- razvoj ekoturizma koji ističe netaknutu prirodu i plovidbe u zaštićenim područjima. - Brendiranje Šolte kao destinacije za ekološki osviještene putnike, potičući održivi turizam i očuvanje okoliša.	- veliki/M
Značajni krajobraz	Otoci u akvatoriju Maslinice te južna obala Šolte s pripadajućim kopnenim i morskim prostorom.		
Nacionalna ekološka mreža	Šolta, s pripadajućim otočićima i južnom obalom, dio je Nacionalne ekološke mreže i međunarodno važnog područja za ptice		
Zaštićena pojedinačna nepokretna dobra	Crkva sv. Jelene	- razvoj kulturnog i vjerskog turizma	- srednji/R
	Crkva sv. Marije u Borima (Svetište i Križni put koji vodi na najviši vrh Šolte 237 m na kojem je postavljen križ u čast 1000 godina hrvatskog kraljevstva)		

Resursi/Atrakcije	Opis atrakcije	Opis razvojnog potencijala	Marketinški potencijal i značaj
	Crkva sv. Mihovila		
	Kula (Kaštel Slavić) u Grohotama		
	Starokršćanska bazilika u Grohotama (1.–6. st.)		
	Dvorac Martinis-Marchi		
	Kuća Dujma Balistrilića u Nečujmu		
	Ostaci crkve sv. Petra u Nečujmu		
	Ostaci antičkog ribnjaka u uvali Piškera kod Nečujma	- razvoj tematskog ronilačkog turizma i kulturno-edukativnog turizma	- srednji/R
Kulturni krajolik	Kulturno-povijesni krajolik otočića Stipanska	- razvoj kulturno-edukativnog turizma	- srednji/R -
Ostala pojedinačna nepokretna dobra	Cisterne i gustirne		
	Vapnenice („japjenice“) i mreža suhozida („gomila“)	- potencijal za dopunu turističke ponude	- mail/L
	„Pojske kućice“		
	Kameni stol u Grohotama	- uključivanje u ponudu kulturnog turizma kroz story telling i slično	- srednji/R
Zaštićena arheološka nalazišta	Plićina Mlin kod Donjeg Sela -hidroarheološko nalazište s ostacima antičkog brodoloma	- razvoj tematskog ronilačkog turizma i kulturno-edukativnog turizma	- srednji/R
	Arheološko nalazište Banje u Rogaču		
	Arheološko nalazište Vela u Gornjem Selu	- razvoj arheološkog, kulturno-edukativnog	- mali/L
	Straža - prapovijesna gradina na strateškom položaju za nadzor Splitskih Vrata		
Ostala arheološka nalazišta	Prapovijesna i ilirska nalazišta (Zadoci, Doci, Brda, Mala straža i Laze)	- razvoj arheološkog i kulturno-edukativnog turizma	- mali/L
	Olupine ribarskog broda (Stomorska) te jedrilice i bivšeg patrolnog broda „Meje“ (Mrduja)	- razvoj tematskog ronilačkog turizma i kulturno-edukativnog turizma	- srednji/R
Zaštićene spomeničke cjeline	Donje Selo na Šolti		
	Ruralno kulturno-povijesna cjelina Gornje Selo	- razvoj kulturno-edukativnog turizma i interpretacijskih programa (story telling) koji promoviraju povijest i baštinu	- srednji/R
	Ruralno kulturno-povijesna cjelina Grohote		
	Ruralno kulturno-povijesna cjelina Maslinica		

Resursi/Atrakcije	Opis atrakcije	Opis razvojnog potencijala	Marketinški potencijal i značaj
	Ruralno kulturno-povijesna cjelina Rogač		
	Ruralno kulturno-povijesna cjelina Srednje Selo		
	Ruralno kulturno-povijesna cjelina Stomorska		
Ostalo	Zbirka etnografskih predmeta u Rogaču	- dopuna ponudi kulturno-edukativnih sadržaja	- mali/L
	Inventar crkve sv. Jelene		
	Antička sidra		
	Stopa svetog Martina u Donjem Selu		
Kulturne ustanove, galerije i izložbeni prostori	Bratska kuća u Grohotama	- spomen soba posvećena Vesni Parun/kulturni turizam	- srednji/N
	Galerija Buktenica & Buktenica	- spomen dom i galerija/kulturni turizam	- srednji/N
	Kulturno-informativni centar	- centar promocije kulturne baštine otoka/kulturni turizam	- veliki/N
	GKMM Knjižnica Grohote	- manifestacije od kulturnog značaja/Zavičajna zbirka	- srednji/N
Kulturne manifestacije	- Rasplesana Šolta - Dani Marka Marulića - Dani Vesne Parun	- razvoj kulturnog, festivalskog i tematskog turizma	- veliki/N
	- Folklorna večer - Kazališne predstave za djecu i odrasle - Klapski koncerti - Kino Mediteran - Dramske izvedbe amaterskog kazališta Sulet - Dječje natjecanje u pjevanju	- razvoj kulturnog, festivalskog i tematskog turizma	- srednji/R
Gastro manifestacije	- Dani otvorenih konoba - Večer domaće riči, pisme i vina - Ribarska večer - Street food festival	- razvoj eno-gastro ponude otoka	- srednji/R
Sportske manifestacije	- Šahovski turnir	- razvoj sportskog turizma - brendiranje Šolte kao destinacije za ljubitelje šaha i umreženog sportskog turizma	- veliki/M
	- Finale turnira u balotama - Trail utrka “Uvati ćuvitu” - Malonogometni turnir i božićna utrka (Adventski šušur)	- razvoj aktivnog turizma	- mali/L,R

Resursi/Atrakcije	Opis atrakcije	Opis razvojnog potencijala	Marketinški potencijal i značaj
	- Memorijalni turnir „ Janko Vlak“ (natjecanje u gađanju glinenih golubova- disciplina skeet) - Šoltanska regata - KUP Šolte u udičarenju		
Tradicijske (i potencijalno) tradicijske manifestacije	- Potezanje Mrduje - Dječja Mrduja	- popularizacija otočkih običaja sa zabavno-kulturnim sadržajima	- veliki/N
	- Šoltanske čakule - „Ča- more- judi“, dječja manifestacija	- popularizacija zaštićenog šoltanskog čakavskog govora, - privlačenje etnologa i jezičnih entuzijasta	- srednji/R,N
	- Užežin Sv. Ivana	- popularizacija autentičnih lokalnih/regionalnih događaja	- mali/L
	- BeeWell Šolta Fest	- promocija autohtonih i tradicijskih medarskih proizvoda - brendiranje otoka Šolte kao medarske destinacije	- srednji/N,M
	- Manifestacije Bratovština sv. Martina	- popularizacija kulturne baštine i povijesnog značaja bratovštine sv. Martina.	- veliki/N,M
Zabavne i glazbene manifestacije	- Kapja Sriće - Rock festival - Adventski šušur	- razvoj cjelogodišnje ponude manifestacija za produljenje turističke sezone	- srednji/L,R
Društveni i edukativni programi	- Dramska radionica - Predavanja i promocije u Bratskoj kući - Predstavljanje časopisa Baščina	- razvoj cjelogodišnje ponude manifestacija za produljenje turističke sezone - razvoj kulturnog turizma	- srednji/L,R
Kulturno-povijesne ličnosti	Gaj Aurelius Valerije Dioklecijan Marko Marulić Petar Hektorović Vesna Parun Eugen Buktenica Cata Dujšin Ribar Josip Županov Ante Bezić Jerko Bezić Marin Ursić	- razvoj tematskog turizma - brendiranje Šolte kao destinacije kulturno-povijesnih ličnosti i izvora stvaralačke inspiracije	- srednji/N
Plaže	Plaže izvan naselja	- autentični doživljaji kupališnog turizma	- srednji/N
	Plaže u naseljima	- potencijal razvoja aktivnog turizma i turističko-ugostiteljske ponude	- srednji/R,N

Resursi/Atrakcije	Opis atrakcije	Opis razvojnog potencijala	Marketinški potencijal i značaj
Pješačke staze	Mreža označenih pješačkih staza	- razvoj eko-turizma turizma, tematskih i rekreativnih ruta	- srednji/R
Biciklističke staze	Mreža biciklističkih staza	- razvoj aktivnog turizma i ponude organiziranih sportskih događaja (utrke, i sl.)	- veliki/R,N
Teniski tereni	Teniski teren u Stomorskoj	- razvoj aktivnog turizma i organiziranih sportskih događaja	- mali/R
Penjališta	Penjalište „Križice“	- razvoj avanturističkog turizma	- mali/R
Ronilačke aktivnosti	Ronjenje na atraktivnim lokacijama	- razvoj avanturističkog turizma	- mali/R
Nautika	Marina Martinis Marchi Nautička luka Rogač Nautička luka Stomorska	- razvoj održivog nautičkog turizma	- veliki/N,M
Lov	Lovište na Šolti	- razvoj lovnog turizma	- mali/L,R
Ribolov	Športsko ribolovno društvo „Koraj” (Rogač) Pomorsko športsko ribolovno društvo „Maslinica” (Maslinica) Pomorsko športsko ribolovni klub „Cilin” (Nečujam)	- organizacija rekreativnih i edukativnih sportsko-ribolovnih aktivnosti za turiste	- mali/L,R
Šoltansko maslinovo ulje	Autohtone sorte levantinka i oblica Udruga maslinara otoka Šolte „Zlatna Šoltanka“	- jačanje brenda Šolte kao destinacije za kvalitetno maslinovo ulje i gastronomske doživljaje	- veliki/N
Autohtona sorta vinove loze Dobričić	Važan dio otočne vinogradarske baštine Knjiga „Dobričić – Priča o otoku i jednoj vinskoj sorti”	- brendiranje Šolte kao autohtone vinske destinacije	- veliki/M
Gastronomija	Autentični šoltanski gastro proizvodi (šoltanski kulini, zec na šoltanski, pršurate, makaruni na vretenu, kroštule, mendule u cukru, liker od maginja i ružmarina, marmelada od mirte i kolač od rogača)	- turistička valorizacija autentičnih gastronomskih proizvoda	- srednji/N
	Šoltanski med od ružmarina i kadulje		

Izvor: autori.

5 POKAZATELJI ODRŽIVOSTI NA RAZINI DESTINACIJE

U skladu s odredbama Zakona o turizmu (NN 112/2024), plan upravljanja destinacijom mora biti utemeljen na pokazateljima održivosti koji omogućuju sustavno praćenje, procjenu i unapređenje održivog razvoja turističke destinacije. Stoga pokazatelji održivosti predstavljaju instrumente za strukturirano praćenje i vrednovanje ključnih aspekata razvoja destinacije, čime se omogućuje pravovremeno prepoznavanje izazova te donošenje odluka u skladu s načelima dugoročne održivosti.

Plan upravljanja destinacijom sadrži **obvezne pokazatelje održivosti (OPO)**, a prema potrebi može uključivati i **specifične pokazatelje**, usklađene s lokalnim kontekstom, analizom postojećeg stanja i razvojnim smjerom destinacije.[44]

U nastavku je dan tablični prikaz obveznih pokazatelja održivosti prema području održivosti i tematskom području pokazatelja (definirano u NN 112/2024).

Tablica 5-1 Opis i metodološka tablica obveznih pokazatelja održivosti

	Pokazatelj	Područje održivosti	**Kod pokazatelja/ Tematsko područje**
1	Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone	**DRUŠTVENI**	ZL-1 – zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom
2	Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom		ZL-2 – zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom
3	Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji		ZT-1 – Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja destinacijom
4	Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom		PD-1 – Pristupačnost destinacije
5	Broj organiziranih turističkih ambulanti		SD-1 Sigurnost destinacije
6	Omjer potrošnje vode po turističkom noćenju u odnosu na prosječnu potrošnju vode po stalnom stanovniku destinacije (izraženo po osobi i po noćenju)	**OKOLIŠNI**	UVR-1 – Upravljanje vodnim resursima
7	Omjer količine komunalnog otpada nastale po noćenju turista i količine otpada koje generira stanovništvo u destinaciji (tone)		GO-1 – Gospodarenje otpadom
8	Udio zaštićenih područja u destinaciji u ukupnoj površini destinacije (ukupno i pojedinačno po kategoriji zaštite)		BR-1 – Zaštita bioraznolikosti
9	Omjer potrošnje električne energije po turističkom noćenju u odnosu na potrošnju električne energije stalnog stanovništva destinacije		UEN-1 – Održivo upravljanje energijom

[44] Popis obveznih i specifičnih pokazatelja, kao i način njihova praćenja, izvori podataka te metodologija evidentiranja i izračuna, propisani su Pravilnikom o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma (NN 112/24).

	Pokazatelj	Područje održivosti	**Kod pokazatelja/ Tematsko područje**
10	Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika		UPK-1 – Ublažavanje i prilagodba klimatskim promjena
11	Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem	**EKONOMSKI**	TP-1 – Turistički promet
12	Prosječna duljina boravka turista u destinaciji		TP-2 – Turistički promet
13	Ukupan broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane		PGS-1 – Poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu
14	Poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane		PGS-2 – Poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu/ Turistički promet
15	Identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija	**PROSTORNI**	TI-1 – turistička infrastruktura
16	Status implementacije aktivnosti iz plana upravljanja destinacijom		OUD-1 – Održivo upravljanje destinacijom
17	Broj ostvarenih noćenja u smještaju u destinaciji po hektaru izgrađenog građevinskog područja JLS		OUP-2 – Održivo upravljanje prostorom

Izvor: Ministarstvo turizma i sporta, 2024. Smjernice i upute za izradu plana upravljanja destinacijom. Dostupno na: https://mint.gov.hr/alati-za-upravljanje-razvojem-turizma-u-destinaciji/23970

Svi pokazatelji održivosti utvrđuju se analizom podataka prikupljenih iz službenih statističkih izvora, relevantnih istraživanja, izvještaja nadležnih institucija te metodoloških analiza provedenih u skladu s propisanim pravilnicima. Kroz integrirani pristup, pokazatelji odražavaju stvarno stanje Općine Šolta na temelju stručne analize i multi sektorskih baza podataka, čime se osigurava transparentnost, relevantnost i primjenjivost za učinkovito upravljanje razvojem turizma te donošenje strateških odluka na lokalnoj razini.

U sljedećem poglavlju prikazani su rezultati izračuna 17 obveznih pokazatelja održivosti destinacije, koji detaljno ilustriraju trenutačno stanje u Općini Šolta u kontekstu utjecaja turizma na društvene, okolišne, ekonomske i prostorne aspekte održivosti.

5.1 Obvezni pokazatelji održivosti koji mjere utjecaj turizma na društvene aspekte održivosti

5.1.1 Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom

Pokazatelj broja turističkih noćenja na stotinu stanovnika (93,63 u 2024.) pokazuje vrlo visok sezonski intenzitet turizma, pri čemu vršni mjesec donosi opterećenje koje premašuje kapacitete svakodnevnih funkcija prostora i javnih usluga. Takva koncentracija turističkog prometa u kratkom razdoblju pojačava pritisak na infrastrukturu, mobilnost i ukupnu kvalitetu života stanovnika.

Pokazatelj zadovoljstva lokalnog stanovništva turizmom (49,58 % u 2024.) ukazuje da manje od polovice stanovnika pozitivno percipira učinke turizma. Rezultat sugerira izražene izazove u ravnoteži

koristi i opterećenja, pri čemu se dio zajednice suočava s negativnim posljedicama sezone, poput gužvi, buke ili rasta troškova života, što utječe na ukupnu razinu zadovoljstva turizmom u destinaciji.

POKAZATELJ		
1.1.1. **Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone (ZL-1)**		
Definicija: Pokazateljem se definira ukupan broj ostvarenih turističkih noćenja u destinaciji u odnosu na stotinu stalnih stanovnika u vršnom mjesecu koji se smatra glavnom turističkom sezonom što ujedno podrazumijeva i najveće opterećenje kako u kontekstu infrastrukture tako i u društvenom. **Mjerna jedinica**: registrirano noćenje u smještajnom objektu. Stalni stanovnik destinacije.	**Vrijednost pokazatelja**	
	2024.	**93,63**
1.1.2. **Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom (ZL-2)**		
Definicija: Pokazatelj predstavlja procjenu udjela (%) stalnih stanovnika koji su zadovoljni turizmom u destinaciji u ukupnom broju stalnih stanovnika u destinaciji. **Mjerna jedinica**: Udio (%) ispitanika koji su zadovoljni turizmom u destinaciji	**Vrijednost pokazatelja**	
	2024.	**49,58**

Izvor: eVisitor; Anketa lokalnog stanovništva (2024.), TZO Šolta, obrada autora.

5.1.2 Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja destinacijom

Pokazatelj zadovoljstva cjelokupnim boravkom u destinaciji pokazuje da su posjetitelji u 2024. godini destinaciju ocijenili s 81,22, što je visoka razina ukupnog zadovoljstva boravkom i upućuje na to da destinacija dobro ispunjava očekivanja turista i jednodnevnih posjetitelja u pogledu ponude, doživljaja i kvalitete usluga.

Istodobno, neto spremnost na preporuku iznosi 47,82, što predstavlja umjeren rezultat. Iako je većina posjetitelja zadovoljna boravkom, manji dio njih prelazi u skupinu aktivnih promotora destinacije. To upućuje na određeni jaz između zadovoljstva i spremnosti na preporuku, što može biti povezano s pojedinim segmentima ponude koji ne ostavljaju dovoljno snažan dojam za spontanu preporuku ili s ograničenjima destinacije tijekom vršne sezone.

POKAZATELJ		
1.2.1. **Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji (ZT-1)**		
Definicija: Procjena zadovoljstva turista koji borave u komercijalnim smještajnim objektima i jednodnevnih posjetitelja cjelokupnim boravkom u destinaciji na skali od 0 do 100. Procjena neto spremnosti na preporuku na skali od 0 do 100, posebno za turiste koji borave u komercijalnim smještajnim objektima i jednodnevne posjetitelje. **Mjerna jedinica**: (i) Prosječna vrijednost zadovoljstva turista i jednodnevnih posjetitelja i (ii) udio (%) promotora (eng. promoters) odnosno onih koji su skloni preporučiti destinaciju.		
i) vrijednosti indeksa zadovoljstva posjetitelja destinacijom	**Vrijednost pokazatelja**	
	2024.	**81,22**
ii) neto spremnost na preporuku destinacije	**Vrijednost pokazatelja**	
	2024.	**47,82**

Izvor: Anketa turista i jednodnevnih posjetitelja (2024.), TZO Šolta, obrada autora.

5.1.3 Pristupačnost destinacije

Atrakcije kao razlog dolaska u destinaciju mogu biti iznimno raznolike i različite dostupnosti. Svrha ovog pokazatelja jest pružiti uvid u mogućnosti obilaska atrakcija i lokaliteta od interesa osobama s invaliditetom, osobama s tjelesnim, intelektualnim, mentalnim i osjetilnim oštećenjima zdravlja. Pristupačnost se pritom odnosi na dvije ključne dimenzije: fizičku pristupačnost prostora i sadržaja te pristupačnost informacija i komunikacija, što zajedno čini temelj inkluzivnog turističkog doživljaja.

Pokazatelj 1.3.1. pokazuje da je 100% atrakcija u destinaciji pristupačno osobama s invaliditetom, što odražava visoku razinu inkluzivnosti i usklađenost s načelima pristupačnog turizma. Ipak, u praksi je preporučljivo dodatno provjeriti stvarnu izvedbu fizičke pristupačnosti (primjerice plaža, javnih površina, kulturnih sadržaja) kako bi se osigurala održivost, sigurnost i stvarna funkcionalnost pristupa za sve korisnike.

POKAZATELJ		
1.3.1. **Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom (PD-1)**		
Definicija: Pokazatelj prikazuje udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom u odnosu na ukupan broj atrakcija u destinaciji prepoznatim planom upravljanja. **Mjerna jedinica**: %	**Vrijednost pokazatelja**	
	2024.	**100**

Izvor: TZO Šolta.

5.1.4 Sigurnost destinacije

Pokazatelj broja organiziranih turističkih ambulanti pokazuje da u 2024. godini nije organizirana niti jedna turistička ambulanta. Ova vrijednost ukazuje na to da destinacija tijekom sezone ne osigurava dodatne, turistima prilagođene zdravstvene kapacitete, iako broj korisnika zdravstvenih usluga značajno raste. Izostanak turističke ambulante može povećati pritisak na postojeće zdravstvene ustanove te smanjiti sigurnost i kvalitetu usluge za posjetitelje i lokalno stanovništvo u vršnom razdoblju.

POKAZATELJ		
1.4.1. **Broj organiziranih turističkih ambulanti (SD-1)**		
Definicija: Pokazatelj je broj organiziranih turističkih ambulanti u svrhu provođenja mjera zdravstvene zaštite za povećani broj korisnika zdravstvene zaštite koje se pružaju turistima. **Mjerna jedinica**: broj	**Vrijednost pokazatelja**	
	2024.	**0**

Izvor: Općina Šolta.

5.2 Obvezni pokazatelji održivosti koji mjere utjecaj turizma na okolišne aspekte održivosti

5.2.1 Upravljanje vodnim resursima

Vrijednost pokazatelja upućuje na izrazito visok omjer potrošnje vode po turističkom noćenju u odnosu na prosječnu potrošnju vode po stalnom stanovniku. To znači da je potrošnja vode po jednom turističkom noćenju 12,77 puta veća od potrošnje koju prosječan stanovnik ostvari u istom razdoblju.

Ovakav rezultat jasno pokazuje da turizam predstavlja glavnog potrošača vodnih resursa u destinaciji te da tijekom sezone dolazi do izrazitog opterećenja lokalnog vodnog sustava. Vrijednost ovako visoke magnitude upućuje i na potrebu za daljnjom analizom potrošnje po vrstama smještaja, učinkovitosti vodne infrastrukture i mogućim gubicima u sustavu, kao i na jačanje mjera racionalnog

POKAZATELJ		
2.1.1. **Omjer potrošnje vode po turističkom noćenju u odnosu na prosječnu potrošnju vode po stalnom stanovniku destinacije (izraženo po osobi i po noćenju) (UVR-1)**		
Definicija: Pokazatelj je omjer ukupne količine vode isporučene u smještajnim objektima destinacije u odnosu na ukupnu potrošnju vode u destinaciji, koji daje uvid u opterećenje turizma na vodni resurs destinacije. **Mjerna jedinica**: omjer (%) finalne potrošnje vode po noćenju turista (m^3) u smještajnim objektima destinacije u odnosu na potrošnju vode po stanovniku destinacije (m^3).	**Vrijednost pokazatelja**	
	2024.	**1277**

Izvor: Općina Šolta.

5.2.2 Gospodarenje otpadom

Vrijednost pokazatelja pokazuje da je količina komunalnog otpada koja nastaje po turističkom noćenju 4, 85 puta veća od količine otpada koju generira prosječan stanovnik u mjesecu najintenzivnije turističke aktivnosti.

Ovakav omjer ukazuje na vrlo snažan utjecaj turizma na sustav gospodarenja otpadom te potvrđuje da sezona značajno povećava ukupne količine otpada u destinaciji. Istodobno sugerira potrebu za preciznijim praćenjem tokova otpada u smještajnim objektima, jačanjem kapaciteta komunalnih službi tijekom vršnog razdoblja i poticanjem smještajnih objekata na mjere smanjenja otpada i bolje odvajanje.

POKAZATELJ		
2.2.1. **Omjer količine komunalnog otpada nastale po noćenju turista i količine otpada koje generira stanovništvo u destinaciji (tone) (GO-1)**		
Definicija: Pokazatelj prati omjer količina komunalnog otpada nastalog po noćenju turista u smještaju u usporedbi s količinama otpada koje generira stanovništvo u destinaciji (tone po stanovniku, u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja) **Mjerna jedinica**: omjer (%) količine otpada nastalog po noćenju turista u smještaju u odnosu na ukupne količine komunalnog otpada nastale u destinaciji u mjesecima s najnižom i najvišom turističkom aktivnosti.	**Vrijednost pokazatelja**	
	2024.	**485,10**

Izvor: Općina Šolta.

5.2.3 Zaštita bioraznolikosti

Pokazatelj udjela zaštićenih područja u ukupnoj površini destinacije iznosi 0 %, što znači da na području Općine Šolta nema formalno proglašenih zaštićenih dijelova prirode prema važećoj nacionalnoj klasifikaciji. Ovaj rezultat ne odražava stvarnu vrijednost prostora u pogledu biološke i krajobrazne raznolikosti, već isključivo stanje u službenoj evidenciji zaštićenih područja.

Iako formalna zaštita nije upisana, Šolta je značajno zastupljena u okviru ekološke mreže Natura 2000, u koju su uključeni lokaliteti HR3000458 (od uvale Šipkova do Grčkog rata), HR3000093 (JZ strana Šolte I), HR3000094 (JZ strana Šolte II) i HR4000024 (Južna obala Šolte). Time je veći dio južnog i zapadnog obalnog pojasa prepoznat kao područje od posebne važnosti za očuvanje staništa i vrsta na europskoj razini, osobito morskih staništa poput livada posidonije, špilja, grebena i karbonatnih stijena.

Provjera statusa zaštite provedena je putem Bioportala, službene informacijske platforme Republike Hrvatske za evidenciju zaštićenih područja i ekološke mreže. Prema dostupnim podacima, područje Južne obale Šolte nalazi se u postupku razmatranja te je predloženo za proglašenje značajnim krajobrazom, ali do 2024. godine ta zaštita nije formalizirana i nije upisana u službenu evidenciju.

POKAZATELJ		
2.3.1. Udio zaštićenih područja u destinaciji u ukupnoj površini destinacije (ukupno i pojedinačno po kategoriji zaštite) (BR-1)		
Definicija: Pokazateljem se definira udio zaštićenih prirodnih područja (dalje u tekstu: ZPP) (kopnenih i morskih) i područja ekološke mreže Natura 2000, u ukupnoj površini destinacije (jedan ili više JLS-ova), te njihova struktura prema kategoriji zaštite. **Mjerna jedinica**: %	**Vrijednost pokazatelja**	
	2024.	**0**

Izvor: Općina Šolta.

5.2.4 Održivo upravljanje energijom

Vrijednost pokazatelja pokazuje da je potrošnja električne energije po turističkom noćenju za 1,21 puta viša od prosječne potrošnje po stalnom stanovniku u istom razdoblju. Ovakav omjer ukazuje na to da turizam tijekom sezone predstavlja velikog potrošača električne energije, pri čemu smještajni objekti generiraju višestruko veće opterećenje u odnosu na kućanstva stalnih stanovnika.

Rezultat jasno odražava sezonsku dinamiku potrošnje energije te potvrđuje da vršna turistička aktivnost značajno povećava ukupnu potrošnju u destinaciji. Istodobno upućuje na potrebu poticanja energetske učinkovitosti u turističkom smještaju, uključujući racionalno upravljanje klimatizacijom, rasvjetom i električnim uređajima, kako bi se smanjilo opterećenje elektroenergetske mreže u razdoblju najveće potražnje.

POKAZATELJ		
2.4.1. Omjer potrošnje električne energije po turističkom noćenju u odnosu na potrošnju električne energije stalnog stanovništva destinacije (UEN-1)		
Definicija: Pokazatelj je omjer ukupne količine električne energije po turističkom noćenju u odnosu na potrošnju električne energije stalnog stanovništva destinacije, a temelji se na sezonalnosti potrošnje. **Mjerna jedinica**: omjer finalne potrošnje el. energije po noćenju turista (kWh) u smještajnim objektima u odnosu na potrošnju el. energije po stanovniku destinacije (kWh).	**Vrijednost pokazatelja**	
	2024.	**121,23**

Izvor: Općina Šolta.

5.2.5 Ublažavanje i prilagodba klimatskim promjenama

POKAZATELJ		
2.5.1. Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika (UPK-1)		
Definicija: Pokazateljem se utvrđuje postoji li u destinaciji sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika **Mjerna jedinica**: N/P, DA/NE	**Vrijednost pokazatelja**	
	2024.	**DA**

5.3 Obvezni pokazatelji održivosti koji mjere utjecaj turizma na ekonomske aspekte održivosti

5.3.1 Turistički promet

Pokazatelj ukupnog broja dolazaka u vršnom mjesecu pokazuje da je u 2024. godini ostvareno 6.040 dolazaka, što odražava intenzivan priljev posjetitelja u razdoblju najveće turističke aktivnosti. Takav volumen dolazaka stvara najveće sezonsko opterećenje na promet, infrastrukturu, komunalne usluge i organizaciju prostora.

Pokazatelj prosječne duljine boravka iznosi 9 noćenja, što upućuje na to da turisti ostaju relativno dugo u destinaciji. Dulje zadržavanje znači veću potražnju za resursima i uslugama, ali istodobno povećava ekonomsku isplativost po gostu te potvrđuje da destinacija uspijeva zadržati posjetitelje kroz duži vremenski period.

POKAZATELJ		
3.1.1. Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim brojem ostvarenih turističkih noćenja (TP-1)		
Definicija: Pokazateljem se definira ukupan broj dolazaka turista u destinaciji u mjesecu koji se smatra glavnom turističkom sezonom temeljem broja ostvarenih noćenja što ujedno podrazumijeva i najveće opterećenje kako u kontekstu infrastrukture tako i u društvenom kontekstu. **Mjerna jedinica**: dolazak	**Vrijednost pokazatelja**	
	2024.	**6.040**
3.1.2. Prosječna duljina boravka turista u destinaciji (TP-2)		
Definicija: Pokazateljem se definira prosječan broj noćenja koje jedan turist ostvari u destinaciji. **Mjerna jedinica**: ukupan broj registriranih noćenja po ukupnom broju registriranih dolazaka	**Vrijednost pokazatelja**	
	2024.	**9**

Izvor: eVisitor, obrada autora.

5.3.2 Poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu

Pokazatelj broja zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane pokazuje izrazitu sezonalnost zapošljavanja u turizmu. U zimskim mjesecima udio zaposlenih iznosi između 15–18 %, dok u proljeće i početkom ljeta postupno raste, da bi u razdoblju najveće turističke

aktivnosti dosegnuo vrhunac od 35–36 % (VII., IX. i X. mjesec). Ova dinamika potvrđuje snažnu ovisnost lokalnog tržišta rada o turizmu i značajan sezonski porast potrebe za radnom snagom u ugostiteljstvu i smještaju.

Pokazatelj poslovnih prihoda gospodarskih subjekata u turizmu i ugostiteljstvu iznosi 6.654.409,22 € u 2023. godini, što upućuje na značajan ekonomski doprinos ovih djelatnosti lokalnom gospodarstvu. Ostvareni prihod odražava visoku razinu turističke aktivnosti te snažan financijski učinak sektora smještaja i ugostiteljstva, posebno u mjesecima intenzivnog turističkog prometa.

<table>
<tr><th colspan="3">POKAZATELJ</th></tr>
<tr><th colspan="3">3.2.1. Broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (PGS-1)</th></tr>
<tr><td rowspan="13">Definicija:
Pokazateljem se definira ukupan broj zaposlenih na mjesečnoj razini u području I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane sukladno važećoj nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (dalje u tekstu: NKD)
Mjerna jedinica: Prosjek broja zaposlenih u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane u odnosu na ukupan broj zaposlenih, (%)</td><td colspan="2">Vrijednost pokazatelja</td></tr>
<tr><td colspan="2">Mjesečno - 2024.</td></tr>
<tr><td>I.</td><td>17,11</td></tr>
<tr><td>II.</td><td>18,36</td></tr>
<tr><td>III.</td><td>18,63</td></tr>
<tr><td>IV.</td><td>24,62</td></tr>
<tr><td>V.</td><td>30,17</td></tr>
<tr><td>VI.</td><td>32,30</td></tr>
<tr><td>VII.</td><td>35,86</td></tr>
<tr><td>VIII.</td><td>33,43</td></tr>
<tr><td>IX.</td><td>35,62</td></tr>
<tr><td>X.</td><td>35,53</td></tr>
<tr><td>XI.</td><td>16,60</td></tr>
<tr><td>XII.</td><td>15,97</td></tr>
<tr><th colspan="3">3.2.2. Poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (PGS-2)</th></tr>
<tr><td rowspan="2">Definicija:
Pokazateljem se definira poslovni prihod gospodarskih subjekata ostvaren tijekom godine u području I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane sukladno važećem NKD-u
Mjerna jedinica: €</td><td colspan="2">Vrijednost pokazatelja</td></tr>
<tr><td>2023.</td><td>6.654.409,22</td></tr>
</table>

Izvor: Općina Šolta.

5.4 Obvezni pokazatelji održivosti koji mjere utjecaj turizma na prostorne aspekte održivosti destinacije i organizaciju turizma

5.4.1 Turistička infrastruktura

Pokazatelj identifikacije i klasifikacije turističkih atrakcija potvrđuje da je na području Općine Šolta evidentiran širok i raznovrstan skup turističkih resursa temeljen na službenim registrima – Registru kulturnih dobara RH i Bioportalu. Popis obuhvaća 24 atrakcije, razvrstane u više kategorija, što pokazuje visoku koncentraciju vrijedne prirodne, kulturne i povijesne baštine na relativno malom prostoru.

POKAZATELJ
4.1.1. Identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija (TI-1)
Definicija:

Pokazateljem se vrši identifikacija i kategorizacija turističkih resursa na području destinacije, uključujući prirodne (parkovi, rezervati, pejzaži) i kulturno-povijesne /antropogene atrakcije (povijesni lokaliteti, muzeji, spomenici, nematerijalna baština).
Mjerna jedinica: 1. – 4. broj/vrsta (kategorija)
Opis: *Evidencija i klasifikacija turističkih atrakcija u Općini Šolta a temelji se na Registru kulturnih dobara RH (Ministarstvo kulture) i Bioportalu (Ministarstvo zaštite okoliša).*

Broj	Vrsta	Kategorija
	ZAŠTIČENA KULTURNA DOBRA	
1	Arheološko nalazište Banje	Arheologija
2	Arheološko nalazište Ostaci antičkog ribnjaka u podmorju uvale Piškera	Arheologija
3	Arheološko nalazište Vela Straža - prapovijesna gradina	Arheologija
4	Hidroarheološko nalazište (Maslinica)	Arheologija
5	Ostaci antičkog brodoloma (Nečujam)	Arheologija
6	Ostaci antičkog brodoloma (Maslinica)	Arheologija
7	Starokršćanska bazilika	Arheologija
8	Crkva sv. Jelene	Nepokretna pojedinačna
9	Crkva sv. Marije u Borima	Nepokretna pojedinačna
10	Crkva sv. Mihovila	Nepokretna pojedinačna
11	Dvorac Martinis Marchi	Nepokretna pojedinačna
12	Kaštel	Nepokretna pojedinačna
13	Kuća Dujma Balistrilića	Nepokretna pojedinačna
14	Kula (Kaštel Slavić)	Nepokretna pojedinačna
15	Ostaci crkve sv. Petra	Nepokretna pojedinačna
16	Ruralna kulturno-povijesna cjelina Donje Selo	Kulturnopovijesna cjelina
17	Ruralna kulturno-povijesna cjelina Gornje Selo	Kulturnopovijesna cjelina
18	Ruralna kulturno-povijesna cjelina Grohote	Kulturnopovijesna cjelina
19	Ruralna kulturno-povijesna cjelina Maslinica	Kulturnopovijesna cjelina
20	Ruralna kulturno-povijesna cjelina Rogač	Kulturnopovijesna cjelina
21	Ruralna kulturno-povijesna cjelina Srednje Selo	Kulturnopovijesna cjelina
22	Ruralna kulturno-povijesna cjelina Stomorska	Kulturnopovijesna cjelina
23	Kulturno-povijesni krajolik otočića Stipanska	Kulturni krajolik
24	Šoltanski čakavski govori	Nematerijalna

Izvor: Registar kulturnih dobara RH.

5.4.2 Održivo upravljanje destinacijom

POKAZATELJ		
4.2.1. Status implementacije aktivnosti iz plana upravljanja destinacijom (OUD-1)		
Definicija: Pokazatelj je definiran kao praćenje statusa implementacije Plana upravljanja, pri čemu je polazište terminski plan aktivnosti i njihove implementacije **Mjerna jedinica**: 1. Višegodišnji plan i/ili strategija; 2. Broj aktivnosti; 3. Broj implementiranih aktivnosti / ukupan broj aktivnosti	**Vrijednost pokazatelja**	
	2024.	**PLAN JE U IZRADI**

5.4.3 Održivo upravljanje prostorom

Vrijednost pokazatelja 339,4 noćenja po hektaru izgrađenog građevinskog područja pokazuje da se na svakom hektaru stambene i ugostiteljsko-turističke zone ostvaruje relativno visok broj noćenja tijekom godine. Ovaj omjer daje uvid u intenzitet turističke aktivnosti u odnosu na raspoloživi izgrađeni prostor te ukazuje na značajno korištenje postojećih kapaciteta.

Rezultat potvrđuje da je turistička aktivnost snažno koncentrirana unutar izgrađenih zona, što povećava pritisak na prostorni sustav, infrastrukturu i komunalne usluge. Istodobno, pokazatelj služi kao temelj za procjenu održivog upravljanja prostorom te može pomoći u planiranju budućih razvojnih zahvata kako bi se izbjegla preizgrađenost i osiguralo uravnoteženo korištenje prostora u odnosu na turističku potražnju.

POKAZATELJ		
4.3.1. Broj ostvarenih noćenja u smještajnim objektima destinacije po hektaru izrađenog građevinskog područja JLS (OUP-1)		
Definicija: Pokazateljem se definira ukupan broj ostvarenih noćenja u smještaju destinacije unutar godine dana po izgrađenom hektaru zona stambene i ugostiteljsko-turističke namjene. **Mjerna jedinica**: noćenja/ha	**Vrijednost pokazatelja**	
	2024.	**339,4**

Izvor: eVisitor, TZO Šolta.

5.5 Specifični pokazatelji održivosti

5.5.1 Specifični pokazatelji održivosti koji mjere utjecaj turizma na društvene pokazatelje održivosti

5.5.1.1 Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom

Prema pokazatelju 1.1.1., 62,18% ispitanih stanovnika pozitivno percipira utjecaj turizma na kvalitetu života. Ovakav rezultat pokazuje kako većina lokalnog stanovništva prepoznaje koristi turizma, uključujući zapošljavanje, poboljšanje usluga i razvoj infrastrukture. Ipak, dio stanovnika ima rezerviran stav, što ukazuje na potrebu jačanja komunikacije, participativnog planiranja i uključivanja zajednice u procese upravljanja turizmom.

Pokazatelj 1.1.2. bilježi da 28,57 % stanovnika smatra kako turizam pozitivno utječe na identitet mjesta, dok 18,49 % zauzima suprotan stav. Ovakva raspodjela ukazuje na različite percepcije u zajednici, što je čest slučaj u izrazito turističkim sredinama. Kako bi se očuvala autentičnost i kulturni identitet, potrebno je planirati razvoj turizma na način koji štiti lokalne vrijednosti i povećava osjećaj ponosa stanovnika.

POKAZATELJ		
1.1.1. Utjecaj turizma na kvalitetu života lokalnog stanovništva (SZI – 1)		
Definicija: Pokazatelj predstavlja procjenu udjela (%) stalnih stanovnika koji pozitivno percipiraju utjecaj turizma na kvalitetu života u destinaciji u ukupnom broju stalnih stanovnika u destinaciji **Mjerna jedinica**: %, Udio (%) ispitanika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na kvalitetu života u destinaciji	**Vrijednost pokazatelja**	
	2024.	**62,18**
1.1.2. Udio stanovnika koji imaju pozitivno odnosno negativno mišljenje o utjecaju turizma na identitet mjesta (SZL-3)		

Definicija: Udio (%) stanovnika koji imaju pozitivno odnosno negativno mišljenje o utjecaju turizma na identitet mjesta kod onih koji ostvaruju koristi od turizma **Mjerna jedinica**: %	**Vrijednost pokazatelja**	
1. % stanovnika koji smatraju da turizam pozitivno utječe na identitet mjesta	2024.	**28,57**
2. % stanovnika koji smatraju da turizam negativno utječe na identitet mjesta	2024.	**18,49**

Izvor: Anketa lokalnog stanovništva (2024.), TZO Šolta; obrada autora.

5.5.1.2 Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja destinacijom

Pokazatelj 1.2.1. pokazuje da je 52,17% turista ranije boravilo u destinaciji. Ovakav udio ponovljenih dolazaka potvrđuje stabilnu razinu zadovoljstva i privrženosti destinaciji, što predstavlja važnu konkurentsku prednost te ukazuje na kvalitetu ponude i ukupnog doživljaja posjetitelja.

POKAZATELJ		
1.2.1. Postotak ponovljenih/stalnih turista u smještajnim objektima destinacije		
Definicija: Procjena broja turista u smještajnim kapacitetima koji su već posjetili odredište tijekom posljednjih 5 godina u ukupnom broju turista u smještajnim kapacitetima u destinaciji (u %).	**Vrijednost pokazatelja**	
Mjerna jedinica: %	2024.	**52,17**

Izvor: Anketa turista i jednodnevnih posjetitelja (2024.), TZO Šolta; obrada autora.

5.5.1.3 Pristupačnost destinacije

Pokazatelj 1.3.1. pokazuje da je 52,38% smještajnih jedinica u destinaciji prilagođeno osobama s motoričkim, senzornim ili mentalnim oštećenjima. Iako podatak odražava znatan stupanj pristupačnosti, potrebno je kontinuirano provjeravati stvarnu funkcionalnost i kvalitetu izvedenih prilagodbi kako bi se osigurala potpuna dostupnost i jednakost u korištenju turističkih sadržaja.

POKAZATELJ		
1.3.1. Udio pristupačnih smještajnih jedinica u destinaciji (SPD-1)		
Definicija: Pokazateljem se definira udio smještajnih jedinica pristupačnih za osobe s motoričkim, senzornim ili mentalnim oštećenjima u destinaciji u ukupnom broju smještajnih jedinica.	**Vrijednost pokazatelja**	
Mjerna jedinica: %	2024.	**52,38**

Izvor: Anketa gospodarskih subjekata (2024.), TZO Šolta, obrada autora.

5.5.2 Specifični pokazatelji održivosti koji mjere utjecaj turizma na okolišne aspekte održivosti

5.5.2.1 Upravljanje vodnim resursima

Prema pokazatelju 2.1.1., 46,67% turističkih poslovnih subjekata provodi mjere usmjerene na racionalno korištenje vode. Ovakav rezultat ukazuje na djelomičnu primjenu održivih praksi i ističe potrebu za daljnjim edukacijama te poticanjem turističkog sektora na širu implementaciju mjera za očuvanje vodnih resursa, posebno u razdobljima povećanog sezonskog opterećenja.

POKAZATELJ
2.1.1. Udio turističkih poslovnih subjekata koji poduzimaju akcije za smanjenje potrošnje vode

Definicija: Pokazatelj prati udio turističkih poslovnih subjekata prema strukturi poslovnih subjekata po djelatnostima: hrana i piće, prijevoz, smještaj (komercijalni), putničke agencije i iznajmljivanje vozila, koja u svom poslovanju poduzimaju akcije za smanjenje potrošnje vode u destinaciji **Mjerna jedinica**: %	**Vrijednost pokazatelja**	
	2024.	**46,67**

Izvor: Anketa gospodarskih subjekata (2024.), TZO Šolta, obrada autora.

5.5.2.2 Gospodarenje otpadom

Pokazatelj 2.3.2. pokazuje da 76,67% turističkih poslovnih subjekata razdvaja različite vrste otpada. Ovaj podatak potvrđuje relativno visoku razinu usklađenosti s propisima i rastuću svijest o važnosti ekološki odgovornog poslovanja.

Pokazatelj 2.3.5. pokazuje da 40,00% subjekata ima implementiran plan za smanjenje otpada od hrane. Unatoč pozitivnom trendu, postoji značajan potencijal za daljnje unapređenje kroz sustavno praćenje, optimizaciju nabave i edukaciju o održivim praksama u gastronomiji.

POKAZATELJ		
2.3.2. Udio turističkih poslovnih subjekata koji razdvajaju različite vrste otpada (SGO-2)		
Definicija: Pokazatelj daje informaciju o udjelu poslovnih subjekata u destinaciji koji u odnosu na ukupan broj poslovnih subjekata razdvajaju slijedeće vrste otpada, tj. posebne kategorije otpada: otpadni tekstil i obuća, otpadna ambalaža, otpadne gume, otpadna ulja, otpadne baterije i akumulatori, otpadna vozila, građevni otpad i otpad koji sadrži azbest, otpadna električna i elektronička oprema, plastika za jednokratnu uporabu **Mjerna jedinica**: %	**Vrijednost pokazatelja**	
	2024.	**76,67**
POKAZATELJ		
2.3.5. Sprječavanje stvaranja otpada: plan smanjenja količine otpada od posluživanja hrane (SGO-5)		
Definicija: Pokazatelj daje informaciju o sprječavanju i smanjenju nastajanja otpada od posluživanja hrane u turističkim poslovnim subjektima koji se bave djelatnošću pripreme i posluživanja hrane (NKD 56 Djelatnosti pripreme i usluživanja hrane i pića). **Mjerna jedinica**: udio (%) gospodarskih subjekata koji imaju i implementiraju plan.	**Vrijednost pokazatelja**	
	2024.	**40,00**

Izvor: Anketa gospodarskih subjekata (2024.), TZO Šolta, obrada autora.

5.5.2.3 Održivo upravljanje energijom

U 2024. godini, 40% anketiranih turistički poslovni subjekti na području Općine Šolta izjavili su da su implementirali barem jedno rješenje koje doprinosi smanjenju emisija stakleničkih plinova i prilagodbi klimatskim promjenama. Ovakvi rezultati ukazuju na srednje nisku razinu ekološke svijesti lokalnog turističkog sektora, i na potrebu daljnjeg poticanja implementacije energetski učinkovitih tehnologija i obnovljivih izvora energije.

POKAZATELJ		
2.5.1. Udio turističkih poslovnih subjekata koji su implementirali neka od rješenja za ublažavanje i prilagodbu klimatskim promjenama (SOE-1)		
Definicija: Pokazatelj daje informaciju o udjelu turističkih poslovnih subjekata koji sustavno provode mjere i aktivnosti ublažavanja i prilagodbe klimatskim promjenama u odnosu na ukupan broj poslovnih subjekata u destinaciji. **Mjerna jedinica**: % udio	**Vrijednost pokazatelja**	
	2024.	**40,00**

Izvor: Anketa gospodarskih subjekata (2024.), TZO Šolta, obrada autora.

Pokazatelj 2.5.2. daje jasan pregled prijevoznih sredstava kojima turisti dolaze na Šoltu te time omogućuje procjenu dostupnosti otoka i održivosti njegovog prometnog sustava. Kao otočna destinacija, Šolta je u velikoj mjeri oslonjena na pomorski promet, što se potvrđuje udjelom od 32,60% dolazaka trajektom ili brodom. Ovaj rezultat odražava funkcionalnost i važnost linijskog pomorskog prometa kao primarnog kanala pristupa otoku.

Unatoč otočnom karakteru, najveći udio turista i dalje dolazi osobnim automobilom (34,78%), što znači da veliki broj posjetitelja kombinira automobil s trajektnim prijevozom. Takav obrazac putovanja povećava prometno opterećenje u glavnim lučkim područjima te pojačava sezonske pritiske na cestovnu infrastrukturu otoka.

Značajan je i udio turista koji dolaze jahtama (15,22%), što potvrđuje važnost nautičkog turizma kao prepoznatog i rastućeg tržišnog segmenta Šolte. Ovaj oblik putovanja ističe atraktivnost otočnih uvala, sidrišta i luka, ali istodobno zahtijeva pažljivo upravljanje prostorom i resursima kako bi se očuvala kvaliteta morskog okoliša.

Autobusni dolasci čine 6,52%, a motocikli 2,17%, što ukazuje da dio posjetitelja bira individualne oblike kopnenog prijevoza koji su fleksibilniji i jednostavniji za kombinaciju s trajektnim linijama. Udio turista koji dolaze zrakoplovom (8,70%) odražava dobru povezanost sa Zračnom lukom Split te dostupnost transfernih opcija između Splita i šoltanskih luka.

Ovakva struktura dolazaka potvrđuje da je Šolta dostupna različitim prijevoznim modalitetima, ali ističe i potrebu za daljnjim unaprjeđenjem održive mobilnosti. Prioritet ostaje jačanje javnog prijevoza na otoku, bolja integracija trajektnih i autobusnih linija, razvoj biciklističke i pješačke infrastrukture te poticanje niskougljičnih i alternativnih oblika prijevoza koji mogu smanjiti pritisak na lokalnu cestovnu mrežu i povećati ukupnu održivost prometnog sustava.

POKAZATELJ		
2.5.2. Postotak turista i jednodnevnih posjetitelja koji koriste različita prometna sredstva za dolazak na odredište (javna/privatna i vrsta) (SOE-2)		
Definicija: Udio turista/jednodnevnih posjetitelja koji su koristili sredstva javnog prijevoza za dolazak na odredište. Praćenjem vrijednosti pokazatelja za turiste i jednodnevne posjetitelje dobiva se bolja slika o dostupnosti odredišta putem održivih načina transporta. Vrijednosti pod pokazatelja daju uvid u strukturu prometnih sredstava kojima turisti dolaze u odredište. **Mjerna jedinica**:%	**Vrijednost pokazatelja**	
1. Udio turista koji su primarno koristili automobil u dolasku u odredište	2024.	**34,78**
2. Udio turista koji su primarno koristili brod/trajekt u dolasku u odredište	2024.	**32,6**
1. Udio turista koji su primarno koristili jahtu u dolasku u odredište	2024.	**15,22**
1. Udio turista koji su primarno koristili autobus u dolasku u odredište	2024.	**6,52**
1. Udio turista koji su primarno koristili motor u dolasku u odredište	2024.	**2,17**
1. Udio turista koji su primarno koristili zrakoplovu dolasku u odredište	2024.	**8,70**

Izvor: Anketa turista i jednodnevnih posjetitelja (2024.), TZO Šolta; obrada autora.

5.5.2.4 Ublažavanje i prilagodba klimatskim promjenama

Pokazatelj 2.6.3. bilježi da **niti jedan** anketirani subjekt ne ostvaruje udio lokalno proizvedene hrane, pića, dobara ili usluga veći od 40 %. Ovakav rezultat upućuje na nedovoljnu povezanost turističkog sektora s lokalnim proizvođačima te ističe potencijal za jačanje lokalne ekonomije i poticanje održivog razvoja kroz kraće lance opskrbe.

POKAZATELJ
2.6.3. Udio turističkih poslovnih subjekata u destinaciji koji koriste lokalno proizvedenu hranu, piće, dobra i usluge u turističkim poslovnim subjektima u destinaciji (SUPK-3)

Definicija: Pokazateljem se određuje zajednički udio vrijednosti lokalno proizvedene hrane, pića, dobara i usluga u turističkim poduzećima u destinaciji. **Mjerna jedinica**: % udio broja ispitanih turističkih poslovnih subjekata u destinaciji sa zajedničkim udjelom lokalno proizvedene hrane, pića, dobara i usluga u turističkim proizvodima većim ili jednako 40% u ukupno ispitanim turističkim poslovnim subjektima	**Vrijednost pokazatelja**	
	2024.	**0**

Izvor: Anketa gospodarskih subjekata (2024.), TZO Šolta, obrada autora.

5.5.3 Specifični pokazatelji održivosti koji mjere utjecaj turizma na gospodarske aspekte održivosti

5.5.3.1 Poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu

Pokazatelj 3.2.6. upućuje na to da turistički sektor u Općini Šolta dominantno zapošljava radno aktivnu i iskusnu populaciju srednje životne dobi. Ovakva struktura sugerira stabilnu radnu snagu koja već ima određeno profesionalno iskustvo, što može pozitivno utjecati na kvalitetu pruženih usluga i operativnu učinkovitost poslovnih subjekata.

S druge strane, podatak da većina zaposlenih ima završenu strukovnu školu ukazuje na to da se tržište rada u turizmu oslanja ponajprije na radna mjesta operativnog karaktera (npr. konobari, kuhari, sobari, recepcionari nižih kvalifikacijskih razina). Manji udio visokoobrazovanih zaposlenika može upućivati na ograničen broj radnih pozicija koje zahtijevaju višu razinu stručnosti ili specijalizacije, ili na manju prisutnost cjelogodišnjih, kompleksnijih radnih uloga u destinaciji.

Ovakav profil radne snage može biti zadovoljavajući za osnovne potrebe turizma, ali istovremeno sugerira potrebu za: jačim ulaganjima u razvoj kvalifikacija, povećanjem broja stručnih i specijaliziranih kadrova, stvaranjem atraktivnijih uvjeta za visokoobrazovane radnike, poticanjem mladih na uključivanje u turizam kako bi se dugoročno osigurala održiva struktura radne snage.

POKAZATELJ		
3.2.6. Zaposlenost u području I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane prema dobi, stupnju obrazovanja te vrsti ugovora (SPGS-6)		
Definicija: Pokazateljem se prati zaposlenost u području I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane kao najvažnijoj turističkoj djelatnosti (prema kriteriju udjela u ostvarenoj dodanoj vrijednosti turizma) prema dobi, stupnju obrazovanja i vrsti ugovora (sezonalnost zaposlenja). **Mjerna jedinica**: %	**Vrijednost pokazatelja**	
1. Udio godišnjeg prosjeka zaposlenih u dobi od 25 – 49 godine u ukupnom broju zaposlenih • koji se definira se razlomak u kojem je brojnik prosječan godišnji broja zaposlenih u dobi od 25 – 49 godine, a nazivnik prosječan godišnji broj ukupno zaposlenih pomnožen sa 100	2024.	**78,35**
2. Udio godišnjeg prosjeka zaposlenih sa strukovnom školom (niža i srednja stručna sprema) u ukupnom broju zaposlenih • koji se definira kao razlomak u kojem je brojnik prosječan godišnji broj zaposlenih sa strukovnom školom, a nazivnik ukupan godišnji prosječan broj zaposlenih pomnožen sa 100	2024.	**62,89**

Izvor: Anketa gospodarskih subjekata (2024.), TZO Šolta, obrada autora.

6 PRIHVATNI KAPACITETI OPĆINE ŠOLTA

Procjena prihvatnog kapaciteta turizma u Općini Šolta temelji se na analizi ključnih pokazatelja relevantnih za održivi razvoj turizma, u skladu s Pravilnikom o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta (NN 112/24). Cilj je utvrditi razinu turističke aktivnosti koju prostor, lokalna zajednica i infrastruktura mogu podnijeti bez ugrožavanja okoliša, društvenih odnosa i kvalitete života stanovnika.

Riječ je o složenom procesu koji zahtijeva multidisciplinarni pristup i koordinirano djelovanje različitih dionika: lokalne samouprave, turističke zajednice, stručnih institucija, gospodarstvenika i stanovništva. Analiza omogućuje praćenje pozitivnih i negativnih učinaka turizma te pruža podlogu za planiranje i upravljanje razvojem destinacije.

Koncept prihvatnog kapaciteta već dugo je u središtu upravljanja održivim turizmom, pružajući odgovore specifične za vrijeme i prostor svake destinacije. Prema definiciji Svjetske turističke organizacije (UN Tourism), prihvatni kapacitet označava:

„maksimalan broj ljudi koji u isto vrijeme mogu posjetiti destinaciju, a da pritom ne uzrokuju uništavanje fizičkog, gospodarskog i sociokulturnog okoliša te neprihvatljivo smanjenje kvalitete zadovoljstva posjetitelja.“

U suvremenom kontekstu, pojam prekomjernog turizma (overtourism) usko je povezan s prihvatnim kapacitetom, jer naglašava granicu između održivog rasta i pretjeranog opterećenja destinacije. Istraživanja pokazuju da nije moguće izračunati „magičan broj“ posjetitelja, jer kapacitet ovisi o brojnim promjenjivim čimbenicima, uključujući upravljačke mjere, raspoloživost resursa, ekološku otpornost prostora te percepciju stanovnika i posjetitelja.

Stoga je **upravljanje turizmom, a ne samo mjerenje kapaciteta, ključno za dugoročnu održivost destinacije**. Procjena prihvatnog kapaciteta Općine Šolta ne daje konačan broj posjetitelja, već definira granice održivosti unutar kojih turizam može funkcionirati bez narušavanja okoliša i kvalitete života lokalne zajednice.

6.1 Definiranje područja obuhvata i zoniranje

Za izračun prihvatnog kapaciteta na razini destinacije potrebno je definirati područje obuhvata za koje se izrađuje izračun, poštujući strateške dokumente koji definiraju otok, klaster i druge prepoznate turističke cjeline sukladno Zakonu o turizmu (NN 156/2023). Sukladno članku 3. Pravilnika o izračunu prihvatnog kapaciteta, za potrebe procjene potrebno je definirati područje obuhvata u skladu sa strateškim dokumentima i administrativnim granicama jedinice lokalne samouprave (NN 122/2024.). Sukladno članku 4. Pravilnika, područje obuhvata u pravilu se dijeli na prostorno-funkcionalne zone prema kriterijima: administrativnog ustroja, prostorne tipologije, razine i intenziteta turističke aktivnosti te portfelja turističkih proizvoda (NN 122/2024.).

U slučaju Općine Šolta, područje obuhvata obuhvaća cjelokupni otok Šoltu kao jedinstvenu zonu. Odluka o ovom obuhvatu temelji se na administrativnoj cjelovitosti općine, ujednačenim prostorno-funkcionalnim obilježjima i integriranom tržišnom pozicioniranju destinacije pod brendom „Otok Šolta“.

6.2 Metodologija

Sukladno članku 5. Pravilnika o izračunu prihvatnog kapaciteta (NN 112/24), razlikuju se tri vrste metodologije: kvantitativna, kvalitativna i kombinirana. Ovisno o karakteristikama prostora, prirodi obuhvata i tipu destinacije, primjenjuje se metodologija koja najbolje odgovara stvarnim obilježjima i dostupnosti podataka.

U slučaju Općine Šolta, zbog prostorne i funkcionalne homogenosti cijelog otoka, ujednačenih turističkih tokova te dostupnosti kvantitativnih i kvalitativnih podataka, primijenjena je **kombinirana metodologija**. Prema članku 8. Pravilnika, kombinirana metodologija objedinjuje kvantitativne i kvalitativne metode istraživanja, čime omogućuje sveobuhvatno razumijevanje fizičkih i perceptivnih granica održivog razvoja turizma.

Ciljevi kombinirane metodologije izračuna prihvatnog kapaciteta za Općinu Šolta su:

- utvrditi stvarno stanje i granice održivosti turizma,
- kvantificirati opterećenja na infrastrukturu, prostor i okoliš,
- ocijeniti percepciju lokalne zajednice i posjetitelja,
- oblikovati preporuke za upravljanje razvojem destinacije u skladu s načelima održivog turizma.

Podaci za izračun pokazatelja prihvatnog kapaciteta Općine Šolta prikupljeni su kombinacijom istraživanja za stolom i anketnog istraživanja. Istraživanje za stolom uključivalo je prikupljanje podataka iz službenih izvora u skladu sa Smjernicama za izračun prihvatnog kapaciteta destinacije (Ministarstvo turizma i sporta, 2025.), uključujući sustav eVisitor, Državni zavod za statistiku, Hrvatski zavod za zapošljavanje te Nastavni zavod za javno zdravstvo. Podaci koji nisu javno dostupni dostavljeni su od strane Turističke zajednice Općine Šolta i Općine Šolta, temeljem baza relevantnih institucija i komunalnih poduzeća predviđenih Smjernicama Ministarstva. Dodatno, provedena su anketna istraživanja turista, jednodnevnih posjetitelja, lokalnih gospodarstvenika i stanovnika, koja su obuhvatila zatvorena pitanja (Likertove skale, numerički odgovori, višestruki izbor). Ovakva istraživanja omogućila su prikupljanje kvantitativnih podataka o percepciji turizma, uključujući zadovoljstvo posjetitelja, doživljaj gužvi, razinu buke, čistoću, prometnu situaciju, izgled mjesta i pristup javnim površinama.

Kombinacija ovih podataka omogućila je numeričko određivanje pokazatelja prihvatnog kapaciteta Šolte, uključujući turističku gustoću, infrastrukturno opterećenje i prostornu zasićenost, te identifikaciju područja s najvećim pritiscima. Posebno je naglašena važnost prilagodbe analiza za otočne specifičnosti, poput sezonskih fluktuacija dolazaka trajektom i jahtama te ograničenog prostornog kapaciteta ključnih naselja i plaža.

Za integraciju podataka kvalitativne i kvantitativne prirode, primijenjen je **DPSIR okvir** (Driving forces – Pressures – States – Impacts – Responses), koji sustavno prati odnose između uzroka, posljedica i mogućih rješenja, i to kako slijedi:

- **Pokretači (Driving forces):** razvoj turizma, gospodarski rast, demografske promjene, preferencije posjetitelja;
- **Pritisci (Pressures):** sezonalnost, rast smještajnih kapaciteta, gužve, buka, apartmanizacija, opterećenje komunalne i prometne infrastrukture;
- **Stanja (States):** kakvoća mora, zraka i prostora, stanje infrastrukture, kvaliteta života lokalnog stanovništva;
- **Utjecaji (Impacts):** opterećenje prostora, nezadovoljstvo stanovnika i posjetitelja, gubitak identiteta, zasićenost infrastrukture;
- **Odgovori (Responses):** strateško planiranje, ulaganja u infrastrukturu, diversifikacija ponude, sezonska ravnoteža.

Analiza prihvatnog kapaciteta za razdoblje 2020.–2024. obuhvatila je 36 obveznih pokazatelja, grupiranih u deset kategorija: institucionalni okvir, smještajni kapaciteti, turistička potražnja, resursno-atrakcijska osnova, okoliš, prostor, komunalna infrastruktura, promet, stanovništvo i kvaliteta života, te zaposlenost, gospodarstvo i radna snaga. Identifikacija elemenata pritiska i utjecaja turizma, uz sagledavanje pokretača i odgovora, sadržana je u sljedećim poglavljima. [45]

6.3 Izračun i analiza pokazatelja prihvatnog kapaciteta

6.3.1 Institucionalni i strateški okvir

Prema teoriji društvene razmjene, dominantnom modelu za proučavanje podrške razvoju turizma, lokalno stanovništvo procjenjuje koristi (npr. ekonomski rast, poboljšanje infrastrukture) i troškove (npr. povećanje troškova života, gubitak kulturnog identiteta) povezane s turizmom. Kada se koristi percipiraju većima od troškova, vjerojatnost pozitivnog stava prema turizmu raste.

Praćenje percepcije cjelokupnih učinaka turizma na život u destinaciji ključno je za održivo planiranje i upravljanje turizmom. Prema pokazatelju 1.1., 64,71% lokalnog stanovništva Općine Šolta izražava **pozitivan stav prema turizmu**, što upućuje na **stanje** relativno visoke razine podrške razvoju turističke djelatnosti u destinaciji.

POKAZATELJ		
1.1. **Stav o turizmu kao faktoru povećanja blagostanja stanovnika**		
Definicija: Percepcija cjelokupnih učinaka turizma na kvalitetu života u destinaciji. **Mjerna jedinica**: Udio (%) lokalnih stanovnika s pozitivnom percepcijom	**Vrijednost pokazatelja**	
	2024.	**64,71**

Izvor: Anketa lokalnog stanovništva (2024.), TZO Šolta, obrada autora.

6.3.2 Smještajni kapaciteti

Pokazatelji 2.1. i 2.2. procjenjuju intenzitet turizma, odnosno razinu objektivnog opterećenja koju stacionarni turizam tijekom glavne turističke sezone stvara na lokalno stanovništvo, prostor i infrastrukturu. U Općini Šolta omjer kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor u odnosu na 100 stanovnika iznosi 688,14 (2024.), dok je omjer kreveta u nekomercijalnom smještaju 133,09 na 100 stanovnika. Ovi pokazatelji jasno ukazuju na **visok pritisak turizma na prostor i lokalnu zajednicu**. Pokazatelj 2.3. dodatno naglašava fenomen pritiska kroz omjer broja smještajnih objekata u domaćinstvu i kuća za odmor prema broju objekata za stalno stanovanje, koji u 2024. iznosi 2,41: što znači da **kuća i stanova za odmor ima više nego dvostruko u odnosu na stalno stanovanje**.

Analiza pokazatelja 2.4., koji izražava broj kreveta u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju po 100 m² građevinskog područja, pokazuje 0,61 kreveta na 100 m² u 2024., **dodatno naglašavajući pritiske rasta smještajnih kapaciteta na prostor, infrastrukturu i lokalno stanovništvo.**

[45] Broj stanovnika korišten kao ulazni podatak za izračun pojedinih pokazatelja prihvatnog kapaciteta temelji se na procjeni broja stanovnika iz službenih podataka Državnog zavoda za statistiku, Gradovi u statistici (2025.). Zbog toga vrijednosti istoznačnih pokazatelja održivosti i prihvatnog kapaciteta mogu umjereno odstupati, budući da je za izračun obveznih pokazatelja korišten broj stanovnika 2021., iz Popisa stanovništva i kućanstava, 2021.

POKAZATELJ		
2.1. Omjer broja kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor u odnosu na 100 stanovnika		
Definicija: Pokazateljem se procjenjuje objektivni intenzitet (pritisak) turizma na stanovništvo (ali i prostor i infrastrukturu) u periodu glavne turističke sezone. **Mjerna jedinica**: broj kreveta na 100 stanovnika/broj	**Vrijednost pokazatelja**	
	2020.	**686,73**
	2021.	**692,10**
	2022.	**693,91**
	2023.	**425,98**
	2024.	**688,14**
2.2. Omjer broja kreveta u nekomercijalnom smještaju u odnosu na 100 stanovnika		
Definicija: Ovim pokazateljem se procjenjuje intenzitet turizma, odnosno razina objektivnog opterećenja koju turizam u periodu glavne turističke sezone stvara po lokalno stanovništvo, ali i na prostor te infrastrukturu. **Mjerna jedinica**: broj kreveta na 100 stanovnika	**Vrijednost pokazatelja**	
	2020.	**121,74**
	2021.	**125,74**
	2022.	**130,08**
	2023.	**129,84**
	2024.	**133,09**
2.3. Omjer broja smještajnih objekata u domaćinstvu te kućama i stanovima za odmor u odnosu na broj stanova za stalno stanovanje		
Definicija: Veliki broj nekretnina koji služe kao smještajni objekti u domaćinstvu, te kuće i stanovi za odmor mogu promijeniti prirodu destinacije, naročito kada broj kuća i stanova za odmor preraste broj objekata za stalno stanovanje. Zbog toga ovaj pokazatelj može pomoći prepoznavanju tog fenomena prije nego što postane problem. **Mjerna jedinica**: broj (omjer)	**Vrijednost pokazatelja**	
	2020.	**2,19**
	2021.	**2,22**
	2022.	**2,35**
	2023.	**1,49**
	2024.	**2,41**
2.4. Broj kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor na 100 m^2 građevinskog područja naselja		
Definicija: Pokazateljem se definira ukupan broj registriranih stalnih kreveta u komercijalnom smještaju i kućama i stanovima za odmor koji se ne koriste za kratkoročni najam po izgrađenih 100 m^2 građevinskog područja naselja. **Mjerna jedinica**: broj/m^2 (omjer)	**Vrijednost pokazatelja**	
	2020.	**0,58**
	2021.	**0,59**
	2022.	**0,59**
	2023.	**0,38**
	2024.	**0,61**

Izvor: eVisitor; Općina Šolta, DZS: Gradovi u statistici (2025.); izračun autora.

Pokazatelj 2.5. prikazuje strukturu ukupnog smještajnog kapaciteta u destinaciji, što odražava stupanj razvijenosti smještajne ponude i istovremeno utječe na prostorne pritiske te razvojni smjer destinacije.

Prema rezultatima za Općinu Šolta u 2024. godini, prevladavaju smještajni kapaciteti u objektima u domaćinstvu (15,54%) i **u kućama i stanovima za odmor koji se ne koriste za kratkoročni najam (81,18%).** Kapaciteti u hotelima čine 0,14%, dok u kampovima nema registriranih kreveta, a ostali komercijalni smještaj iznosi 3,15%. Ovakva struktura smještajnih kapaciteta dodatno intenzivira pritisak na prostor i potiče proces apartmanizacije. Istovremeno, ograničava potencijalne veće

gospodarske učinke turizma, budući da dnevna potrošnja turista ovisi o vrsti smještaja, pri čemu hotelski gosti ostvaruju najveću potrošnju.

POKAZATELJ		
2.5. **Struktura smještajnih kapaciteta izražena u postotnim udjelima**		
Definicija: Pokazatelj predstavlja postotne udjele stalnih kreveta po vrstama komercijalnih smještajnih objekata iz eVisitora (hoteli, kampovi, objekti u domaćinstvu i ostalo) te kuće i stanovi za odmor koji se ne koriste za kratkoročni najam u ukupnoj brojci raspoloživih stalnih kreveta u destinaciji. **Mjerna jedinica**: udio (%)		
2.5.1. **Udio smještajnog kapaciteta u hotelima**	**Vrijednost pokazatelja**	
	2020.	**0,12**
	2021.	**0,12**
	2022.	**0,12**
	2023.	**0,18**
	2024.	**0,14**
2.5.2. **Udio smještajnog kapaciteta u kampovima**	**Vrijednost pokazatelja**	
	2020.	**0**
	2021.	**0**
	2022.	**0**
	2023.	**0**
	2024.	**0**
2.5.3. **Udio smještajnog kapaciteta u objektima u domaćinstvu**	**Vrijednost pokazatelja**	
	2020.	**15,65**
	2021.	**15,07**
	2022.	**15,34**
	2023.	**24,95**
	2024.	**15,54**
2.5.4. **Udio smještajnog kapaciteta u preostalom komercijalnom smještaju**	**Vrijednost pokazatelja**	
	2020.	**2,02**
	2021.	**2,07**
	2022.	**2,58**
	2023.	**4,76**
	2024.	**3,15**
2.5.5. **Udio smještajnog kapaciteta u kućama i stanovima za odmor koji se ne koriste za kratkoročni najam**	**Vrijednost pokazatelja**	
	2020.	**82,22**
	2021.	**82,74**
	2022.	**81,97**
	2023.	**70,11**
	2024.	**81,18**

Izvor: eVisitor; Općina Šolta; izračun autora.

6.3.3 Turistička potražnja

Pokazatelj 3.1. procjenjuje intenzitet stacionarnog turizma, koji obuhvaća turiste u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju, ali ne uključuje jednodnevne posjetitelje i nautiku. U Općini Šolta, tijekom vršnih dana turističke sezone, prosječan broj turista po stanovniku iznosi 1:1, što ukazuje na blagi

sezonski pritisak na lokalno stanovništvo, prostor i infrastrukturu. Navedeno potvrđuje i pokazatelj 3.2. s obzirom da gužve ne utječu na nezadovoljstvo posjetitelja, odnosno udio turista i jednodnevnih posjetitelja kojima je gužva smetala iznosi 0%.

<table>
<tr><th colspan="3">POKAZATELJ</th></tr>
<tr><td colspan="3">3.1.
Intenzitet stacionarnog, komercijalnog i nekomercijalnog turizma, kao omjer prosječnog broja turista po stanovniku u vršnim danima turističke sezone</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Definicija:
Pokazateljem se definira prosječan dnevni broj turista u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju u odnosu na ukupan broj stalnih stanovnika i to u vršnim danima turističke sezone.
Mjerna jedinica: broj turista na stanovnika</td><td colspan="2">Vrijednost pokazatelja</td></tr>
<tr><td>2020.</td><td>1</td></tr>
<tr><td>2021.</td><td>1</td></tr>
<tr><td>2022.</td><td>1</td></tr>
<tr><td>2023.</td><td>1</td></tr>
<tr><td>2024.</td><td>1</td></tr>
<tr><td colspan="3">3.2.
Nezadovoljstvo radi gužve na ulicama, trgovima, atrakcijama</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Definicija:
Ovim se pokazateljem prati udio posjetitelja koje je zasmetala gužva na javnim prostorima u destinaciji i tako negativno utjecala na njihov boravak.
Mjerna jedinica: Procjena udjela (%) turista koji borave u komercijalnim smještajnim objektima i nekomercijalnom smještaju te jednodnevnih posjetitelja koji su nezadovoljni gužvama na ulicama, trgovima i atrakcijama (javnim prostorima) u mjestu u kojem borave.</td><td colspan="2">Vrijednost pokazatelja</td></tr>
<tr><td>2024.</td><td>0</td></tr>
</table>

Izvor: Izvor: eVisitor; Državni zavod za statistiku: Gradovi u statistici (2025.); Anketa turista i jednodnevnih posjetitelja (2024.), TZO Šolta, obrada autora.

6.3.4 Resursno atrakcijska osnova

Materijalne atrakcije važan su aspekt ukupne turističke ponude destinacije te veća koncentracija atrakcija doprinosi povećanoj prepoznatljivosti destinacije. No, istodobno, koncentracija atrakcija može biti i generator brojnih negativnih eksternalija iskazanih kroz pritisak turista na neko područje, narušavanje kvalitete života lokalnih stanovnika, ali i narušavanje zaštite atrakcija. Prema pokazatelju 4.1. koncentracija materijalnih atrakcije ne bi trebala imati negativne utjecaje, ali može **pozitivno utjecati** na prepoznatljivost destinacije.

<table>
<tr><th colspan="3">POKAZATELJ</th></tr>
<tr><td colspan="3">4.1.
Koncentracija materijalnih atrakcija na odabranim područjima destinacije/definiranim zonama</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Definicija: Pokazatelj je koncentracija materijalnih atrakcija na odabranim područjima destinacije/definiranim zonama.
Mjerna jedinica: omjer broja materijalnih atrakcija na području zone i površine zone u hektarima (broj atrakcija/ha)</td><td colspan="2">Vrijednost pokazatelja</td></tr>
<tr><td>2024.</td><td>0,0069</td></tr>
</table>

Izvor: TZO Šolta, obrada autora.

Ugostiteljski sadržaji iz sektora restorana te pripreme i usluživanja hrane i pića važan su dio turističke ponude destinacije, a veća koncentracija ovih sadržaja doprinosi prepoznatljivosti destinacije ili definiranih turističkih zona. Pokazatelj 4.2. omogućuje praćenje kako pozitivnih učinaka, tako i potencijalnih negativnih pritisaka i utjecaja. Naime, visoka koncentracija ovih sadržaja – ovisno o karakteristikama ponude, radnom vremenu i profilu posjetitelja – može generirati niz negativnih eksternalija, uključujući povećani pritisak turista na određena područja, buku, utjecaj na sanitarne uvjete, smanjenje kvalitete života lokalnog stanovništva te ugrožavanje zaštite kulturne baštine i

ukupne resursne osnove destinacije. Zbog nedostupnosti podataka za izračun, pokazatelj 4.2. nije bilo moguće analizirati.

POKAZATELJ		
4.2. **Koncentracija ugostiteljskih sadržaja na odabranim područjima destinacije/definiranim zonama**		
Definicija: Koncentracija ugostiteljskih sadržaja na odabranim područjima destinacije/definiranim zonama iskazana dnevnim brojem usluženih osoba po sjedalu u vrijeme vršnih dana turističke sezone **Mjerna jedinica**: dnevni broj usluženih osoba po sjedalu u vrijeme vršnih dana turističke sezone	**Vrijednost pokazatelja**[46]	
	2020.	**N/A**
	2021.	**N/A**
	2022.	**N/A**
	2023.	**N/A**
	2024.	**N/A**

U kontekstu zaštite zdravlja, informiranja javnosti i održivog upravljanja kupališnim prostorima, pokazatelj 4.3. potvrđuje izvrsnu kakvoću mora za kupanje na plažama Općine Šolta tijekom razdoblja lipanj–rujan 2024. godine. S druge strane, pokazatelj 4.4., koji izražava raspoloživu površinu plaže po kupaču tijekom vršne turističke sezone, iznosi 1,73 m² po osobi, što jasno pokazuje pritisak na plaže i kupališne prostore. Dodatno, pokazatelj 4.5. ukazuje na kakvoću zraka na području Općine Šolta, koja je u razdoblju 2020.–2024. kategorizirana kao II. kategorija, odnosno zrak je onečišćen.

POKAZATELJ		
4.3. **Kakvoća voda za kupanje na mjernim stanicama na području destinacije tijekom razdoblja lipanj – rujan u odnosu na ostatak godine (za destinacije za koje je pokazatelj relevantan)**		
Definicija: Ovisno o lokaciji destinacije, pokazatelj prati: a) kakvoću vode za kupanje na kopnu (površinske vode za kupanje), koja se prati tijekom sezone kupanja na vodama kopna (od lipnja do rujna), prema standardima za ocjenu kakvoće sukladno uredbi kojom se uređuje kakvoća vode za kupanje i/ili b) kakvoću mora za kupanje na plažama tijekom sezone kupanja (od lipnja do rujna), prema standardima Uredbe kojom se uređuje kakvoća mora za kupanje. **Mjerna jedinica**: nema - opisno. Pokazatelj se iskazuje kao godišnja ocjena kakvoće vode/mora za kupanje i prikazuje simbolom odgovarajuće boje: ocjena izvrsno-plavo; dobro-zeleno; zadovoljavajuće-žuto; nezadovoljavajuće-crveno.		
b) Ocjena kakvoće mora za kupanje na plažama	**Vrijednost pokazatelja**	
	2024.	**IZVRSNO**
4.4. **Raspoloživa površina plaže po kupaču u danima vršne turističke sezone (za destinacije za koje je pokazatelj relevantan)**		
Definicija: Procjena raspoloživog ukupnog kupališnog prostora u danima vršne turističke sezone po potencijalnom kupaču. Ukupni kupališni prostor je površina plaža te svih ostalih obalnih prostora koji se mogu (i već se koriste) za kupanje, a nisu razvojnim dokumentima definirani kao plaže. Pokazatelj se računa samo za destinacije za koje je relevantan. **Mjerna jedinica**: m^2/kupač; površina kupališnog prostora po kupaču	**Vrijednost pokazatelja**	
	2020.	**1,82**
	2021.	**1,72**
	2022.	**1,72**
	2023.	**1,74**

[46] Prema odgovoru nadležnog odjela u Splitsko-dalmatinskoj županiji, podaci potrebni za izračun pokazatelja trenutno nisu dostupni.

	2024.	**1,73**
4.5. **Kakvoća zraka na mjernim stanicama na području destinacije tijekom razdoblja lipanj – rujan u odnosu na ostatak godine**		
Definicija: Pokazatelj je ocjena kvalitete zraka koja daje informaciju o razini onečišćenosti zraka na području jedinica lokalne (regionalne) samouprave (zone/aglomeracije) u cilju zaštite zdravlja ljudi, održivosti destinacije te informiranja javnosti. **Mjerna jedinica**: prva (I) kategorija kvalitete zraka je ocjena koja se dodjeljuje za čist ili neznatno onečišćen zrak, dok je druga (II) kategorija kvalitete zraka ocjena koja se dodjeljuje u slučaju onečišćenog zraka.	**Vrijednost pokazatelja**	
	2020.	**II**
	2021.	**II**
	2022.	**II**
	2023.	**II**
	2024.	**II**

Izvor: Nastavni zavod za javno zdravstvo 20205. (online), Općina Šolta; eVisitor; Program mjerenja kvalitete zraka, razna godišta; obrada autora.

U turistički razvijenim destinacijama, turizam značajno utječe na blagostanje lokalnog stanovništva. Promjene u izgledu destinacije uslijed turističkog razvoja oblikuju ne samo percepciju turizma kod lokalnog stanovništva, već i atraktivnost destinacije za posjetitelje.

Prema pokazatelju 4.6., 41,18% stanovnika Općine Šolta percipira turizam kao pozitivan čimbenik za izgled destinacije. S druge strane, tek 24,37% turista i jednodnevnih posjetitelja smatra da turizam pozitivno utječe na korištenje javnog prostora (pokazatelj 4.7.). Dodatno, pokazatelj 4.8. pruža uvid u zadovoljstvo posjetitelja ljepotom i uređenjem mjesta: 84,78% turista zadovoljno je ljepotom mjesta, 63,04% uređenošću mjesta, a 60,86% uređenošću glavnih atrakcija.

POKAZATELJ		
4.6. **Utjecaj turizma na izgled destinacije**		
Definicija: Pokazatelj predstavlja procjenu udjela (%) stalnih stanovnika koji smatraju da turistički razvoj pozitivno utječe na izgled destinacije u ukupnom broju stalnih stanovnika u destinaciji. **Mjerna jedinica**: Udio (%) ispitanika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na izgled destinacije	**Vrijednost pokazatelja**	
	2024.	**41,18**
4.7. **Utjecaj turizma na korištenje javnog prostora**		
Definicija: Percepcija utjecaja turizma na korištenje javnog prostora. **Mjerna jedinica**: Udio (%) ispitanika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na korištenje javnog prostora	**Vrijednost pokazatelja**	
	2024.	**24,37**
4.8. **Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja ljepotom i uređenošću mjesta (kulturni i prirodni aspekti) kao i glavnih atrakcija**		
Definicija: Procjena udjela (%) turista koji borave u komercijalnim smještajnim objektima i nekomercijalnom smještaju te jednodnevnih posjetitelja koji su zadovoljni ljepotom i uređenošću mjesta. **Mjerna jedinica**: Udio (%) zadovoljnih posjetitelja (turista u komercijalnim smještajnim objektima, turista u nekomercijalnom smještaju, jednodnevnih posjetitelja)	**Vrijednost pokazatelja**	
1. Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja ljepotom mjesta	2024.	**84,78**
2. Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja uređenošću mjesta	2024.	**63,04**

3. Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja uređenošću glavnih atrakcija	2024.	**60,86**

Izvor: Anketa lokalnog stanovništva (2024.), Anketa turista i jednodnevnih posjetitelja (2024.), TZO Šolta, obrada autora.

6.3.5 Okoliš

Za učinkovito upravljanje turističkom destinacijom, osim praćenja ukupnog zadovoljstva posjetitelja i zadovoljstva pojedinim elementima turističke ponude, važno je pratiti i moguće negativne utjecaje na doživljaj boravka gostiju. Jedan od takvih faktora je buka, koja može povećati stres kod lokalnog stanovništva te smanjiti kvalitetu iskustva turista ako je razina iritacije previsoka.

Prema podacima za Šoltu, razina buke u zonama mješovite namjene tijekom vršne turističke sezone nije bila dostupna za 2024. godinu (pokazatelj 5.1.), no procjena iritacije bukom pokazuje značajne razlike između lokalnog stanovništva i posjetitelja. Tako je udio stalnih stanovnika koji su tijekom sezone izrazito uznemireni bukom 15,12% (pokazatelj 5.2.), dok je kod turista taj udio veći i iznosi 18,36% (pokazatelj 5.3.). Ovi rezultati ukazuju na **postojanje** (značajne) **iritacije posjetitelja bukom**, što naglašava potrebu za pravodobnim prilagodbama u upravljanju turističkim razvojem kako bi se osigurala održivost destinacije i kvalitetan doživljaj boravka na Šolti.

POKAZATELJ		
5.1. Razina buke u danima vršne turističke sezone u odnosu na ostatak godine u zonama mješovite namjene po danu i noći		
Definicija: Pokazatelj prati razinu buke u vanjskom prostoru u danima vršne sezone u odnosu na ostatak godine u zonama mješovite namjene koje su od interesa za turizam. **Mjerna jedinica**: dB (decibel)	**Vrijednost pokazatelja[47]**	
1. Lday (indikator dnevne buke) jest indikator buke za vremensko razdoblje ‘dan’	2024.	**N/A**
2. Lnight (indikator noćne buke) jest indikator buke koja uzrokuje poremećaj sna za vremensko razdoblje ‘noć’	2024.	**N/A**
5.2. Iritacija razinom buke u vrijeme turističke sezone		
Definicija: Pokazatelj predstavlja procjenu udjela (%) stalnih stanovnika uznemirenih bukom tijekom turističke sezone u ukupnom broju stalnih stanovnika u destinaciji **Mjerna jedinica**: Udio (%) ispitanika kojima buka tijekom turističke sezone predstavlja veliki problem	**Vrijednost pokazatelja**	
	2024.	**15,12**
5.3. Utjecaj buke na kvalitetu boravka		
Definicija: Ovim se pokazateljem prati udio posjetitelja koje je zasmetala buka u mjestu boravka i tako negativno utjecala na njihov boravak **Mjerna jedinica**: Udio (%) nezadovoljnih posjetitelja (turista u komercijalnim smještajnim objektima, turista u nekomercijalnom smještaju, jednodnevnih posjetitelja)	**Vrijednost pokazatelja**	
	2024.	**18,36**

Izvor: Anketa lokalnog stanovništva (2024.); Anketa turista i jednodnevnih posjetitelja (2024.); TZO Šolta; obrada autora.

[47] Za izračun pokazatelja potrebno je provesti primarna istraživanja prema uputama u Pravilniku o metodologiji za izračun prihvatnog kapaciteta, NN 112/24.

6.3.6 Prostor

Velik broj nekretnina koje se koriste kao kuće i stanovi za odmor može značajno utjecati na strukturu i identitet destinacije, osobito kada njihov broj premaši broj objekata za stalno stanovanje. Takav trend mijenja demografske i društvene obrasce te može dovesti do gubitka lokalnog karaktera naselja. Pokazatelj 6.1. koji mjeri udio stambenih jedinica turističke namjene u ukupnom stambenom fondu pomaže u prepoznavanju tog procesa i njegovih potencijalnih posljedica prije nego što preraste u ozbiljan problem. Vrijednost pokazatelja u 2024. godini iznosi 69,69 kuća i stanova za odmor na 100 stambenih jedinica u kojima se živi, što ukazuje na **postupno zasićenje prostora objektima turističke namjene**. Unatoč laganom porastu u odnosu na 2020. godinu, dinamika rasta ovog pokazatelja upućuje na stabilizaciju odnosa između stambenih jedinica za stanovanje i onih koje služe turizmu, što može pridonijeti ravnoteži između gospodarskih koristi i očuvanja kvalitete života. Prema pokazateljima 6.2. i 6.3., prostor Općine Šolta ima značajan prostorni potencijal za daljnju stambenu izgradnju, maksimalno se može ostvariti do 14.028 stambenih jedinica unutar građevinskih područja naselja, odnosno 9.456 jedinica na planiranim neizgrađenim površinama. Ovi podaci upućuju na mogućnost usmjeravanja buduće izgradnje u korist stambenih jedinica za stalno stanovanje, čime bi se osigurao uravnotežen razvoj prostora i ublažili učinci apartmanizacije.

Pokazatelj 6.4. pokazuje da 39,5 % stanovnika Šolte ima negativnu percepciju apartmanizacije. Iako to nije većinski udio, riječ je o značajnom dijelu populacije koji prepoznaje **potencijalne negativne učinke, poput povećanja cijena nekretnina, smanjene dostupnosti stanovanja za lokalno stanovništvo, sezonalnosti naseljenosti i gubitka autentičnosti prostora**.

<table>
<tr><td colspan="3">POKAZATELJ</td></tr>
<tr><td colspan="3">6.1.
Udio (%) stambenih jedinica turističke namjene (komercijalni i nekomercijalni kapaciteti) u ukupnom broju stambenih jedinica</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Definicija:
Pokazateljem se definira udio kuća i stanova za odmor u ukupnom broju stambenih objekata u destinaciji.
Mjerna jedinica: % udio (odnosno – broj kuća i stanova za odmor na 100 objekata u kojima se živi</td><td colspan="2">Vrijednost pokazatelja</td></tr>
<tr><td>2020.</td><td>60,68</td></tr>
<tr><td>2021.</td><td>60,67</td></tr>
<tr><td>2022.</td><td>66,07</td></tr>
<tr><td>2023.</td><td>68,45</td></tr>
<tr><td>2024.</td><td>69,69</td></tr>
<tr><td colspan="3">6.2.
Maksimalni potencijal izgradnje na neizgrađenim i izgrađenim dijelovima građevinskog područja naselja mješovite namjene</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Definicija:
Pokazatelj ukazuje na najveći mogući broj stambenih jedinica koji se može ostvariti na području građevinskih područja naselja, uključujući gradnju na neizgrađenim dijelovima te rekonstrukciju i prenamjenu.
Mjerna jedinica: broj stambenih jedinica</td><td colspan="2">Vrijednost pokazatelja</td></tr>
<tr><td>2024.</td><td>14.028</td></tr>
<tr><td colspan="3">6.3.
Mogućnosti nove stambene izgradnje na neizgrađenim površinama mješovite namjene građevinskog područja naselja</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Definicija:
Pokazatelj ukazuje na najveći mogući broj stambenih jedinica koji se može ostvariti na području planiranih neizgrađenih građevinskih područja naselja, a temeljem uvjeta koji su predefinirani u prostornim planovima
Mjerna jedinica: broj stambenih jedinica</td><td colspan="2">Vrijednost pokazatelja</td></tr>
<tr><td>2024.</td><td>9.456</td></tr>
</table>

POKAZATELJ		
6.4. **Utjecaj pretvaranja stanova u turističke apartmane na kvalitetu života u destinaciji**		
Definicija: Pokazatelj predstavlja procjenu udjela (%) stalnih stanovnika s negativnom percepcijom apartmanizacije u ukupnom broju stalnih stanovnika u destinaciji **Mjerna jedinica**: %	**Vrijednost pokazatelja**	
	2024.	**39,5**

Izvor: eVisitor, Općina Šolta; Anketa lokalnog stanovništva (2024.), TZO Šolta; obrada autora.

6.3.7 Komunalna infrastruktura

Dostupnost vode i električne energije jedan je od ključnih čimbenika održivog razvoja turizma, osobito u otočnim destinacijama poput Šolte, gdje su resursi prirodno ograničeni, a potražnja tijekom ljetnih mjeseci višestruko raste. Praćenjem pokazatelja vršnog opterećenja komunalne infrastrukture moguće je procijeniti stvarne pritiske koje turizam stvara na sustave vodoopskrbe i elektroopskrbe.

Pokazatelj 7.1. pokazuje da potrošnja vode tijekom turističke sezone na Šolti značajno premašuje razinu izvansezonske potrošnje. U analiziranom razdoblju 2020.–2024. zabilježene su izražene oscilacije u vrijednostima pokazatelja, s vršnim opterećenjem od 474,03 % u 2022. godini, što ukazuje na izniman sezonski pritisak, dok je 2024. vrijednost iznosila 133,73 %. Ovi rezultati potvrđuju da turistička potražnja za vodom u sezoni doseže i do dvostruko veće razine u odnosu na izvansezonske mjesece, čime se dodatno opterećuje lokalna infrastruktura.

Pokazatelj 7.2. izražava omjer potrošnje električne energije po turističkom noćenju u smještajnim i ugostiteljskim objektima u odnosu na prosječnu potrošnju električne energije po stanovniku destinacije, uzimajući u obzir sezonalnost potrošnje. Vrijednosti pokazuju značajan rast vršnog opterećenja: u 2022. godini iznosile su 39,06%, što ukazuje na umjerenu potrošnju u odnosu na lokalno stanovništvo, dok je u 2023. godini omjer porastao na 63,29%, što signalizira intenzivnije korištenje turističkih kapaciteta tijekom sezone. U 2024. godini vrijednost je dosegnula 126,69%, što pokazuje da je vršna turistička potrošnja električne energije premašila prosječnu potrošnju stalnog stanovništva, naglašavajući time značajan pritisak na elektroenergetsku infrastrukturu Šolte. Ovi podaci ukazuju na potrebu učinkovitijeg upravljanja energijom u turističkim objektima kroz primjenu energetski učinkovitih tehnologija, korištenje obnovljivih izvora i edukaciju upravitelja objekata, dok istovremeno služe kao važan indikator održivosti energetskog opterećenja i smjernica za planiranje infrastrukturnih kapaciteta u otočnoj destinaciji.

POKAZATELJ		
7.1. **Vršno opterećenje i udio objekata u lancu turizma (hoteli, komercijalni i nekomercijalni smještaj, ugostiteljski objekti i sl. u vršnom opterećenju) – voda**		
Definicija: Procjena udjela turističkih objekata u vršnom opterećenju vodovodne mreže, odnosno omjer finalne potrošnje vode po noćenju turista (m^3) u smještajnim objektima destinacije u odnosu na potrošnju vode po stanovniku destinacije (m^3). **Mjerna jedinica**: %	**Vrijednost pokazatelja**	
	2020.	**121,98**
	2021.	**257,43**
	2022.	**474,03**
	2023.	**99,86**
	2024.	**133,73**
7.2. **Vršno opterećenje i udio objekata u lancu turizma (hoteli, komercijalni i nekomercijalni smještaj, ugostiteljski objekti i sl. u vršnom opterećenju) – električna energija**		
Definicija:	**Vrijednost pokazatelja**	
	2020.	N/A

Pokazatelj je omjer ukupne količine električne energije po turističkom noćenju u odnosu na potrošnju električne energije stalnog stanovništva destinacije, a temelji se na sezonalnosti potrošnje. **Mjerna jedinica**: omjer (%)finalne potrošnje el. energije po noćenju turista (kWh) u smještajnim objektima u odnosu na potrošnju el. energije po stanovniku destinacije (kWh)	2021.	N/A
	2022.	**39,06**
	2023.	**63,29**
	2024.	**126,69**

Izvor: Općina Šolta; obrada autora.

Osim vršnih opterećenja u potrošnji vode i električne energije, turizam na Šolti stvara značajne **pritiske** na komunalnu infrastrukturu, osobito u segmentima **održavanja javnih površina i zbrinjavanja otpada**. Ti pritisci izravno utječu na potrebe za dodatnim resursima i radnom snagom u ljetnim mjesecima, kao i na percepciju čistoće i uređenosti prostora među lokalnim stanovništvom.

Prema pokazatelju 7.3., Općina Šolta ima nedostatak radne snage u održavanju javnih površina, što može dovesti do smanjene kvalitete javnog prostora tijekom razdoblja povećanog turističkog opterećenja. Pokazatelj 7.4. odražava zadovoljavajuće stanje radne snage i tehničkih kapaciteta u segmentu prikupljanja otpada, s mogućnošću prikupljanja između 85 i 136 tona otpada dnevno u analiziranom razdoblju 2020.–2024. Međutim, pokazatelj 7.5. otkriva izražen **društveni pritisak**, gdje čak 72,3 % stanovnika Šolte navodi da ih **neprimjereno odlaganje otpada tijekom turističke sezone uznemiruje i narušava kvalitetu života**. Ovaj rezultat jasno ukazuje na potrebu unaprjeđenja sustava upravljanja otpadom, ali i na važnost edukacije posjetitelja i lokalnog stanovništva o odgovornom ponašanju u prostoru.

<table>
<tr><td colspan="3">POKAZATELJ</td></tr>
<tr><td colspan="3">7.3.
Broj djelatnika na održavanju javnih površina u odnosu na m² javnih površina koje se održavaju</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Definicija:
Pokazatelj prati broj zaposlenih radnika na održavanju javnih površina u odnosu na ukupnu površinu (m²), što je jedna od pretpostavki za održavanje čistoće, sigurnosti i estetske privlačnosti destinacije.
Mjerna jedinica: omjer; ukupna površina (m²) javnih površina na broj zaposlenih radnika</td><td colspan="2">Vrijednost pokazatelja</td></tr>
<tr><td>2020.</td><td>-</td></tr>
<tr><td>2021.</td><td>-</td></tr>
<tr><td>2022.</td><td>-</td></tr>
<tr><td>2023.</td><td>-</td></tr>
<tr><td>2024.</td><td>0,0001</td></tr>
<tr><td colspan="3">7.4.
Kapaciteti (ljudski i tehnološki) za odvoz otpada</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Definicija: Pokazatelj prati količinu otpada koju je moguće prikupiti u destinaciji/zoni s raspoloživim ljudskim i tehnološkim kapacitetima
Mjerna jedinica: tona; procjena količine otpada koji se može dnevno prikupiti u destinaciji/zoni.</td><td colspan="2">Vrijednost pokazatelja[48]</td></tr>
<tr><td>2020.</td><td>136,76</td></tr>
<tr><td>2021.</td><td>105,84</td></tr>
<tr><td>2022.</td><td>102,8</td></tr>
<tr><td>2023.</td><td>85,44</td></tr>
<tr><td>2024.</td><td>86,06</td></tr>
<tr><td colspan="3">7.5.
Iritacija neprimjereno odloženim otpadom tijekom turističke sezone</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Definicija:
Pokazatelj predstavlja procjenu udjela (%) stalnih stanovnika koji su uznemireni neprimjerenim odlaganjem otpada tijekom turističke sezone u ukupnom broju stalnih stanovnika u destinaciji.
Mjerna jedinica: Udio (%) ispitanika kojima neprimjereno odloženi otpad tijekom turističke sezone predstavlja veliki problem</td><td colspan="2">Vrijednost pokazatelja</td></tr>
<tr><td>2024.</td><td>72,3</td></tr>
</table>

Izvor: Općina Šolta; Anketa lokalnog stanovništva (2024.); obrada autora.

6.3.8 Prometna infrastruktura

Turizam na Šolti značajno utječe na prometni sustav destinacije, osobito u razdoblju vršne sezone, kada povećan broj posjetitelja uzrokuje intenzivan prometni pritisak i otežava odvijanje svakodnevnih aktivnosti lokalnog stanovništva. Praćenjem pokazatelja o kapacitetima i opterećenju prometne infrastrukture moguće je sagledati stanje cestovne i parkirališne ponude, kao i razinu zadovoljstva stanovnika i turista prometnim uvjetima u destinaciji.

Prema dostupnim podacima, ekspertna procjena kapaciteta prometne infrastrukture (pokazatelj 8.1.) za 2024. godinu nije bila dostupna (N/A), što upućuje na potrebu sustavnijeg praćenja prometnih tokova u luci Rogač, pristupnim cestama i općenito prometnoj infrastrukturi unutar naselja. Pokazatelj 8.2. ukazuje na značajan nesrazmjer između broja automobila i dostupnih parkirališnih mjesta, osobito tijekom vršne sezone. Vrijednost pokazatelja za 2024. godinu iznosi 4,59, što znači da je broj vozila gotovo pet puta veći od broja raspoloživih parkirališnih mjesta. Ovi podaci jasno potvrđuju **preopterećenost parkirališne infrastrukture** i ukazuju na potrebu planiranja dodatnih kapaciteta te učinkovitijeg upravljanja prometom. Pokazatelj 8.3. pokazuje da je 62,2 % stanovnika Šolte izrazilo nezadovoljstvo prometnim gužvama tijekom turističke sezone, što ukazuje na **visoku razinu percepcije prometnog pritiska i njegov negativan utjecaj na svakodnevni život lokalnog stanovništva**. S druge strane, pokazatelj 8.4. bilježi pozitivan rezultat od 65,7 %, što sugerira da **većina posjetitelja prometne uvjete na Šolti ocjenjuje zadovoljavajućima**. Ipak, usporedba percepcije stanovnika i turista pokazuje

[48] Temeljem ukupnog otpada nastalog u destinaciju u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem turističkih noćenja.

značajnu razliku, što potvrđuje potrebu za boljim balansiranjem između potreba lokalne zajednice i posjetitelja.

POKAZATELJ		
8.1. **Procjena (ekspertna) kapaciteta prometne infrastrukture u odnosu na volumen prometa na odabranim pravcima/točkama u danima vršne turističke sezone**		
Definicija: Pokazatelj se odnosi na opterećenje glavne cestovne mreže u destinaciji/zoni i opterećenje pristupnih cesta prema destinaciji (državne, županijske, lokalne i nerazvrstane) važnih za turističke tokove. **Mjerna jedinica**: broj vozila	**Vrijednost pokazatelja[49]**	
	2024.	**N/A**
8.2. **Procjena kapaciteta i iskorištenosti parkirališta u razdoblju vršne turističke sezone**		
Definicija: Pokazatelj se odnosi na prometnu ponudu i potražnju na odabranim parkiralištima važnim za turističke tokove u danima vršne turističke sezone. **Mjerna jedinica**: broj automobila na broj parkirnih mjesta u danima vršne sezone	**Vrijednost pokazatelja[50]**	
	2020.	-
	2021.	-
	2022.	-
	2023.	-
	2024.	**4,59**
8.3. **Iritacija gužvom u prometu tijekom turističke sezone**		
Definicija: Pokazatelj predstavlja procjenu udjela (%) stalnih stanovnika uznemirenih gužvom u prometu tijekom turističke sezone u ukupnom broju stalnih stanovnika u destinaciji **Mjerna jedinica**: % udio	**Vrijednost pokazatelja**	
	2024.	**62,2**
8.4. **Zadovoljstvo prometom u mjestu**		
Definicija: Procjena udjela (%) turista koji borave u komercijalnim smještajnim objektima i nekomercijalnom smještaju te jednodnevnih posjetitelja koji su zadovoljni prometom u mjestu. **Mjerna jedinica**: % udio	**Vrijednost pokazatelja**	
	2024.	**65,7**

Izvor: Općina Šolta; Anketa lokalnog stanovništva (2024.); Anketa turista i jednodnevnih posjetitelja (2024.); TZO Šolta (2024.); obrada autora.

6.3.9 Stanovništvo i kvaliteta života

Sagledavajući utjecaj turizma na lokalno stanovništvo i kvalitetu života, u ovom dijelu razmatra se kretanje broja stanovnika te pokazatelji koji odražavaju razinu društvenog pritiska i dostupnosti stanovanja. Za razliku od većine otočnih destinacija, Općina Šolta bilježi pozitivan demografski trend – broj stanovnika povećao se za 169 osoba, odnosno 8,92 % u razdoblju od 2014. do 2023. godine, uz prosječnu godišnju stopu rasta od 12,1 %. Ovi podaci ukazuju na blagi porast stalnog stanovništva, što

[49] Temeljem podataka dostupnih u godišnjem biltenu „Brojanje prometa na cestama Republike Hrvatske“, Hrvatske ceste d.o.o. i podataka u Tablici istraživanja propusne moći glavnih turističkih prometnica u destinaciji/zoni, podaci za Općinu Šolta nisu se mogli izdvojiti te ovaj pokazatelj nije izračunat. Podatci bi mogli biti dostupni u slučaju izrade prometne studije za destinaciju/zonu.

[50] Pokazatelj je izračunat temeljem procjene broja automobila u danima vršne sezone od strane djelatnika Općine Šolta, te je potrebno provesti primarno istraživanje temeljem uputa u Pravilniku o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta destinacije, NN 112/24, za izračun ovoga pokazatelja prema metodologiji iz Pravilnika.

može biti rezultat povratne migracije, rasta životnog standarda i gospodarskih aktivnosti povezanih s turizmom.

Pokazatelji kvalitete života pod utjecajem turizma uključuju percepciju gužvi tijekom sezone i dostupnost stanovanja. Prema pokazatelju 9.2., 29,4 % stanovnika Šolte navodi da ih gužve na ulicama i javnim površinama tijekom ljetnih mjeseci uznemiruju i otežavaju svakodnevne aktivnosti. Iako se ovaj udio ne smatra pretjerano visokim, on ipak ukazuje na prisutan, ali umjeren **društveni pritisak** u razdobljima vršne turističke sezone. S druge strane, pokazatelj 9.3. – Indeks priuštivosti stana upućuje na **pogoršanje dostupnosti stanovanja**. Vrijednost indeksa porasla je s 19,1 u 2020. na 23,2 u 2022. godini, što znači da su cijene stambenih nekretnina rasle brže od prosječnih godišnjih prihoda stanovnika. Ovaj trend odražava porast potražnje za nekretninama potaknut turističkim tržištem, što može dugoročno utjecati na strukturu i stabilnost lokalne zajednice.

POKAZATELJ		
9.1. **Kretanje broja stanovnika u (posljednjem) desetogodišnjem razdoblju**		
Definicija: Promjena broja stanovnika u destinaciji unutar desetogodišnjeg razdoblja. **Mjerna jedinica**: broj/promjena	**Vrijednost pokazatelja**	
1. Apsolutna promjena broja stanovnika u destinaciji	2014.-2023.	**169**
2. Relativna promjena broja stanovnika u destinaciji	2014.-2023.	**+8,92**
3. Prosječna godišnja promjena broja stanovnika u destinaciji	2014.-2023.	**17**
4. Prosječna godišnja stopa promjene broja stanovnika u destinaciji	2014.-2023.	**+12,1**
9.2. **Iritacija ljetnom gužvom i specifično gužvama na ulicama/javnim površinama**		
Definicija: Pokazatelj predstavlja procjenu udjela (%) stalnih stanovnika koji su uznemireni gužvom na ulicama/javnim površinama u ukupnom broju stalnih stanovnika u destinaciji **Mjerna jedinica**: Udio (%) ispitanika kojima gužva na ulicama/javnim površinama tijekom turističke sezone predstavlja veliki problem	**Vrijednost pokazatelja**	
	2024.	**29,4**
9.3. **Indeks priuštivosti stana (na razini destinacije)**		
Definicija: Indeks priuštivosti stana je omjer medijalne cijene stana/apartmana po m2 u JLS-u i prosječnog godišnjeg prijavljenog ostvarenog neto dohotka po zaposlenom. **Mjerna jedinica**: indeks	**Vrijednost pokazatelja**[51]	
	2020.	**19,1**
	2022.	**23,2**

Izvor: Gradovi u statistici, Državni zavod za statistiku (2025.); Anketa lokalnog stanovništva (2024.); obrada autora; Pregled tržišta nekretnina Republike Hrvatske, 2023.

6.3.10 Zaposlenost, gospodarstvo i važnost turizma

Upravljanje radnim resursima na razini destinacije Šolta predstavlja važan element održivog razvoja turizma i ukupne turističke politike. Pokazatelj 10.1. pruža uvid u raspoloživost dodatne radne snage, promatrajući broj nezaposlenih osoba u mjesecu s najvećim brojem turističkih noćenja te broj izdanih radnih dozvola. Analiza podataka za razdoblje od 2020. do 2024. godine pokazuje kontinuirani pad broja nezaposlenih osoba – s 84 u 2020. na 49 u 2024. godini. Ovaj trend ukazuje na pozitivna kretanja

[51] Prema zadnjim dostupnim podacima s web stranice: https://www.eizg.hr/publikacije-i-proizvodi/publikacije/serijske-publikacije/pregled-trzista-nekretnina-republike-hrvatske/4273

na tržištu rada, odnosno smanjenje nezaposlenosti i veću angažiranost lokalnog stanovništva. Ipak, činjenica da je broj izdanih radnih dozvola za navedeno razdoblje nedostupan (N/A) otežava procjenu udjela sezonskih i stranih radnika u strukturi radne snage.

<table>
<tr><td colspan="3">POKAZATELJ</td></tr>
<tr><td colspan="3">10.1.
Raspoloživost dodatne radne snage (stopa nezaposlenosti; broj izdanih radnih dozvola po mjesecima)</td></tr>
<tr><td colspan="3">Definicija:
Raspoloživa dodatna radna snage iskazuje se brojem nezaposlenih u mjesecu s najvećim ostvarenim brojem noćenja turista.
Mjerna jedinica: broj</td></tr>
<tr><td rowspan="6">1. Broj nezaposlenih</td><td colspan="2">Vrijednost pokazatelja</td></tr>
<tr><td>2020.</td><td>84</td></tr>
<tr><td>2021.</td><td>80</td></tr>
<tr><td>2022.</td><td>55</td></tr>
<tr><td>2023.</td><td>57</td></tr>
<tr><td>2024.</td><td>49</td></tr>
<tr><td>2. Broj izdanih radnih dozvola</td><td>2020.-2024.</td><td>N/A</td></tr>
</table>

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje (2025.); obrada autora.

Analiza izračunatih pokazatelja prihvatnog kapaciteta može se sažeti u sljedeće:

- **Struktura smještaja i prostorni pritisak:** Prevladavaju kapaciteti u objektima u domaćinstvu (15,54%) i nekomercijalne kuće i stanovi za odmor (81,18%), dok hoteli čine 0,14%, kampova nema, a ostali komercijalni smještaj 3,15%. Takva struktura dodatno intenzivira pritisak na prostor i potiče proces apartmanizacije, ograničavajući potencijal veće gospodarske koristi turizma.
- **Upravljanje prostorom i održivost:** Potrebno je pažljivo planirati razvoj smještajnih kapaciteta i upravljati prostorom kako bi se osigurala dugoročna održivost turizma, očuvala socijalna ravnoteža i spriječila prekomjerna konverzija stambenog prostora u turističke jedinice.
- **Javni prostori i kvaliteta života:** Potrebna su dodatna ulaganja u uređenje javnih prostora, infrastrukturu i atrakcije destinacije, uz očuvanje prirodne i kulturne baštine, što doprinosi kvaliteti života lokalnog stanovništva i kvaliteti boravka posjetitelja.
- **Plaže i kupališni prostori:** Koncentracija posjetitelja može negativno utjecati na doživljaj destinacije. Kontinuirano praćenje raspoloživosti i sigurnosti plaža i kupališnih prostora nužno je za održavanje udobnosti i zadovoljstva turista.
- **Infrastruktura vodoopskrbe:** Vodoopskrba je osjetljiv segment infrastrukture. Potrebno je precizno pratiti potrošnju, optimizirati distribucijske sustave i poticati štednju energije i vode u turističkim objektima kako bi se smanjili sezonski pritisci.
- **Komunalna infrastruktura:** Sustav komunalnih usluga djelomično zadovoljava trenutačne potrebe, ali je ranjiv na sezonske opterećenja. Prioriteti uključuju povećanje broja radnika, optimizaciju odvoza otpada i uvođenje održivih praksi.
- **Prometna infrastruktura:** Promet je pod pritiskom sezonskog opterećenja, osobito parkirališni kapaciteti i gužve. Potrebno je unaprijediti prometnu regulaciju, razvijati javni prijevoz, biciklističku i pješačku infrastrukturu te planirati prostornu povezanost.
- **Energetsko opterećenje:** Turistička potrošnja električne energije u vršnim mjesecima premašuje prosječnu potrošnju stanovnika, što ukazuje na potrebu uvođenja energetski učinkovitih sustava, korištenja obnovljivih izvora i praćenja energetskog opterećenja u sezoni.

- **Društvena održivost i turizam:** Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom pokazuje podijeljenu percepciju, što ukazuje na potrebu jačanja participativnog planiranja, komunikacije i očuvanja kulturnog identiteta.
- **Radna snaga i zapošljavanje:** Postoji ograničen potencijal dodatne radne snage. Fokus treba biti na jačanju lokalnih kapaciteta, obrazovanju i uključivanju stanovništva u turističke aktivnosti, čime se povećava otpornost destinacije i održivost tržišta rada.
- **Održivi razvoj i okoliš:** Potrebno kontinuirano pratiti kvalitetu zraka, upravljati otpadom i poticati održive prakse u turističkim objektima, čime se smanjuju negativni utjecaji na okoliš i osigurava dugoročna konkurentnost destinacije.

7 RAZVOJNI SMJER S MJERAMA I AKTIVNOSTIMA

7.1 SWOT analiza

7.1.1 Interni faktori – snage i slabosti

SNAGE	
Element:	**Obrazloženje:**
• Povoljan geografski položaj i dobra prometna dostupnost	Šolta je smještena svega 9 nautičkih milja od Splita, s redovitim trajektnim i katamaranskim linijama koje omogućuju svakodnevnu povezanost stanovnika i turista. Ova blizina pogoduje razvoju vikend i izletničkog turizma te dnevnim migracijama radne snage.
• Očuvan okoliš i visok stupanj prirodne autentičnost	Velik dio otoka nalazi se unutar ekološke mreže Natura 2000 (HR1000036, HR3000458). Očuvane livade posidonije, otočići i ruralni krajolici čine temelj za razvoj održivog i edukativnog turizma.
• Stabilan pozitivan demografski trend	U razdoblju od 2011. do 2023. godine, prema procjeni broja stanovnika (DZS, 2025.) broj stanovnika otoka Šolte povećao se s 1.770 na 2.064, što predstavlja ukupni porast od 294 osobe, odnosno oko 16,6%. U usporedbi s Hrvatskom i Splitsko-dalmatinskom županijom, Šolta se ističe kao prostorno mala, rijetko naseljena, ali demografski stabilna otočna općina s pozitivnim razvojnim trendovima u posljednjem popisnom razdoblju.
• Snažan otočni identitet i bogata kulturna baština	Očuvana ruralna naselja (Gornje, Srednje i Donje Selo), tradicijska arhitektura i manifestacije poput “Potezanja Mrduje” i “Rasplesane Šolte” izražavaju prepoznatljiv otočni karakter. Simbol “ćuvita” postao je vizualni i marketinški znak Šolte, koji povezuje prirodnu, kulturnu i društvenu posebnost otoka u jedinstvenu destinacijsku priču.
• Stabilan rast turizma uz visoku duljinu boravka	Prosječna duljina boravka od 7,9 noći među najvišima je u županiji, što ukazuje na kvalitetu smještaja i lojalnost posjetitelja.
• Visok potencijal za zelenu i energetsku tranziciju	Šolta ima povoljne prirodne i tehničke preduvjete za primjenu modela „zelenog otoka“, što Teritorijalna strategija razvoja otoka SDŽ prepoznaje kao jedan od ključnih razvojnih pravaca: Visok solarni potencijal – s prosječno više od 2 700 sunčanih sati godišnje, otok je idealan za ugradnju fotonaponskih sustava na javnim zgradama, turističkim objektima i kućanstvima.
• Visok stupanj zadovoljstva turista boravkom u destinaciji	Anketa turista: Više od 60% odgovora vrlo zadovoljan (19%) i u potpunosti zadovoljan (55%), te bi čak više od 90 % preporučilo destinaciju drugima.

SNAGE	
Element:	**Obrazloženje:**
• Uspostavljen i funkcionalan sustav hitne medicinske zaštite na otoku	Zavod za hitnu medicinu osigurava 24-satnu dostupnost liječnika, a tim je opremljen vozilom za hitne intervencije, što omogućuje osnovnu razinu sigurnosti i brze reakcije u hitnim slučajevima.

SLABOSTI	
Element:	**Obrazloženje:**
• Izražena sezonalnost turističkih dolazaka i noćenja	Vrhunac aktivnosti koncentriran je u srpnju i kolovozu, što stvara pritisak na infrastrukturu i radnu snagu. Analiza zaposlenosti po mjesecima za 2024. godinu pokazuje izražen sezonski karakter, s jasnim vrhuncem tijekom ljetnih mjeseci. Ukupan broj zaposlenih raste od 450 u siječnju do 670 u kolovozu, nakon čega slijedi pad u jesenskim i zimskim mjesecima.
• Gospodarska ovisnost o turizmu	Na otoku Šolti zaposlenost je koncentrirana u uslužnim djelatnostima, što je u skladu s otočnim i turističkim karakterom gospodarstva. Najveći broj zaposlenih bilježi se u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (I) s ukupno 125 zaposlenih (19%), trgovini (G) s 86 zaposlenih (13%) i prijevozu i skladištenju (H) s 82 zaposlena (13%). Ove tri djelatnosti zajedno zapošljavaju gotovo 45% svih zaposlenih na otoku, što jasno ukazuje na dominaciju turizma i povezanih sektora.
• Nedovršen sustav zbrinjavanja otpadnih voda (odvodnje)	Kanalizacijski sustav obuhvaća tek dio Grohota i Maslinice, dok se u ostalim naseljima koriste sabirne jame. To ugrožava okoliš i onemogućuje širenje turističkih kapaciteta.
• Nepovoljna dobna struktura stanovništva	Analiza dobno-spolne strukture stanovništva otoka Šolte pokazuje da je populacija relativno stara, s izraženim udjelom stanovnika srednje i starije dobi. Najbrojnije dobne skupine su 60–64 (174 osobe), 65–69 (262 osobe) i 70–74 godine (282 osobe), što znači da gotovo četvrtina ukupnog stanovništva pripada skupini starijih od 60 godina. Nasuprot tome, mlađe dobne skupine, poput 0–4 (49 osoba) i 5–9 godina (51 osoba), čine znatno manji udjel.
• Nizak stupanj obrazovanja stanovništva	Udio visokoobrazovanih iznosi 29,47 %
• Nedostatni institucionalni kapaciteti	Općinska uprava ima tek sedam zaposlenih, što usporava pripremu i provedbu projekata.
• Nedostatak diverzifikacije turističkih proizvoda	Prevladava ponuda temeljena na suncu i moru, dok su zdravstveni, kulturni i eno-gastronomijski oblici turizma nedovoljno razvijeni.
• Nedovoljna valorizacija i uključenost postećih turističkih atrakcija u ponudu	Muzeji, sakralna baština, spomenici i ostali predstavljaju iznimno bogatu kulturno-povijesnu baštinu koja nije dovoljno uključena u izgradnju turističkog proizvoda otoka Šolte.

SLABOSTI	
Element:	**Obrazloženje:**
• Nedostatak parkirnih mjesta	Promet i parkirališta predstavljaju segment s najnižim stupnjem zadovoljstva u odnosu na ostale analizirane pokazatelje. Unatoč većinskom zadovoljstvu, vidljivo je da gotovo četvrtina ispitanih turista izražava neutralan stav, a petina nezadovoljstvo, što sugerira da su poboljšanja u prometnoj regulaciji i infrastrukturi važan prioritet za povećanje ukupnog zadovoljstva posjetitelja.
• Neadekvatno gospodarenje otpadom (percepcija)	Većina ispitanika (58%) smatra da je neprimjereno odlaganje otpada veliki problem tijekom turističke sezone, dok 22% navodi da je riječ o manjem problemu.
• Nepovoljno stanje u prometu tijekom sezone	Većina ispitanika (76%) smatra da gužve u prometu predstavljaju problem tijekom turističke sezone, pri čemu ih 46% doživljava kao veliki problem. Samo 16% ispitanika ne vidi gužve kao problem, dok 8% nije imalo stav o pitanju.
• Ograničena mreža (cestovnih) prometnica	Iako su uređene i označene biciklističke staze koje povezuju glavna naselja, cestovna mreža ostaje uska, s nedostatkom pješačkih staza i ograničenim parkiralištima, što ljeti uzrokuje zagušenja. Javni prijevoz unutar otoka rijedak je i nepovezan s pomorskim linijama.
• Visok stupanj turističkog opterećenja prostora većine naselja	Većina naselja na području Općine Šolta bilježi vrlo visok stupanj turističkog opterećenja prostora, uz trend rasta opterećenja i uz izrazitu koncentraciju turističke ponude u obalnim zonama (Grohote, Donje i Gornje Selo - jedini ispod 100 za vrijednost indeksa)
• Nedostatak hotelskog smještaja	Na Šolti je u cijelom razdoblju prisutan samo jedan hotelski objekt, hotel baština u Maslinici. Broj osnovnih kreveta je s 16 (2019.) blago povećan na 20 (2025.). Ukupni broj nekomercijalnih kreveta na otoku Šolti pokazuje stalan i umjeren rast tijekom razdoblja od 2019. do 2025. godine, s 2.458 kreveta u 2019. na 3.093 kreveta u 2025., što predstavlja povećanje od gotovo 26%. Takav trend ukazuje na rastuću važnost nekomercijalnog smještaja (vlastite vikendice, kuće za odmor i apartmani u osobnom vlasništvu) u ukupnoj turističkoj strukturi otoka. Udio nekomercijalnog smještaja u ukupnim kapacitetima kreće se između 53% i 57% tijekom analiziranog razdoblja, što potvrđuje dominaciju vikend i obiteljskih objekata u ukupnom smještajnom fondu otoka.
• Visok udio nekomercijalnih smještajnih kapaciteta u ukupnim kapacitetima	
• Nedovoljno razvijena digitalna infrastruktura	Brzi širokopojasni internet još nije dostupan u svim naseljima, posebno u unutrašnjosti. Ograničena digitalna pokrivenost usporava modernizaciju gospodarstva i primjenu pametnih rješenja.
• Nedostatna pristupačnost javnih prostora, objekata i turističke infrastrukture osobama s posebnim potrebama	Prema anketi gospodarskih subjekata svega 52,38% smještajnih jedinica u destinaciji prilagođeno je osobama s motoričkim oštećenjima.

SLABOSTI	
Element:	**Obrazloženje:**
• Nedostatna koordinacija i integracija lokalne turističke, gastronomske i enološke ponude	Prema pokazateljima prihvatnog kapaciteta nedostatak lokalnih proizvoda u lancima opskrbe predstavlja ograničenje razvoja ovog tipa turističkog proizvoda, a dionici dodatno ukazuju na siromašnu dostupnost ugostiteljske ponude izvan turističke sezone
• Ograničena suradnja i nedovoljno iskorišteni kapaciteti udruga u provedbi razvojnih inicijativa	Evidentirana slabost temeljem konstruktivne diskusije na fokus grupama
• Nedovoljna informiranost stanovnika i posjetitelja o pravilnom odvajanju i odlaganju otpada	Evidentirana slabost temeljem konstruktivne diskusije na fokus grupama
• Ugroženost staništa i ekosustava unutar područja ekološke mreže Natura 2000	Temeljem diskusije i informacija članova fokus grupe, pogotovo s rastom nautičkog turizma i prekomjernog, nekontroliranog sidrenja jahti u uvalama unutar područja Natura 2000 mreže.

7.1.2 Eksterni faktori – prilike i prijetnje

PRILIKE	
Element:	**Obrazloženje:**
• Iskorištavanje EU i nacionalnih programa za pametne i održive otoke	Dostupni fondovi (ITP 2021–2027) omogućuju financiranje digitalne, prometne i komunalne infrastrukture te projekata održive energije.
• Novi trendovi u razvoju turizma	Globalni i nacionalni trendovi jasno pokazuju pomak prema održivim, personaliziranim i digitalno podržanim oblicima turizma. Sve više putnika traži autentična iskustva, boravak u prirodi, lokalne proizvode i destinacije s manjom gustoćom posjetitelja — upravo ono što Šolta prirodno nudi.
• Suradnja među otočnim jedinicama i zajednički projekti	Jačanje međuotočne suradnje (npr. zajedničko gospodarenje otpadom, energija, kulturne rute) povećava učinkovitost i povlačenje fondova.
• Zelena i energetska tranzicija	Programi obnovljivih izvora energije, energetske obnove i električne mobilnosti nude priliku da Šolta postane model “zelenog otoka”.

PRIJETNJE	
Element:	**Obrazloženje:**
Klimatske promjene i pritisak na prirodne resurse	Rastuća učestalost suša, požara i onečišćenja mora ugrožava ključne resurse otoka i turističku atraktivnost.

Globalne krize (inflacija, geopolitičke nestabilnosti)	Globalne krize poput pandemija, ratova ili recesija izravno utječu na broj dolazaka, potrošnju turista i duljinu boravka, dok promjene u cijenama goriva i inflacija povećavaju troškove putovanja i poslovanja.

7.2 Identificiranje općih načela i ciljeva turizma

Model razvoja turizma Općine Šolta oblikovan je u skladu s relevantnim nacionalnim i regionalnim strateškim dokumentima, uključujući Nacionalni plan razvoja održivog turizma do 2027. i Glavni plan razvoja turizma Splitsko-dalmatinske županije (2017.–2027.). Pri oblikovanju modela uzeta su u obzir načela održivosti, kvalitete, pristupačnosti, zadovoljstva i sigurnosti, prilagođena specifičnostima otočne destinacije.

- Održivost – planiranje koje štiti prostor, okoliš, resurse i otočni identitet, te osigurava da turizam ne narušava već podupire kvalitetu života stanovnika.
- Kvaliteta – podizanje razine ponude, usluga i ukupnog doživljaja destinacije kroz standarde, edukacije i ciljane investicije.
- Pristupačnost – razvoj sadržaja, infrastrukture i informacija dostupnih svim skupinama posjetitelja i lokalnog stanovništva.
- Zadovoljstvo – usmjerenost na iskustvo posjetitelja, ali i zadovoljstvo lokalne zajednice kao ključnog faktora održivog upravljanja.
- Sigurnost – osiguranje sigurnog boravka i kretanja kroz kvalitetne usluge, infrastrukturne standarde i upravljanje rizicima.

Na temelju ovih načela oblikovani su strateški pravci, vizija i misija, ciljevi i prioriteti razvoja turizma u Općini Šolta, uz razradu mjera i aktivnosti koje omogućuju koordinirano upravljanje održivim razvojem destinacije.

7.3 Oblikovanje strateškog pravca i prioriteta

Strateški pristup razvoju turizma na otoku Šolti za razdoblje 2026.–2029. temelji se na sveobuhvatnoj analizi sadržanoj u ovom dokumentu. Analiza obuhvaća ocjenu postojećeg stanja (snage i slabosti), identificirane razvojne izazove i potencijale turističkog razvoja, uz jasno definirana načela razvoja turizma, održivost, kvalitetu, pristupačnost, zadovoljstvo i sigurnost, koja usmjeravaju dugoročni razvoj destinacije.

Uz analitičke postupke, provedena anketna istraživanja i prikupljene stavove turista, gospodarstvenika i lokalnog stanovništva, te izračunate pokazatelje održivosti i prihvatnog kapaciteta, a uz uvažavanje strateških dokumenata Općine Šolta, Splitsko-dalmatinske županije i Republike Hrvatske te aktualnih trendova na turističkom tržištu, oblikovani su temeljni razvojni okviri destinacije: vizija, koja definira poželjnu turističku budućnost Općine Šolta, i misija, koja predstavlja strateški pristup njezinu ostvarivanju.

VIZIJA

Šolta – otok uravnoteženog i održivog turizma koji čuva svoj prirodni i kulturni identitet, omogućuje kvalitetan život lokalnoj zajednici i pruža posjetiteljima autentično otočno iskustvo tijekom cijele godine.

MISIJA

Očuvati i razvijati prirodne, kulturne i gastronomske resurse Šolte kroz održive i inovativne prakse koje jačaju otpornost destinacije, potiču uključivanje lokalne zajednice i osiguravaju cjelogodišnji turistički razvoj temeljen na lokalnom identitetu.

Ovako oblikovan strateški pravac (vizija) i opći prioritet (misija) osiguravaju da razvoj turizma na otoku Šolti bude u skladu s načelima održivosti, podiže kvalitetu turističke ponude i cjelokupnog doživljaja destinacije, omogućuje pristupačnost sadržaja i informacija svim posjetiteljima i lokalnoj zajednici, promiče zadovoljstvo korisnika i stanovnika te osigurava sigurnost boravka i kretanja unutar destinacije.

7.4 Identificiranje ciljeva

Budući da ciljevi razvoja turizma Općine Šolta nisu prethodno definirani strateškim dokumentima višeg reda, a Strategija razvoja turizma Općine Šolta je prestala važiti 2024. godine, isti su ovim Planom utvrđeni i detaljno razrađeni.

Pristup definiranju strateških ciljeva temelji se na strukturi u kojoj su unutar svakog specifičnog cilja identificirana pripadajuća prioritetna područja i mjere. U nastavku dokumenta dan je opis svakog specifičnog cilja i povezanih prioriteta (s popisom mjera), uz prikaz njihove usklađenosti s relevantnim strateškim dokumentima Splitsko-dalmatinske županije i Republike Hrvatske.

7.4.1 Specifični cilj 1

SC 1. Turizam utemeljen na autentičnom mediteranskom i otočnom identitetu uz visoku kvalitetu proizvoda i usluga

Specifični cilj **„Turizam utemeljen na autentičnom mediteranskom i otočnom identitetu uz** visoku **kvalitetu proizvoda i usluga“** Općine Šolta u potpunosti je usklađen s razvojnim smjernicama iz **Strategije razvoja održivog turizma RH do 2030. godine**, **Glavnog plana razvoja turizma SDŽ 2017.–2027.** te **Teritorijalne strategije razvoja otoka Splitsko-dalmatinske županije (dopune Planu razvoja SDŽ 2022.–2027.)**.

Nacionalna strategija naglašava razvoj ponude visoke dodane vrijednosti temeljene na autentičnosti, kulturnom identitetu i kvaliteti usluga, dok Glavni plan SDŽ ističe očuvanje i promociju autentičnosti dalmatinskog prostora te razvoj selektivnih oblika turizma, osobito kulturnog, enogastronomskog i ruralnog. Teritorijalna strategija dodatno naglašava potrebu za jačanjem **identiteta** i prepoznatljivosti dalmatinskih otoka kroz održivo korištenje resursa i povezivanje kulturne baštine, tradicijskih proizvoda i suvremenih interpretacijskih modela. U tom okviru, ovaj specifični cilj doprinosi valorizaciji lokalnih resursa kroz brendiranje šoltanskih proizvoda, očuvanje kulturnog krajolika i podizanje kvalitete turističkih usluga.

Prioritetno područje 1.1.: Očuvanje i interpretacija prirodne, kulturne i nematerijalne baštine

Ovo prioritetno područje izravno doprinosi ostvarenju specifičnog cilja „Turizam utemeljen na autentičnom mediteranskom i otočnom identitetu uz visoku kvalitetu proizvoda i usluga“ jer jača temeljnu prepoznatljivost Šolte kao destinacije u kojoj je identitet sastavni dio turističkog doživljaja.

Fokus je na zaštiti, obnovi i interpretaciji prirodnih i kulturnih vrijednosti koje čine jezgru otočne autentičnosti – krajolika, arhitekture, običaja, tradicijske poljoprivrede i pomorstva.

Razvijanjem interpretacijskih centara, tematskih ruta i multimedijalnih sadržaja omogućuje se sustavno prezentiranje otočne baštine na suvremen način koji posjetitelju pruža dublje razumijevanje Šolte. Digitalizacija i označavanje kulturnih i prirodnih lokaliteta pridonosi dostupnosti i boljem upravljanju resursima, dok uključivanje lokalnih udruga, škola i pojedinaca osigurava prenošenje znanja i svijesti o važnosti očuvanja identiteta.

Provedbom mjera te pripadajućih aktivnosti u ovom prioritetnom području Općina Šolta gradi prepoznatljiv imidž destinacije koja njeguje svoje korijene, potiče ponos zajednice i nudi posjetiteljima autentično iskustvo temeljem očuvane i interpretirane otočne baštine. Pripadajuće mjere su:

- **M 1.1.1. Izraditi interpretacijske centre i tematske rute (maslina, vino, suhozidi, baština).**
- **M 1.1.2. Digitalizirati i označiti lokalne kulturne i prirodne atrakcije.**
- **M 1.1.3. Uključiti lokalne udruge i obrazovne ustanove u programe očuvanja baštine.**

Prioritetno područje 1.2.: Razvoj turističkih proizvoda koji odražavaju lokalni identitet i tradiciju

Ovo prioritetno područje izravno doprinosi ostvarenju specifičnog cilja „Turizam utemeljen na autentičnom mediteranskom i otočnom identitetu uz visoku kvalitetu proizvoda i usluga“, jer usmjerava razvoj turizma prema valorizaciji lokalnih resursa i tradicijskih vrijednosti. Cilj je oblikovati prepoznatljive proizvode i iskustva koji proizlaze iz otočne kulture, načina života i prirodnih obilježja Šolte, te ih pretvoriti u održive, tržišno konkurentne i cjelogodišnje sadržaje.

Razvoj turističkih proizvoda temeljenih na lokalnom identitetu omogućuje povezivanje poljoprivrede, gastronomije, zanatstva, pomorske baštine i kulturnog stvaralaštva u jedinstvenu ponudu. Na taj način turizam postaje alat za očuvanje tradicije i poticanje lokalne proizvodnje, dok istodobno stvara dodatnu vrijednost i diferencira Šoltu u odnosu na druge destinacije.

Kroz ovo prioritetno područje potiče se certificiranje i brendiranje autohtonih proizvoda, razvoj doživljajnih programa temeljenih na lokalnom načinu života, te umrežavanje proizvođača, ugostitelja i iznajmljivača. Time se jača lanac vrijednosti unutar destinacije, osigurava kvalitetniji i autentičniji turistički doživljaj te dugoročno gradi prepoznatljiv identitet Šolte kao otoka tradicije, izvornosti i održivog načina života. Pripadaju mjere su:

- **M 1.2.1. Potaknuti certificiranje i brendiranje autohtonih proizvoda („Šoltanski proizvod“).**
- **M 1.2.2. Umrežiti OPG-ove, ugostitelje i iznajmljivače kroz zajedničke ponude.**
- **M 1.2.3. Razviti programe „doživljaja otoka“ temeljenih na lokalnom načinu života.**

Prioritetno područje 1.3.: Povećanje kvalitete i dostupnosti turističkih usluga i atrakcija

Ovo prioritetno područje usmjereno je na podizanje razine kvalitete turističkih proizvoda i usluga te osiguravanje njihove veće pristupačnosti svim korisnicima, čime se izravno doprinosi ostvarenju specifičnog cilja **„Turizam utemeljen na autentičnom mediteranskom i otočnom identitetu uz visoku kvalitetu proizvoda i usluga“**.

Razvoj turizma na Šolti zahtijeva standardizaciju i profesionalizaciju ponude, ali i dostupnost atrakcija i sadržaja koji čine cjelokupan doživljaj destinacije. Fokus ovog područja je na unaprjeđenju

smještajnih i ugostiteljskih kapaciteta, jačanju kompetencija pružatelja usluga te osiguravanju infrastrukture i informacija koje omogućuju pristup turističkim sadržajima svim skupinama posjetitelja.

Provedbom mjera unutar ovog područja podiže se ukupna kvaliteta boravka, jača prepoznatljivost Šolte kao destinacije s visokom razinom uslužne kulture i razvijenim standardima gostoprimstva, te se osigurava da autentični otočni identitet prati suvremena razina komfora, sigurnosti i dostupnosti. Mjere u okviru ovog prioritetnog područja su:

- **M 1.3.1. Organizirati edukacije za pružatelje usluga u turizmu.**
- **M 1.3.2. Potaknuti ulaganja u obnovu i modernizaciju smještajnih kapaciteta.**
- **M 1.3.3. Poboljšati dostupnost turističkih usluga i atrakcija.**

7.4.2 Specifični cilj 2

SC 2. Cjelogodišnji i konkurentan turizam

Specifični cilj **„Cjelogodišnji i konkurentan turizam“** nadovezuje se na strateške prioritete istih dokumenata, koji naglašavaju potrebu smanjenja sezonalnosti i jačanja gospodarske otpornosti otočnih zajednica.

Strategija razvoja održivog turizma RH do 2030. ističe ciljeve „Cjelogodišnji i regionalno uravnotežen turizam“ te „Konkurentan i inovativan turizam“, usmjerene na diversifikaciju ponude, produženje sezone i razvoj održivih proizvoda. **Glavni plan razvoja turizma SDŽ** predviđa ravnomjerniji prostorni razvoj i jačanje selektivnih oblika turizma, dok **Teritorijalna strategija razvoja otoka SDŽ** naglašava potrebu aktiviranja otočnih potencijala tijekom cijele godine, poticanja lokalnih manifestacija, povezivanja otočnih proizvoda s turističkom ponudom i korištenja digitalnih alata za promociju.

U tom kontekstu, ovaj strateški cilj izravno doprinosi povećanju konkurentnosti i održivosti turizma kroz razvoj aktivnih, kulturnih i enogastronomskih sadržaja izvan glavne sezone, poticanje manifestacija i jačanje digitalne vidljivosti destinacije. Time se ostvaruje sinergija između nacionalnog cilja cjelogodišnjeg turizma i regionalnog pristupa ravnomjernom razvoju otoka.

Prioritetno područje 2.1.: Diversifikacija ponude kroz razvoj selektivnih oblika turizma

Ovo prioritetno područje izravno doprinosi ostvarenju specifičnog cilja **„Cjelogodišnji i konkurentan turizam“**, jer potiče razvoj raznolikih turističkih proizvoda koji omogućuju aktivno korištenje resursa otoka tijekom cijele godine te smanjuju ovisnost o sezonskim dolascima. Diversifikacija ponude temeljena je na načelima održivosti i autentičnosti, pri čemu se naglasak stavlja na one oblike turizma koji su u skladu s kapacitetima i identitetom Šolte – poput kulturnog, aktivnog, eno-gastro, nautičkog, ruralnog i ekoturizma.

Kroz ovo prioritetno područje razvijaju se novi sadržaji i tematske rute koji povezuju prirodne i kulturne resurse, lokalne proizvode i način života stanovnika, stvarajući doživljaje koji nadilaze klasični model ljetnog odmora. Uključivanjem lokalnih dionika u razvoj selektivnih oblika turizma potiče se gospodarska aktivnost izvan glavne sezone, ravnomjernija prostorna raspodjela turističkih tokova i jačanje prepoznatljivosti Šolte kao destinacije za cjelogodišnji boravak.

Diversifikacijom ponude otok Šolta se pozicionira kao održiva i konkurentna otočna destinacija koja nudi raznovrsna iskustva – od aktivnog boravka u prirodi do kulturnih i gastronomskih doživljaja – čime se produžuje sezona, povećava potrošnja po gostu i osigurava stabilniji lokalni razvoj. Pripadajuće mjere su:

- **M 2.1.1. Unaprijediti mrežu pješačkih i biciklističkih staza s interpretacijom krajolika.**
- **M 2.1.2. Poticati razvoj tematskih i kulturnih tura.**

Prioritetno područje 2.2. : Poticaj manifestacijama i sadržajima izvan glavne sezone

Razvoj manifestacija i sadržaja izvan glavne sezone ključan je za ostvarenje specifičnog cilja „Cjelogodišnji i konkurentan turizam“, jer omogućuje ravnomjerniju raspodjelu turističkih tokova tijekom godine i povećava gospodarsku aktivnost lokalne zajednice. Kroz poticanje kulturnih, sportskih, eno-gastronomskih i edukativnih događanja, moguće je stvoriti dinamičan kalendar aktivnosti koji privlači posjetitelje u predsezoni i posezoni te jača prepoznatljivost otoka kao destinacije aktivnog i autentičnog doživljaja.

U fokusu su manifestacije koje povezuju tradiciju i suvremeni pristup, promoviraju lokalne proizvode, umjetnost, glazbu i način života te uključuju lokalne dionike u njihovu organizaciju i provedbu. Takav pristup ne samo da obogaćuje turističku ponudu, nego i potiče društvenu koheziju, osjećaj pripadnosti i kreativnost unutar zajednice.

Razvijanjem i održivim upravljanjem manifestacijama otok Šolta stvara prepoznatljiv ritam događanja tijekom cijele godine, čime se potiče dolazak gostiju u razdobljima manje potražnje, povećava potrošnja u destinaciji i doprinosi stabilnijem, otpornijem lokalnom gospodarstvu. Pripadajuće mjere su:

- **M 2.2.1. Su-financirati zimske i proljetne kulturne i sportske događaje.**
- **M 2.2.2. Razviti programe za vikend i kratke boravke u predsezoni i posezoni.**
- **M 2.2.3. Uključiti lokalne udruge, gospodarstvenike i pružatelje smještajnih usluga u kreiranje sadržaja.**

Prioritetno područje 3: Jačanje promocije i digitalne vidljivosti

Uspješna promocija i digitalna prisutnost predstavljaju temelj konkurentnosti i produženja turističke sezone, čime ovo prioritetno područje izravno doprinosi ostvarenju specifičnog cilja „Cjelogodišnji i konkurentan turizam“. Naglasak je na suvremenim, podatkovno vođenim komunikacijskim pristupima koji osiguravaju prepoznatljivost Šolte kao autentične i dostupne destinacije tijekom cijele godine.

Cilj je razviti integrirani sustav promocije koji povezuje online i offline kanale te koristi digitalne tehnologije za precizno ciljano oglašavanje, praćenje tržišnih trendova i stvaranje prepoznatljivog imidža otoka. Povećanjem digitalne prisutnosti i vidljivosti na ključnim tržištima (posebice srednjoeuropskom) Šolta jača svoju poziciju među destinacijama koje nude miran, autentičan i doživljajan boravak u skladu s načelima održivog turizma.

Unaprjeđenjem vizualnog identiteta, razvojem digitalnih kampanja, interaktivnih platformi i kvalitetnih multimedijalnih sadržaja, otok se pozicionira kao suvremena, povezana i inspirativna destinacija. Kroz ovo prioritetno područje jača se sposobnost destinacijskog menadžmenta da komunicira vrijednosti Šolte prema ciljanim skupinama, potiče veći broj dolazaka u predsezoni i posezoni te gradi imidž održive i digitalno napredne otočne destinacije. Pripadajuće mjere su:

- **M 2.3.1. Ciljano oglašavati Šoltu kao mirnu, autentičnu i održivu destinaciju.**
- **M 2.3.2. Promicati destinaciju koristeći suvremene modele digitalnog marketinga.**

7.4.3 Specifični cilj 3

SC 3. Održiv, otporan i prostorno uravnotežen turizam

Specifični cilj **„Održiv, otporan i prostorno uravnotežen turizam“** Općine Šolta u potpunosti je usklađen s razvojnim prioritetima utvrđenima u **Strategiji razvoja održivog turizma Republike Hrvatske do 2030. godine**, **Glavnom planu razvoja turizma Splitsko-dalmatinske županije 2017.–2027.** te **Teritorijalnoj strategiji razvoja otoka Splitsko-dalmatinske županije 2022.–2027.**

Na **nacionalnoj razini**, cilj proizlazi iz strateških ciljeva **„Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu“** te **„Otporan turizam“** definiranih Strategijom razvoja održivog turizma RH do 2030. godine. Dokument naglašava potrebu smanjenja negativnih utjecaja turizma na okoliš i prostor, prilagodbu klimatskim promjenama, racionalno korištenje resursa i jačanje otpornosti destinacija na vanjske krize. U tom okviru, Šolta preuzima nacionalne smjernice kroz uspostavu sustava praćenja pokazatelja održivosti, upravljanje razvojem u skladu s prihvatnim kapacitetima te poticanje primjene obnovljivih izvora energije i održivih oblika mobilnosti. Time se izravno doprinosi nacionalnom cilju stvaranja turizma koji uravnoteženo koristi resurse, štiti okoliš i dugoročno osigurava kvalitetu života lokalne zajednice.

Na **regionalnoj razini**, cilj je u skladu s odrednicama **Glavnog plana razvoja turizma Splitsko-dalmatinske županije**, koji ističe održivo upravljanje prostorom, smanjenje infrastrukturnih pritisaka i poticanje ekološki prihvatljivih rješenja u turizmu. Dodatno, **Teritorijalna strategija razvoja otoka SDŽ** prepoznaje održivost i otpornost kao temeljne principe razvoja otočnih zajednica, s naglaskom na energetsku učinkovitost, kružno gospodarstvo, digitalnu povezanost i uravnotežen razvoj obalnih i unutrašnjih naselja.

Specifični cilj tako predstavlja **lokalnu operacionalizaciju nacionalnih i regionalnih razvojnih prioriteta** – usmjeren je na odgovorno upravljanje prostorom, očuvanje prirodnih resursa i ravnomjernu prostornu raspodjelu turističkih aktivnosti.

Prioritetno područje 3.1.: Upravljanje turističkim rastom u skladu s pokazateljima održivosti i prihvatnim kapacitetima

Upravljanje turističkim razvojem temeljenim na stvarnim kapacitetima prostora i zajednice ključno je za ostvarenje specifičnog cilja „Održiv, otporan i prostorno uravnotežen turizam“. Fokus ovog prioritetnog područja je uspostava sustava praćenja i planiranja koji omogućuje donošenje odluka utemeljenih na podacima o opterećenosti prostora, infrastrukture i okoliša.

Cilj je uravnotežiti gospodarske koristi turizma s očuvanjem kvalitete života stanovnika i prirodnih resursa otoka. Time se osigurava da razvoj turizma ne narušava okoliš, lokalnu zajednicu ni prostorni identitet, već se odvija unutar granica prihvatljivosti.

U okviru ovog prioritetnog područja otok Šolta jača kapacitete za dugoročno upravljanje destinacijom – kroz praćenje ključnih pokazatelja (broj posjetitelja po zoni, potrošnja resursa, kvaliteta zraka, razina buke, prometno opterećenje i dr.) i prilagodbu planiranja prostornim i infrastrukturnim ograničenjima. Ovim pristupom otok Šolta postaje primjer destinacije koja aktivno usklađuje razvoj s načelima održivosti, otpornosti i racionalnog korištenja prostora. Pripadajuće mjere su:

- **M 3.1.1. Uspostaviti sustav praćenja pokazatelja održivosti (broj posjetitelja, otpad, voda).**
- **M 3.1.2. Uskladiti razvoj turizma s prostornim planovima i zaštitnim zonama.**
- **M 3.1.3. Unaprijediti komunalnu infrastrukturu.**

Prioritetno područje 3.2.: Uvođenje zelenih i energetski učinkovitih praksi u turizmu

Uvođenje ekološki odgovornih i energetski učinkovitih praksi u turizmu izravno doprinosi ostvarenju specifičnog cilja „Održiv, otporan i prostorno uravnotežen turizam“, jer smanjuje pritisak turističkih aktivnosti na okoliš i potiče racionalno korištenje resursa. Ovim prioritetnim područjem otok Šolta teži transformaciji u održivu destinaciju koja primjenjuje zelene standarde u smještaju, ugostiteljstvu, prijevozu i komunalnim sustavima.

Naglasak je na poticanju korištenja obnovljivih izvora energije, smanjenju potrošnje vode i energije te zbrinjavanju otpada na način koji podržava kružno gospodarstvo. Time se povećava otpornost destinacije na klimatske promjene i istodobno unapređuje kvaliteta boravka posjetitelja.

Kroz provedbu mjera unutar ovog područja Šolta se pozicionira kao primjer odgovorne otočne destinacije koja aktivno primjenjuje zelene tehnologije, potiče lokalne dionike na energetski učinkovito poslovanje i razvija turizam koji čuva okoliš i resurse za buduće generacije. Pripadajuće mjere su:

- **M 3.2.1. Potaknuti korištenje obnovljivih izvora energije u turističkim objektima.**
- **M 3.2.2. Promicati e-mobilnost i održive oblike prijevoza.**

Prioritetno područje 3.3. : Uravnotežen razvoj obalnih i unutrašnjih naselja

Uravnotežen prostorni razvoj turizma temeljni je preduvjet za ostvarenje specifičnog cilja „Održiv, otporan i prostorno uravnotežen turizam“, jer osigurava da koristi od turizma dopru do cijelog otoka, a ne budu koncentrirane samo u obalnim zonama. Ovim prioritetnim područjem potiče se aktiviranje gospodarskih, kulturnih i društvenih potencijala unutrašnjih naselja te njihovo uključivanje u turistički sustav Šolte na način koji ne narušava prostornu, ekološku ni društvenu ravnotežu.

Cilj je uskladiti razvoj infrastrukture, ponude i sadržaja između obalnih i ruralnih područja, uz očuvanje lokalnog karaktera i tradicijskog krajolika. Kroz jačanje prometne i digitalne povezanosti, razvoj manjih turističkih projekata te poticanje lokalne proizvodnje i poduzetništva u unutrašnjosti, smanjuje se prostorna neravnoteža i jača otpornost cijelog otoka na sezonske i tržišne oscilacije. Pripadajuće mjere su:

- **M 3.3.1. Potaknuti ulaganja u turističke sadržaje u unutrašnjosti otoka.**
- **M 3.3.2. Unaprijediti prometnu i digitalnu povezanost svih naselja.**

7.5 Mjere i aktivnosti

Prijedlozi mjera i aktivnosti usmjerenih na ostvarenje definiranih strateških ciljeva, razrađeni po pojedinim prioritetnim područjima, detaljno su prikazani u tablicama koje slijede. Predložene mjere služe kao stručna osnova za donošenje odluka nadležnih tijela o njihovoj provedbi.

SC 1.	PP 1.1.
Mjera 1.1.1. Izraditi interpretacijske centre i tematske rute (maslina, vino, suhozidi, baština).	
Opis mjere:	Cilj mjere je uspostaviti interpretacijske centre i tematske rute koje povezuju ključne elemente prirodne, kulturne i nematerijalne baštine Šolte. Kroz interpretaciju maslinarstva, vinogradarstva, tradicijske gradnje, pomorstva i života otočana, mjera doprinosi očuvanju identiteta te jačanju doživljajne vrijednosti destinacije. Interpretacijski centri i rute služe kao prostori učenja, susreta i promocije lokalnih proizvoda te omogućuju ravnomjernije prostorno i vremensko raspoređivanje posjetitelja.
Ključne aktivnosti:	• Izrada koncepta interpretacijskih centara i odabir tematskih ruta. • Priprema projektno-tehničke dokumentacije i uređenje prostora interpretacijskih centara.

SC 1.	PP 1.1.
Mjera 1.1.1. Izraditi interpretacijske centre i tematske rute (maslina, vino, suhozidi, baština).	
	• Postavljanje edukativne i signalizacijske infrastrukture (info ploče, putokazi, digitalni vodiči). • Uspostava suradnje s OPG-ovima, udrugama i kulturnim ustanovama radi kreiranja autentičnih sadržaja. • Organizacija radionica, degustacija i vođenih tura s naglaskom na interaktivno učenje i sudjelovanje posjetitelja.
Očekivani učinci:	• Jačanje identiteta Šolte kao destinacije temeljene na autentičnosti i tradiciji. • Diversifikacija turističke ponude i produljenje sezone. • Povećanje lokalne zaposlenosti i prihoda kroz uključivanje OPG-ova i malih poduzetnika.
Nositelji provedbe:	Općina Šolta, TZO Šolta, lokalne udruge, OPG-ovi, kulturne ustanove.
Izvori financiranja:	Europski fond za regionalni razvoj (EFRR), Program Konkurentnost i kohezija 2021.–2027., Ministarstvo turizma i sporta, Ministarstvo kulture i medija, Splitsko-dalmatinska županija, TZ SDŽ, TZO Šolta, Općina Šolta.
Pokazatelji učinka:	• Broj uspostavljenih interpretacijskih centara i ruta. • Broj posjetitelja i programa u centrima. • Broj uključenih lokalnih dionika u provedbu aktivnosti.

SC 1.	PP 1.1.
Mjera 1.1.2. Digitalizirati i označiti lokalne kulturne i prirodne atrakcije	
Opis mjere:	Svrha mjere je osigurati suvremenu i dostupnu prezentaciju šoltanske baštine putem digitalnih tehnologija. Digitalizacija kulturnih i prirodnih atrakcija omogućit će stvaranje interaktivnih vodiča, 3D prikaza, virtualnih obilazaka i mobilnih aplikacija koje posjetiteljima nude personalizirano i edukativno iskustvo. Označavanje lokacija (QR kodovima, pametnim tablama i digitalnim kartama) doprinosi boljem upravljanju posjetiteljskim tokovima i povećava dostupnost informacija o atrakcijama tijekom cijele godine.
Ključne aktivnosti:	• Identifikacija i valorizacija atrakcija za digitalnu interpretaciju. • Izrada digitalnih platformi i mobilnih aplikacija s interaktivnim sadržajem. • Postavljanje informativnih oznaka i QR kodova na lokacijama. • Povezivanje digitalnih sadržaja s mrežnim stranicama TZ-a i društvenim mrežama. • Edukacija lokalnih dionika o korištenju i ažuriranju digitalnih alata.
Očekivani učinci:	• Povećana digitalna vidljivost i prepoznatljivost destinacije. • Veća dostupnost informacija i bolji doživljaj posjetitelja. • Učinkovitije upravljanje turističkim prostorom i zaštita resursa. •
Nositelji provedbe:	TZO Šolta, Općina Šolta, lokalni IT poduzetnici, kulturne i obrazovne institucije.
Izvori financiranja:	Programi europske teritorijalne suradnje (Interreg programi i dr.), centralizirani programi Europske unije (Digitalna Europa i dr.), Ministarstvo turizma i sporta, Ministarstvo kulture i medija, Splitsko-dalmatinska županija, TZ SDŽ, TZO Šolta, Općina Šolta.
Pokazatelji učinka:	• Broj digitaliziranih atrakcija i postavljenih oznaka. • Broj korisnika digitalnih platformi i aplikacija.

SC 1.	PP 1.1.
Mjera 1.1.2. Digitalizirati i označiti lokalne kulturne i prirodne atrakcije	
	• Povećanje online vidljivosti i angažmana na digitalnim kanalima.

SC 1.	PP 1.1.
Mjera 1.1.3. Uključiti lokalne udruge i obrazovne ustanove u programe očuvanja baštine	
Opis mjere:	Ova mjera potiče aktivno uključivanje lokalne zajednice u procese očuvanja, interpretacije i promocije šoltanske baštine. Kroz suradnju s udrugama, školama, vrtićima i kulturnim institucijama osigurava se kontinuirano prenošenje znanja, podizanje svijesti i izgradnja osjećaja zajedništva. Uvođenjem edukativnih programa, volontiranja i manifestacija posvećenih baštini jača se veza između stanovnika i lokalnih resursa te stvara održiv model zajedničkog upravljanja kulturnom i prirodnom ostavštinom.
Ključne aktivnosti:	• Uspostava partnerstava između škola, udruga i TZ-a u projektima zaštite baštine. • Organizacija edukativnih radionica, terenskih posjeta i volonterskih akcija. • Uključivanje u kulturne manifestacije, festivale i tematske dane posvećene baštini. • Promicanje međugeneracijskog prijenosa znanja i vještina.
Očekivani učinci:	• Veća svijest lokalne zajednice o vrijednosti baštine. • Aktivno sudjelovanje stanovništva u očuvanju identiteta otoka. • Jačanje društvene kohezije i međusektorske suradnje.
Nositelji provedbe:	Općina Šolta, Turistička zajednica Općine Šolta, Osnovna škola Grohote, lokalne udruge, kulturne ustanove.
Izvori financiranja:	Europski socijalni fond plus (ESF+), Erasmus+, Ministarstvo kulture i medija, Ministarstvo turizma i sporta, TZ SDŽ, TZO Šolta, Općina Šolta.
Pokazatelji učinka:	• Broj provedenih edukativnih i volonterskih programa. • Broj uključenih udruga i obrazovnih ustanova. • Broj sudionika aktivnosti vezanih uz očuvanje baštine.

SC 1.	PP 1.2.
Mjera 1.2.1. Potaknuti certificiranje i brendiranje autohtonih proizvoda („Šoltanski proizvod“)	
Opis mjere:	Cilj mjere je razviti i zaštititi prepoznatljiv lokalni brend „Šoltanski proizvod“ koji će objediniti autentične otočne proizvode i usluge te potvrditi njihovu kvalitetu i podrijetlo. Certificiranje stvara standard kvalitete, povećava tržišnu vrijednost i doprinosi očuvanju tradicijske proizvodnje, dok brendiranje osigurava vidljivost i povezuje proizvode s identitetom destinacije. Time se Šolta pozicionira kao otok autentičnih, održivo proizvedenih i lokalno ukorijenjenih proizvoda.
Ključne aktivnosti:	• Definirati kriterije i vizualni identitet oznake „Šoltanski proizvod“. • Uspostaviti sustav certificiranja i promocije proizvoda (maslinovo ulje, vino, med, likeri, kozmetika, rukotvorine). • Organizirati edukacije i savjetovanja za proizvođače o standardima kvalitete i zaštiti oznaka izvornosti. • Kreirati promotivne kampanje i zajedničke prodajne kanale za certificirane proizvode.

SC 1.	PP 1.2.
Mjera 1.2.1. Potaknuti certificiranje i brendiranje autohtonih proizvoda („Šoltanski proizvod“)	
	• Uspostaviti suradnju s turističkim subjektima radi uključivanja brenda u ponudu.
Očekivani učinci:	• Povećana tržišna prepoznatljivost i konkurentnost lokalnih proizvoda. • Jačanje identiteta Šolte kao otoka izvornosti i kvalitete. • Povećanje prihoda lokalnih proizvođača i poticanje novih poslovnih inicijativa.
Nositelji provedbe:	Općina Šolta, Turistička zajednica Općine Šolta, lokalni proizvođači i OPG-ovi, gospodarske udruge.
Izvori financiranja:	Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR), Ministarstvo poljoprivrede, TZ SDŽ, TZO Šolta, Općina Šolta, Program ruralnog razvoja.
Pokazatelji učinka:	• Broj certificiranih proizvoda i proizvođača. • Broj poslovnih subjekata uključenih u brend. • Povećanje prodaje i promocije lokalnih proizvoda

SC 1.	PP 1.2.
Mjera 1.2.2. Umrežiti OPG-ove, ugostitelje i iznajmljivače kroz zajedničke ponude	
Opis mjere:	Ova mjera ima za cilj jačanje suradnje među lokalnim dionicima u turizmu radi stvaranja integriranih i konkurentnih ponuda koje povezuju smještaj, gastronomiju i doživljajne aktivnosti. Umrežavanje OPG-ova, ugostitelja i iznajmljivača stvara održiv lanac vrijednosti u kojem lokalni proizvodi postaju sastavni dio turističke ponude, a turizam izravno podržava lokalnu proizvodnju. Time se potiče razvoj autentičnog otočnog doživljaja i povećava dodana vrijednost svakog segmenta ponude.
Ključne aktivnosti:	• Organizirati tematske radionice i poslovne susrete za povezivanje dionika. • Uspostaviti platformu ili katalog zajedničkih ponuda (npr. „Okusi Šolte“). • Promicati zajedničke ponude putem digitalnih kanala i promotivnih događanja. • Poticati razvoj lokalnih kratkih opskrbnih lanaca u turizmu.
Očekivani učinci:	• Veća integracija lokalne ponude i povećanje prihoda dionika. • Jačanje međusektorske suradnje i društvene kohezije. • Povećanje udjela lokalnih proizvoda u turističkoj potrošnji.
Nositelji provedbe:	Turistička zajednica Općine Šolta, Općina Šolta, lokalni OPG-ovi, ugostitelji, udruge poduzetnika.
Izvori financiranja:	Program Konkurentnost i kohezija 2021.–2027., Programi europske teritorijalne suradnje (Interreg programi i dr.), TZ SDŽ, TZO Šolta, Općina Šolta.
Pokazatelji učinka:	• Broj zajedničkih ponuda i partnerstava. • Broj uključenih subjekata u mrežu. • Povećanje turističke potrošnje u lokalnim gospodarstvima.

SC 1.	PP 1.2.
Mjera 1.2.3. Razviti programe „doživljaja otoka“ temeljenih na lokalnom načinu života	
Opis mjere:	Cilj mjere je oblikovati doživljajne programe koji posjetiteljima omogućuju autentičan uvid u život, običaje i tradiciju Šolte. Programi „doživljaja otoka“ temelje se na načelima održivog turizma i uključuju lokalno stanovništvo kao nositelje priče. Kroz radionice, interpretativne šetnje, ribarske i poljoprivredne aktivnosti te kulturne manifestacije stvara se jedinstveno iskustvo koje povezuje gosta s lokalnom zajednicom i identitetom otoka.
Ključne aktivnosti:	• Definirati tematske koncepte programa (ribarski dan, berba maslina, radionice suhozida, tradicijska kuhinja). • Razviti standarde kvalitete i interpretacijske priručnike za pružatelje usluga. • Educirati lokalne vodiče i animatore za provedbu doživljajnih programa. • Uključiti programe u digitalnu i promotivnu strategiju destinacije. • Povezati doživljajne programe s manifestacijama i sezonskim događajima.
Očekivani učinci:	• Stvaranje prepoznatljivih i održivih turističkih iskustava. • Produljenje sezone kroz ponudu izvan ljetnih mjeseci. • Povećano sudjelovanje lokalne zajednice u turizmu i rast zadovoljstva posjetitelja.
Nositelji provedbe:	Turistička zajednica Općine Šolta, lokalni vodiči i udruge, kulturne ustanove, OPG-ovi, obrti.
Izvori financiranja:	Program Konkurentnost i kohezija 2021.–2027., Europski socijalni fond plus (ESF+), Ministarstvo turizma i sporta, TZ SDŽ, TZO Šolta, Općina Šolta.
Pokazatelji učinka:	• Broj razvijenih i provedenih doživljajnih programa. • Broj sudionika i korisnika programa. • Povećanje broja posjetitelja izvan glavne sezone.

SC 1.	PP 1.3.
Mjera 1.3.1. Organizirati edukacije za pružatelje usluga u turizmu	
Opis mjere:	Mjera je usmjerena na jačanje kompetencija i profesionalizaciju pružatelja usluga u turizmu s ciljem podizanja kvalitete i standarda ponude na otoku. Edukacije omogućuju lokalnim dionicima stjecanje znanja iz područja upravljanja kvalitetom, komunikacijskih vještina, održivog poslovanja, digitalnog marketinga, gostoljubivosti i interpretacije baštine. Time se jača kvaliteta odnosa prema gostima, diferencira ponuda Šolte i stvara konkurentna prednost na tržištu.
Ključne aktivnosti:	• Provesti analizu obrazovnih potreba pružatelja usluga u turizmu. • Organizirati ciklus stručnih radionica i treninga u suradnji s turističkim i obrazovnim institucijama. • Uspostaviti program certificiranja lokalnih pružatelja usluga (npr. „Šoltanska kvaliteta“). • Razviti mentorstvo i suradnju s uspješnim primjerima dobre prakse. • Promicati cjeloživotno učenje i digitalne alate u poslovanju.
Očekivani učinci:	• Povećana razina profesionalnosti i kvalitete usluga. • Veće zadovoljstvo gostiju i pozitivne ocjene destinacije. • Jačanje lokalnih ljudskih potencijala i poduzetništva.

SC 1.	PP 1.3.
Mjera 1.3.1. Organizirati edukacije za pružatelje usluga u turizmu	
Nositelji provedbe:	Turistička zajednica Općine Šolta, Općina Šolta, obrazovne institucije, lokalne udruge, Hrvatska gospodarska komora.
Izvori financiranja:	Europski socijalni fond plus (ESF+), Ministarstvo turizma i sporta, Splitsko-dalmatinska županija, TZ SDŽ, TZO Šolta, Općina Šolta.
Pokazatelji učinka:	• Broj provedenih edukacija i radionica. • Broj sudionika programa osposobljavanja. • Povećanje zadovoljstva posjetitelja prema evaluacijama.

SC 1.	PP 1.3.
Mjera 1.3.2. Potaknuti ulaganja u obnovu i modernizaciju smještajnih kapaciteta	
Opis mjere:	Cilj mjere je potaknuti obnovu, modernizaciju i održivo upravljanje smještajnim objektima kako bi se povećala kvaliteta, energetska učinkovitost i atraktivnost turističke ponude. Mjera uključuje poticanje ulaganja u manju i srednju turističku infrastrukturu, uređenje objekata u skladu s tradicijskim arhitektonskim obilježjima te primjenu zelenih i digitalnih rješenja u poslovanju. Time se osigurava konkurentnija, održiva i estetski usklađena ponuda koja pridonosi identitetu destinacije.
Ključne aktivnosti:	• Provesti savjetodavne programe za iznajmljivače i investitore o standardima kvalitete. • Poticati energetsku obnovu, ugradnju obnovljivih izvora energije i pametnih sustava. • Promicati tradicionalne građevinske tehnike i korištenje lokalnih materijala.
Očekivani učinci:	• Povećana kvaliteta i konkurentnost smještajne ponude. • Smanjenje energetskih troškova i okolišnog otiska.
Nositelji provedbe:	Općina Šolta, Turistička zajednica Općine Šolta, lokalni poduzetnici, OPG-ovi i iznajmljivači.
Izvori financiranja:	Program Konkurentnost i kohezija 2021.–2027., HAMAG-BICRO, HBOR kreditne linije, Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost (FZOEU), TZ SDŽ, TZO Šolta, Općina Šolta.
Pokazatelji učinka:	• Broj obnovljenih i moderniziranih objekata. • Broj korisnika poticajnih mjera. • Smanjenje potrošnje energije u smještajnim objektima.

SC 1.	PP 1.3.
Mjera 1.3.3. Poboljšati dostupnost turističkih usluga i atrakcija	
Opis mjere:	Ova mjera usmjerena je na osiguravanje jednakog pristupa turističkim sadržajima svim korisnicima, uključujući osobe s invaliditetom, starije osobe i obitelji s djecom. Cilj je stvoriti inkluzivnu destinaciju u kojoj su sve ključne točke – plaže, kulturne atrakcije, javni prostori i turističke rute – fizički, informacijski i komunikacijski dostupne. Time se jača društvena odgovornost, podiže kvaliteta boravka i proširuje tržište potencijalnih posjetitelja.

SC 1.	PP 1.3.
Mjera 1.3.3. Poboljšati dostupnost turističkih usluga i atrakcija	
Ključne aktivnosti:	• Analizirati postojeće stanje pristupačnosti turističkih sadržaja i infrastrukture. • Ugraditi rampe, prilagođene staze, taktilne i zvučne oznake te informativne ploče. • Osigurati pristupačne web stranice i digitalne vodiče. • Poticati prilagodbu privatnog smještaja i ugostiteljskih objekata standardima inkluzivnog turizma. • Provoditi edukacije o pristupačnom turizmu za pružatelje usluga.
Očekivani učinci:	• Veća pristupačnost i uključivost turističke ponude. • Povećanje zadovoljstva i sigurnosti svih posjetitelja. • Pozicioniranje Šolte kao inkluzivne i društveno odgovorne destinacije.
Nositelji provedbe:	Općina Šolta, Turistička zajednica Općine Šolta, komunalno poduzeće, udruge osoba s invaliditetom, lokalni poduzetnici.
Izvori financiranja:	Europski socijalni fond plus (ESF+), Programi europske teritorijalne suradnje (Interreg programi i dr.), nacionalni i TZ SDŽ, TZO Šolta, Općina Šolta.
Pokazatelji učinka:	• Broj prilagođenih lokacija i objekata. • Broj provedenih edukacija i korisnika inkluzivnih sadržaja. • Povećanje ocjena destinacije u kategoriji pristupačnosti.

SC 2.	PP 2.1.
Mjera 2.1.1. Unaprijediti mrežu pješačkih i biciklističkih staza s interpretacijom krajolika	
Opis mjere:	Cilj mjere je unaprijediti i proširiti mrežu pješačkih i biciklističkih staza na području otoka Šolte te ih opremiti interpretacijskim elementima koji posjetiteljima omogućuju doživljaj prirodnih i kulturnih vrijednosti otoka na održiv način. Mjera doprinosi produljenju turističke sezone, povećanju aktivnog boravka i povezivanju obalnih i unutrašnjih naselja. Interpretacija krajolika – kroz edukativne ploče, digitalne vodiče i tematske postaje – podiže doživljajnu vrijednost prostora i potiče posjetitelje na odgovorno ponašanje prema okolišu.
Ključne aktivnosti:	• Analiza i planiranje optimalne mreže staza koje povezuju glavne atrakcije i naselja. • Uređenje i signalizacija postojećih i novih ruta (pješačkih, trekking, biciklističkih). • Postavljanje interpretacijskih točaka, odmorišta i edukativnih ploča o prirodi, kulturi i tradiciji otoka. • Razvoj digitalnih karata i mobilnih aplikacija s interaktivnim opisima krajolika. • Promidžba staza kroz tematske događaje i kampanje održivog turizma
Očekivani učinci:	• Povećanje broja posjetitelja u predsezoni i posezoni. • Jačanje vidljivosti Šolte kao destinacije aktivnog i održivog odmora. • Bolja povezanost obalnih i unutrašnjih područja otoka.
Nositelji provedbe:	Općina Šolta, Turistička zajednica Općine Šolta, komunalno poduzeće, planinarske i biciklističke udruge.

Izvori financiranja:	Program Konkurentnost i kohezija 2021.–2027., Programi europske teritorijalne suradnje (npr. Euro-MED, Adrion), Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost (FZOEU), TZ SDŽ, TZO Šolta, Općina Šolta.
Pokazatelji učinka:	• Ukupan broj uređenih kilometara staza. • Broj postavljenih interpretacijskih točaka. • Broj korisnika staza i sudionika promotivnih aktivnosti.

SC 2.	PP 2.1.
Mjera 2.1.2. Poticati razvoj tematskih, kulturnih i pripovjedačkih (storytelling) tura	
Opis mjere:	Cilj mjere je razviti tematske, kulturne i pripovjedne ture koje kroz autentične priče i interpretaciju oživljavaju povijest, tradiciju i svakodnevni život Šolte. Takve ture omogućuju posjetiteljima dublje razumijevanje identiteta otoka i stvaraju emocionalnu povezanost s prostorom i zajednicom. Kroz kombinaciju lokalnih legendi, osobnih svjedočanstava, povijesnih činjenica i multimedijalnih sadržaja, pripovjedački (storytelling) pristup pretvara razgledavanje u iskustvo koje se pamti. Time se jača doživljajni i kulturni turizam te produljuje sezona kroz ponudu cjelogodišnjih programa.
Ključne aktivnosti:	• Identificirati i strukturirati tematske priče, mitove i lokalne legende koje mogu oblikovati pripovjedačke (storytelling) ture. • Izraditi interpretacijske scenarije i edukativne materijale za vodiče. • Edukacija lokalnih vodiča i kulturnih djelatnika o tehnikama pripovijedanja i interpretacije baštine. • Povezati ture s kulturnim lokalitetima, manifestacijama, gastronomijom i svakodnevnim životom lokalne zajednice. • Promovirati ture kroz digitalne kanale, video priče i suradnju s medijima i agencijama.
Očekivani učinci:	• Razvoj prepoznatljivih tematskih, kulturnih i pripovjedačkih (storytelling) tura koje jačaju identitet destinacije. • Veća uključenost lokalnih vodiča, umjetnika i stanovnika u interpretaciju baštine. • Povećanje doživljajne vrijednosti boravka i produljenje turističke sezone.
Nositelji provedbe:	Turistička zajednica Općine Šolta, lokalni vodiči i pripovjedači, kulturne udruge, obrazovne ustanove, turističke agencije.
Izvori financiranja:	Europski socijalni fond plus (ESF+), Ministarstvo turizma i sporta, Program Konkurentnost i kohezija 2021.–2027., TZ SDŽ, TZO Šolta, Općina Šolta.
Pokazatelji učinka:	• Broj razvijenih tematskih, kulturnih i pripovjedačkih (storytelling) tura i interpretacijskih koncepata. • Broj educiranih vodiča i pripovjedača. • Broj posjetitelja i sudionika u programima tematskog, kulturnog i pripovjednog turizma.

SC 2.	PP 2.2.
Mjera 2.2.1. Su-financirati zimske i proljetne kulturne i sportske događaje	
Opis mjere:	Cilj mjere je osigurati financijsku i organizacijsku potporu kulturnim i sportskim manifestacijama koje se održavaju u razdobljima smanjene

SC 2.	PP 2.2.
Mjera 2.2.1. Su-financirati zimske i proljetne kulturne i sportske događaje	
	turističke aktivnosti. Fokus je na događanjima koja privlače posjetitelje u zimskim i proljetnim mjesecima te aktiviraju lokalne prostore i infrastrukturu. Posebna se pažnja daje projektima koji kombiniraju sport, kulturu i zajedničko sudjelovanje (npr. otočni trail, ribarske igre, zimski koncertni ciklusi), čime se stvaraju razlozi za dolazak i izvan sezone.
Ključne aktivnosti:	• Uspostava programa sufinanciranja i javnih poziva za manifestacije izvan glavne sezone. • Prioritetno financiranje događanja koja doprinose vidljivosti otoka i uključuju lokalnu zajednicu. • Promidžba manifestacija putem digitalnih kanala, medija i partnera. • Uspostava baze događanja i praćenje njihova doprinosa dolascima u izvansezonskim razdobljima.
Očekivani učinci:	• Povećanje broja događanja u zimskim i proljetnim mjesecima. • Aktiviranje javnih prostora i sadržaja tijekom cijele godine. • Jačanje vidljivosti Šolte kao destinacije aktivnog i kulturnog života izvan ljeta.
Nositelji provedbe:	Općina Šolta, Turistička zajednica Općine Šolta, lokalne udruge, sportski klubovi, kulturne ustanove.
Izvori financiranja:	Općina Šolta, Turistička zajednica Općine Šolta, lokalne udruge, sportski klubovi, kulturne ustanove.
Pokazatelji učinka:	• Broj sufinanciranih događanja izvan glavne sezone. • Broj posjetitelja i sudionika manifestacija. • Rast turističkih dolazaka u razdoblju pred i post sezone.

SC 2.	PP 2.2.
Mjera 2.2.2. Razviti programe za vikend i kratke boravke u predsezoni i posezoni	
Opis mjere:	Mjera potiče oblikovanje kratkih, tematskih i doživljajnih programa koji privlače posjetitelje na kraće boravke izvan glavne sezone. Programi se mogu temeljiti na kombinaciji gastronomije, aktivnosti u prirodi, wellnessa, kulturnih radionica ili lokalnih evenata. Cilj je povećati atraktivnost Šolte kao bliske i lako dostupne destinacije za vikend odmor, osobito za posjetitelje iz Splita, okolnih gradova i tržišta srednje Europe.
Ključne aktivnosti:	• Osmisliti i promovirati „vikend pakete“ koji povezuju smještaj, lokalne proizvode i tematske aktivnosti. • Razviti sezonske kampanje („Proljeće na Šolti“, „Jesenski odmor na otoku“). • Uključiti turističke agencije i prijevoznike u kreiranje pristupačnih aranžmana. • Pratiti učinkovitost ponuda kroz rezervacijske sustave i digitalne kanale.
Očekivani učinci:	• Povećanje broja posjeta i noćenja u predsezoni i posezoni. • Bolja iskorištenost smještajnih kapaciteta i lokalne ugostiteljske ponude. • Jačanje imidža otoka Šolte kao destinacije kratkih i kvalitetnih boravaka tijekom cijele godine.

SC 2.	PP 2.2.
Mjera 2.2.2. Razviti programe za vikend i kratke boravke u predsezoni i posezoni	
Nositelji provedbe:	Turistička zajednica Općine Šolta, lokalni ugostitelji i iznajmljivači, turističke agencije, prijevoznici.
Izvori financiranja:	Ministarstvo turizma i sporta, Hrvatska turistička zajednica, lokalni proračuni, programi europske teritorijalne suradnje (Interreg programi i dr.).
Pokazatelji učinka:	• Broj razvijenih sezonskih programa i paketa. • Porast broja dolazaka vikendom i u izvansezonskim mjesecima. • Povećanje prosječnog trajanja boravka u predsezoni i posezoni.

SC 2.	PP 2.2.
Mjera 2.2.3. Uključiti lokalne udruge, gospodarstvenike i pružatelje smještajnih usluga u kreiranje sadržaja	
Opis mjere:	Cilj mjere je potaknuti suradnju i zajedničko planiranje sadržaja između lokalnih udruga, poduzetnika i pružatelja usluga kako bi se manifestacije i događanja izvan sezone razvijala u skladu s interesima i potencijalima zajednice. Umjesto jednokratnih aktivnosti, potiče se stvaranje partnerskih modela i mreža koje osiguravaju kontinuiranu ponudu događanja i aktivnosti tijekom cijele godine. Naglasak je na inovativnim, zajednički razvijenim programima koji potiču sudjelovanje i jačaju osjećaj pripadnosti destinaciji.
Ključne aktivnosti:	• Uspostava suradničke platforme za planiranje i koordinaciju sezonskih sadržaja. • Organizacija radionica za razvoj ideja i umrežavanje dionika. • Potpora zajedničkim projektima koji povezuju lokalne proizvode, ugostiteljstvo i kulturne sadržaje.
Očekivani učinci:	• Jača međusektorska suradnja i koordinacija događanja. • Veće uključivanje lokalnih poduzetnika i udruga u kreiranje turističke ponude. • Stvaranje održivog modela organizacije sadržaja tijekom cijele godine.
Nositelji provedbe:	Općina Šolta, Turistička zajednica Općine Šolta, lokalne udruge, obrtnička i gospodarska komora, OPG-ovi, privatni sektor.
Izvori financiranja:	Europski socijalni fond plus (ESF+), Ministarstvo turizma i sporta, TZ SDŽ, TZO Šolta, Općina Šolta, Program Europa za građane.
Pokazatelji učinka:	• Broj suradničkih inicijativa i zajedničkih projekata. • Broj lokalnih dionika uključenih u planiranje i provedbu. • Kontinuitet i broj događanja tijekom godine.

SC 2.	PP 2.3.
Mjera 2.3.1. Ciljano oglašavati Šoltu kao mirnu, autentičnu i održivu destinaciju	
Opis mjere:	Svrha mjere je usmjeriti komunikacijske aktivnosti na jasno definirane ciljne skupine i tržišta koja cijene mir, prirodnost i autentičnost, čime se Šolta pozicionira kao otočna destinacija s održivim pristupom turizmu. Umjesto masovne promocije, mjera potiče precizno, selektivno oglašavanje kroz

SC 2.	PP 2.3.
Mjera 2.3.1. Ciljano oglašavati Šoltu kao mirnu, autentičnu i održivu destinaciju	
	kanale koji dopiru do individualnih putnika, obitelji i posjetitelja koji traže iskustveni odmor.
Ključne aktivnosti:	• Analiza ciljnih tržišta i profila posjetitelja temeljem dostupnih podataka (eVisitor, digitalna analitika, ankete). • Izrada komunikacijskog koncepta koji ističe vrijednosti „mirnog i autentičnog otoka“. • Provedba ciljano usmjerenih kampanja prema tržištima srednje Europe i domaćem tržištu. • Korištenje pripovjedačkog (storytelling) pristupa u promotivnim materijalima (priče o ljudima, tradiciji, prirodi). • Suradnja s specijaliziranim medijima za održivi i doživljajni turizam.
Očekivani učinci:	• Jačanje imidža Šolte kao mirne i održive destinacije. • Bolje prepoznavanje destinacije na ciljanim tržištima. • Povećanje udjela individualnih i cjelogodišnjih posjetitelja.
Nositelji provedbe:	Turistička zajednica Općine Šolta, Općina Šolta, Hrvatska turistička zajednica, lokalni dionici u turizmu.
Izvori financiranja:	Hrvatska turistička zajednica (HTZ – udruženo oglašavanje), Ministarstvo turizma i sporta, TZ SDŽ, TZO Šolta, Općina Šolta.
Pokazatelji učinka:	• Broj provedenih ciljnih kampanja. • Doseg i angažman publike na digitalnim kanalima. • Povećanje broja dolazaka s prioritetnih tržišta.

SC 2.	PP 2.3.
Mjera 2.3.2. Promicati destinaciju koristeći suvremene modele digitalnog marketinga	
Opis mjere:	Cilj mjere je povećati digitalnu vidljivost Šolte kroz inovativne alate i kanale digitalnog marketinga koji omogućuju precizno upravljanje promocijom, analizu učinaka i interakciju s posjetiteljima. Fokus je na kvalitetnom, vizualno privlačnom i dosljednom sadržaju koji prenosi vrijednosti destinacije te korištenju novih tehnologija za učinkovitije dosezanje ciljnih skupina.
Ključne aktivnosti:	• Unaprijediti digitalnu infrastrukturu destinacije (web stranica, SEO optimizacija, multimedijalni sadržaji). • Aktivno koristiti društvene mreže (Instagram, Facebook, TikTok, YouTube) za promociju i komunikaciju s publikom. • Razviti dinamične video formate, virtualne ture i interaktivne karte. • Uspostaviti sustav praćenja učinkovitosti kampanja (Google Analytics, Meta Ads Manager). • Poticati digitalnu pismenost i koordinirani nastup svih lokalnih subjekata u turizmu.
Očekivani učinci:	• Veća online vidljivost i prepoznatljivost Šolte. • Povećanje dosega i angažmana ciljnih skupina. • Jača koordinacija digitalnog nastupa dionika u destinaciji.
Nositelji provedbe:	Turistička zajednica Općine Šolta, Općina Šolta, digitalne agencije, lokalni pružatelji usluga.

SC 2.	PP 2.3.
Mjera 2.3.2. Promicati destinaciju koristeći suvremene modele digitalnog marketinga	
Izvori financiranja:	Centralizirani programi Europske unije (Digitalna Europa i dr.), Ministarstvo turizma i sporta, HTZ, lokalni proračuni.
Pokazatelji učinka:	• Broj digitalnih kampanja i objava s visokim dosegom. • Povećanje prometa na službenim digitalnim kanalima. • Porast prepoznatljivosti brenda otoka Šolte u digitalnom okruženju.

SC 3.	PP 3.1.
Mjera 3.1.1. Uspostaviti sustav praćenja pokazatelja održivosti (broj posjetitelja, otpad, voda)	
Opis mjere:	Cilj mjere je razviti sustav redovitog prikupljanja, analize i izvještavanja o ključnim pokazateljima održivosti koji utječu na nosivi kapacitet otoka. Sustav omogućuje praćenje turističkih tokova i njihovih učinaka na okoliš, infrastrukturu i kvalitetu života lokalnog stanovništva. Na temelju prikupljenih podataka donose se odluke o planiranju, regulaciji i usmjeravanju turističkog razvoja.
Ključne aktivnosti:	• Uspostaviti digitalnu bazu podataka i protokole izvještavanja. • Unaprijediti i povezati sustav s postojećim evidencijama (eVisitor, komunalne službe, sustavi gospodarenja otpadom). • Organizirati edukacije za lokalnu upravu i TZ o interpretaciji i korištenju podataka.
Očekivani učinci:	• Bolja kontrola turističkih tokova i pritiska na resurse. • Podaci kao temelj za planiranje i donošenje odluka. • Veća transparentnost i odgovornost u upravljanju razvojem.
Nositelji provedbe:	Općina Šolta, Turistička zajednica Općine Šolta, komunalno poduzeće, lokalne institucije i stručne službe.
Izvori financiranja:	Program Konkurentnost i kohezija 2021.–2027., Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost (FZOEU), Ministarstvo turizma i sporta.
Pokazatelji učinka:	• Broj izrađenih izvješća o održivosti. • Primjena podataka u planiranju i upravljanju.

SC 3.	PP 3.1.
Mjera 3.1.2. Uskladiti razvoj turizma s prostornim planovima i zaštitnim zonama	
Opis mjere:	Ova mjera ima za cilj osigurati da svi planirani oblici turističkog razvoja budu u skladu s prostornim planovima, infrastrukturnim kapacitetima i režimima zaštite prirodne i kulturne baštine. Time se sprječava prekomjerna izgradnja, očuvaju vrijedna područja i potiče plansko korištenje prostora koje doprinosi uravnoteženom razvoju.
Ključne aktivnosti:	• Analizirati postojeće prostorne planove i njihove odredbe vezane uz turizam. • Identificirati zone pod većim turističkim opterećenjem i područja pod zaštitom. • Uključiti kriterije održivosti i prihvatnih kapaciteta u buduće planove i odluke o prostornom razvoju.
Očekivani učinci:	• Usklađen i kontroliran prostorni razvoj turizma. • Očuvanje krajobraza, prirodnih vrijednosti i vizualnog identiteta otoka.

SC 3.	PP 3.1.
Mjera 3.1.2. Uskladiti razvoj turizma s prostornim planovima i zaštitnim zonama	
	• Smanjenje prostornog pritiska i povećanje održivosti infrastrukture.
Nositelji provedbe:	Općina Šolta, Turistička zajednica Općine Šolta, nadležni upravni odjeli Splitsko-dalmatinske županije, stručne službe za prostorno planiranje.
Izvori financiranja:	TZ SDŽ, TZO Šolta, Općina Šolta., Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine, Program Konkurentnost i kohezija 2021.–2027.
Pokazatelji učinka:	• Broj usklađenih planova i odluka s kriterijima održivosti i prihvatnim kapacitetima. • Smanjenje opterećenja na zaštićenim zonama.

SC 3.	PP 3.1.
Mjera 3.1.3. Unaprijediti komunalnu infrastrukturu	
Opis mjere:	Cilj mjere je poboljšati kapacitete i učinkovitost komunalne infrastrukture (vodoopskrba, odvodnja, otpad, javna rasvjeta) kako bi se zadovoljile potrebe stanovništva i turista, uz minimalan pritisak na okoliš. Održiva i moderna infrastruktura preduvjet je za stabilan razvoj turizma i kvalitetu života na otoku.
Ključne aktivnosti:	• Modernizacija sustava vodoopskrbe i odvodnje, osobito u turistički aktivnim zonama. • Unaprjeđenje sustava odvojenog prikupljanja otpada. • Postavljanje energetski učinkovite javne rasvjete i pametnih rješenja za upravljanje potrošnjom. • Povećanje kapaciteta i pouzdanosti komunalnih servisa tijekom sezone. • Planiranje investicija u skladu s pokazateljima održivosti i prihvatnim kapacitetom destinacije.
Očekivani učinci:	• Stabilna i učinkovita komunalna infrastruktura usklađena s razinom turističke aktivnosti. • Smanjenje rizika od preopterećenja komunalnih sustava u vršnim razdobljima. • Poboljšana kvaliteta okoliša i životnih uvjeta stanovnika.
Nositelji provedbe:	Općina Šolta, Turistička zajednica Općine Šolta, Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost (FZOEU), lokalni poduzetnici i iznajmljivači.
Izvori financiranja:	Program Konkurentnost i kohezija 2021.–2027., Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost, Nacionalni plan oporavka i otpornosti (NPOO), lokalni i županijski proračuni.
Pokazatelji učinka:	• Poboljšanje rezultata pokazatelja održivosti i prihvatnih kapaciteta (kvaliteta okoliša, ravnomjernija prostorna i sezonska raspodjela turista).

SC 3.	PP 3.2.
Mjera 3.2.1. Potaknuti korištenje obnovljivih izvora energije u turističkim objektima	
Opis mjere:	Cilj mjere je potaknuti turističke subjekte na primjenu obnovljivih izvora energije i energetsku učinkovitost u svakodnevnom poslovanju.

SC 3.	PP 3.2.
Mjera 3.2.1. Potaknuti korištenje obnovljivih izvora energije u turističkim objektima	
	Korištenjem solarnih sustava i energetski učinkovitih tehnologija smanjuju se troškovi poslovanja, emisije stakleničkih plinova i ovisnost o fosilnim gorivima. Time se jača održivost destinacije i podiže kvaliteta turističkog proizvoda kroz ekološki odgovorno poslovanje.
Ključne aktivnosti:	• Provesti savjetovanja i tehničke radionice o primjeni solarnih sustava i energetski učinkovitih rješenja. • Promicati primjere dobre prakse i označavati objekte koji posluju prema „zelenim“ standardima.
Očekivani učinci:	• Povećan broj turističkih objekata koji koriste obnovljive izvore energije. • Smanjena potrošnja energije i emisija CO_2. • Veća konkurentnost i prepoznatljivost Šolte kao „zelene destinacije“.
Nositelji provedbe:	Općina Šolta, Turistička zajednica Općine Šolta, Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost (FZOEU), lokalni poduzetnici i iznajmljivači.
Izvori financiranja:	Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost, Program Konkurentnost i kohezija 2021.–2027., Splitsko-dalmatinska županija, Općina Šolta.
Pokazatelji učinka:	• Broj turističkih objekata s ugrađenim sustavima obnovljivih izvora energije. • Postotno smanjenje potrošnje energije u turizmu. •

SC 3.	PP 3.2.
Mjera 3.2.2. Promicati e-mobilnost i održive oblike prijevoza	
Opis mjere:	Ova mjera usmjerena je na smanjenje prometnog opterećenja i emisija u destinaciji kroz razvoj infrastrukture i poticanje korištenja električnih i niskougljičnih oblika prijevoza. Cilj je stvoriti učinkovit i ekološki prihvatljiv prometni sustav koji povezuje glavne turističke točke i naselja, uz istodobno povećanje dostupnosti i sigurnosti kretanja.
Ključne aktivnosti:	• Postavljanje javno dostupnih punionica za električna vozila i bicikle. • Uvođenje električnih vozila i bicikala za potrebe lokalnog prijevoza i turističkih usluga. • Poticanje korištenja zajedničkih prijevoznih rješenja (car-sharing, shuttle usluge). • Promidžba pješačenja i bicikliranja kroz kampanje „mobilnost bez emisija“.
Očekivani učinci:	• Smanjenje emisija i prometnog opterećenja u sezoni. • Povećana upotreba električnih i održivih prijevoznih sredstava.
Nositelji provedbe:	Općina Šolta, Turistička zajednica Općine Šolta, komunalno poduzeće, FZOEU, privatni prijevoznici i pružatelji usluga mobilnosti.
Izvori financiranja:	Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost, Program Konkurentnost i kohezija 2021.–2027., NPOO, županijski i lokalni proračuni.
Pokazatelji učinka:	• Broj postavljenih punionica i uvedenih električnih vozila. • Broj korisnika e-bicikala i shuttle usluga. • Smanjenje prometnih gužvi i emisija u turističkim zonama.

SC 3.	PP 3.3.
Mjera 3.3.1. Potaknuti ulaganja u turističke sadržaje u unutrašnjosti otoka	
Opis mjere:	Cilj mjere je potaknuti razvoj i diverzifikaciju turističke ponude u unutrašnjosti otoka kroz ulaganja u manje, održive i autentične sadržaje koji proizlaze iz lokalnih resursa. Time se smanjuje koncentracija turizma u obalnim područjima, jača gospodarska aktivnost u ruralnim naseljima i potiče očuvanje tradicijskog krajolika. Fokus je na malim smještajnim kapacitetima, interpretacijskim točkama, gastronomskim i edukativnim sadržajima koji se uklapaju u identitet otoka.
Ključne aktivnosti:	• Identifikacija i planiranje turističkih atrakcija i projekata u unutrašnjosti (agroturizmi, tematske staze, kušaonice, radionice). • Pružanje stručne i savjetodavne podrške lokalnim poduzetnicima i OPG-ovima. • Povezivanje novih sadržaja s postojećim rutama i interpretacijskim centrima. • Promocija unutrašnjih naselja kao dijela cjelovite turističke ponude otoka.
Očekivani učinci:	• Povećan broj turističkih projekata i aktivnosti u unutrašnjosti otoka. • Ravnomjernija prostorna raspodjela posjetitelja. • Gospodarska revitalizacija manjih naselja i zadržavanje stanovništva.
Nositelji provedbe:	Općina Šolta, Turistička zajednica Općine Šolta, lokalni poduzetnici, OPG-ovi, kulturne udruge.
Izvori financiranja:	Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske (EPFRR), Program Konkurentnost i kohezija 2021.–2027., Splitsko-dalmatinska županija, TZ SDŽ, TZO Šolta, Općina Šolta.
Pokazatelji učinka:	• Broj novih turističkih sadržaja u unutrašnjosti. • Porast posjeta i potrošnje u ruralnim naseljima.

SC 3.	PP 3.3.
Mjera 3.3.2. Unaprijediti prometnu i digitalnu povezanost svih naselja	
Opis mjere:	Mjera je usmjerena na jačanje prometne dostupnosti i digitalne povezanosti između obalnih i unutrašnjih naselja, čime se stvara preduvjet za ravnomjeran razvoj turizma i kvalitetniji život stanovnika. Kvalitetna prometna i komunikacijska infrastruktura smanjuje prostornu izoliranost, potiče investicije i omogućuje veću uključenost svih dijelova otoka u turističke tokove.
Ključne aktivnosti:	• Rekonstrukcija i održavanje lokalnih cesta i pješačkih poveznica između naselja. • Uvođenje i poboljšanje širokopojasne internetske mreže u svim naseljima. • Digitalizacija lokalnih usluga (informativni punktovi, mobilne aplikacije, pametne oznake). • Povezivanje prometnih i digitalnih rješenja s održivim oblicima mobilnosti (e-bicikli, shuttle).
Očekivani učinci:	• Veća prometna i digitalna dostupnost svih dijelova otoka.

SC 3.	PP 3.3.
Mjera 3.3.2. Unaprijediti prometnu i digitalnu povezanost svih naselja	
	• Ravnomjernije uključivanje naselja u turistički i gospodarski razvoj. • Povećana kvaliteta života i dostupnost informacija lokalnom stanovništvu i posjetiteljima.
Nositelji provedbe:	Općina Šolta, komunalno poduzeće, telekom operateri, Turistička zajednica Općine Šolta.
Izvori financiranja:	Program Konkurentnost i kohezija 2021.–2027., Nacionalni plan oporavka i otpornosti (NPOO), Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, Digitalna Europa.
Pokazatelji učinka:	• Duljina moderniziranih prometnica i broja naselja s poboljšanim pristupom. • Broj kućanstava i poslovnih subjekata s pristupom širokopojasnom internetu. • Porast posjeta i gospodarskih aktivnosti u manje dostupnim naseljima.

8 SMJERNICE I PREPORUKE ZA DIONIKE RAZVOJA TURIZMA OPĆINE ŠOLTA

8.1 Smjernice i preporuke za Općinu Šolta

1.1. Usklađivanje razvoja turizma s infrastrukturnim mogućnostima i prihvatnim kapacitetom

Jedinica lokalne samouprave treba usklađivati sve buduće odluke vezane uz razvoj turizma s realnim stanjem komunalne, vodno-komunalne, prometne i okolišne infrastrukture. S obzirom na to da analiza stanja pokazuje ograničenja u sustavu odvodnje, opterećenost obalnog prostora te ovisnost o kvaliteti mora kao ključnom resursu, odluke o razvoju i širenju turističkih sadržaja moraju biti utemeljene na održivosti i kapacitetima okoliša.

1.2. Integrirano upravljanje prostorom i resursima

Razvoj destinacije zahtijeva pažljivo upravljanje obalnim područjem, prirodnom baštinom, poljoprivrednim krajobrazima i povijesnim naseljima. Općina Šolta raspolaže visoko vrijednim prirodnim i kulturnim resursima (uvale, podmorje, tradicijska sela, kulturni krajolik), čije je očuvanje nužno za zadržavanje konkurentnosti i autentičnosti destinacije. Upravljačke odluke trebaju biti usklađene s postojećim prostorno-planskim dokumentima te se temeljiti na dugoročnom očuvanju prostora.

1.3. Jačanje kvalitete života lokalnog stanovništva kao temelja održivog razvoja

Demografska struktura, prostorna disperzija stanovništva i sezonalnost turizma zahtijevaju usmjeravanje razvoja prema poboljšanju dostupnosti javnih i komunalnih usluga tijekom cijele godine. Prioritet treba biti kontinuirano unaprjeđenje kvalitete života stanovništva, posebno u dijelu zdravstvene i socijalne infrastrukture, prometne dostupnosti i održivog komunalnog funkcioniranja u vršnim opterećenjima.

1.4. Usklađivanje razvojnih politika s nacionalnim strateškim dokumentima

Polazeći od Strategije razvoja održivog turizma do 2030. i Zakona o turizmu (NN 156/23), lokalna razina treba planirati razvoj u skladu s definiranim ciljevima zelene i digitalne tranzicije, produljenja turističke sezone i diversifikacije ponude. To podrazumijeva integriranje nacionalnih smjernica u lokalne razvojne dokumente i donošenje odluka koje istovremeno štite resurse i potiču gospodarski razvoj.

8.2 Smjernice i preporuke za Turističku zajednicu Općine Šolta

2.1. Razvoj podatkovno utemeljenog upravljanja destinacijom

Turistička zajednica treba aktivno razvijati sustav prikupljanja, analiziranja i interpretacije podataka o turizmu kako bi mogla donositi informirane odluke i pratiti pokazatelje održivosti te o istima informirati lokalne dionike. Digitalna transformacija je obvezujući dio reforme turizma, a digitalni alati za upravljanje tokovima, komunikaciju i promociju trebaju biti sastavni dio destinacijskog upravljanja.

2.2. Sustavno upravljanje identitetom i vidljivošću destinacije

TZ treba koordinirano upravljati brendom destinacije, osiguravajući da se ističu vrijednosti koje proizlaze iz prirodne i kulturne baštine, lokalnog načina života i autentičnih proizvoda. Komunikacija destinacije treba biti usklađena, suvremena i usmjerena na diferencijaciju Šolte u odnosu na druge destinacije Splitsko-dalmatinske županije.

2.3. Uključivanje dionika i participativni pristup

Razvoj i upravljanje destinacijom zahtijevaju aktivno uključivanje lokalnih dionika – stanovnika, proizvođača, poduzetnika, udruga i ustanova. TZ treba osigurati platforme za sudjelovanje (sastanke, radionice i sl.) kako bi dionici imali priliku doprinositi smjernicama i preporukama te usklađivanju zajedničkih interesa u razvoju turizma.

2.4. Unaprjeđenje kvalitete turističke ponude

TZ treba poticati razvoj proizvoda koji odražavaju lokalni identitet, tradiciju i vrijednosti otoka te podizanje kvalitete usluga. Naglasak treba biti na stvaranju prepoznatljivih doživljajnih sadržaja, interpretaciji baštine i unaprjeđenju standarda profesionalnosti u turizmu.

8.3 Smjernice i preporuke za ostale dionike u turizmu

3.1. Razvoj autentične i održive turističke ponude

Privatni sektor, proizvođači i ugostiteljski subjekti trebaju razvijati ponudu koja je usklađena s identitetom otoka, njegovim resursnim potencijalima i načelima održivosti. Autentičnost, kvaliteta, korištenje lokalnih proizvoda i poštovanje okoliša trebaju biti temeljni elementi turističke ponude.

3.2. Povezivanje gospodarskih subjekata i stvaranje zajedničke vrijednosti

Suradnja između proizvođača, ugostitelja, iznajmljivača, kulturnih aktera i turističkih pružatelja ključna je za razvoj integrirane ponude i jačanje lokalne ekonomije. Umrežavanje dionika povećava konkurentnost, potiče razvoj lokalnih lanaca vrijednosti i pridonosi ravnomjernijoj distribuciji koristi od turizma.

3.3. Doprinos očuvanju prirodne i kulturne baštine

Dionici u turizmu trebaju aktivno pridonositi očuvanju resursa o kojima ovisi njihov poslovni uspjeh, krajolika, mora, naselja, tradicije i lokalnih običaja. Očuvana baština i okoliš ključni su uvjeti dugoročne održivosti i diferencijacije Šolte u odnosu na druge destinacije.

3.4. Uvažavanje lokalne zajednice i odgovorni pristup razvoju

Turizam treba biti u funkciji lokalnog stanovništva, poštujući njegovu kvalitetu života, potrebe i očekivanja. Odgovorno poslovanje i suradnja s lokalnom zajednicom pridonose održivosti i stvaranju pozitivne percepcije turizma.

8.4 Zaključna načela

1. **Razvoj turizma mora biti u skladu s infrastrukturom i resursima otoka.**
2. **Očuvanje prirodnih i kulturnih vrijednosti preduvjet je dugoročne konkurentnosti.**
3. **Digitalna i podatkovna transformacija nužan je alat održivog upravljanja.**
4. **Lokalna zajednica je ključni nositelj identiteta i kvalitete destinacije.**
5. **Suradnja svih dionika temelj je uspješne provedbe Plana upravljanja destinacijom Općine Šolta 2026.-2029.**

9 MJERENJE NAPRETKA I IZVJEŠĆE O PROVEDBI

9.1 Podrška i implementacija Plana upravljanja destinacijom

Za uspješnu provedbu Plana upravljanja destinacijom Općine Šolta ključno je osigurati aktivno uključivanje svih relevantnih dionika u turizmu i sustavu upravljanja destinacijom. Suradnja različitih dionika omogućuje prepoznavanje potreba, usklađivanje funkcija i koordinirano djelovanje u smjeru održivog razvoja otoka. Na taj način Plan odražava stvarne interese lokalne zajednice i specifičnosti destinacije.

Usvajanjem Plana upravljanja destinacijom od strane predstavničkog tijela Općine Šolta, dokument dobiva zakonsku snagu, budući da je njegova izrada i donošenje propisana Zakonom o turizmu (NN 156/23). Time se omogućuje operativna primjena Plana i integracija njegovih odredbi u sustav upravljanja destinacijom.

9.2 Izvješće o provedbi

Provedba Plana zahtijeva sustavno i redovito praćenje napretka svih dionika odgovornih za realizaciju mjera i aktivnosti u okviru definiranih strateških ciljeva i prioritetnih područja.

U slučaju poteškoća u provedbi ili nemogućnosti ostvarivanja planiranih ciljeva, dionici trebaju pravodobno izvijestiti predstavničko tijelo Općine Šolta kako bi se pristupilo potrebnim izmjenama i usklađivanju Plana.

Turističko vijeće Općine Šolta dužno je do 31. ožujka tekuće godine dostaviti izvješće o provedbi Plana za prethodnu godinu predstavničkom tijelu. Ovo izvješće predstavlja ključni alat za kontinuirano upravljanje i daljnje unapređenje održivog razvoja turističke destinacije.

REFERENCE

1. Batista F., Herrera, M., Rosina, K., Barranco, R., Freire, S., i Schiavina, M. (2018). Analysing spatiotemporal patterns of tourism in Europe at high-resolution with conventional and big data sources. *Tourism Management, 68*, 101-115. https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S026151771830044X
2. Batista, F., Barranco, R., Curtale, R., Pigaiani, C., i Iodice, S. (2024). EU Tourism dashboard data - 2024 release. European Commission, Joint Research Centre (JRC). 10.2905/9564824a-7f16-4efa-82fb-d4e176350026
3. Buhalis, D. (2000). Marketing the competitive destination of the future. *Tourism Management, 21*(1), 97–116. https://doi.org/10.1016/S0261-5177(99)00095-3
4. Čaušević, A., Mirić, R., Avdić, B., Avdić, A., & Džaferagić, A. (2021). Organized travel vs. individual travel - the case of sarajevo. *Deturope - The Central European Journal of Tourism and Regional Development*, 13(1), 94-120. https://doi.org/10.32725/det.2021.006
5. Državni zavod za statistiku. (2020). *Statističko izvješće 1683: Turizam u 2020.*
6. Državni zavod za statistiku. (2021). *Statističko izvješće 1700: Turizam u 2021.*
7. Državni zavod za statistiku. (2022). *Statističko izvješće 1722: Turizam u 2022.*
8. Državni zavod za statistiku. (2023). *Statističko izvješće 1731: Turizam u 2023.*
9. Državni zavod za statistiku. (2024). *Statističko izvješće 1739: Turizam u 2024.*
10. Državni zavod za statistiku. (2025). *Turizam, dolasci i noćenja turista u komercijalnim smještajnim objektima.* PC-Axis baze podataka. Državni zavod za statistiku. https://web.dzs.hr/PxWeb/pxweb/hr/Turizam/?rxid=0c693eb1-e76f-4e0a-8f95-42e79cff3de9
11. Euromonitor International (2025). *Top Five Travel Trends.* London: Euromonitor International.
12. Euromonitor International (2025). *Top global consumer trends 2025.* London: Euromonitor.
13. European Commission (2022). *Transition pathway for tourism.* Brussels: EC.
14. Eurostat (2025a). *Arrivals at tourist accommodation establishments by NUTS 2 region.* https://doi.org/10.2908/TOUR_OCC_ARN2
15. Eurostat (2025b). *Nights spent at tourist accommodation establishments by NUTS 2 region.* https://doi.org/10.2908/TOUR_OCC_NIN2
16. Eurostat (2025c). *Nights spent at tourist accommodation establishments by month and NUTS 2 region (from 2020 onwards).* https://doi.org/10.2908/TOUR_OCC_NIN2M
17. Eurostat (2025d). *Nights spent at tourist accommodation establishments - monthly data.* https://doi.org/10.2908/TOUR_OCC_NIM
18. Global sustainable tourism trends 2025. https://st4sd.vn/en/global-sustainable-tourism-trends-2025/?utm_source=chatgpt.com
19. Godišnji program rada TZO Šolta 2025. https://visitsolta.com/hr/izvjesca-i-gpr
20. Institut za turizam (2020). *Novi model za izračun Indeksa turističke razvijenosti jedinica lokalne samouprave.* https://www.iztzg.hr/hr/novosti/novi-model-za-izracun-indeksa-turisticke-razvijenosti-jedinica-lokalne,3217.html
21. Institut za turizam (2025). *Indeks turističke razvijenosti.* https://www.iztzg.hr/hr/itr/
22. Institut za turizam. (2018). *Glavni plan razvoja turizma Splitsko-dalmatinske županije (2017.–2027.).* Institut za turizam.
23. Ioras, F. (2025). Sustainable Management of Mediterranean Superyacht Marinas: A Comparative Assessment of Environmental Practices and Policy Implications. *Sustainability, 17(4),* 1377. https://doi.org/10.3390/su17041377
24. Lokalna razvojna strategija LAG-a „Škoji“ za razdoblje 2023. – 2027. https://www.lag-skoji.hr/lag-skoji-lokalna-razvojna-strategija
25. Marušić, Z., Beroš, I., Sever, I. (2023). *TOMAS HRVATSKA 2022./2023. Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj, Obilježja turističke potražnje u Splitsko-dalmatinskoj županiji.* https://dalmatia.kinsta.cloud/wp-content/uploads/2024/04/TOMAS-Hrvatska-2022-SDZ.pdf
26. Ministarstvo turizma i sporta. (2023). *Nacionalni plan razvoja održivog turizma do 2027.* Ministarstvo turizma i sporta.
27. Narodne novine (2024). *Odluka o razvrstavanju javnih cesta* (NN 86/2024).
28. Narodne novine. (2023). *Zakon o turizmu* (NN 156/2023, čl. 1 i 4).
29. Narodne novine. (2024). *Pravilnik o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta* (NN 112/2024).

30. Narodne novine. (2024). *Pravilnik o metodologiji izrade plana upravljanja destinacijom* (NN 112/2024).
31. Narodne novine. (2024). *Pravilnik o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma* (NN 112/2024).
32. Nastavni zavod za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije (n.d) https://nzjz-split.hr/servisi/kakvoca-mora/
33. Općina Šolta (2018). Strategija razvoja turizma Općine Šolta 2018.-2024. https://www.solta.hr/php/wsCommon/wsGetDocument.php?f=6077ecf495f5c.pdf
34. Provedbeni program Općine Šolta 2026.-2029. https://www.solta.hr/provedbeni-program-opcine-solta-za-razdoblje-2026-2029.artWaXx.php
35. Rusen, M., Barbas, A., Magureanu, N., Draghia, M. (eds). (2021). *Practical guide for stakeholders mapping.* ISTER project. Interreg Danube Transnational Programme. https://www.interreg-danube.eu/approved-projects/ister
36. Službeni glasnik SDŽ, broj 1/03, 8/04, 5/05, 5/06, 13/07, 9/13, 145/15 i 154/21.
37. Splitsko-dalmatinska županija (2015). Regionalni program uređenja i upravljanja morskim plažama na području Splitskodalmatinske županije, dostupno na: https://www.dalmacija.hr/dokumenti?EntryId=4002
38. Splitsko-dalmatinska županija (2019). Zaključak o izmjenama i dopunama Regionalnog programa uređenja i upravljanja morskim plažama na području Splitsko-dalmatinske županije, dostupno na:
39. Splitsko-dalmatinska županija. (2022). *Plan razvoja Splitsko-dalmatinske županije 2022.–2027.* Splitsko-dalmatinska županija.
40. Strategija upravljanja imovinom Općine Šolta za razdoblje 2021.-2027. godine. https://www.solta.hr/php/wsCommon/wsGetDocument.php?f=6177aaa046046.pdf
41. Swiss Tourism for Sustainable Development in Vietnam (ST4SD) (2024–2027). SECO. https://www.eda.admin.ch/deza/en/home/projekte/projekte.filterResults.html/content/dezaprojects/SECO/en/2018/UR01014/phase2?oldPagePath=/content/deza/en/home/projekte/projekte.html
42. Teritorijalna strategija razvoja otoka SDŽ 2022.-2027., JU RERA SDŽ. Dostupno na: https://www.rera.hr/stranice/teritorijalna-strategija-razvoja-otoka-sdz/75.html
43. UN Tourism (2025). *World Tourism Barometer (January 2025).* Madrid: UN Tourism.
44. UN Tourism (n.d). https://tourism-villages.unwto.org/en/
45. UNESCO, ICCROM, ICOMOS, & IUCN. (2013). *Managing cultural World Heritage.* UNESCO World Heritage Centre.
46. UNWTO (2025). *World Tourism Barometer: January 2025.* UN World Tourism Organisation. pre-webunwto.s3.eu-west-1.amazonaws.com.
47. UNWTO (n.d). https://tourism-villages.unwto.org/en/news/unwto-secretary-general-invites-member-states-to-join-the-best-tourism-villages-initiative-3/
48. WEF (2025). *Travel and Tourism at a Turning Point: Principles for Transformative Growth Insight report July 2025.* https://reports.weforum.org/docs/WEF_Travel_and_Tourism_at_a_Turning_Point_2025.pdf
49. WTTC (2025). *Travel & Tourism Economic Impact 2024: Global Trends.* World Travel & Tourism Council

POPIS TABLICA I PRIKAZA

TABLICE

Tablica 2-1 Broj stanovnika (prema spolu i naseljima) i površina naselja Šolte 11
Tablica 2-2 Ceste otoka Šolte 15
Tablica 2-3 Energetski sustav Općine Šolta 17
Tablica 2-4 Prirodno-atrakcijska osnove otoka Šolte 19
Tablica 2-5 Zaštićena materijalna i nematerijalna nepokretna i pokretna kulturna dobra 21
Tablica 2-6 Opis kulturnih resursa i atrakcija Šolte 22
Tablica 3-1 Broj kreveta na razini Hrvatske, Splitsko-dalmatinske županije i Šolte, 2020.-2024. 39
Tablica 3-2 Sumarni aspekti analize ključnih karakteristika smještajnih kapaciteta po naseljima, 2024. 43
Tablica 3-3 Opis stanja opterećenja prostora turističkim kapacitetima po naseljima Šolte, 2025. 47
Tablica 3-4 Ciklo ture na Šolti 48
Tablica 3-5 Klasifikacija, površina i tematsko određenje plaža Šolte 49
Tablica 3-6 Restorani i konobe, 2024. 50
Tablica 3-7 Caffe barovi i beach barovi 51
Tablica 3-8 Popis aktivnih udruga, 2025. 53
Tablica 3-9 Popunjenost smještajnih kapaciteta u danima i u %, 2019.-2025. 59
Tablica 3-10 Organizacija dolazaka turista, 2024. 61
Tablica 3-11 Broj dolazaka i noćenja po mjesecima, 2019.-2025. 64
Tablica 3-12 Prednosti i izazovi konkurentnih destinacija i Općine Šolta, 2024. 69
Tablica 3-13 Pokazatelji intenziteta turizma u konkurentnim destinacijama i Općini Šolta, 2023. 70
Tablica 3-14 Indeks turističke razvijenosti Šolte i konkurentnih destinacija, 2024. i 2023. 71
Tablica 3-15 Struktura ključnih dionika na području obuhvata Općine Šolta 72
Tablica 4-1 Potencijali razvoja turističkih proizvoda na temelju resursno-atrakcijske osnove 76
Tablica 5-1 Opis i metodološka tablica obveznih pokazatelja održivosti 81

PRIKAZI

Prikaz 1 Gustoća naseljenosti po naseljima, 2021. 11
Prikaz 2 Kretanje broja stanovnika 2011.-2023. 12
Prikaz 3 Dobno-spolna struktura stanovništva 2021. godine 13
Prikaz 4 Zaposleni prema područjima djelatnosti u Općini Šolta, 2021. 30
Prikaz 5 Ukupan broj zaposlenih i broj zaposlenih u djelatnosti I, po mjesecima, 2024. 31
Prikaz 6 Broj tvrtki 2023. i 2024, te poslovni rezultati 2024., prema NKD-u 31

Prikaz 7 Komercijalni smještajni kapaciteti: (a)broj objekata, smještajnih jedinica i kreveta, b) broj kreveta po naseljima, c) broj osnovnih kreveta prema podvrsti objekta te d) broj osnovnih i dopunskih kreveta prema podvrsti objekta 40

Prikaz 8 Broj kreveta prema kategoriji i (pod)vrsti objekta po naseljima, 2019.-2025. 42

Prikaz 9 Ukupni smještajni kapaciteti u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju te broj kreveta u nekomercijalnom smještaju po naseljima, 2019.-2025. 44

Prikaz 10 Broj kreveta u nekomercijalnom smještaju prema podvrsti objekta i naseljima, 2019.-2025. 45

Prikaz 11 Indeks funkcionalnosti turizma destinacije Šolta po naseljima 46

Prikaz 12 Ukupan broj noćenja prema vrsti i struktura noćenja po podvrsti komercijalnih smještajnih kapaciteta, Šolta, 2019.-2025. 57

Prikaz 13 Ukupan broj noćenja u komercijalnim i nekomercijalnim kapacitetima po naseljima, 2019.-2025. 58

Prikaz 14 Noćenja i dolasci domaćih i stranih turista ukupno i po dobnim skupinama, 2019.-2025. 61

Prikaz 15 Broj dolazaka i noćenja turista prema zemlji prebivališta, 2024. 63

Prikaz 16 Dolasci i noćenja turista po mjesecima i porijeklu turista, 2019.-2025. 63

Prikaz 17 Dani vršne sezone, 2024. i 2025. 65

Prikaz 18 Ukupan broj dolazaka i noćenja nautičara po porijeklu turista, 2019.-30.09.2025. 65

Prikaz 19 Ukupan broj dolazaka i noćenja nautičara po lukama, 2019.-30.09.2025. 66

Prikaz 20 Dolasci i noćenja domaćih i stranih turista u lukama, 2019.-2025. 66

Prikaz 21 Intenzitet turizma (br. noćenja / br. stanovnika) i gustoća turizma (br. noćenja u '000 / površina u km^2), 2019.-2025. 68

Prilog 1. Popis projekata

	Naziv projekta	Kratki opis predmeta projekta	Kratki opis svrhe projekta	Nositelj provedbe projekta	Procijenjena vrijednost projekta
1.	Muzej otoka Šolte (Srednje Selo)	Projekt uključuje uređenje prostora, izlaganje muzejske građe, stvaranje interpretacijskih sadržaja te osiguravanje prostornih i tehničkih uvjeta za čuvanje, prezentaciju i valorizaciju baštine Šolte.	Interpretacija, očuvanje i prezentacija baštine	Općina Šolta	1.400.000,00
2.	Interpretacijski centar Marka Marulića (Nečujam)	Projekt obuhvaća uređenje interpretacijskog prostora, izradu postava te razvoj edukativnih i kulturnih sadržaja usmjerenih očuvanju i promociji Marulićeve ostavštine i njezina značaja za identitet otoka.	Očuvati i interpretativno predstaviti Marulićevu ostavštinu te njegovu povijesnu vezu s Nečujmom	Općina Šolta	600.000,00
3.	Centar izvrsnosti maslinovog ulja (Kulturni centar Gornje Selo)	Projekt uključuje uređenje prostora, postavljanje multimedijalnog i interpretacijskog postava te razvoj programa kušanja, radionica i stručnih događanja kojima se potiče znanje, promocija i prepoznatljivost šoltanskog maslinovog ulja.	Valorizirati i promovirati šoltansku maslinarsku tradiciju te vrhunsku kvalitetu lokalnog maslinovog ulja.	Općina Šolta	/
4.	Zgrade priuštivog stanovanja za mlade obitelji (Grohote - 2 zgrade)	Predmet projekta je izgradnja dviju stambenih zgrada u Grohotama namijenjenih priuštivom stanovanju mladih obitelji.	Zadržavanje mladih obitelji na otoku i radi očuvanja i jačanja lokalne radne snage.	Općina Šolta	/
5.	Deponij Borovik	Uređeno odlagalište otpada	zaštita i očuvanje okoliša	Općina Šolta	3.000.000,00
6.	Izgradnja reciklažnog deponija građevinskog	Uređeno odlagalište otpada	zaštita i očuvanje okoliša	Općina Šolta	600.000,00

	Naziv projekta	Kratki opis predmeta projekta	Kratki opis svrhe projekta	Nositelj provedbe projekta	Procijenjena vrijednost projekta
	otpada Vrvotine Gornje Selo				
7.	Parking (Grohote)	Izgradnja i uređenje javnog parkirališta.	Povećanje kapaciteta za organizirano i sigurno parkiranje vozila.	Općina Šolta	220.000,00
8.	Park Brdo (Grohtoe)	Hortikulturno oblikovanje prostora te opremanje komunalnom i urbanom opremom.	Osigurati kvalitetan prostor za boravak, opuštanje i druženje stanovnika i turista.	Općina Šolta	130.000,00
9.	Trg Ispred Bratske Kuće (Šoltanskih žrtava, Grohote)	Obnova i nivelacija površina, hortikulturno uređenje te postavljanje odgovarajuće komunalne i urbane opreme.	Stvoriti uređen, funkcionalan i reprezentativan javni prostor za okupljanje, boravak i svakodnevne aktivnosti stanovnika i turista.	Općina Šolta	100.000,00
10.	Spoj ceste Domovinskog rata s centrom Maslinice (Zaobilaznica Masline)	Prometna protočnost i sigurnost	Sigurnije prometovanje za sve sudionike i rasterećenje stare jezgre mjesta Maslinica	Općina Šolta	
11.	Trg Eugena Buktenice (Grohote)	Uređenje trga- popločavanje, hortikultura i opremanje komunalnom opremom	Osigurati kvalitetan prostor za boravak, opuštanje i druženje stanovnika i turista.	Općina Šolta	
12.	Obilaznica Nečujam	Projektiranje prometnice koja bi rasteretila promet kroz mjesto- izrada projektne dokumentacije i ishođenje dozvola	Povezivanje luke i mjesta Nečujam s ostalim mjestima na otoku.	Općina Šolta	60.000,00

	Naziv projekta	Kratki opis predmeta projekta	Kratki opis svrhe projekta	Nositelj provedbe projekta	Procijenjena vrijednost projekta
13.	Park šuma u Maslinici	Uređenje park-šume u Maslinici, uključujući čišćenje, oblikovanje i opremanje šumskog prostora iza dvorca Martinis Marchi te njegovo prilagođavanje za rekreaciju i boravak na otvorenom.	Osiguranje zelene površine i uređenje šume iza dvorca Martinis Marchi	Općina Šolta	130.000,00
14.	Revitalizacija akumulacija u svrhu turističke ponude i poljoprivrede- izrada projektne dokumentacije i uređenje	Obnova i uređenje vodenih akumulacija za turizam i navodnjavanje	Povećati dostupnost vode i stvoriti nove turističke sadržaje	Općina Šolta	700.000,00
15.	Uređenje sportsko-rekreacijske zone i botaničkog vrta (Srednje selo)	Izrada dokumentacije, otkup i izgradnja zone za sport i edukaciju	Razviti sportske, edukativne i zelene sadržaje u unutrašnjosti otoka	Općina Šolta	600.000,00
16.	Vidikovac (Maslinica)- izgrađena projektna dokumentacija- izgradnja	Izgradnja vidikovca s panoramskim pogledom	Povećati atraktivnost destinacije i turističku ponudu Maslinice	Općina Šolta	60.000,00
17.	Streljana (Marinića rat-Maslinica)	Priprema dokumentacije za sportsko-rekreacijsku streljanu	Razviti nove sportske sadržaje i produžiti turističku sezonu	Općina Šolta	25.000,00
18.	Spomen soba Vesne Parun- uređenje	Uređenje spomen-sobe Vesne Parun kao memorijalnog prostora posvećenog životu i stvaralaštvu pjesnikinje.	Očuvati kulturnu baštinu i identitet otoka.	Općina Šolta	150.000,00

	Naziv projekta	Kratki opis predmeta projekta	Kratki opis svrhe projekta	Nositelj provedbe projekta	Procijenjena vrijednost projekta
19.	Uređenje antičkog ribnjaka (Uvala Piškera, Nečujam)- izrada projektne dokumentacije i uređenje ribnjaka	Obnova i valorizacija arheološkog lokaliteta	Zaštititi i turistički interpretirati antičku baštinu	Općina Šolta	100.000,00
20.	Šetnica Stomorska Nečujam- izrađena geodetska ponuda- izrada projektne dokumentacije i izgradnja	Projektiranje i izgradnja obalne pješačke staze	Povezati naselja i unaprijediti rekreacijsku ponudu	Općina Šolta	1.000.000,00
21.	Plaža Vela garma	Uređenje i opremanje plažnog prostora	Poboljšati kvalitetu i sigurnost kupališta	Općina Šolta	150.000,00
22.	Plaža Punta-Veli mul	Sanacija, oblikovanje i opremanje prostora za sigurno korištenje.	Povećati turističku privlačnost uređenjem obalnog prostora.	Općina Šolta	130.000,00
23.	Parking (Maslinica)	Izgradnja i uređenje javnog parkirališta.	Povećanje kapaciteta za organizirano i sigurno parkiranje vozila.	Općina Šolta	140.000,00
24.	Donja Krušica	Komunalno i prometno uređenje naselja Donja Krušica, uključujući poboljšanje lokalne infrastrukture, prometnih površina i pratećih sadržaja.	Unaprijediti infrastrukturu i dostupnost naselja.	Općina Šolta	200.000,00
25.	Kanal oborinskih voda	Izgradnja sustava za prikupljanje i odvodnju oborinskih voda radi učinkovitog upravljanja	Spriječiti poplave i oštećenja prometnica.	Općina Šolta	100.000,00

	Naziv projekta	Kratki opis predmeta projekta	Kratki opis svrhe projekta	Nositelj provedbe projekta	Procijenjena vrijednost projekta
		površinskim vodama i zaštite infrastrukturnih površina.			
26.	Uređenje Kavčine-trga	Rekonstrukcija javnog trga u Grohotama	Uljepšati javni prostor i potaknuti društveni život	Općina Šolta	70.000,00
27.	Recepcija, sanitarni čvor, skladište, uredi	Izgradnja recepcije, sanitarnog čvora, skladišta i ureda u Rogaču kao pratećih turističkih i javnih sadržaja potrebnih za kvalitetno upravljanje pristaništem i uslugama.	Unaprijediti funkcionalnost prostora i uslugu za posjetitelje.	Općina Šolta	500.000,00
28.	Plaža Banje	Uređenje javne plaže Banje, uključujući opremanje i unapređenje prateće infrastrukture kako bi se osigurao siguran i funkcionalan prostor za korisnike.	Osigurati kvalitetan javni prostor za rekreaciju.	Općina Šolta	300.000,00
29.	Potporni zid-luka Rogač	Rekonstrukcija potpornih i obalnih zidova u luci Rogač.	Osigurati sigurnost prolaznika i vozila.	Općina Šolta	400.000,00
30.	Sv. Tereza-crkva	Obnova sakralnog objekta	Očuvati kulturno i duhovno nasljeđe otoka	Općina Šolta i Crkva	200.000,00
31.	Zgrada UO Općine	Rekonstrukcija zgrade upravnog odjela Općine	Poboljšati uvjete rada javne uprave	Općina Šolta	25.000,00
32.	Unaprjeđenje sustava odvodnje – sekundarna mreža	Dogradnja sekundarne mreže odvodnje u Nečujmu	Proširiti dostupnost komunalne infrastrukture	Općina Šolta	50.000,00
33.	Trg Ravanac	Uređenje središnjeg trga	Očuvati kulturnu baštinu i stvoriti javni sadržaj	Općina Šolta	250.000,00

	Naziv projekta	Kratki opis predmeta projekta	Kratki opis svrhe projekta	Nositelj provedbe projekta	Procijenjena vrijednost projekta
34.	Vidikovac-Stomorska	Izgradnja vidikovca i odmorišta u Stomorskoj, uključujući uređenje prostora, postavljanje urbane opreme i formiranje sigurnog prostora za razgledavanje i odmor.	Urediti središnji javni prostor za stanovnike i posjetitelje.	Hrvatske ceste d.o.o.	150.000,00
35.	Kanalizacija- II faza (sekundarna mreža)	Dogradnja sekundarne mreže odvodnje u Stomorskoj	Povećati turističku ponudu i atraktivnost lokaliteta	Vodovod i kanalizacija d.o.o.	/
36.	Zaobilaznica Pelegrin – II faza	Nastavak izgradnje prometnice	Poboljšati prometnu povezanost i sigurnost	Županijske ceste d.o.o.	800.000,00
37.	Izrada GIS sustava i nadzora bespravne gradnje	Uspostava digitalnog sustava praćenja prostora	Učinkovito upravljati prostorom i spriječiti bespravnu gradnju	Općina Šolta i FZOEU	180.000,00
38.	Punionice za elektro vozila i električne bicikle- Energetska zajednica (Solarna polja)	Razvoj energetske zajednice i e-mobilnosti	Poticati zelenu tranziciju i održivu mobilnost	Općina Šolta i FZOEU	400.000,00
39.	Stopa Sv. Martina	Očuvanje, interpretacija i turistička valorizacija arheološko-vjerskog lokaliteta	Promicati kulturnu i duhovnu baštinu kroz razvoj tematske rute sv. Martina	TZO Šolta, Udruga Bratovština Sv. Martina - Donje Selo	/
40.	Penjalište Križice	Uređenje prirodne stijene i opreme za sportsko penjanje	Razviti outdoor turizam i produžiti sezonu aktivnim sadržajima	TZO Šolta	/
41.	Vratimo japjenice	Obnova i interpretacija tradicijskih japjenica (peći za vapno)	Očuvati nematerijalnu baštinu i educirati o tradicijskim vještinama	Općina Šolta, TZO Šolta	/

	Naziv projekta	Kratki opis predmeta projekta	Kratki opis svrhe projekta	Nositelj provedbe projekta	Procijenjena vrijednost projekta
42.	Suhozidna gradnja	Revitalizacija i obnova tradicijskih suhozida te edukacija majstora	Očuvati kulturni krajobraz i prenijeti znanje o vještini gradnje	Općina Šolta, TZO Šolta	/
43.	Spasimo stare vodospreme-gustirne-javne	Obnova i sanacija tradicionalnih spremnika vode u naseljima	Sačuvati kulturno-hidrotehničku baštinu i obnoviti sustav prikupljanja kišnice	Općina Šolta, TZO Šolta	/
44.	Zaštitimo izvanje (južna strana Šolte)	Izrada studije zaštite, uređenje pristupa i interpretacija prirodnih staništa	Očuvati prirodnu baštinu i razviti održive oblike ekoturizma	Općina Šolta	/
45.	Obnova i prenamjena napuštenih vojnih objekata na otoku Šolti (Marinča rat i Vela Straža)	Revitalizacija zapuštenih vojnih objekata Marinča rat i Vela Straža kroz konzervatorsku obnovu i prenamjenu u javno dostupne prostore – kulturne, edukativne i interpretativne centre s naglaskom na održivost, baštinu i prirodu.	Očuvati i oživjeti vrijedne prostorne resurse, otvoriti ih zajednici i posjetiteljima te stvoriti nove sadržaje koji doprinose produženju sezone, razvoju kulturnog i edukativnog turizma te stvaranju novih radnih mjesta.	Općina Šolta, resorno ministarstvo	2.000.000,00
46.	Šolta – otok autentičnih priča: komunikacija, brendiranje i odnosi s javnošću	Izrada i provedba integrirane komunikacijske strategije otoka Šolte koja uključuje vizualni identitet, storytelling koncept, digitalni i tiskani sadržaj te promociju održivih proizvoda i doživljaja.	Pozicionirati Šoltu kao održivu i autentičnu destinaciju mediteranskog stila života, s naglaskom na kvalitetu, mir, baštinu i zajednicu, te potaknuti prepoznatljivost i cjelogodišnji interes posjetitelja.	Turistička zajednica općine Šolta u suradnji s lokalnim udrugama i kreativnim profesionalcima	150.000,00

	Naziv projekta	Kratki opis predmeta projekta	Kratki opis svrhe projekta	Nositelj provedbe projekta	Procijenjena vrijednost projekta
47.	Nastavak projekta „Šolta na dlanu“ i kvalitetan i smislen razvoj mreže interaktivnih točaka uz dodatak interpretacijskih točaka Natura 2000	Postavljanje interpretativnih punktova na prirodnim i kulturnim lokalitetima (staze, suhozidi, arheološke zone, maslinici, obala) uz razvoj digitalnih alata za iste	Očuvati i prezentirati kulturnu i prirodnu baštinu Šolte kroz pristupačne, edukativne i održive sadržaje koji povezuju zajednicu, prirodu i posjetitelje te doprinose produženju sezone i kvaliteti boravka.	Općina Šolta u suradnji s udrugama, TZO Šolta, Javnom ustanovom More i krš te vlasnicima nekretnina	600.000,00
48.	Eko-adaptacije napuštenih kuća i razvoj modela difuznog hotela Šolta	Mapiranje, otkup i/ili poticanje obnove napuštenih kuća i objekata u vlasništvu države i privatnika kroz program eko-adaptacija u svrhu formiranja mreže smještajnih jedinica difuznog tipa s popratnim sadržajima (ugostiteljstvo, obrtništvo, interpretacija baštine).	Pokrenuti proces demografske i prostorne revitalizacije naselja, povećati kvalitetu smještaja i stvoriti održivi model turizma koji koristi postojeću infrastrukturu umjesto nove gradnje. Projekt uključuje rješavanje imovinsko-pravnih odnosa kao prvu fazu, te planiranje, edukaciju i poticanje lokalnih investitora.	Općina Šolta u partnerstvu s resornim ministarstvom, TZO Šolta, lokalnim udrugama i privatnim vlasnicima	15.500.000,00
49.	Otkup i obnova starog hotela “Olint” u Stomorskoj	Otkup, rušenje ili rekonstrukcija i prenamjena bivšeg hotela “Olint” u Stomorskoj u održivi, višefunkcionalni objekt s kombinacijom smještajnih, edukativnih i kulturnih sadržaja. Projekt uključuje arhitektonsko-obnoviteljske radove, energetsku obnovu te uređenje javnog prostora oko hotela u skladu s tradicijskim identitetom mjesta.	Oživjeti zapušteni objekt od povijesnog i emocionalnog značaja za lokalnu zajednicu te pretvoriti ga u suvremeni centar održivog turizma. Novi “Olint” bio bi model spajanja lokalne ponude, kreativnih rezidencija, kulturnih programa i boutique smještaja, čime bi Stomorska	Općina Šolta u partnerstvu s resornim ministarstvom, TZO Šolta, te potencijalnim javno-privatnim partnerom	3.800.000,00

	Naziv projekta	Kratki opis predmeta projekta	Kratki opis svrhe projekta	Nositelj provedbe projekta	Procijenjena vrijednost projekta
			postala cjelogodišnje središte otočkog turizma.		
50.	PRISTUP MORU ZA SVE	Nabava i instalacija Seatrack uređaja s platformom	Cilj projekta je unaprijediti pristupačnost uređenih plaža na Šolti da bi se omogućio siguran i dostojanstven pristup moru osobama sa invaliditetom i smanjenom pokretljivošću.	TZO Šolta, KICOŠ, Općina Šolta, udruga Osmijeh	25.500,00
51.	HITNA JE BITNA	Izgradnja ispostave hitne medicinske pomoći na Šolti	Svrha je omogućiti da na Šolti Hitna služba ima svoj radni prostor jer budući da nema ispostave, a ni tima T1 na Šolti u mreži hitne službe za područje RH realno je očekivati ukidanje ove dragocjene službe koja u ljetnim mjesecima kada se broj ljudi na otoku udesetorostruči doslovno znači život. Ovaj segment zdravstvene zaštite je od iznimne važnosti kako za turiste tako i za stanovnike otoka od kojih se većina	SDŽ, Općina Šolta, Splitsko-dalmatinska županija, resorno ministarstvo	350.000,00

	Naziv projekta	Kratki opis predmeta projekta	Kratki opis svrhe projekta	Nositelj provedbe projekta	Procijenjena vrijednost projekta
			turizmom posredno ili neposredno bavi.		
52.	Ribarenje oko Šolte	Izrada edukativne igre „Ribarenje oko Šolte“	Igra koja uključuje figurice ribara, kockicu, ploču s poljima i kartice koja bi na zanimljiv i zabavan način educirala o onome što se smije, a što ne smije u našem moru te naučila igrače nazive riba, otočića, uvala, zaštićenih vrsta itd oko Šolte	Kulturno informativni centar otoka Šolte, Udruga Osmijeh, šoltanska ribolovna društva	2.000,00